



MISCELL.

F. 121

int. 1

DO·EGIDI

Romani Colūnae. S. R. E.

Cardi. Bituricēsis ac Aequitanie Ar-
chiepiscopi ord. S. Augustini.

Q. Disputate de resurrectiōe mortuorū.

Q. De Gradibus formarū accidentalium.

Q. De Gradibus For. i ordine ad chīi opa

Q. De Intentionibus In Medio.

Q. De Dīia Ethicē Polythi. Et Retho.

Tractatus de Prēdestinatiōe. Prescia. Pa-
radiso. Purgatorio. Et Inferno.

Tra. De Peccato Originali.

Tra. De Arca Noe.

Tra. De Articulis fidei.

Hæc Alias nō Impressa Calcographis de-
dit. & quoad fieri potuit purgauit Ven.

Th. Bacchalari. Fr. Herenni. Ad. R. S.

Th. M. Hieronymū Seripannū Neap.

Reuerēdo Sacræ Paginæ professori Magro Hie
ronymo Seripanno Heremitæ Neap. Frater
Herennius Baccalarius Ord. Heremit. S.



EGIDIUS Romanus Reuerende pa-
ter: ut optime omnium nosti in rerum hu-
manarum diuinarūq; cognitione: tantus
fuit: vt eius diuino ingenio non modo
quę ad theologiam, sed ad philosophiam
quoq; pertinent: illustrata fuisse videātur. neq; tamē illius
laudes in pr̄esentia recēsebo: vt qui me imparem tanto pon-
deri cognoscam, cum nemo sit pr̄esertim qui te ipso melius
Aegidii monumenta legerit, lecta intellexerit. Itaq; cū nup
quasi e tenebris diuinissima quedā opuscula quę multis an-
nis intermortua latuerant, magno studioꝝ dispēdio eruiſ-
sem: non cōmittendum putauit illas diuitias soli mihi re-
tinērem: ceteris per inuidiam negarem: quod a plerisq; & tate
hac nostra fieri vtinam falso iactaretur. Sed cum in hominū
manus essem illa emissurus tuo nomini dicare constitui: tū
vt animū in te meum quocūq; possem modo ostēderē. tū
vero quod solus mihi verus Aegidianę eruditionis ample-
xator: atq; fautor visus es: vt vitę integritatē omittā, & litte-
rāꝝ sacrarum cum eloquentia mixtam cognitionē, quibus
rebus omnium iudicio adeo enitescis, vt qui tibi cōparari
possit, nō facile inueniatur. Neq; vero libelli paruitas te mo-
ueat: nā quod de lapillis & gēmis dicitur: itidē de libris vſu
venire solet, qui in tenui mēbranula recōditissimos, ac plu-
rimos ingenioꝝ thesauros hñt. id quod ipse videbis in hoc
opere: qd'qdē corpore exiguū uiribus maximū dicere possis.
Erit fidei meę: ac obseruatię: erga te pign'. qd' si gratū labore
hūc meū fuisse tibi cognouero: alia mox habebis nō fastidiē-
da: quę nihilo minori labore, e situ: & puluere excussimus.
Vale & Hereniū tuū ama vt soles Neap. Eadib. Augustis.

M D. X X V.

Questio

Incipiunt Questiones. D.
Egidij Romani Theologorū principis. S. R. E.
Cardinalis ac Bituricen.
Archiepi ordinis. S. Augustini Parisius disputat

Questio prima.



Questio

est utrum si possibilis Resurrec
tio mortuorum.
Euide q̄ nō q̄
quoz sba depe/
rit nō redeuit ea

T.c.70. de 3 numero: vt dī circa finem. 2. de
gnatione. s̄z nō est resurrectio mor
tuoz nisi sit redditio eiusdē numero
ḡ t̄c. p̄reterea si hoc est aliq̄ modo
pōle erit pōle apd. deū: s̄z q̄ ip̄ deo
sit impōle sic oīdit. dī. n. 6. ethi. hoc
authori .n. deus solo priuat. Ingenita face
tateaga re que vtiqz scā sunt. deus ḡ cuz sit
thonis ip̄z eē sepatū poterit qcqd h̄z. rōne
entis. facere ḡ q̄ facta sint ingenita
vel q̄ facta sunt n̄ scā vel verificare
p̄dictoria. hoc deus n̄ poterit. nō q̄
ip̄se impotē sit. s̄z q̄ hoc nō ē pōle
t̄subterfugit rōne entis. s̄z mortuos
resurgere implicat p̄dictionē vt pbaf
ḡ t̄c. p̄robatio assumpce. nūlqz. n.
mortis hō nisi fiat mā idisposita. op̄z
ergo si pp̄ indispositionē mē v̄l cor
poris aia recessit a corpe ad hoc q̄
itez per resurrectionē vniā eidē il
las easdē p̄spōes redire que cesse
rūt ipotentiā mē. educēt itaq̄ dispo
nes ille de potentia mē in qua cesse
runt. s̄z educēt aliqd deportentia mē
est trāsmutare mām vt educat ill̄s.
Siet ḡ p̄transmutationē t̄ motu. s̄z
motus interruptus non pōt redire

Prima

idē numero. q̄ de rōne vniatis nu
meralis successuoz est cōtinuitas.
ergo nec dispōes ille redire p̄nt ea
dē numero quare t̄c. p̄reterea cō/
tingit eandē mām que fuit sub forā
vnius corporis humani eē postea sub
forma alterius. q̄ eadē est mā om̄i
būtiū trāsmutationē ad se inuicē vt
dī p̄ de gene. Quare si erit resurre
ctio mortuoz vt ponit fides catholi
ca vna zeadē mā nō successuoz. s̄z si
mul erit sub diuersis formis opore
bit. n. illā mām siml̄ resurgere in di
uersis corporib⁹. s̄z cū hoc implicet
p̄dictionē ḡ t̄c. p̄reterea sic variat
gnationes sic variant gnata. q̄z cuz
ē alia t̄ alia gnatio est aliud t̄ aliud
gnatuoz. sic cū est alia t̄ alia vnio. est
aliud t̄ aliud vnitū. s̄z nō est eadem
vnio cū aia vnitur iteruz corpi per
resurrectionē t̄ cū vniebas prius. ḡ
nec erit idē vnitū. quare nō erit idē
hō nūc p̄prius s̄z cū hoc dicat resur
rectio. oz resurrectionē esse ipolez.
p̄reterea corruptibile t̄ icorrupti
ble differūt ḡne vt dī 10. methā. sed
corpus q̄d nūc hēmus est corrupti
ble. q̄n resurrect. de vero resurger
incorruptibile. nō ergo erit idē ḡne
hoc corpus t̄ illud. s̄z que differunt
ḡne. differūt spē. que differunt spē.
differunt nūero. quare nō erit polis
resurrectio eiusdē nūero t̄ per p̄ns
nō erit polis resurrectio vt de ea ē
sermo apud theologos. p̄reterea
p̄manentia si interrupat eoz. eē. nō
v̄l implicare p̄dictionē si redēat ea/
dē numero. s̄z motū interruptū. re/
dire eundē numero p̄dictionē ipli/
cat. Cū ḡ esse gnabilū t̄ corruptibi
lium sit esse trāsmutabile. dicere eē
gnabilū redire idē numero ē dicer
oppositū in adiecto. sed si nō redit
esse gnabilium nec ipsa generabi
lia redire possunt. Nō ergo est possi
bilis resurrectio mortuorum.

T.e.c. 1. 2
22.

T.e.c. 25

Questio

Prima.

Pro^a ad co-
ri. 15. Eze-
chiel 37.
Iob. 19.
Esai. 26.
Dan. 12.
Apocya.
2 de Pla.
et i. 1 o. de
Rep. 2 in
lib. de re-
gio resur-
rectione 3
futurā de-
scribit do-
mīnente.
Hermetes
qqz lib. de
po^a dei as-
serit Gen-
sus aliquid
in suis ac-
tu resurre-
ctuōs.

De his dif-
ferētis le-
ge. Egi. p.
Theo. de
cor. Chri.
7 2^o. di. 1^a
pte. 4. q. i.
2 pte. 2. p.
cipali. q. 4
de resu-
rrectione
mor. q. 6.
Sco. q. x.
qli. ar. 2. t
q. se. v. 43
q. t. 3. ipu
gnat Egi.
iō solue vt
bis ipsius
mer. Egid.

Contra triū est q̄ sūm Aplin. Q̄dēs q̄
dēm resurgetis. Et in Ezechiele.
Et in m̄līs locis scripture sacre p̄si-
gurata ē resurrectio mortuōz. & tē.
Præterea sūm Aug. aia ex appetitu
quem b̄z administrādi corpus retar-
datur ne ferat in summū celū. nō ḡ
est perfecte biā aia ante resurrectio-
nē corporis. quare si inconueniens est
dicere aiam nūq̄z pfecte posse brisi-
cari. absurdū est dicere ip̄lem mor-
tuōz resurrectionē. **C**ontra dico dicē
dūm q̄ tota difficultas q̄onis cōsur-
git exhibet que videmus in agētibus
particularib⁹s. & in actionib⁹s nē.
Volentes. q̄. p̄bi metiri diuiniā potē-
tiām sūm ea que videtur in nālibus
rebus cogunt dicere implem eē re-
surrectionē mortuōz. eo q̄ nā non
potē efficere q̄ illud cuius sba de/
perit redeat idē numero. nō igr̄ est
alia vta p̄lis ad inqrendā veritatez
quesiti nisi vt ingrāmus d̄rias agē-
tis diuini ad agēs nāle. qbus risis
apparebit p̄lem eē ipsi deo resurre-
ctionem mortuōz. licet secūdis agē-
tibus & oib⁹s causis nālibus hoc sit
impe. **C**ontra dāt agētis diuiniā
ab agēte nāli in tribus. **P**rima d̄ria
est q̄ imediatus effectus diuini agē-
tis est dare eē. & dādo rebus esse dat
eis q̄ moueant. Agētis vero nāle.
2 pte. 2. p. n̄ eōrio. **P**rimus. n. effectus eius est
transmutare & mouere. vñ p̄ dat re-
bus fieri. & dādo eis fieri dat eis eē.
Ex hac prima d̄ria seq̄t scđa vñ q̄
Agētis nāle qdqd agit. agit eū trā-
mutatione & motu. Agētis vero di-
uinum absqz trāmutatione & motu
pōt res in esse pducere. **E**x hac ve-
ro scđa d̄ria sequit tertia vñ q̄ nāle
agētis nō attingit imediatus mām
per essentia & vt est qd. s̄z solū atti-
tiosi. ex v̄ qualis & vt est subiecta trāmutationi
mer. Egid. & motui. **H**ec dāt tres d̄rie sic declarā-

tur. Nā cum oē agētis agat vt est in
actu & agere p̄supponat eē & eē nāz
sic ōz nos loqui de actionib⁹s agēt-
iū & de eoz efficere sicut loquimur
de eoz eē & de eoz nā. **V**idemus. n.
q̄ esse dūm est esse ōz in actu tūm
nā eiū nō admisces potentialitas ali-
qua. **L**eitera vero alia agētis nō sūt
sūm esse. s̄z sunt impotētia ad esse in
eoz nā potentialitas est admista. si-
cut ergo differt nā alioz agētium a
natura diuina. & eoz eē ab esse dūm
nō sic suo nō differt imediatus esse
ctus eoz ab imediato effectu dūm
nō. **L**ū ergo duplex sit actus unus
imperfectus cui per se potentialitas ē
admixta. vt motus & transmutatio.
Alius vero sit actus pfectus. vt eē.
Si volumus loqui de effectu agētū
vt loquimur de eoz nā imedia-
tus effectus secūdoz agētū h̄ntiūz
nām potentialē erit trāmutatione & mo-
uere. q̄ trāmutationi & motui per
se est admixta imperfectio & potentiali-
tas. **H**oc ḡ mō scđa agentia agunt.
qz trāmutant mām & trāmutando
mām inducūt formā & inducēdo for-
mā dānt esse. quare p̄ transmutat &
transmutādo dānt esse. **D**eus dāt in-
cūm natura nulla admisces imper-
ficio nec potentialitas imediatus dat
rebus q̄ sunt. & dando rebus q̄ sunt
dat eis q̄ moueant. **E**sse. n. actus p-
fectus est nec de se dicit potentialita-
tē aliquā. q̄ si in ipso esse potentiali-
tē aliquā inuenimus & ipfessionē
hoc nō est rōe sui s̄z rōe eius in quo
recipit. Itaqz esse qd dicit actū pri-
mū. actū perfectū. actū de se nō ad-
mixtū potētē. erit primus & imedia-
tus effectus dei: qui est agēs primū
& pfectū. in cuius natura nulla potē-
tialitas est admixta. **N**ō. n. est intelli-
gibile dei p̄ dedisse rebus moueri
q̄z esse. motus. n. cū p̄supponat subie-
ctūz intelligere mobilia esse anqz

Intelli-
ge d̄ eē
essen. vt
pot col-
ligi ex.
p. qli. q.
7^a. t. 5^a
qli. q. 3.
p. se. di.
8^a. q. 1.

De resurrectione.

moueant. Hoc posito. et hac dñia saluata inter agens primū et alia agētia salvati ordo scđoz agētiū ad cāz prima. Nā sic scđa agentia presupponunt cāz primā. sic et motus q̄ pōt esse immediatus effectus scđoz agētiū presupponit eē qđ ē immediatus effectus dī. Declarata hac dñia prima v3 q̄ agens primū p̄ dat esse. et dando esse dat motū. agentia vero alia e3. Beluei p3 dñia scđa v3. qđ agens primū pot agere sine transmutatione et motu. Hā cū primū possit abs solui aposteriori. et primus effectus dei non sit motus s3 esse. poterit rebus dare esse sine transmutatione et motu. Agentia vō scđa q̄z immediatus effectus est motus absqz transmutatione et motu nihil poterunt ad esse pducere. Hoc oīso apparet dñia tertia. Hā cū esse immedia te initatur qdditati et essentie. deus cuius primus effectus est dare esse immedia te attingit māz et qzlibz crea turā vt est qd et s̄m essentiā. Ceterū q̄ agentia scđa nō agunt sine trāsmutatione et motu. Lū mā s̄m essentiā nudā p̄siderata non subiciatur trāsmutacioni et motui. sed vt est p̄iuncta debite qzritati et debitiss qzritatibus. Reliquā est agentia nālia immedia te attingere māz vt est qd et per essentiā. s3 vt est qzta et qlis. Ex hys aut tribus dñys q̄s h̄z agens diuinū ad alia agentia qzrū ad p̄is spectat Dicere possumus agens diuinum trāla posse que nā nō p̄t. Hā q̄ agēs diuinū pōt agere sine trāsmutatione et motu. cū tota cā. quare q̄z s̄ba deperit non redevit eadē nūero sit expte transmutationis et motus qui discōtinuatus et intercisis idē nūero redire non pōt. Hocerit deus illā eadē formā nūero reficere q̄ ces sit ipotentiā nīē. Quare poterit corrupta eadē nūero restaurare cu3 in

MORTUOZ.

3

sua actione transmutationē et motū non presupponat. Nullū tñ agēs naturale h̄ poterit. cū qlibz tale in suis actionibus transmutationē et motū presupponat. Scđo immedia te poterit diuinū agens noti solū ex eadē mā. sed et ex alia mā formā eandē nūero restaurare. Hā cū qdqd possit de vna mā possit et de alia. si pōt eandē formā numero restaurare de vna mā poterit et de alia. Tertio q̄ agēs diuinū immedia te dat esse. et nihil presupponit in sua actione. non solū ex eadē mā vel ex alia. sed et ex nihilō poterit formā eandē nūero reficer. Hā cū possit ex nihilō aliquā materiale pducere. et qđ fac ex vna mā possit ex qualibz facere. poterit et ex nihilō idē nūero reficere. deus ḡ ex eadē mā et ex alia. et ex nihilō pōt eadē corpora nūero restaurār. Et pōt eadē formā nūero corruptā. qđ alia agētia nālia minie p̄nt. ¶ H̄is declaratis nō h̄ dubiu qđ q̄rit. Hā si negamus mortuoz resurrectionē. vel h̄ est q̄ eedē dispōnes non p̄nt redire in mā pp qđ eadē alia nūero eidē corpori adaptari nō poterit. Vel hoc erit q̄ mā que fuit sub forma vnius corporis hūani. nō potest esse sub alia et idē nūero in diversis redire non pōt. vel tertio hoc esse poterit q̄ forte diceret aliquis deperi re aliqd de mā pp qđ nō poterit redire idē corpus numero eo q̄ anibilarū sit aliqd de mā que erat sub forma illius corporis. s3 vt p3 ex habitis q̄ pōt deus easdē dispōes nūmero reficere in mā. et q̄z qđ pōt de vna materia pōt et de alia. et q̄z pōt qđ anibilatū est idē numero restaurare poterit de eadē mā idem corpus numero reficere. Rursus si illā mā fuisset sub forma alterius corporis poterit de alia hoc idē reficere. Tertio dato q̄ anibilata sit mā

De resurrectione

mortuorum.

Et quod re
grafr. xiiii
tate eiusdem
mē nuō p
cise. v. t. op.
naf. s. tho.
4. sen. di.
44. q. i. ar.
i. q. 3. 2 ca
preo. 4. d.
44. q. i. co/
clus. 2. pp
qđ rectior
v. r. op. du
ra. 4. d. 44
q. i. dicēns
qđ ad vni/
ratē resur.
sufficit vni/
tas for. cui
cuiqz mē
vniat. qđ
et v. r. velle
egi. hic. p
theo. d. cor
xpi. 7 ifra
q. 2. c. 3. le
ge petruz
de palu 4
di. 44. q. i.
ar. i.

•. ista vn
io dicit so
la indissi
nē vt hēs
ab. egi. th
eo. 13. d. eē
7 cēi.

Alio p. q.
q. 20.

teria illa que fuit sub forma corporis
poterit et ex nihilo illud idem nume/
ro restaurare. Iḡ per oēm modū
est deo polis resurrectio mortuorum.
Ad primū cū dī quoꝝ iba depe
rit nō redeat eadem nuō. vez enī si
hoc fias per transmutationē r̄motū.
s̄z deus qui absqz trāsmutatōe r̄mo
tu agere pōt ibai pereuntiū poter
it eandē nuō restaurare. Ad icōm
dicendum qđ mā nō dī esse in po
ad aliqua nisi s̄m ordinē quem b̄z
ad agens. 7 qđ nō eundē ordinē b̄z
ad agens nāle 7 dñmū licet aliqd
eduici de mā per nāle agens sit hoc
facere per trāsmutatōe 7 motū.
Eduicū aliqd mediante agente di
uino. absqz trāsmutatiōe 7 motū eē
poterit. Ad 3^m. dō qđ dato eandē
mām fuisse sub forma diuersorū cor
porū 7 fuisse de veritate humane nē
respectu oīum illoꝝ non tū pp hoc
erit impolis resurrectio mortuorum.
qđ poterit deus efficere ex alia mā
qd qđ poterat efficere ex illa. Pro/
pter qđ poterit oīa illa corpora sub
quoꝝ forma fuit vna mā eadē nuō
restaurař. Ad 4^m. dō qđ vñio dicit
relationem. ad relationē aut̄ nō est
motus nisi per accīus vt probat. s.
ph. T. c. 10. 7 de relatione loquēdū
est vt loqmur de fundamēto. sicut ḡ
si rediret eadem albedo rediret ea/
dem similitudo. sic quia iure surrec
tione redibit eadē nā humana vt
eadē mā 7 eadē forma. sequitur
qđ redeat eadē vñio. Ad qntū dō
qđ corruptibile 7 incorruptibile eo/
dēmō sumpta differūt ḡne. vt cor/
ruptibile per nām 7 in corruptibile
per nāz in eodē ḡne esse nō possunt.
s̄z illud idem quod est corruptibile
per nāz pōt esse incorruptibile per
ḡnam. Vel illud idem quod est cor/
ruptibile supposito ordine agētū
corruptuorū. 7 supposito motu celi.

pōt fieri incorruptibile. quiescente
tali motu 7 sublato tali ordine. Ad
sextum dicendum qđ esse q̄ntū est de
se dicit actū simplicis non admisus
poꝝ nec est de ḡne successuorū. Si
autē est quid transmutabile hoc ē
p accīis ratione eius in q̄ recipitur.
7 q̄ in oībus considerāda sunt que
sunt p se 7 dimictēda q̄ sunt p accī/
dens. Dicendū est non implicare h̄
ditionē. nec esse h̄ rationem ipsius
esse si interruptū redeat idem nuō.

Questio secunda.

Ecundo Que

ritur Utrū Resurrectio
mortuorum possit ēē nālis.

Et v. r. qđ sic quia motus

q̄ ordinat ad q̄tē nālem est nālis &
rr̄ q̄ ordinat ad viueū nāle erit nā
lis. Prēterea aīa separata a corpo/
re nālit appetit vñiri sibi s̄m Aug.
s̄z nunqz est aliquis appetitus nālis
nisi illud nāliter cōpleri possit. alit
esset in nā aliqd otiosum quod oēs
phi. negauerūt poterit ḡ huiusmo/
di appetitus nāliter perfici 7 p pñs
erit nālis resurrectio mortuorum.
Prēterea nāle est q̄ nullū violentū
sit ppetuū. s̄z p̄iunctio anime ad cor
pus est nālis ḡ seperatio est violēta
non ḡ remanebit ppetuo separata.
s̄z huiusmodi violētia nāliter tolle/
tur. ḡ 7 nāliter aīa iterū coniungeſ
corpori. Prēterea nā per se p dī de
forma vt ait phs. s. meth. oīa autem
alia intantū sunt nālia inquitū. bñt
ordinē ad formā vt ibidē innuit. Cu
ḡ resurrectio ordinat ad formā q̄a
ordinat ad alam q̄est forma hoīs 7
in q̄p̄cipaliter reseruat nā huma/
na. oportet ḡ resurrectionē ēē nāle.
Prēterea q̄a dicebat Rñs resurre
ctionē esse nāle ex parte termini q̄a
ordinat adiuvare nāle 7 ad formas

Si ben
p̄sidera
ueris re
spō. istā
videbis
q̄ rō q̄
sat sco.
4. d. 43.
q. i. non
militat
h̄ istō ēē
vide ḡ
solōnes
i. egi. 2.
sen. d. i.
q. 22 ad
2. 7. 8.
theo. dc
esse 7 es
sen.

T. c. 5.
7. 2. ph.
s. c. 12.

Qu
pos
ore
rip
ci o
nāf
affi
sse. I
resu
ctio
s̄z e
p̄iun
xtus
p̄ d
gi.

Questio

q̄ principaliter est nā. est tamen super naturalis ex parte p̄ncipiū effectū. An dicebat eaꝝ supernāles simplici. nālēni vero s̄m quid vt ex parte termini. Contra motus recipit spēz ex termino vt dī. 5. ph. Et dignū est oia a fine denominari vt dī. 2. d̄ aia. ḡ si fūn̄s r̄termintis est nālis simplici dī resurrecō nālis. Pr̄terea b̄z Aug. in 4. d̄ tri. i mā sunt rōnes seminales respectu forme. cum cor pus humanū incineratū atq; resolutū in sua principia incineribus illis sunt rōnes seminales. sed h̄ non esset nisi iterū decineribus illis posset reintegrari corpus nāliter. ḡ ec. Pr̄terea ex corpori mortuo nāliter sunt vermes. et ex virgīs non p̄ crea tōne sed per adhibitionē nāliū se minū sunt serpentes vt vult Aug. 3. de tri. sed cū cineres in quos re soluitur humanū corpus habeant maiore conuenientiā cū corpe huīa no q̄z cū vermbus. et q̄z q̄ virge cum serpentibus. si ḡ pōt illud nāliter fieri poterit et eē nālis resurrecō mortuoz.

Quidā posteri / nisi p̄ traſmutationē et motū. s̄z mo res pe ripterū nuō. ḡ quoꝝ substātia deperit eadē ci op̄ / nuō redire nāliter non p̄nt. cum ad nāt ari. resurrecōnem regrāf idemptitas affirmā nūeralis resurrecō mortuoz nali ſe hāc terfieri nō poterit. Pr̄terea phs in resurre p̄ de aia. t.c. 53. disputans ḥ fabu / cionez ḥthagoricoꝝ ponētū q̄libet s̄z eis ē aiaꝝ posse ingredi q̄libet corpus ait ḥrius te sāq̄z inconveniēs et impossibile q̄ ēē possit resurrecō mortuoz q̄d non eſſet n̄ſi s̄m nām imposſibilis eſſet talis resurrecō. nam et ipſe nāliter loq̄bat. **R**espōdeo dō q̄ ad ple nā dilucidationē quesiti. Tria sunt videnda. Pr̄mo. n. vidēdū est quō antiq̄ ḥylosophi de redditū aiaꝝ ad corpora ſunt locuti. Scđo vidēdū

Secunda

et qd faciat difficultatē in quesito. Tertio declarandū est qd ſit d̄ ve ritate tenendū de eo qd queritur. Propter p̄mū ſciēdū q̄ imponit Platoni et qbusdā Phis antiquis q̄ post magnū annū eedem aie hu mane redirent ad eadem corpora. appellabāt autem qddam magnū annū tempus in q̄ octaua ſphera redit ad eundē pūctū qd b̄z Pho. fit in triginta ſex milibus annorū.

colebat enim octauā ſphera in cē tū annis moueri viuo gradū et quia diuiditur in trecentos et 60. gradus ſequif q̄ in trecentis et 60. vicibus cētu qd est ſpaciu trigintasexmiliū annoꝝ dicta ſphera peraget rotum curſum ſeu circulum in q̄ tempore credidit Phlat oēs ſtellās redit ad eundē pūctū. et quia redeute eodē aspectu ſiderū credidit redire eos dem̄ effectus. Ideo cuꝝ Phlat ſuos ſcolar̄s docebat reuoluto ſpatio trigintasexmiliū annoꝝ credidit aiaꝝ ſuā redire ad idem corpus. et haber easdē ſcolas. et eodē ſcolares. et pro

dicitq; nō ponere eadē varba q̄ tuū pponet. q̄re poſuit oia ſic circulaſr redi re. Que pō. si vera eſſet cū nāliter ſi at redditio ſidez ad eundē pūctū nālis eſſet redditio aiaꝝ ad corpora. et perp̄n̄s nālis eſſet resurrecō mor tuoz. **S**z hec poſitio ſtare non pōt nam cū corpora ſuperceleſtia agāt hic inferius mediantibus agētibus particularibus exſtentibus in ſphe ra actiūoz et paſſiūoz. q̄a hō gnat hōiez ex mā et ſole mediāte virtute pululatiua. ex planta fit plāta a corpore ſuperceleſti et ſole. cum motus iſtoꝝ particulariū interrupat et mo rūs interrupſus nō redeat idē nuō effectus qui bic inferius agunt me diante ſuperceleſti corpore idēnuō redire nō poterūt. Immo quia mo rūs b̄z diuertiſtate in partibus que prolo.

Vide egi. 4. q̄li. q. 12 et ſuelliſam 5. ph. t.c. 38. et p̄ de aia. t.c. 41. Scđo. 4. ſe. di. 43. q. 3.

Sz hic ſo let fieri. q. An rt° ſit demōſtra bilis rōne nāli. ſ. ph. 4. ū gen. c. 79. et cap̄ eo. 4. d. 43

q. 2. dicit ſic. ſco. vero. 4. ſe. vi. 43. q. 2.

cui affen tio qm̄ cō clu. illius demōſtra tiōis ſp̄he bit v̄l am bas vel al terā p̄mis ſaz credi tā. et v̄c le q̄f cōcl. cr edita et h̄ ē regl̄v̄e rūtdicūt aureo. q. i. prol. et frā. de mai. q. 14. prol. et herue. q. i. prolo.

Questio

Scamida

Z. £. 70.

funt in alio ratione tempore. quia fuit
in aliis etiam in parte motus ea-
deum modo esse non possunt. Altero ergo ve-
rū est quod dicitur secundum Genesim. quod sibi deperit
non redire ad eadem modum. Simpliciter
igitur intenditur est non esse possibile
nihiliter resurrectione mortuorum. Alio-
rum non esse veram positionem ponen-
tium reditionem animarum ad corpora
nihiliter. Restat tamen secundum videre quid facit
difficultatem in eo quod queritur. Sciendum
est modum quem videmus in actioni-
bus intellectus esse in factiōibus nō.

Eadéspes
q̄ monet i
cellūz; icli
nat volūta
te ad volē
dū rē app̄
bēsanī; vt
ait ēt p̄.s.ē.
di, 17. q̄. t̄^g

*Ita ē dif-
finitio vio-
lēti posita
3°. Ebbi.
c°. 2°. p q̄
lege Egl.
5°. phy. t.
c. 57. vbi r̄
perit cādē
r. 6°. qli.
q. 14.*

funt iti alio & alio tempore. quia sunt
sunt alias & alias parte motus ea/
dez uno & se non possunt. Altero & ve/
rū ē qd pī 2°. d gene. qz sba deperit
non redeunt eadem uno. Simplici
igitur extendū est non esse possibile
nāliter resurrectionē mortuorū. Eli/
so non esse veram positionē posse
tū rediotionē animalia ad corpora
nāliter. Relat 2°. videre quid facit
difficultatē in eo qd qritur. Sciendū
q̄ modis quem videmus in actioni/
bus intellectus esse ut actiōibus nē.
Nam sicut recipit spēs in intellectu
nro & h̄ illam spēm receptā sequitur
motus & inclinatio voluntatis ut p̄s
intellectus apphēdit formā balnei &
h̄ formā balnei apprehensaz iclinat
& mouetur voluntas ad balneū ap/
petendū. Spēs q̄ recepta in intelle/
ctu est p̄cipiū motus ut vult. Comē/
tator 12. metha. p̄mento 36. Sic & in
nālibus prius imprimūt forma ipsi/
rebus nālibus & h̄ formā impressaz
sequit̄ motus & inclinatio rei nālis
ut prius imprimūt ḡui forma ḡuis
postea h̄ formā impressaz mouetur
& iclinat ḡue p̄t reqrit eius for/
ma. Etolētū gr̄ & nō violētū nō dis/
ferunt per h̄rē p̄cipium ab extra &
non h̄rē. s̄ p̄ferre aliquā vīm passo
& nō conferre. videmus enī hoiez
impellere lapidem sursum & solei
vapores sursum trahere. vtrūqz isto
rum tam motus lapidis sursum ab
hoie factus qz etiā tractus vaporū
per solem effectus. h̄z p̄cipiū ab
extra sū vnu est violentū & aliud nō
est violentū s̄z nāle. hō qdem violen/
ter lapidem pellit sursum s̄z sol nā/
liter vapores trahit. nā sol intrahen/
do vapores aliquā vīm vel aliquā for/
mā cōfert passo per qz cōpetit ei ta/
lis motus ut incorporat qdem ipsi/
vaporibus formā calorū per quem
calore incorporatū p̄ferit vaporibus

qdā vis per qz ppetit ei sursum tēdere. s3 bō phiciendo lapideum sursum nec levitatēm nec aliqz formaz nec aliqz vini pferit lapidi per qz tēdat sursum t per qz ppetat ei motus sursum. Quotiescunqz nālia mouent absqz forma impressa motu sille est violētus. Et quotiescunqz rōnalia mouent absqz forma apprehensa ille motus est violentus. vt si venirent iniūci vel flaret magnus ventus t caperent aliquem hominem ducentes ipsum ad locū ad quē nō moueret per formā apprehēsaz viō lenter traheret ad humī locū. Declaratū est iḡ qz sicut in rationalibus forma apprehensa est principiū motus voluntarii sicut in nālibus forma impressa a gñante est principiū motus nālis. Declarare autē qz t quo potentie rānale sunt ad opposita qz b3 formā apprehensam possumus agere t nō agere. potentie vero nāles sunt ad vnu tm̄. qz nisi impediant de necessitate mouentur b3 formā apprehēsaz nō est pñris speculationis. Sufficiat autē ad presens scire qz sicut rōnalia mouētur per violentiā cū non mouentur per formā apprehēsaz. sic t nālia mouent violenter cū nō mouentur per impressam formam. Immio qz nā pncipalr dī de forma illud dī nāle culus forma ē rō t pncipiū. Inde est iḡ qz motus lapidis sursum nō est nālis s3 violentus. qz nulla forma seu vis t nulla nā est in lapide per qz ei ppetat talis motus. Motus autē vaporū sursum a sole factus est nālis. qz in ipsis vaporibus est qdā forma vt calor incorporatus per quē eis ppetit sursum ferri. Omnis ḡ ille actus t oīs ille motus per quem pferuntur forma passo est nālis. Ex hoc ḡ p̄surgit difficultas. quia si bñ declaratū est qd est nāle t qd nō nāle yr penitus qz resurrectio mori

Declar
rat ab
Aristo.
9°. Ille
tha. Z.
L. 3. 4.
10.

Habef
bec ppó
2°. phy
si. L. L.
I2.

De resurrectione

MORTUORUM.

5

tuorum dicit debeat quod sic ostendit.
Cuidemus. n. in rebus duplicitem
 potentialitatē vñā ad vbi et alia ad
 eē. S3 ad vbi moueri pñt res absqz
 eo qz cōferat eis foza vel nā aliqua
 que sit rō et principium talis motus.
 s3 ad esse res nullo mó moueri pñt
 nisi eis cōferatur foza aliqua vel nā
 que sit eis rō et principiuū eēndi. Hā
 cū oē esse sit a forma nō pñt res mo
 ueri et trāsmutari ad aliud esse nisi
 eis pñferat forma aliqua. Itaqz si rr°
 mortuorū terminet ad vbi dubitare
 possemus. Atru esset nālis vel non
 nālis eo qz ad situm pñt aliqua mo
 ueri absqz eo qz pñferatur eis forma
 aliqua vel nā que sit rō et principiuū
 talis motus. Sed cu3 rr° terminet
 ad viuere. et viuere viuentibus sit eē:

2º d aia
 t.c.37.

nō est intelligibile qz resurgentibus
 tribuat viuere vel esse nisi eis cōpe
 rat forma aliqua vel nā que sit rō vñ
 pñm viuendi vel essendi. et qz h̄ est eē
 nāle. vñ nullo mó dubitadū eē quin
 rr° dici debeat nālis. Propterqz no
 randū qz nō sufficit ad hoc qz aliquid
 sit nāle qz terminet ad formā vel nāz
 s3 o3 qz fiat mó et ordine nāli. Hā si
 sufficeret terminatio ad formā ad h̄
 qz motus vñ mutatio dicat nālis. tūc
 ois transmutatio ad formā nālis di
 ceref. qd est falsum. Vult. n. phus. 5.
 physi. quasdā augumentationes et gñia
 tiones violentas esse qzrumcūqz. n.
 augmentū et gñatio terminent ad
 formā. Aliqua tñ per artevit per ad/
 hibitionē aliquoꝝ actuoꝝ augumē
 tantur et gñantur citius qz sint apta
 nata augeri vel gñari. Propter qd
 tales augmentationes et gñationes
 violente eē dicunt nō qz nō terminē
 tur ad formā vel nām. s3 qz nō sunt
 mó et ordine nāli. Sic et rr° l3 termi
 netur ad formā. et ad esse. vt ad aiaz.
 et ad viuere attamen qz h̄ nō fit mó
 et ordine nāli s3 supernāli. nō d3 dici

Z.c.37.

nālis sed supernaturalis. **C**habito
 qd senserunt platonici de reditu
 aiaꝝ ad corpora. Et onso qd faciat dis
 ficultatē in questio. Restat declarar
 qd sit tenedū de eo qd qzris. **C** Scie
 dū est igf qz sicut qzdiu grauiā sunt
 in terra sunt i loco suo nāli. sic qzdiu
 forma est in mā sibi proportionata ē
 in sua mā sibi nāli. Terra ergo qz ē
 locus deorsum est illō in quo nāliter
 sunt grauiā. et mā du3 est proportiona
 ta et disposita est illō in quo est foza
 nāliter. S3 si terra que est locus de/
 orsum fieret locus sursum. nō eē lo
 cus nālis grauiū imo grauia a ter
 ra recederet nec nāliter ad terrā irēt
 donec nāliter terra deorsuz eēt. Sic
 si mā que est proportionata forme fiat
 improportionata et indisposita nāli/
 ter. forma desineret esse in ipsa. nec
 nāliter coniugeref ei nisi mā per nāz
 redeat proportionata et disposita sicut
 prius. Nunqz ḡ aia coniugeref eidē
 corpi cui fuit vñita nāliter. nisi in hu
 iusmodi corpe redeat eadem dispo
 nes quas habebat cu3 aie coniugeba
 tur. et qz hoc nō pot fieri nāliter sed
 supernāliter. Fatiendū est. simplē re
 ditionem aiaꝝ ad corpora. et mortuo
 rū resurrectionē nō esse nālem sed
 supernāle. **C** Ad pñm dō qz nō suffi
 cit mortū ordinari ad getem nālem.
 ad hoc qz sit nālis nisi hoc fiat mó et
 ordine nāli. Hā si quis prohibiceret ali
 quem lapide deorsuz cu3 violentia. ita
 qz velocius lapis descēderet deorsu
 qz sua grauitas ei paret. Iz motus il
 le vel lapis tenderet deorsuz vbi nā
 liter quiescūt grauia nō tñ fm qz hu
 iusmodi esset nālis sed violentus qz
 principiuū illius motus s3 qz huiusmo
 di non est nā s3 violentia. Sic et in p
 osito lz rr° terminet ad viuere qd
 est quid nāle. tñ qz hoc nō fit nāliter
 s3 supernāliter. nālis dici nō debet
 et tūc esset oīno simile in proposito si

Petrus 8
 Pal. 4. seh.
 .d.43 q.1.
 arti. 3. ab
 egi. mutu
 aut sibis u
 am cōclu.

Sco. 4. se
 .d.43 q.4.
 dic qz rr°
 ē nālis vt
 nāle oppo
 nit violero
 s3 nō ē nā
 lis vt nāle
 oppoſit su
 pernāli.

B

Questio

lapis iactur deorsum p violētiā nul
lanī grānitātē h̄ret s̄ statim cū de/
orsum esset acciperet formā ḡuis vel
fue fieret. hoc posuo costat q̄ ille la/
pis quiesceret deorsuz nāliter. quia
ḡuis nāliter sunt deorsuz. att̄n quia
positū est lapidē humōi nō h̄re ḡui/
tatem anteq̄z sit deorsum. s̄ ferri il/
luc violētiā motus ille. esset simplr
violentus. sic l̄ corpora resurgentū
nāliter viuat. quia oē qd̄ h̄z aīaz nā/
liter viuit. tñ q̄ aie nō piunguntur
corporibus resurgentū nāliter sed
sup nāliter. simplr pcedendū est re/
surrectionē supernālem esse. **C** Ad
2^m d̄d q̄ aīa seperata nāliter appe/
tit reuniri suo corpori supposito di/
uino ordine qui supnālis dici d̄z t
qr̄ hoc ordine supernāli aīa appetit
vnīri corpi oīz resurrectionē supnā/
lem esse. **C** Ad 3^m. d̄d cū d̄r q̄ nullū
violentū est perpetuum. pcedat. t̄cū
subdit aīa cōiungit corpori nāliter. cō/
cedatur. s̄ r̄ndendū est ad id q̄ ad/
disur si cōiūctio est. nālis separatio
est violenta. pōt. n. esse. vtrūq̄z qdā
modo nāle. nā sicut habltū est vt for/
ma nāliter piungitur mē disposite
sic nāliter separat vel nāliter desunt
esse in mā indisposita. qr̄ nunq̄z sepe/
ratur aīa a corpore nisi fiat indisposi/
tū zimproportionatū. oīz huiusmodi
separationez quodamō esse nālem.
C Ad q̄rtū cū d̄r q̄oē qd̄ terminat
ad formā est nāle. vix est si terminat
ur mō t̄ ordine nāli qd̄ in resurre/
ctionē nō cōtinget. **C** Ad quintum
d̄d q̄ vniueres resurgentū l̄ in se ac/
ceptū sit quid nāle. tūr̄ est terminus
resurrectionis supernāle dici pōt. qr̄
resurgentēs nō accipiunt esse t̄vne
renāliter s̄ supnāraliter. **C** Ad
sextū d̄d q̄ in mā non solū sunt rō/
nes seminales b̄m quas agentia na/
turalia aliquid nāliter efficiunt sed
q. 75. ar. 3. et sunt in ea rōnes quas doctores
et Egi. p. d.

Tertia.

nīl vocant obediētales b̄m quas de gen. c. c.
us facit aliqua ex mā que nālia agē 1. dubi.
tia nō possent efficere. Ex cineribus 2. via. 2
q̄ illis nō resiciunt eadem corpora hu 2. 3. c. f.
mana nūō per nālia agentia t̄ b̄m tho. p.
rōnes seminales. s̄ per agens diui 2^e. q. 6.
nū mediantib⁹ rōnibus obediēta ar. 5. ad
libus. **C** Ad septimū d̄d q̄ absolu. 2^m.
te loquēdo mā que est sub corpe hu
mano mortuo magis est. in po^a ut
fiant inde nāliter vermes q̄z q̄ fiat
inde corpus humanū. sic ētvirge ma
gis sunt in po^a ut fiant inde spentes
q̄z excineribus fiat corpus humanū
qr̄ ex corpe mortuo statim p̄nt inde
fieri vermes. t̄ ex vegetatiuo qd̄ re
seruat in virga per adhibitionez ses
minū t̄ per piunctionē aliquoz acti
uoz si quis talia semina t̄ huiusmo
di actiua cōiūgeret statim posset fa/
cere sensitū qd̄ est in serpente. tñ
bos vere mortui nō reddit bos vi
nus nisi per multa media vt innuit
phus. 8. metba. Rursus qr̄ corpora re **T. c. 14**
surgetū nō solū redibunt eadē spē
sed eadē nuō. qd̄ per oēm modū est
impose nē vt est per habita manife
stū. Resurrectio mortuoꝝ simplr̄ est
supernālis. l̄ ḡnatio vermuꝝ ex cor
poribus mortuis vel ēt serpenium
ex aliquibus virgis nāliter esse pos
sit quare t̄c.

Questio tertia



E tertio Que
ritur. Utru resurgat in
boīe totū qd̄ est de veri
tate humane nē. t̄ Utru
resurgat aliqd in boīe qd̄ nō est de
veritate humane nē. Et v̄ q̄non re
surgat totū qd̄ est de veritate humane
nē: qr̄ finis imponit necessitatē his q̄
sunt ad finē loquendū est iḡz de mē

De resurrectione.

MORTUORUM.

6

bis resurgentium ut loquimur de eorum fine ne in nam ipsoz sit dare aliquid frustra et oculoz: sed membra genitalia in resurgentibus non ordinabunt ad finem suum ergo ut logmunt de his que sunt ad finem ita logmunt de fine. et ne ibi aliqd frustra et oculosum pomanus dicenius talia in membra non resurgere. sed post talia esse de veritate humane non ergo non resurget totum quod pertinet ad veritatem humane non. ¶ Preterea contigit aliquos homines vesci carnibus humanis propter quod pertingit eandem manum que prius fuit sub uno humano corpe esse postea sub alio. sed cum idem non possit redire in diversis organis aliquod corporum resurgentibus priuari manu sua: non ergo in quolibet resurgentem resurget quidquid est de veritate humanae nature. ergo et ceterum.

¶ Preterea auctor dicebat respondens quod in resurgentibus est de veritate non humanae integritas sive: plenior virtus et perfectio quantitatis. ideo ut dicebat in eis integre resurget sive: et complete resurgent vires animales et quantitates corporales quod sunt accia non potest esse de quiditate sive et per se non potest esse de veritate humanae non. quare si non resurgat in hoie nisi quod est de veritate humanae non quantitas et vires animales non resurgent. ¶ Preterea de veritate humanae non est quidquid est et fuit actu sub forma carnis: sed si totum illud quod fuit actu sub forma carnis resurget. in moderata esset dignitas resurgentium. Cum totum alimentum quod fluxit et refluxit fuerit aliquum actu sub forma carnis. ¶ Preterea nam per se et per dominum forma et nihil pertinet ad veritatem humanae.

T. c. 4.
27. Tit. lra quā
exploit
pmēta/
tor.

ne nec nisi in quantum ordinem ad formam sed ex parte forme non est diversitas in eadem specie. quare si non resurget non illud quod per se et huiusmodi est de veritate humanae non non est diversitas inter resurgentem: omnes ergo erunt eiusdem naturae et conditionis. nam diversitas rationum non ut provenire ex parte forme sed membra. ¶ Preterea si resurget totum illud quod est de veritate humanae non in hoie resurget id est hoc modo non potest est de veritate humanae non huius modi nisi quod pertinet ad veritatem et idem numeraliter eius probat autem quod est per diuinam virtutem et miraculo non poterit hoc redire idem modo. quod ut dicebat plus provenit generatione naturali cum generatione naturali quam cum supernaturali: sed due generationes naturales non potest terminari ad idem modo. ergo generationem productio supernaturalis non poterit terminari ad illud idem modo ad quod terminabatur generatione naturalis. quod miraculo et supernaturaliter hoc idem modo redire non poterit. non igit resurget quidquid est de veritate humanae non. ¶ In trium est. magis 2. sen. d. 30. Abi vultus et resurget in hoie quidquid est de veritate humanae non et quod solus illud resurget. ¶ Preterea non potest esse res aliqua nisi sit quidquid pertinet ad veritatem eius. non ergo resurget hoies nisi resurgerent quidquid pertinet ad veritatem humanae non. ¶ Rudeo dicitur. Quod circa hoc questionem quantum ad prius spectat. tria potest facere difficultatem. Primum varietas modorum locandi. Secundum est diversitas opinionum. Tertium est difficultas eiusque queritur. Primo ergo narrabimus diversitatem modorum locandi. Secundo narrabimus quod circa haec fuerunt diverse sententiae et opiniones. Tertio declarabimus quod facit difficultatem in eo quod queritur et quod sit de veritate et de quae sententia tenendum. ¶ Propter primum notandum circa diversitatibus eorum quae sunt in

Questio

Tertia.

humano corpe alī vident loqui mē
 dici. alī phī. alī theologi. Medici q
 dez hūmōi diuersitatē potissime vidē
 tur attribuere humorū radicali & nu
 trimentali. Phī vero vt p5 p de gna
 tioe. c. de augmento hūmōi diversita
 tem attribuere videt speciei & ma
 terie dic. n. ibi phīs aliā esse carnē
 sūm spēm & sūm mām. Quidam vero
 theologoz vt magr. 2. sūiaz. di. 30.
 & quidā alī theologī posuerunt di
 uersitatē in corpe humano dicentes
 ibi esse aliquid q est de veritate hu
 mane nē & aliquid q nō est de veritate
 hūane nē verba at magrī sū se cōsi
 derata eadē vident esse cu verbis
 phī. Hā cum spēs sit totū esse indiui
 duoz inqzū emitas rei pnciplr est
 ex forma. si dispō cuiuslibet rei in
 entitate ē sua dispō in veritate. Idē
 vī esse sūm veritatem & sūm formam
 vel sūm spēz quare verba magrī sū
 se p̄siderata in idē vident redire cu
 verbis phī. Tn si cōsiderat modus
 loquēdī magrī magis cōcordat cum
 pōe quo p̄dā medicoz qz cu phī ver
 bis. Soluit. n. magr 2° sen. d. palle
 gata: solū illd ēsse de veritate huma
 ne nē q de primis parētibus traxi
 mus & h̄ qdā medicoz appellant
 ēē radicale. qd ex pro genitoribus
 habemus. Itaqz cu i hac mācāta sit
 loquendi varietas sit difficultas qd
 sit tenēdū de quesito. Ut vtrū resur
 get in boie qd ē radicale vel qd ē
 sūm veritatē vel qd ē sūm spēm. vel
 quo loquēdū est in hac mā. Also g
 qzta sit difficultas in qōne proposita
 pp diuersitatē modoz loqndi vide
 re restat quo circa hāc mām fuserūt
 diuerse sūie. Motandū at q cir
 ca māz p̄posita fuerūt tres opinio
 nes. Prīma est q solū ē de verita
 te hūe nē qd a primis parentibus
 traximus & in hoc vt discūt nihil de
 alimento cōvertīs sū in se ipso multi

plicaf adeol q per multiplicatiōem
 illam perficitur quicqd pertinet ad
 veritatem hūane nē & hūmōi opinio
 nōis est magrī sūiaz. Sū hec opī
 nōis nō est rōalis & cōter nō tenetur
 di. 44. q. Nam si solū illud ēst de veritate hūa
 1. alī i
 ne nē q a solis parētibus traximus pugnat
 & hoc solū in resurrectiōe resurget magrūs
 & h̄ in se ipso multiplicaf & augumē vide de
 taf qrat a sic dicētibus de hūmōi au
 risiōem
 gumento Utrū fiat nālī vel miracu
 lōse & per virtutē diuinā. Nālī aut
 gnatio
 fierinon pōt nā per nām nūqz auge nīs a ia
 tur nīs aliquid aliud p̄uertat in ipz. cōbo vi
 P̄ot aut sine additiōe tali aliqd ra
 terbiēsi
 refieri & occupare maiorē locū. Sū
 vt vult phīs in ca. de angumēto pp
 hoc nō dī aliquid ēste angumētū
 sū solū maior tumor gnatus ē. Kur
 sus nō videmus corpora hūa angeri h
 mō v3p rarefactionēqz si diceret ali
 qz vt vī sentire magrī q absqz rare
 factiōe & additiōe alicuius alteriusm̄
 tiplicat se q est de veritate hūe nē.
 p̄t hoc ēste nō posse nisi modicū de
 mā fiat plus de mā. g aliquid de mā
 erit addituz. Particularis g v̄tutis
 ēēt h̄ agere & aliqd de nibilo creare.
 Nā sic si aliqd diminueref nō 2dēsa
 to nec aliqd subtracto ab ipso nō ēēt
 ibi tm de mā sic prius aliqd ēēt ibi
 anibilatuz & aliqd de perditū in mā
 pp q agens aliqd qd posset hoc fa
 cere: posset aliqd in nibilū redigere.
 Sic si aliqd augeref non rarefacto
 neqz aliqd sibi additio. Esset ibi plus
 de mā qz prius & aliqd esset in nā ad
 dituz nō de aliqua mā piacente. Sū
 q aliquid addit n de mā piacente ē
 in sua actiōe non p̄supponere mān:
 nō p̄supponer aut in sui actiōe māz
 ē posse aliqd ex nibilo p̄ducere. Paul
 lum g agens hoc poterit nisi solus dē sūia
 deus q pōt ex nulla mā piacente ali
 qd iu mā addere & aliqd de nouo p
 ducere. Bū ergo dictu ēst qvgo au

Z. c. 35.
 Repent
 hec exacti
 sūm. c. 4. q.
 q. 13. ar. p.

Z. c. 33.

cl
b. 3°

q. 8.

criss

lego

b. 3.

q. 8.

Sū eam
 de sūia
 2. q. 1. q.

II.

De resurrectione

mortuorum

q[uod] par virtutis est augere aliqd eo n[on] rarefacto & nullo ei addito & aliqd ex nihilo p[ro]ducere: talis ergo multiplicatio nullomodo poterit fieri p[er] nat[uram]. Si at dicat tal[em] multiplicationem fieri miraculose & supernaturale. tunc talis p[ro]p[ter]a seipsum cōtempibile facit. Nam i[ps]i opibus n[on] ad miraculum recurrere oio est ridiculū. Novebant q[uod] sic ponentes ne cogerent dicere hoiem in corruptibilem esse. Nam si aliquid ex alimento posset pertinere in humorē radicalē in veritate h[ab]ere n[on] posset sufficienter fieri restauratio de perditis. Hoc autem positio non videtur posse assignare sufficientē cām nālis corruptionis: S[ed] h[ab] motiuū nullū est. Nam oia nālia aliquomodo determinat sibi locū gnatōis extra quē locū posita generari non possit. vt vīnū tāq[ue] aliqd p[ro]priū locū cū gnatōis determinat sibi vitē quare si probijciat aqua ad pedē vītis talis aqua attracta per vitē poterit pertinere in vīnū purū. S[ed] si aqua ponat in vīnum purū & virtute vīni cōuertitur in ipm nō fieri inde vīnū purū q[uod] h[ab] ē extra p[ro]priū locū gnatōis. Sic caro & maxime animalium p[ro]fectioꝝ tāq[ue] propriū locū gnatōis determinat sibi matricē ventris alimentū & vel menstruum q[uod] conuertit in carnem existentē in matrice: pertinere poterit in carnē purā. S[ed] animal iam nato & existenti extra p[ro]priū locū gnatōis non pertingit alimentū cōuerti in carnē purā. S[ed] totū fit mixtuꝝ sic q[uod] i vīno tm p[ro]p[ter]a apponi d[icitur] aqua q[uod] ad ultimū totū fit aqua & nō poterit sacer vīni opus sic tm auget in puritas carnis per cōuersionē alimenti eo q[uod] semp gnatū impurior q[uod] ad ultimū adeo est impurior nō p[ro]p[ter]a sacer carnis opus pp q[uod] necesse ē animal corrūpi: nō ergo oportebat ponere nihil de alimento pertinere in veritatē h[ab]ere n[on] vt saluaremus hoīes esse cor-

declarat
b3°.ql.
q.8.ex a
ctissime

lege ad
b3.ql.
q.8.

ruptibilem. Fuit eti[am] 2^a opio dices: q[uod] nihil querit in veritatē h[ab]ere n[on]: s[ed] solum esse de veritate q[uod] a progenitoribus trahimus in quo hec opio cōuenit cū p[ro]p[ter]a. Addunt tamen hoc ponentes q[uod] illud q[uod] est de veritate h[ab]ere n[on] in seipso n[on] multiplicat: s[ed] manet q[ua]ndiu viuit h[ab]o. Cōuertit q[uod] sicut ipsos alimentum in carnē. s[ed] non in carnē q[uod] est de veritate h[ab]ere n[on]: cōuertio q[uod] alimetum. ut dicit est necessaria ad p[ro]ficiendam quantitatē hoīis q[uod] illud q[uod] est de veritate h[ab]ere n[on] q[uod] a progenitoribus trahimus cū in se ipso nō multiplicat: non sufficit ad tantā q[ua]ntitatē q[ua]ntam requirit h[ab]o sicut hos quidem in resurrectione resurget totū illud q[uod] est de veritate h[ab]ere n[on] & resgerit tamen d[icitur] de carne illa in q[uod] p[ro]uersum est alimentū q[ua]ntū sufficit ad perfectā staturam hoīis & q[ua]ntitatē mouebat forte sit ponentes ne cogarentur dicere nō esse eundem hoīes nūō per totā vitā. Nam si nihil est fixū & stans in hoīis corpe s[ed] totū fluit & refluxit nō vīr q[uod] saluare possimus quo remaneat idividuum idem nūō. Ideo posuerūt q[uod] eēt signare aliqd q[uod] durat toto tpe vīte hoīis a q[uod] b[ea]tū individuum idem p[er]titatē numeralē & hoc est illud q[uod] est de veritate h[ab]ere n[on] q[uod] apartentibus trahimus in quo nihil de alimento pertinet. S[ed] hec p[ro]p[ter]a stare nō p[otest]. Nam sic eadem mā est vīni & aque & omni h[ab]itū transmutationē ad se inuicem cū ponit in vīno aqua sit actio & passio iter eatū nō ē ibi assūgnat aliqd p[ro]p[ter]a s[ed] totū fit admixtuꝝ. Sicut in augumento. quelq[ue] pars aucta est aucta. sic in diminutiōe q[ue]lq[ue] p[ro]p[ter]a di minimi est diminuta. nihil ergo ē ibi stans in quod nō pertinet aliqd & q[uod] non efficiatur admisiū. & q[uod] nō fluat & refluxat. Motiuū autem istoz nō erat sufficiens. Possimus. n. saluare idem p[er]titatē numeralē ponendo fluxū talē & refluxū. Nam q[ua]ndiu manet in re q[uod]

Questio.

Evide. can.
dem sua. 3.
p. d. gen. i.
c. 1. dub. 3.
z 2^o. sent.
di. 8^a. pre.
2^a. q. 2. dñ
bi. 2^o. z 4^o
phy. z ali.
bi. sepius.

et formale q̄tūcūq̄ variet̄ s̄m māz
non tollitur idēptas nūalis. Vide/
mus. n. qd̄ in loco est aliqd māle vt
superficies aeris vel superficies al/
terius corporis continentis. et aliqd est
formale vt ordo ad uniuersum. si ergo
ventus flaret et aerē circa aliqd
corpus expelleret. corpore illo manē
te imobili non dicereſ corpus illud
mutasse locū nā l3 h̄ret aliū aerē cir/
ca ſe tū q̄ teneret eūdē ordinē i. vni/
uerso dicereſ eē in eodē loco. ſic na/
uis in flumine ligata ad aliquem pa/
lū itaq̄ nō posſet cū aqua ſimul flue/
re diceretur eſſe in eodē loco nā l3
h̄ret aliā et aliā aquā ſubter ſe tū q̄a
h̄ret eūdē ordinē a totū fluuiū nō di/
ceretur mutare locū. ſic ergo locus
ſemper manet idē q̄zdiu nō variatur
qd̄ est ibi formale q̄tūcūq̄ mutetur
qd̄ est ibi ſm mām. Sic indiuiduum
p totā vitā manet idē q̄ manet in eo
qd̄ est formale nō obſtāte q̄ fluit et re/
fluit caro ſm māz. ſic ergo p̄hs in p
de ḡnatione. nos docet imaginari di/
mūtationē et augmētū: vt puta ſiq̄s
eodē corio vel vtre niſuraret aquas
itraq̄ ab illo vtre flueret et refluxeret
aqua ſemp ergo remaneret idē co/
riū et idem uter. ſed vter ille aliquī eſſet
inflatus et eſſet in pluri mā. aliquī
non inflatus et eſſet in pauciori mā.
ſic q̄zdiu viuit indiuiduum tādiu ma/
net et eadē aia et eadē forma ſz q̄ ca/
ro ſm māz fluit et refluxit aia illa vel
forma illa aliquī eſſet in pluri mā aliquī
in pauciori. **T**ertia opinio circa
hoc ſunt iphius Aristo. dicentis q̄n/
hil in idividuo eſt ſtas. nihil manens
ſed ſm totū eſt fluxus et refluxus q̄
q̄l3 p̄s aucti eſt aucta. et diminuti di/
minuta. nihil eſt ibi ēr purū ſed totuz
admixtū. Nihil omnibus ſm ipſum
differt caro ſm spēm et ſm mām. et
q̄tū ad p̄hs ſpectat eſt triplex dñia.
Mānia dñia eſt q̄ caro ſm spēz dñc

Tertia.

qd̄ in actu: caro vero ſm mām dicit
qd̄ i po^a. Scđa q̄ caro ſm spēm ma/
net ſm vero māz fluit et refluxit. Ter/
tia q̄ q̄tū ad carnē ſm ſpēm quels
p̄s aucti eſt aucta. non aut ſm mām.
Et vt hec dñe pateant aduertendū
q̄ caro ſm ſpēm et caro ſm mām tri/
pliciter p̄t ſum. Primo vt differūt
reali. Secundo vt differūt ſm rōnez
Tertio vt quodammodo differūt vtroq̄s
mō. **S**ecundū appellari caro ſm mām
alimentū nōdū conuersum in carnē
caro vero ſz ſpēz que iā actu h̄z car/
nis formā. et ſic accipiendo carnē ſz
māz et ſz ſpēz reali differūt et h̄b p̄
ſumi. p̄d̄ dñia. v̄z q̄ caro ſm māz diē
qd̄ in po^a ſm vero ſpēm qd̄ in actu.
Scđo mō p̄t accipi ſm ſpēm et ſm
mām vt nō differunt re ſed rōne vt
dicatur eadē caro ſm mām vt conſi/
deratur q̄tū ad id q̄ eſt in ipsa mā/
le. et dicatur eadē caro ſm ſpēm cuz
conſideratur ſm formā. Nā l3 actio/
nes et paſſiones et cetera talia 2petūt
ei aliqua rōne mē aliqua vero rōne
forme. quare l3 mā et forma non fa/
ciant aliā et aliā carnē ſed ambo hec
conueniant ad cōpositionem eius in
q̄ flueret et refluxere cōpetit carni rō/
ne mē. Quare aut ſe manere cōpetit ei/
ratione forme. **S**r q̄ caro ſm mām
fluit et refluxit. ſm vero ſpēz ſtat et ma/
net. Tertio modo eo q̄ a forma ſit
agere dñ esse caro ſm ſpēm quē ſm
ſe vel in ſe conſiderata poteſt habet
re actionez carnis. Dicitur autē eſſe
ſm materiā que ſz ſe acceptra nō po/
teſt facere carnis opus coniuncta in
alteri potest. et ſm hunc modū dicit
quelibz p̄s aucti aucta eſſe ſz formā
non aut ſm mām. Nā cū transmicti
tur alimentum ad ſingulas p̄tes mē
bri non transmictitur ad partes ita
mūmas que non p̄t in ſe alimētuz
conuertere. et non p̄t facere carnis
opus. pars ergo ſm materiā dñ caro

De resurrectione mortuorum.

8

q̄tūcūq̄ modica. sed s̄m formam dicitur caro tante qualitatē que possit facere carnis opus. q̄z quē modū accipiendi oīs caro s̄m formam est caro s̄m mām. sed non conuertitur. sic ergo accipiendo hoc et illud aliquā mō differunt realiter et aliquā mō s̄m rōnem. Itaqz cū tot diuersitates sint inter hoc esse s̄m veritatē et s̄m speciem. hoc autē non esse s̄m speciem sed s̄m materiam. consurgit difficultas qd est illud qd in rrōne resurget.

CSciendū igr̄ q̄ cū rō reisumatur p̄ncipalr̄ a forma et a specie preter omnes assignatos modos pōt dici h̄ esse s̄m sp̄em et s̄m veritatē q̄z h̄z quidqd p̄tinet rōnem eius ut dicat esse aurū qd h̄z qdqd p̄tinet ad rōe zauri. In rrōne ergo solū resurget et totū resurget qd est de veritate hūa ne nē. q̄ resurget solū illud et totū illud qd p̄tinet ad rōnez hois. Notandum tñ q̄ aliqd est d̄ rōne rei vno mō qd non est de ratione eius alio mō.

vt esse non est de ratione essentie s̄m se accepte. est tñ de rōe eius ut est effectus alicuius agentis. Mā cū oīs actio sit apta iata terminari ad aliud quod esse. non bñ argueret dicens de rōne essentie non eē. ipm eē. ḡ aliquā agens poterit efficere essentiam sine esse. q̄z l̄z esse non sit de rōne essentie absolute sumpte. est tñ de rōne eius ut efficitur ab agente. sic l̄z p̄prie passiones et debita quātitas corporis. et vires aie et ceteratalia non sint de rōne hūe nē. q̄tūq̄ mō sumpte sunt tñ de rōne eius ut h̄z esse perfectū. vel ut regrit status in quo resurget. quātitas ergo corporis. vires aie. et ceteratalia resurgent. p̄t requirit p̄fectio hūe nē. vel p̄t requirit resurgentū status. Mā tñ ipsiā dāpnatis resurget qd est d̄ veritate hūe nē q̄ resurget in eis nā hūa sic integrā ut regit eoꝝ status. **C**Ad prīmū dō qd

mēbra generalia non solū ordinātur ad actū ḡnationis tāqz ad finē. sed et ordinantur ad quandā pulchritudinem. et ad quēdā decorem. pp̄ quod non priuantur oī fine.

CAd secundū dd̄m q̄ si eadē mā fuit subforma diuersoz̄ corpoz̄ hūoz̄ eoꝝ p̄tingat aliquos hois besiāfr̄ vivere. et veſci carnibus h̄jānis. mā illa resurget in corpe illo in quo habuit magis esse perfectū. et magis accessit ad speciem carnis. tper p̄n̄s magis fuit de veritate hūe nē. q̄ si in vtroqz fuit equalr̄ sub specie carnis resurget in illo in quo prius fuit. et deus vñ vollet in alio supplebit qd deficet. Qn̄ debatur. II. q. i. q̄ qdqd deus pōt de vna mā. pōt et de alia. et q̄ etiam ex nibilo pōt restaurare deperditum.

CAd tertium dd̄m q̄ l̄z virēs anime et quātitas non sint de rōne hūe nē. q̄tūq̄ sumpte sunt tñ de rōne eius ut existit in rerū nā. q̄ sine quātitate et sine virib⁹ non posset hūa natura actu existere. vel possumus dicēr̄ h̄ esse d̄ vitate ut h̄z esse integrū p̄fectū. vel sūrdōvitare h̄mōi. p̄t regrit resgentiū stat⁹. Itaqz cū resgētiū stat⁹ regrat talia resger̄ ad gl̄iat̄ deco re. i. hys et illis talia resger̄ p̄t ad regentiū status. **C**Ad quartū dd̄m q̄ l̄z pp̄ continuū fluxum et refluxum mē in hūo corpe. q̄si imoderata quātitas fuit sub hūo corpe non tñ tota materia illa resurget. sed de illa mā resurget illud quod magis assecutū fuit carnis speciem. et q̄ etiam forte sub actuali specie carnis successive plus fuit de mā illa quā requirat debita quantitas corporis. resurget tātū de materia illa q̄tū sufficit ad debitam quantitatē. et hoc s̄m quendas ordinem q̄ resurget mā illa. que p̄s fuit sub specie corporis. si ergo aliquid de tali mā resurget dimittetur nō qd prius fuit sub specie carnis s̄z qd

4. 5. gen. c.
83. pōt re
māēr̄ viri
lia. sed nō
eoꝝvſus et
pbat hoc
pluribus
rōnibus.

v de Egi.
5. q. q. 27.

De hys q
vescūf hū
manis car
nib⁹ lege
Arist. 7°
Ethi. c. 8.
et Egi. 3.
q. q. 9.

Questio

posteriorius et quod dictum est de carne intelligendum est de sanguine et de aliis humoribus. quod de humo humoribus tamen resurget quantum requirit status resurgentium. **A**d quintum dicitur quod non solum resurget quod est de integritate vel de ratione huius ne simpliciter quod est de ratione huius ne huius cuius integrum per alia talia principia individualia diversificetur qualitas in individualibus non oportebit omnes resurger in eadem statura. **A**d sextum dicitur quod ratione petitur quod est in spiritu arguit. non oppositum non propositum namque eodem modo separant ad aliquid non pertinet esse duo respectu eiusdem quod tunc illa duo differre non possent. Inde est quod quae sunt albedies separantur eodemmodo ad subiectum in eadem parte potius duo colores vel ratione albedines sunt pertinet. sed sapor et color que non eodemmodo ad subiectum separantur in eadem parte potius sunt: sed sunt gaudiones et due factioes naturales quae eodemmodo separantur ad terminum esse non pertinet respectu eiusdem termini: sed factio naturalis et supernaturalis possunt esse et ceterum.

Questio quarta Carto queritur.



tur. Utrum corpora resurgentia resurgant immortalia. Et utrum per quod non quod genere non tollit naturam sed corpora composita ex spiritibus sunt corruptibilia per naturam. ergo non pertinet fieri incorruptibilia per generationem. nec etiam pertinet esse incorruptibilia per naturam cum sint naturae corruptibilia nullo modo incorruptibilia erunt. **P**reterea duratur per aliquod tempus est alicuius virtutis. sed per maius est maioris virtutis durare sed per infinitum tempus erit infinite virtutis. sed in corpore humano non potest esse infinita virtus. sed non

Quarta.

poteat esse incorruptibile. **P**reterea cum aliquid naturae tendit in aliquid si non tendit in illum terminum detinet violenter. corpus et humana quod naturae tendit incorruptionem si a corruptione preserueretur habetur per violentiam. sed nullus violentum est perpetuum et ceterum.

Preterea secundum commentatorem prius physiologia sequitur subiectum meum ubique autem 2m. 66. innenitur essentia mea ibi reperitur et 75. 81. priuatio. ubique autem est priuatio ibi habetur et corruptio. sed in corporibus resurgentibus habebit esse materia et erit ibi priuatio et per spiritus erunt corruptabilia. **P**reterea in corporibus suorum celestibus non habetur esse priuatio et habetur in his inferioribus. id vult enim commentator in de sua orbis et in secundo habetur omnia metra. quae materia hic et ibi sit equo/ce. quare si in corporibus viatorum habetur esse priuatio et non habebit esse incor/poribus resurgentibus. materia hic et ibi est. et equo/ce et per spiritus erunt equo/ce analogi corpora. quod nullo modo utrumque concedetur. **P**reterea cum quare aliquod est corruptibile est quod materia eius appetitus est se sub alia forma si est de fieri incorruptibile oblique eius formam suppletat vicem omnis forme. sed habet non potest consereri alicuius forme corporali. quod tunc conservet creature quod non determinat ad aliquod genus cum omnes forme non sint in eodem genere. sed nullo modo quod est per naturam corruptibile fieri potest incorruptibile. **A**n spiritu est quod ait apostolus primo ad corin. c. 15. Opus. 11. corruptibile habet induere incorruptionem. et mortale habet induere immortalitatem. **R**indeo dico quod de re duplex potest esse quod una quod est et quod habeatur fieri. Alia virtus habeatur esse in tali materia ut circa aurum potest quod dupliciter dubitare. per quod nesciret quod et quot requiruntur ad naturam auri. scilicet quod nesciret virtus illa reperiuntur in tali materia. Si est videtur volumus virtus corpora

Liber
lia h
q. q.

L.c.
59. c.
L.c.
T.ind

S. qli.
18. ad
erg. ad
dit. di
as. alia
cas. co
rup.

L.c. 80

De resurrectione

mortuorum.

9

corpa resurgentium sint incorruptibilia. oꝝ nos videꝝ que et quod regrut ad corruptionem ut sciamus quod est corruptio. et quoꝝ fieri. Postea videndum erit ut illa que ad corruptionem requirut in venient in corporibus resurgentium quod si sic dicimus corruptibilia sunt non incorruptibilia erunt. CSciendum ergo quod quantum ad p̄n spectat ad corruptionem tria regunt corruptio. n. p̄rio presupponit nam h̄rietatis. quod ḡnationes et corruptiones ut p̄p̄ per phum p̄ phy. et inde ḡnationes sunt ex h̄rys et in h̄ria. Scđo corruptio presupponit priuatioinem. et ordinem agentium corruptum. nā sic non est dare ḡnonē nisi inde. sit dare agētia ḡnatiua. quod nihil se ip̄s ḡnat s̄z saluat ut dī 2^o de anima et nullā oīo res est quod seip̄s ḡgnat ut dī p̄ de trinitate. c. p. sic non est dare corruptionem nisi sit dare agētia corruptiva fuit. n. hic error p̄phantum quoniam dicētū mām seip̄s mouere ad ḡnonē et corruptionē s̄z quod oē quod mouet ab alio mouet et quod agit agit ut est in actu p̄ter p̄m passiuū ut p̄ter māz que est oīa nālē fieri oꝝ dare p̄m actiuū quod sit talia nālē facere. Tertio requiritur in p̄pletum dñiūz forme supra māz. quod si forma dñiārēt oīo mē nihil insurgeret in mā quod repugnaret forme oꝝ ergo forma mani tale p̄petuari in tali mā. Nec aut̄ tria que ad corruptionem requiriunt. vident se h̄ere per ordinē. Nam h̄rio p̄ h̄ annexam nam priuatiōis quod semp vni h̄rio annexa est priuatio alterius. Rursus ipsi priuatio in annexū est in p̄pletū dñiūz forme supra māz. quod ex h̄ foīa nō dñiāf p̄fecte mē quod est in ea priuatio ad alias formā. rōne cuius p̄t insurgere in mā dispō aliqua repugnās proprie formē. Inde est quod phus ait p̄ physi. quod mā rōe priuatiōis annexe multoies

machinatur ad maleficium forme sub qua existit. Igitur si bene declarare poterimus quod hec tria regrut ad corruptionē et quod in corporibus resurgentium hec tria esse non h̄nt oꝝ nos dicere ea i corruptibilia esse. Logimur. n. dicere quod ibi non potest id est quod dicimus celos esse incorruptibiles. quod foīe celesti nihil h̄riat. Est Lege de claratōez huins loci 2. sen. d. 1. pte. 3. q. 3. via scđa Et. di. 12. pte. 3. q. 4. dub. p. Et d. 12. ce. q. 1. ad 2^o Auer.

Si vero dicēt quod i forma celi resuaf oīs corruptibilis forma ita quod forma illa h̄z rōez oīs forme et sic appetitum mē satiat h̄moī forma. ac si oīs forma esset i illa mā sic. n. dī sit assumptuz difficultius quod non vī bene dictū quod in aliqua corruptibile foīa resuaf oīs forma quod oportet formā illā nō determinari ad aliquā genus nec ad aliquā spēz cū corporales forme sunt diuersarum spēz et diuersorū generū. Dicimus ergo formā celi satiare totū appetituz mē quod illi forme nūbile est h̄rium quod clarat celestis motus. Nam cū nā sit p̄ncipiū motus et q̄tis eius in quod est perse et p̄ et non sīm accēs vī dī 2^o physi. Ex ipso motu iūstigare possimus nām rei ut cū motui aliquā est h̄rium nē quod sequit̄ talem motuz oꝝ aliquā h̄riūz esse. Inde est ergo quod oīa exītia sphera actiuoz et passiuoz vel mouēt ad mediuū ut grauia vel b̄f h̄p celi a medio ut levia cū tales motus ad Z. c. 5.

Questio

T.c.14.
25. 26. et
inde.

Quicem contrariens oportet aliquid
huius naturis actiux et passiuorum
sunt cum motui nihil huius. Nam cui est per
prius talis motus non dicemus huius
huius. quare cum motui circulari nihil
sit huius ut pertinet per celum et mundum.
Nature celesti cui est prius talis mo-
tus nihil poterit esse huius. Itaque cum
matters ex hoc appetat esse sub alia forma
quod stat sub forma huius cui est annexa
privatio illius forme. si forma mate-
riæ perficiens non habet huius huius appeti-
tus ad aliquam formam. et per se non haberet
annexam privationem alicuius forme. op-
porteret formam illam totum appeti-
tum me faciare. quod non esset in materia
riali per carentiam proprietas appeti-
tus ad ultiorum formam. Declaratum
est ergo per se. ut si tollatur una ex parte
tatis tollitur ratio corruptionis. **C**lue
viso de leui declaratur. Secundum vero quod
si tollatur ratio privationis tollitur ipsa
corruptionis. Nam si mater appetit corrup-
tionem forme proprie hoc est per accidens
quod malum non potest esse per se intentum.
et maxime non potest esse per se inten-
tum a nobis. Cum in talibus dicatur natu-
ra appetere et intendere in quantum diri-
gitur a substantiis separatis. Causa
autem quare mater appetit corruptionem
vnius forme est quod videt se privatum
alia forma. Per se ergo et per se non app-
petit bonum quod appetit perfici per for-
mam. sed quod cum perficitur ab una for-
ma expoliatur alia. appetendo per se
perfectionem vnius forme qua se vi-
det privatum appetit per accidens cor-
ruptionem alterius forme qua indui-
tur. Itaque si tollatur privatio tolletur
appetitus ad ultiorum formam. et per
se tolletur ratio corruptionis. **C**ter-
tium quidem quod dicebatur declaran-
dum utrum ad corruptionem requiriatur
incopletum dominium forme supra ma-
teriam. est quasi per se notum. Nam ac-
tus actiux sunt in paciente et dispo-

Quarta.

sito ut dicitur in libro 2. de anima. matem disposita. **T.c.24.**
et proportionata est illud in quo natura
existit forma. quodcumque manet materia disposita et proportionata tamen huius esse forma
in materia. sed si efficiatur in proportionata
et indisposita tunc materia que erat naturalis
forma priori. efficitur eum naturalis. Pro-
pter quod omnis forma illam cedere in po-
tentiam meam. vel separari a tali mate-
ria. sicut separaretur graue a terra.
si terra que modo est locus deorsum et
est locus grauium fieret sursum et es-
set eorum in naturalis locus. Opus ergo
fieri materialis impreportionata ad hoc quod
aliquid corruptatur. sed cum dispositio-
nem repugnans forme non iungat in
materia nisi ex eo quod forma non habet amplectum
domini supra materialis. omnis ad corruptionem
concurrere non solum materialis huius huius appetit
et ratione privationis. sed et omnes ibi adesse in amplectum domini supra materia
aduentendum autem quod priva-
titus dicit aptitudinem ad formam et sun-
datur in potentia passiva mea. Cum ergo
per se prius dicatur de actiua quam de
passiva. ut probat philo. scilicet meth. et cum non
dicatur aliquid esse in potentia passiva
nisi sit illud in per se actiua. Volens
illam per se passivam ad actum reduce-
re qui tolleres ordinem agentium cor-
ruptionis tolleret aptitudinem ad ultiorum formam. et per se tolleret rationes
privationis. Cum igitur narramus tria
que requiruntur ad corruptionem. loco
privationis enumerare possumus
ordinem agentium corruptionis. Et dicimus
tria requiri ad corruptionem. Nam huius. ordinem agentium. Et inco-
pletum dominium. **C**lue declaratis
leui patere potest solo quod. Bicere. n. pos-
sumus quod coram resurgentibus beatorum sunt
incorruptibilia triplices. Bapnatores vero
duplices. Super celestia vero coram sunt in
corruptibilia per defectum meum huius. Bea-
torum vero corpora sunt incorruptibilia
per graz. et per amplectum dominum quod habet in eis

T.c.17.
et colligatur
ex 9. me-
tha. et c.
2.

Scitoque
Egi. huius
opi. per-
culare
in hac
materia. Jo-
sephus. Tbo.

De resurrectione

mortuorum.

4.5. gen forma supra mām. Nam qz eorū aīa
c. 85. ali perfecte triūphauit de corpore pro
amassu p̄io congruū esūt per dñinā gratiā
grat. in rr. ne conferatur tñ dñiuū ipsi aīe
Sco. 4^o supra corpus vt nihil possit insurgeā
di. 49. q. in corpe repugnans aīe. occurrit ergo
13. dixit p̄scm dñi. Rursus. ^a cessabit tē cor
cābzui⁹ incorporibz beatis qz auferet ordo
icorrup corrupuox agentiū. cessabit. n. tunc
tibilia motus celi qd est primū alterans t
tis fore primū corrūpēs. eo ergo cessante tol
vūinaz letur ordō corruptiux agentiū. quo
volunta sublato cessabit gnaūo t corruptio
tē n̄ coa Tertio erūt incorruptibilia illa cor^a
gētēcāe pp ablationē nē ūry. Ma p̄traria na
2^e corrū fa sunt fieri circa idem. albedini ergo
p̄tue tē non p̄prie ūriatur nigredo que est in
Buran. coruō qz tunc ūria verificari possent
vo. d. q. siml. simul. n. verū esse h̄z qz si paries
cā būi⁹ albus t coruus niger. albedini ergo
ē diuina que est impariete p̄prie ūriatur nigre
v̄ 9 assi do qz circa bniōi parietē h̄z eē. Agit
s̄es bris si noui esset paries ipo^a ad alia z for
t probi mām t non posset ibi forma alia idu
bēs cās ci tūc forme que est impariete nō p
extrise p̄prie esset ūria alia forma. Itaqz cum
cas infe corpa resurgentū beatorū non sunt i
rétes cō ruptōez po adulteriorē formā eoz forme
non proprie ē aliqua formā cōtraria
Dibuz ḡ trib⁹ p̄signatis móis bea
toz corpa icorrupribilia esse p̄tingit.
Sed corpa dāpnatoz sunt incorrup
tibilia dupl. nō. n. dicemus ea non
posse corrūpi pp cōpletū dñium for
me supra mām. Nam cū eoz aīa non
triūphauerunt de corpe sed potius
ē ūria corpus de aīa non est dignum
neqz iūsum qz eis p̄feyatur impassi
bilitas vt qz nihil insurgat in corporū
qz displiceat aīe. Et vnt tñ incorrup
tibilia qz auferetur ordo agentiū cor
ruptiux vt qz cessabit motus celi.
nec ple Et ét erunt incorruptibilia qz non p
nū dñiuū p̄rie reseruabitur ibi rō ūrieratis cū
sōne su sint p̄traria nata apra fieri circa idē
pranīaz t non habet p̄prie esse contrarietas

nisi in materia vbi h̄z esse possibili
tas ad vltiorē formā corpora aut ces
lesia vt p̄z perabita incorruptibilia
sunt qz nā ūrieratis in eis essenon h̄z.
¶ Ad Primum dō qz grā noui tollit
nām qz in nā fundatur. tolleret p̄puz
fundamentū s̄z cū grā non fundetur
in defectibus nē. Iz ipsa nō tellat nāz
tollit tñ nē defectus. Corruptio qui
dē non noiat nām. 3 nē defectum. bñ
ergo dictū eliqz cor^a beatorū que p̄us
erant corruptibilia per naturā sunt
incorruptibilia per grām. vel dicitur
qz corpa resurgentū tā beatorū qz
dāpnatoz que prius erant corrupti
bilia supposito motu celi. t supposi
to ordine agentiū corruptiux. sunt
possea incorruptibilia. sublato tali
ordine. ¶ Ad Secundū dō qz corpa
resurgentū sunt incorruptibilia per
sublationem agētū corruptiux.
Nō oī ergo dare ibi virtutē infinitā
ad hoc vt perpetuo dūrent. sed suffi
cītatem ordinē esse perpetuo sub la
tū. ¶ Ad Tertiū dō qz corpa illa nō
retinent per violentiā ne tendant in
corruptionem. Ma sicut nāle era eis
corrūpi supposito ordine talium agē
tiū corruptiux sic in nāle est eis cor
rūpi tali ordine sublato. ¶ Adquar
tū dō qz privatio seq̄ ūiam mē n̄ sim
pliciter t absolute sed vt habet ordi
nē ad agentia corruptibilia tali ergo
ordinē sub lato tollit aptitudo adul
teriorē formā t p̄ p̄ns tollitur rō
privatiō ūim qz hic de privatione
logmū. ¶ Ad Quintum dō qz eq̄
uocasunt quoz nōmen cōē enī ūia
diuersa. Lū ḡ mē nō p̄petat rō neqz
diffinitio p̄t cōsideratur in se sed p̄
analogiam qz h̄z ad formā non vidē
tur esse inconveniens magnum ūale
equocationē cōcedere incorporibz
resurgentium vt diceremus qz in illis
corporibz est eandēmā per eſſen
tiam que s̄n aliquo mó h̄z aliū ordū
¶ Ego ex
dō Egi. in
hac. q. 7
q. 2. q.
10. riideb
facilime
ad rōnes.
Sco.
¶ ege ad
ppositū p̄
q. 2. 0.

Eadē ūia
h̄z. 2. ūia.

di. 12. p̄te
3. q. 4. ad
2. m.

Quæstio

nem ad formam nuc q̄ prius. **T** Ad Sextū dō q̄ non op̄z aiām existentē incorporib⁹ resurgentium h̄re rō/ nem oīs forme ad hoc q̄ corpora simili corruptibilita sed sufficiit talem ordi/ nem agentium corruptiōz auferri ad hoc q̄ ibi nō sit possibilis ad vñ/ teriorē formā. vt est phabitā manū.

Quæstio Quinta.



Vinto Que

ritur de aiabus resurge/ tium ⁊ est qō de aiabus damnator̄. Atq̄ an resurrectōe z cor/ porum possint ab igne inferni sive ab igne corporeo. Arguitq̄n. q̄ semi/ per agēs est p̄stantius patiēte. Lumi/ iḡr nihil sit formalius ⁊ prestatius q̄z aia. a nullo corpe poterit pati aia.

Preterea in lib. de ḡnatōe cap. de tactu vult phus q̄ aliqua tangunt ⁊ nō tangunt ut corpora sup celestia tangunt hec inferiora q̄ agūt in ea ⁊ non tangunt ab eis q̄ non patiunt ab eis. Causa autē quare corpora su/ per celestia tangunt hec inferiora ⁊ nō tangunt ab eis yr̄ esse q̄ nō coicant in mā cum istis. Nam coicantia in mā simul tangunt ⁊ tangunt: agunt ⁊ patiuntur ab initio. Quare cū aia coicet minus i māt cū igne corporeo q̄ corpus sup celeste cū hijs inferiori/ bus si corpus sup celeste ab his infe/ riорibus pati non pōt multo minus aia patiet ab igne corporeo. **P**reterea semp agens assimilat sibi pas/ sumi. q̄ si ignis posset agere in aiām assimiliabit eam sibi ⁊ aliquā aia fie/ ret ignisqđ est inueniens. **P**reterea dicebat r̄ns q̄ ignis agit i ani/ mā nō inq̄tū res qđā est. s̄ vt inq̄tū diuine iusticie. Arguebatur in p̄riū q̄ non. q̄ nihil vt inq̄tū agere pōt ultra virtutē principalis agētis sed ignem agere in aiāz vt inq̄tū. oīz aliqd age re in ipsam vires qđā est. s̄ hoc est

Quinta

z cruciarī pp actionē ignis est impli/ care h̄dictoria. sed diuina virtus nō pōt in h̄dictoria. q̄ m̄ltō m̄ius ignis inq̄tū est inq̄tū diuine iusticie in h̄dictoria poterit q̄ aut hoc sit h̄dicto/ ria implicare p̄z. q̄ s̄bm doloris es/ sensus: sensus autē vi in s̄bo fundatur in corpe. Corruptio q̄ corpe corruptū tur poē sensitivē q̄ in aiā sepatā nō sunt poē sensitivē ⁊ per q̄n s̄ nō ē ibi s̄bm passionis ⁊ doloris. s̄ dolor/pas/ sio/motus: ⁊ h̄mōi accēna q̄ dicit quid successiuū ponere ea sine s̄bo est h̄di/ ctionem implicare q̄ tota rō vñitatis ⁊ per q̄n entitatis talii accidētiū est per s̄bm. q̄ si sine s̄bo ponēt renf esse. simul essent ⁊ nō essent. oīo n̄. est p̄tradictionē implicare poner̄ motum ⁊ nō ponere aliqd q̄ mouea/ tur vel nō ponere s̄bm motus. q̄ a s̄li/ h̄ditio implicat si ponat dolor ⁊ pas/ sio ⁊ nō ponatur sensus qui est do/ loris s̄bm. **P**reterea dicebat r̄ns. Aiām sepatam pati ab igne q̄ deti/ netur ab ipso hoc est aie qđā passio q̄ detinet a corpe. S̄z contra. si soluz/ pp h̄ aia patitur ab igne ⁊ q̄ detinet ab eo cū per diuinā iustitiā posset de/ teneri a lapide. q̄ n̄ alr̄ patit ab igne q̄z patet a lapide. si per diuinā iu/ sticiā detinerecur ab eo qđ yr̄ absur/ dum dicere. **P**reterea q̄ dice/ bat r̄ns ignē agere in aiām inq̄tūz est inq̄tū diuine iusticie. Arguebat sic nō cōtingit aliqd agere in aliud vi inq̄tū est nisi respectu illius aliqd p̄petat ei vt res qđā est vt serra non induceret formā arche ⁊ ligno inq̄tū est inq̄tū artis. nisi respectu li/ gni cōpeteret ei aliqua actio in qđā res qđā est vt nisi serrarecaret q̄ fa/ cit inq̄tū res qđā est serra. Itaq̄z nūqđ induceret formā arche qđ agit vt inq̄tū est artis. Quare si ignis vñ/ agere in aiāz vt inq̄tū. oīz aliqd age re in ipsam vires qđā est. s̄ hoc est

T. c. 45.
Lege Egi/ ibi pulcre
a Auerr.

De resurrectione

mortuorum

vii

impose cum impose sit non corpus acōpe moueri. ¶ Preterea oē q̄ recipit in aliquo recipit per modū rei recipiētis. cū ḡ aia sit nē intellectualis qdqd recipr̄ i ea recipr̄ mō itell igibili. ¶ Preterea aia p̄iuncta corpori nō gaudet nec tristatur iuxta illud pri mi de aia. T.c.63 64. Si q̄s dixerit aiam gaudere vel tristari dicit ipsaz texere et filare quare si aie p̄iuncte nō pōt in esse tristitia vel dolor. mul tomius aie separe in esse poterit.

ppō.2. phy.t.c. 30. ¶ Preterea p̄trarioz p̄trarie sunt cause. s̄z tota cā delectationis n̄c est ex eo q̄ p̄iungif p̄ueniens p̄uenienti. ḡ tota cā doloris et tristitiae est ex eo q̄ sepat p̄uenies a p̄uenienti. nō ḡ erit dolor v̄l passio i aia nisi q̄ sepat a bono diuino sive a bono p̄ueniente. ḡ totus dolor erit ex pena dāni. non expena sensus. neq; ex igne. ¶ In ma theo.c. 25.

In ma theo.c. 25. p̄trarium est. qd; in euangeliō dī. Ite maledicti in ignē eternū. q.p. est. d. et āgelis eius. s̄z cū āgelus nālī n̄ sit minus spūalis q̄z aia. si ipse pōt pati ad ignē inferni qui paratus ē ei p̄ di uinā iustitā. ḡ multo magis anima. ¶ Rñdeo dōm q̄ oīno tenendū est cū catholica fide aiam pati ab igne. s̄z qū pati difficile est videre. qd; n̄ voluerūt aiam pati ab igne soluz q̄a terret et timet vñ sm̄ bos non oīz ponēr ignē corpalez. s̄z sufficit ignis imaginarius et metaphorice dictus ut timor ille q̄ p̄ diuinā iustitā sc̄utē noīe ignis noīetur. hūc aut̄ modū fabule pythagoricoz sequit̄ qui exi tates in tartaro solo timoz cruciari di 2. posse. cebant. vnde tonitrua et cetera talia t.c. 12. et dicebant eē facta ad eoꝝ terrorē. s̄z Egi. vñ cū q̄rebat̄ quare deus tonat. Rñ c°. 11. debat̄ p̄ythagorici vt terreat̄ illi q̄ Arist. sunt i tartaro et dicebat̄ hāc eē omōez narrat̄ s̄z cāz finale. S̄z q̄ in inferno non sit istam veris ignis. s̄z solus timor ibi dicat̄ opionē. nō patit̄ veritas euāgelica nec scōꝝ

victa qui ponūt ibi ignem v̄ez crui ciātem aias. ¶ Propter hoc sue

rlūt alij. d. q̄ in inferno ē verus ignis et copeus et aie patiunt̄ ab hoc igne videndo ipsum. vñ dicunt q̄ ipsū videre ignem talē eī aias pati. hūc ḡ vñ p̄sonare qd. d. gregorius. 4° dia. c. 30. d. qd; ex eo ipso aia ab igne patit̄ q̄ videt ipsum. sed illud im̄pbaf̄ q̄a visibile sm̄ q̄ h̄moi facit ad dele ciationē vidētis. ḡ eo ipso q̄ aia videt et aphendit ignem ab eo pati nō pōt. ¶ Propter hoc dixerunt alij aiani pati ab igne nō ex hoc solū q̄ ignē aphendit s̄z q̄a aphendit ipsuz v̄tnociū et lesium qd; ēt Grego. vñ dicere in dialogo eodem li. 2. c. d. q̄ aia q̄a cremari se asp̄icit cremat̄. s̄z et illud im̄pbaf̄ q̄a si aia solum ex h̄ cremaret. q̄a aphēderet se cremari. sequeret ex h̄ q̄non esset in ea dolor nisi sm̄ apparentiam qnō vñ sufficere nec sufficit ad hoc q̄ pena aie r̄ deat culpe. sm̄ hoc ḡ p̄nt im̄pbari oēs p̄tracie opinionez q̄a oēs ille ponunt penam anime non sm̄ veritatem sed magis secundū aphensionē.

¶ Propter hoc est quartus modus dicendi q̄ ignis ille corpeus dupl̄ pōt considerari. H̄o vt res quedā ē Sc̄do vt est in s̄fr̄m diuine iustitie dicunt ergo ignē illum agere non vt res quedan̄ rest. sed vt est in s̄fr̄m. S̄z illud im̄pbatur q̄ vt cōiter tenetur oē in s̄fr̄m in illud circa qd; agit iſtru menta p̄ropaf̄. h̄z aliq; p̄priā actione z sibi cōnālē. p̄ter actionē illā quā agit in virtute p̄ncipalis agentie. sed pōnebatur exemplum de serra quē nisi searet q̄ cōperit ei vt res quedā est non induceret debitam formam ar che q̄ p̄petit ei vt res quedā est. Igr̄ si damus aliq; actionē ipsi igni i animā vt in s̄fr̄m est oīz q̄ ipsi igni aliq; cōpetat respectu aie vt res quedā ē. ¶ Propter hoc est quintus modus

Questio

Q. 5. dicendi. q̄ corporalia nō p̄nt in aliq
 Th. 4. s̄. agrauare spūz nisi in quātū spūi cō
 di. 44. q. 3. iunguntur. spūalem aut̄ sba corpori cō
 ar. 3. isolo iungi p̄t intelligi dupl. I^o v̄ for
 ne. 3. q. 7 me mē t̄ sic aia humana hūno corpori
 q̄l. 2. q. 13. est coniūta. Sc̄dō vt locatūz loco t̄ sic
 oīs spūalis sba b̄z Damasc. vbi opa
 tur ibi est t̄ qz qz sba spūalis creata
 b̄z virtutem līmitatā. t̄ cū opatur in
 vno loco non opatur in alio quilibet
 talis sba b̄n n̄m suam terminatur
 qdāmō ad locū. vt cū est in vno loco
 non est in alio. non t̄n b̄z n̄m suā b̄z
 spūalts sba q̄ detineatur t̄ alliget ali
 cui vni loco. aia ergo dāpnatoz sepa
 ta a corpore dupl. comparatur ad
 ignem inferni. I^o q̄ determinat
 ad illum locum. qz ita est in inferno
 q̄ non alibi. Secundo qz determinat t̄
 alligatur ibide qz nō p̄t ab illo igne
 recedere. I^o h̄kū cōpetit ipsi igni vt
 res quedā ē qz corporalia b̄z suā nāz
 hoc b̄nt q̄ iungantur spūi. t̄ q̄ spūs
 detinent ut locatū detinetur ad lo
 cum. Secundum vero v̄z tener aiaz
 alligatam p̄petit igni non vt res que
 dam est. sed vt insīrm diuine iusticie
 est. qz sup̄a n̄m corporū est posse de
 tineri spūi alligatū. Dicitū ḡ isti aiaz
 b̄c mō pari qz cōtra voluntatē suaz
 detinetur ab igne inferni vt non pos
 sit alibi esse. t̄ qz omne inuoluntariū
 ē penosum t̄ contristās ideo anima
 valde affligitur t̄ cruciatur. Sed b̄
 nō v̄ sufficere. qz si nō pp alud aia
 cruciatur nisi qz cōtra voluntatē deti
 netur alligata igni videtur q̄ eque
 pateretur vt arguendo rangebatur
 si contra voluntatē teneretur alliga
 ta lapidi. Rursus forte pueros existē
 tes illimbo diceret alijs nō posse re
 cedere inde q̄ si sic est videtur p̄clu
 di qdāmō equalē esse penā pucrorū.
 t̄ dāpnatoz. C^o Propter h̄ alr̄ ē dicē
 dū sciendū ḡ ignē illū oīo aiam affli
 gere t̄ cruciari. non soluz qz anima

Quinta.

contra voluntatem detinetur ibidez. Vide
 sed et qz ignis ille afflitit t̄ cruciat. Egi. 2.
 aiam t̄ cat in ea dolorem t̄ penam. q̄li. q. 9.
 Qd̄ sic declarari p̄t. Nam qdāmō aia est 7. 10. Et
 iuncta corpori si corpus illud igni disterno
 coniungatur vere dolor t̄ passio ha/ t̄ para
 bet esse in aia. Ignis ḡ nāfr per cor/ cap. 12.
 pus p̄t affligere animā. aia aut̄ sic
 afflicta t̄ cruciata per ignē mediāte
 corpe non p̄prie calefit nec ignis qz
 non cōicat cum corpe in mā. Sed ex
 peritur nichilominus quiz in se ipo
 quantus cruciatus est in aia coniun
 cta corpori. si corpus eius applicet
 ad ignem. quare cū deus possit sine
 cā sc̄da qd̄ efficit mediāte illa po
 serit deus simile cruciatuz efficer in
 aiam per ignē sine corpe quē efficit
 ignis mediāte corpe. ergo sili mō pa
 titur aia separata ab igne sine corpe
 sicut patitur coniuncta mediāte corpe
 Dico aut̄ q̄ patitur sili qz nō patitur
 minus imo patitur plus. qz sine cōpa
 ratione vt exigit ordo diuine iusticie
 magis cruciatur aia separata sine cor
 pore ab igne inferni qz coniuncta me
 diāte corpe per hunc ignē. Ille itaqz
 ignis respectu aie aliqd b̄z vt res q
 dam est t̄ aliqd vt insīrm diuine iu
 sticie. Nam habere aliqz vniōnem ad
 aiam p̄t ei cōpetere. vt res quedaz
 est quia ex quo spūalesse p̄nt eē i re
 bus corporalibus vt in loco cum lo
 ci ad locatū sit aliqua vniō nāfr ille
 ignis ad aiam b̄re poterit aliqz vniō
 nem. sed qd̄ ex vniōne illa sequatur
 in aia dolor t̄ passio t̄ q̄ ignis possit
 cruciare aiam sine corpe sicut cruci
 ciaret ea mediāte corpori nō b̄z ignis
 ille nāfr vt res quedam est sed vt est
 insīrm diuine iusticie. Nam deus sine
 cā ha t̄ sine corpe p̄t facere quidqd
 facere p̄t mediāte b̄mōi cā ha vt me
 diāte corpe. t̄ h̄ de quesito ad p̄fens
 sufficiat qz in sequenti qōe clariss ap
 parebit qd̄qr. Ad I^om dōg sem

De resurrectione.

MORTUORUM

Instaglo per agens si agat per se et in virtute
sunt omnes proprias huiusmodi, est formalis/
et. 2. q. li. us et prestantius et actiuus patien/
q. 9. et 5. te. sed si agat ut instrumentum in virtute al/
q. 10. et 21. terius non opere esse prestantius pa/
tiente. Nam tota causa quod agens omnes esse
Et vide prestantius paciente est quod nihil agit
Sco. ultra suam spem. quod cum ab agente re/
glosa. 4. sultet aliquid ipso et cum ipsum subster/
di. 44. q. natur ei quod imprimitur ab agente
2. ad p. m. tamenque in substeri formie cum forma/
sit actus meus et sit ea prestantior. si agens
non esset prestantius paciente ageret
ultra suam formam et ultra suam spem.
quod efficeret aliquid ipso et eet pre/
stantius eo. et per se non esset prestantius
agente ipso. si ipse agens non eet patien/
te prestantius. Neque ergo cogamur pone/
re quod aliquid agat ultra suam spem et ultra
suam formam dicimus quod semper agens
est prestantius paciente vel deinde. Quod
cum aliquid possit agere ultra suam spem
non in virtute propria et ut est res quam
dam in se. sed in virtute alterius et ut
est instrumentum quod agitur organum et
instrumentum huiusmodi est. non omnes esse pre/
stantius paciente. non ergo omnes ignes
infernorum esse prestantiorum et formalior/
um aia cum non agat in causa ut est res
quam et in virtute propria. sed ut est
organum et instrumentum. Ad secundum dicitur
quod que non coicant in ma non se con/
current ad invicem ita quod ex talis con/
tactu agens pertinet ad se passus quod non
est res nisi coicet in ma cum illa. quod non quod ignis conuerte/
ret ad se aqua nisi coicaret in ma cum
ea. Tactus autem huiusmodi instrumentum non co/
uertitur in nam agentis potest esse non
coicendum in ma. Verum huiusmodi hunc ra/
ctum in propria virtute solum superio/
ra agunt in inferiora. In virtute tamen
alterius potest esse et hoc modus ignis
agit in aia huiusmodi non coicet in ma cum
ea quod ex tali actione non quod patiens co/
ueretur in agens vel aia conuerte

in ignem. Rursus huiusmodi ignis sic inferior
aia non tamen est inconveniens ipsum age/
re in aiam quod ut tactus est hoc non fac/
it in virtute propria. sed ut est diuine
iusticie instrumentum. Ad tertium dicitur quod
semper illam actionem per quod ignis inferni
agit in aia non omnes quod aia aliqui faciunt ignis
quod ut per huiusmodi actionem non est nisi inter ea
que coicant in ma quod inter ignem et aia
saluare non possumus. Ad quartum dicitur quod
dicitur ut patet in sequenti ratione vir/
tute diuina potest in aia esse dolor absque
eo quod sint actu et formaliter potestate sen/
sitive. nec tamen dolor ille est sine subiecto qua
ipsa aia vel ipsa potentia intellecti/
na respectu illius doloris se habet ut subiectum
Est et in ipsis demonibus saluare pos/
sumus penam et dolorum non obstante
quod in eis non est potentia sensitiva.
Ad quintum dicitur quod ut per se perhabita
ta non est tota pena et afflictio aie/
ex eo quod contra voluntatem deinceps
alligata igni inferni sed per ignis ille
virtute diuina efficit sibi penam et ma/
giorem in animam separata sine cor
pore quod virtute propria efficiere posset
namque per se mediate corporis. Ad sextum dicitur
quod per se solo per iam dicta
qua aliquid damus igni ut res quodam
est ut habemus aliquam unionem ad aiam
et aliquid damus ei ut instrumentum quodam
est. scilicet ex tali unione aia affigit
Ad septimum dicitur quod ignis et hu/
iusmodi corporalia ut res quodam sunt
parent ad aiam sicut intelligitur ad
intelligenter et semper hoc non sit ibi pe/
na et afflictio. tamen ut ignis ille est instrumentum
paratur ad aiam ut crucias ad crucia/
rum ut in aliis ratione plenius patet
affigitur aia ab illo igne. Ad octavum
dicitur quod auctoritas illa non est
ad propositum intentione. Ari. est quod quodam
forma est per se et aia corpori
actiones et passiones non sunt ipsius
forme. sed totius propositi seu per se
namque sicut forma non per se est. sed est ratione

Z. bo. 2. q. li.
q. 13. a. ipg.
ille p. t. aci. 9.
est virtus in
mathematica
nicus q. aci.
cedit huiusmodi
natus quod
titatiuus.
videtur ibi in
solone pri
mit p. q. vi
de Egi. in
q. 8. c. an
ge. q. 3. ad
2. 7. q. 6.
via 2. vbi
declarat
qd sit p. t.
q. 9. si tua
lis que. f.
Z. bo. vos
cat mathe
maticum. et
qd virtus
qd est p. ce.
dicitur Sco.
4. di. 44. q.
2. Ad. 3. 15
habet alium
modum de/
clarandi
hos duos
p. t. acus.
s.
vide. q. se
q. 10 ad 2.
f.
Quo anti/
ma allige
tur igni
videtur 2. q. li.
q. 9. Et. 8.
Z. bo. q. de
aia. ar. 2. 1.

Questio

o. 2m. vi
aut egi. 2.
ten. d. 3. q.
19. mā nō
patit s̄z ē
rō patiēdi
forā li ag/
it s̄z est rō
agēdi. cō/
positū ag/
it p. for. &
patit per
m. 3. eadē
verba h̄es
ab eo p. d
aia. 63. du
bio p. 2. 2.
dub. p. vīa
2. & alibi i
finities

essendi. Ita non per se agit s̄z est rō
agendi. auctoritas ergo est potius i
contrariū q̄z ad ppositū. q̄a ex quo
est aia separata & non habet esse in
corpore actiones & passiones sunt ip
si aie tribuende. **C** Ad nonū dōm
q̄d coniungi conuenienti est delecta
ri non coniungi conuenienti est nō
delectari. Non tñ hoc habet plenam
rōnem tristitie & doloris sed tūc est
ibi plena rō doloris q̄i cū hoc qđnō
piungitur puenienti. piungitur disced
uenienti & sic es in proposito q̄r aia
piuncta igni inferni cum h̄ q̄ nō cō
iungitur puenienti obtō. vt bōno dī
mino. piungit obtō disconuenienti ut
eterno malo & ideo nō solum est ibi
d aia. 121
boni. s̄z ēt est ibi pena sensus ex con
iunctione disconuenientis mali.

Questio sexta.



Exto Queri-

tur de ordine passionis &
pene aie separate & ē qō.
Atrum passio illata ipsi aie separa
te per prius attingat essentiam & me
diantur essentia attingat potentia vel
e contrario. **C** Et v̄ q̄ prius attin
gat essentiam q̄a vt dictū est hoc mō
ignis inferni affligit aiam q̄a crue
tū illū quem ignis nāl̄r pōt in aiam
mediante corpore efficere in v̄tute di
vine iustie poterit efficere sine cor
pore. h̄ ḡ mo q̄aia coniungitur corpi
per qđnāl̄r pōt pati coniungeretur &
igni interū per quē sine corpe pōt
affligi. sed aia coniungitur corpori
per essentiā ergo & illi igni per essen
tiā coniungeretur. quare illa passio
prius attingat essentiam q̄z potentia
C P̄reterea p̄priū s̄bm doloris v̄
esse sensus ḡ ad illum prius pertin-

Sexta.

get passio sensibilis in quo magis ⁷³
esse sensus. sed aia separata secū de
sert potentias sensitivas non qđ for
malr in ea sint huiusmodi potentie
sed virtualr & sic in radice quia cū
iterum reunietur corpori iteruz essen
tia illa in p̄pria organa derivabunt
debite potentie sensitiae. q̄r p̄p h̄nnc
ordinem quem habet essentia anim
me ad potentias sensitivas passio sen
sibilis vel pena inferni que dī pena
sensus per prius attingeri formeliter
essentiam aie separate q̄z eius poten
tiā intellectuā. **C** P̄reterea hec
est dīa inter intellectū & sensum q̄r ex
cellētia sensitivū corrūptū sensum
sed excellētia intelligibiliū nō cor
rūptū intellectū. totum ḡ illud qđ re
cipitur in aiam modo intelligibili
non est corruptuum nec afflictuum
sed magis delectabile & voluptuo
sum. passio ergo illa nō prius recipi
tur in potentia intellectuā. ē volup
tuosa & non penalē & afflictuā.

C In cōtrārium ē q̄a non aliter ille
ignis v̄ affligere aiam separata q̄z
ipsos demones. sed demones cū nō
sint apti nāri vñiri corpibus per es
sentiam. q̄a nō h̄nt aptitudinē v̄ sunt
forme corp̄z. passio illata ab igne
corporali non poterit imediate at
tingere essentiam demonū cui īme
diata coniungi non pōt. & ha ignis
ille nō alr v̄ affligere aiaz q̄z demo
ffserii & nō immedieate derivabitur illa
passio ad essentiam anime separate. **C** rōne.

C P̄reterea p̄prius effectus essen
tie est dare esse. si ergo aia separata
imediate coniungeretur igni p̄ es
sentiam non posset hoc esse nisi da
ret esse ipsi igni. & esset eius forma
qđ nullus diceret. **C** P̄reterea eo
dē mō loquendū est de actione & pas
sione sed nulla actio p̄cedit ab essen
tia aie nisi mediante potentia. ergo
nulla passio derivabitur ad ēam nisi
mediante

Burā.
dic. 4. d.
44. q. 2.
qđ alr
affligit
demonū
alr aia
diate coniungi non pōt. & ha ignis
ab igne
ille nō alr v̄ affligere aiaz q̄z demo
ffserii &
nes nō immedieate derivabitur illa
p̄bat sō
passio ad essentiam anime separate. **C** rōne.

quā
sep
ren
pot
sēs
vit
Th
pre
77.
Al
dr.
aia
37.
sen
lia p
sū.
stell
bilia
stell

mediante aliqua potentia. **C**um deo dicitur quod ois actio et ois passio sit mediante aliquo contactu. ois ergo quod ignis inferni aliquo modo attinet aia si debeat causare in ea aliquam passionem. In aia separata non est nisi essentia et potentia. ut intellectus et voluntas. non est autem in ea potentia sensitiva formaliter nisi virtualiter. et sicut in radice ut in arguendo tagebatur. Quare si ignis inferni affligit animam. ois eam aliquo modo aliquem contactum et sensitivam coniunctionem habet ad illi ignem. vel ergo mediante illi igni coniuge tur essentia aie. et mediante essentia potentia vel etiam posset forte probaliter substitueri quod ille ignis mediante attingit essentiam et mediante essentia potentiam. Nam ut in prima ratione tagebatur agens divinum ab agentibus naturalibus differt quod attingit re immEDIATE per essentiam. propter quod iesus hec aeternita creatura non possint mediante efficiere aliquid in aia nisi mediante potentias. ut sensibilia aliquid efficiunt in aia mediante sensu. intelligibilia mediante intellectu. sed ignis ille in inferno iesus quod corpore. diceret tamen aliis aia. t. c. 37. et oia sensibili per sensum. et sic ea cruciare et affligere. **C**um iesus per se huiusmodi opferret quod si sit coniuncta illi ignis esset forma eius. Nam cum dicitur quod sua spiritualis creatura cum coniungit corpori per essentiam dat ei esse et est forma eius intelligendum est si sit talis coniunctio per se et naturalis quod forma sum se et naturaliter coniungitur proprieate sed si hoc fiat non sum se. sed ut est organum alterius non ois est. Sic est atque proposito quod ignis ille inferni mediante attingit essentiam aie non sum se. sed ut est organum divinum iustitiae et virtutis. Hoc quod ois dare aliquid in organo non solum ut organum est. sed et ut res quedam est. probabilitatem tenetur habere.

illum ignem mediante coniunctionem ad aiam per potentiam. Dicemus ergo quod sicut hec corporalia affligunt aiam mediante se sic ignis inferni affligit aiam separaram mediante intellectum. et hoc forte intelligebat. Breve 4. dialogo. c. 30. dicens quod eo namque ipso patitur aia ab illo igne queri de eum. et subdit quod cremari se aspirat crematur. Quare cum aia separata non videatur nec aspiciatur nisi intelligendo quod suum videre et suum aspicere est suum intelligere. si aia videtur dopacitur aspicio deo crematur. sequitur quod virtute divina intellectus aie separe induit modum sensus. ita quod sicut aia coniuncta corpori naturaliter patitur per sensum ita separata a corpe per virutem divinam patitur per intellectum. Sed huius mens quietescere nescit propter difficultates in hac materia emergentes surgit. u. hic triplex difficultas.

Contra quod corporalia sum se et in virtute propria nihil potest efficere in intellectu.

Contra secunda est quod corporalia aliquid efficiunt in intellectu nostro. et hoc mediante sensu ut mediante fantasia. Nam ut habetur in posterioribus nihil est in intellectu quod prius non fuerit in sensu.

Contra tertia difficultas quod dato habent corporalia aliquid efficeri in intellectu et non in virtute propria sed in virtute alterius. ut in virtute luminis intellectus agentis non mediante sed mediante sensu illud tamen quod efficiunt non est quod afflictuum sed quod delectabile et voluptuosum. Ita igitur si in aia separata non est sensus quo hec corporalia poterunt aliquid efficere in intellectu et dato quod aliquid efficiant in eo. quo illud erit afflictuum et penosum non est facile videre. Ut igitur haec difficultates tollantur de medio. Sciendus quod divinum agens ab omnibus agentibus alijs quam ad presentes spectat in tribus differt. Propter quia ipse

Fadé suis
b. 4. q. 1.
b. 8. r. 2.

Questio

est omni alio agente prestatius. Nam si agere presupponit esse et oē agens agit ut ē in actu. sic se habebit agere ad agere. et agentis ad agentis. sic se h̄z actus vnius agentis ad actus alterius et esse vnius ad eē alterius. Quia ḡ deus sit actus purus. oē aliō agens sit actus admixtus potentie. Cum deus sit esse totale. et purus. et oē aliud agens dī esse receptum et participatum. quanto actus purus ē esse totale excellunt et sunt p̄stantiora q̄z actus admixtus potentie et eē participatum. tanto deus est oī alio agente prestantior. Sed dī agens diuinum ab alijs q̄z cum in eo sit eē totale si aliquid ager vi h̄z esse sequitur ipse per seipm possit totum efficer. non ergo indiget secundis causis ad agendum. sed cū adhibeatur secundas causas et facit aliqd mediāribus secundis causis agentibus h̄ est q̄z vult suam dignitatem creaturæ recipere. non est aut̄ hoc q̄z induget eis ad agendum. propter qd̄ ipse sine causa secunda potest efficer quidquid efficit mediante secunda. q̄z non possunt alia. non. u. si sol et homo generat hominem poterit sol sine homine homini generare. Tertia dīria est que sequitur ex hac secunda sicut hec secunda sequitur ex prima. Nam si deus potest sine causa qdqd potest mediante illa. tota virtus secundarum causarū reseruatur in eo: quare ipse prefigit modum agendi ceteris agentibus. poterit ergo h̄z sue libertatis arbitriū immitare modum agēdi. et ordinē agentium: quod alia agentia non possunt cum in nullo alio agente referetur tota virtus agentiū secundorū. Ex his ergo tribus soluunt̄ tres difficultates praetexte. Nam q̄a deus ē prestantior oī agere poterit facere q̄ ignis corporalis in virtu-

Setta.

te eius aliquid efficiat in intellectu aie separeate q̄z potest sine causa secunda quidquid potest mediante illa poterit facere q̄ ignis ille et sine sensu aliquid efficiat in intellectu. Ceterius aut̄ q̄ ipse potest immitare ordinem agentium et modū agēdi poterit facere q̄ illud qd̄ in ignis ille efficit in anime intellectu nō sit voluptuosum et delectabile sed penosum et afflictuum. Primum sic patet. Nam tota causa quare hec corporalia non possunt aliquid efficer in intellectu hoc est qz sunt inferiora eo et minns sunt formalia q̄z ipsuz propter q̄ secundū esse q̄ habent in seipsis non sunt intelligibilia in actu sed in potentia. Agerent ergo ultra suam speciem si hec corporalia per se ipsa aliquid possent efficer in intellectu. sed cum nō sit inveniens aliqua agere ultra suā specie in virtute alterius. fantasma ta que sunt quid corporale et sunt intelligibilia in potentia in virtute luminis intellectus agentis qui est pr̄positū 5. q̄li. q. 21. ar. 3. ceteri aliquid in ipso intellectu possibili: quare si fantasmata q̄ sunt corporalia que habent esse in virtute organica possunt aliquid efficer in intellectu possibili in virtute luminis intellectus agentis multo magis poterit corporalia in intellectu anime separeate in virtute diuina. Cum deus in infinitum prestantior sit intellectu possibili et agente. Si cemus ḡ sicut sacramenta ut aqua baptismi que est quid materiale et nō est simpliciter formalis sicut anima in virtute tamē diuine misericordie potest aliquid efficer in anima dī palu. lauando. expurgando ipaz. sic ignis 4. sen. dī inferni in virtute iusticie diuine poterit aliquid efficer in intellectum ar. 2. rū anime separeate affigendorū cruciā det ad

De resurrectione mortuorum.

roes q̄s
fec̄ Du
ran. 5.
Egi. s3
ille solo
nes nō
sunt b3
principia
Egi. q̄r
ec.

do eam. erit itaq̄z hec regula. q̄ mi
hius formale in virtute formalioris
poterit agere in magis formale ut
fantasmata que sunt minus forma
lia q̄z intellectus possibilis in virtu
tate luminis intellectus agentis q̄
est formalior q̄z sit istell's in po^a pote
runt agere in hīoū intellectum. z
ignis inferni qui est ibi sine compa
ratione est minus formalis q̄z sit aia
seperata vel q̄z sit eius intellectua
potentia per virtutem dei qui est
infinitus est formalior ipa anima se
perata. v̄l eius intellectu poterit age
re in ipsam aiaz vel intellectu eius.

Tuis quo ducus ē formalior. z p
stantior omnibus agentibus. z oī
bus spiritualibus substātys z crea
turis. Ideo in virtute eius. hec cor
poralia que non sunt ita formalia
possunt agere in intellectum anime
seperate licet huiusmodi intellectus
m̄to magis formalior sit oībus hu
iusmodi corporib⁹ rebus. Restat
declarare quō hoc sine sensu fieri
valeat q̄ de facili ostēderur q̄ si ni
bil haberet martellus quod nō ha
beret a fabro non plus virtutis es
set in martello z in fabro q̄z in fabro
tātuz. z quidquid possent marrellus
z faber. posset faber solus. quare cū
quidquid b3 creature habeat adeo
nō plus virtutis esset in deo z crea
tura q̄z in deo soluz. z quicquid po
test deus mediante creatura potest
sine illa. Inde est ergo q̄ licet hec
corporalia in virtute luminis intel
lectus agentis non possunt immu
tare intellectum possibilem nisi me
diate sensu ut mediate fantasma
poterunt tamen corporalia in vir
tute dei non mediante sensu. sed
immediate aliquid efficere in intel
lectum anime seperate. Nam quis
non quicquid habet sensus habet a
lumine intellectus agentis nō opor

ter q̄ quicquid potest fieri median
te tali lumine z sensu q̄ totum fieri
possit mediante talilumine tantuz.
propter q̄ licet hec corporalia i vir
tute luminis intellectus ageris pos
sunt immutare intellectum possibi
lem mediante sensu in virtute talis
luminis sine sensu nō poterunt ini
mutare huiusmodi intellectum. Ne
rum quia quicquid habet sensus
habet ex virtute omnia. quicquid
poterit deus mediante sensu poter
it sine sensu. Ita absq̄z potentias
sensibiliis poterit ignis inferni licet
sit quid corpore per virtutem di
uinam aliquid efficere in intellectū
anime separate. Ostendo quomodo
ignis inferni licet sit quid corpora
le potest aliquid efficere in intellectū
anime separate absq̄z potentias
sensibiliis. **R**eliquū est decla
rare qđ p̄ponebatur videlicet quo
modo illud q̄ efficit pdictus ignis
in huiusmodi intellectu sit quid no
cinum z afflictuum. Sciendum er
go q̄ cognitione ut cognitione habet de
lectare z non affligere. si ergo sen
sibilia immutando sensum solum
immutarent ipsum vt sunt cognos
cibilia nunq̄z ex tali immutatione
sequeretur penalis afflictio. sed q̄z
sensus est virtus corporalis. z hec
corporalia que sunt in sphera acti
uorum z passuum aliquomodo
dependent a qualitatibus actiuis
z passuuis z habent contrarietatem
aliquam ad illas. consequens est vt
ex eius dependentia. z huiusmodi
contrarietate sensibilia non solum
immutent sensum vt cognoscibilia.
Sed etiam vt sunt penosa. z afflu
ctiva z hoc maxime contingit cum
sunt excellētia. Nam in medys sen
sibilium est dilectio. sed in excels
entib⁹ p̄t esse pena z afflictio z po
tissime hoc pringit. circa qualitates

D y

Lege oīo
ad rem. 5.
q̄d q. 21.

Questio

tangibiles qz hmoi qualitates potissimum sunt dñiū super hec inferiora. et ppeoz actiuitatem et prestansiam sup hec corporalia. tactus qui est virtus corporalis non solum inuenit a qualitatibus tangibilibus ut si cognoscibilia. sed et penosa et afflictiva. hinc est qz ipsum esse intentionale. presupponit esse nāle. oꝝ qz ipsa imutatio intentionalis aliquam sumat modum et mensurā ex imutatio reale. Ut ab hmoi qualitatibus tangibilibus. duplex erit imutatio. una realis alia intentionalis. corpora ergo sensibilia patiunt ab hmoi qualitatibus passione nāli et reali. sed sensus passionē intentionali et aialii. sed cū dictum sit qz imutatio intentionalis sumit aliquomō mensuraz ex imutatione reali cū imutatio et passio facta ab hmoi qualitatibus realiter si nocua qz ex hoc corpora nāliter corrumpunt oꝝ qz imutatio intentionalis potest esse nocua. sensus et tacitus l3 vt sensus est. non imutatur nisi intentionaliter tñ. qz et si imutatur realiter hoc non facit ad sensuz sed est impeditiu sensus. tñ qz hec imutatio intentionalis h3 aliquam rōneni. nocui hmoi sensus non apprehendunt tangibilia solū ut sunt cognoscibilia. sed et vt nocua sunt et afflictiva. utraqz et passio tam nālis sim quā patiunt in aialata: a tangibili bus qualitatibus qz et aialis h3 quā patiuntur sensus ab eisde h3 rōm nocui hoc tñ nociuū et illō n ad idē ordinat qz passio aialis et intentionalis vt est nocua ordinat ad dolorem. Hā semip sensus tactus cū imutat a tangibilibus qualitatib⁹n solūvt sunt cognoscibilia. sed vt sunt nocua cruciatur et dolet sed passionalis est nocua vt non ordinatur ad dolorem sed ad corruptionem qz in aialata sic patiendum volent. sed disponunt

Sexta.

ut corrūpantur Ex hijs itaqz tñ declaratum sit qz qualitates tangibiles pp eoꝝ actiuitatem et pp earū dñiū sup hec corporalia. et pp h3 qz h3 corporalia dependet ab eis. Sensus tactus qui est virtus corporalis non solum invenit a cognoscibilibus ut cognoscibilia sunt. sed et vt vt nocua qd rotum ex h3 pertingit. qz imutatio intentionalis sumit qdāmō mensuram et modum ab imutatione reali qf cum imutatio realis a dictis qualitatibus possit esse nocua quia ordinatur ad corruptionem imutatio intentionalis h3 qz invenit sensus poterit esse nocua. qz ordinari potest ad dolorem et ad penam. Hoc viso dleni patere potest quoniam hmoi corporalia ut mediata fantasias in virtute luminis intell⁹s agentis mutat intellectum posibilem. nec affligunt nec cruciant aiam. Immo illa imutatio magis est delectabilis et voluptuosa qz a lumine intell⁹s agentis non dependent sba intellectus possibilis. sed hmoi lumen solū ordinatur ad cognitionem nāram. fantasmas et imputantia intellectum posibilem in virtute talis luminis imutant ipsum solū ut sunt cognoscibilia. et qz talis imutatio non potest esse afflictiva et nocua ex ea neqz oritur aliquā tristitia nec dolor. Immo ergo h3 alia rationem sensibilia imutant sensum. et fantasmas in virtute luminis intellectus agentis imutant intellectus. sed hec imutant hmoi intellectum solū ut sunt cognoscibilia. illa vero imutat sensus non solū ut sunt cognoscibilia immo et vt nocua. sed cum maior sit actiuitas et maior dñitum ipsius dei respectu sba spūaliū qz sit qualitas tum tangibilium respectu corporalium et cum sbe spūales magis dependent a virtute diuina qz corporalia a qualitatibus tangibilibus. si

Be istud
plici passi
one memi
nit Egid.
lib. d gdi/
b9 for. pte
3.c.3. spn

De resurrectione.

hęe qualitates tangibles immutado
intentionalr sensum imutant ipsuz
non solum vt sunt cognoscibilia sz
vt sunt nocua. et ex hoc catur pena
et dolor multo magis ille ignis inferni
per virtutem diuinam immutado
intentionalr intellectum aie separate
imutabit ipsum non solunvt est qd
cognoscibile sed et vt est qd nociuu
et resultabit ibi multo maior pena et
dolor qz resulter in sensu. Ammo qz
res ipsa que est de maiusnocum
ht inferre sby spūlibus et qbuslibet
creaturis . quia pot eas anihilare
qz possunt qualitates tangibles rebus
corporalibus qz non pnt eas. ui
si corrumpē si pp dñiuz qd habet ta
gibilia supra tactu imutant ipsum
non solu vt sunt cognoscibilia sz et
vt nocua. multo magis ignis inferni
per virtutem diuinā immutabit
intellectum anime separate non so
lum vt est quid cognoscibile. sed vt
est quid nocuum cun sine compa
ratione maius dñium habeat virtus
diuina super sbas spirituales qz ha
beat tangibilia supra tactum . Erit
itaqz hic ordo qz sicut nunc anima
comitata corpori nālr patitur ab
igne mediāte sensu sic anima sepa
rata per virtutem diuinā patietur
ab igne mediāte intellectu . Ignis
ergo iferni licet sit quid corporale
in virtute dei imutabit intellectum
anime separate non solum vt ē qd
cognoscibile sed vt est qd nociuu.
et erit ibi dolor. et pena non obstante
qz hec corporalia in virtute lumi
nis intellectus agentis non possunt
immutare intellectum possiblē ni
si vt sunt cognoscibilia tantum ex
qua immutatione per se et h̄m qz bu
tusmodi non est ibi pena nec afflu
ctio. sed magis delecto. et voluptas.
Ex h̄at apparere potest quare pe
na anime separate h̄m qz patitur ab

mortuorū

igne inferni dicitur pena sensus qz
licet anima separata crucietur ab
igne inferni pro vt imutat intelluz
eius vt ē quid nociuu tñ qz nāliter
loquendo . hoc est proprium sensus
qz sic immutetur ab obo. intellectus
anime separate per virtutem diuinā
nam. in hoc quodāmodo induit mo
dum sensus propter qd huiusmodi
pena merito dicitur pena sensibi
lis. Imutatur ergo ibi mod⁹ et modo
actionum vt intellectus anime sepa
rate per virtutem diuinā imutatur
ab obo. modo afflictiō et induit q
dāmodo modum sensus. quare pa
ter vez esse qz 3° pponebat declarā
dū v3 qz deus potest imutare os
dinem agentium et modum actio
num ignis inferni non solum immi
diate per virtutem diuinā absqz
sensu potest imutare intellectus ani
me separate aliquid efficiendo in
eo. sed etiam per virtutē huiusmo
di illud qz efficit in huiusmodi intel
lectus ē quid nocuum et penosuz et
animam cruciat et torquet. vere er
go anima separata per intellectum
aspicio et videndo ignem infer
ni crematur et experitur penam qz
totum ex hoc contingit qz per virtu
tem diuinā ignis ille inferni intel
lectum illius anime . quo aspic
et vider et cognoscit. immutat vt est
non quid cognoscibile . sed etiam
vt quid nocuum. ideo Grego. aie
quarto dialogorum. qz anima quia
cremari se aspicit crematur et sub
dit qz sicut res corporea incorporeā
exurit dū ex igne uisibili ardor et do
lor visibilis trahit vt p ignē corpē
mēs i corpea flama crucicē. Ad Quid en
p⁹ dōz qz h̄m ignis iferni affligit formalis
alam separā per virtutē diuinā sine cētial⁹ et
corpe. et sicut nālr affigit aīaz pīncipal⁹
cīa per sensuz sic per virtutē diuinā i illa afflu
stells ale separate induit modum one. Re
spōll capo.

Questio

4. di. 44. q.
2. p. clone
3. q. é pua
rio diuine
visionis. et
ista é opio

Tho. 3. 5.
gen. c. 141
Aureolus
dixit esse
quādāz di
splicētiā d
sumō ma
lo qd hz
anima.

Dicigr̄ re
solute. q.
sbz doloris
est sensus
vt plane
dicit. 4. ql.
q. 15. et c.
13. libii. d
paradiso
et inferno et
stells ut
Iduit mo
du sensus
l aia sepa
ca et sic co
cordabva
ria victa
Egi. q p.
facie vnr
Hria ut p.
q. pcedev
a. Ad. 4.

sensus ignis affligit animam sic se
paratam mediante intellectu.

C Ad. scdm dñ q. sensus é ppū
sbni doloris q. oē illud in quo for
malr est dolor vel est sensus vel in
duit modū sensus per q. intell. aie
separate poterit esse sbm doloris q.
Iz non sit sensus tñ p virtutē diuinā
induit modū sensus q. imutat ab
igne qui est corporalis non solū vt est
qd cognoscibile. s. vt est qd noxiū
fni quē modū ab hys corporalibus i
mutat po. sensitiv. C Ad. 3^m dñ
q. excellētia intelligibiliū non af
fligit intell. q. intelligibilia imui
tant intell. possibile in virtute lu
minis itell. agentis fni quē modū
imutant ipsum vt cognoscibilia tm
sed ignis inferni imutat intell. aie
separate per virtutem diuinā nō s. o
lu in eo q. est qd cognoscibile. s. vt
est quid noxiū hz q. imutationē eā
torquet et cruciat. hz g. q. queris d
ordine passionis aie separate quo
ordine patiatur potentia pbabilius
tenetur eā h ordine pati q. ignis il
le inferni prius attingit potentiam
aie et mediante potentia cruciat et
affligit eam q. si queratur q. potē
tiam prius attingit p. q. potētia in
tellicituā. ita q. mediante intell. ca
tur hmoi dolor in aia. non. n. aiam
sic separata ignis affligit mediante
sensu cū potentie sensitiv. non sint
in ea formalr. sed solū virtualr et in
radice. Quare si aliquo modo veri
ficatur aiam separatam pati p sen
sum h est in q. vture diuina ut p
perhabita. Intell. tunc induet mo
du sensus. C Argumenta autē
probanitia ignem inferni prius at
tingere potentiam anime separa
re q. essentiam conclusionis gra
zia concedantur.

Septima.

Questio septima.



Optimo Que

ritur d passione corpore
dāpnator. Et é qd vtrū
post resurrectionē cor dāpnatorū
patiantur ab igne inferni. et v. q. n
q. oīs passio magis facta abicit a
sba ut d. 6. topicor. q. si corpora dāp
natorū paterentur ab igne aliqn cor
ruperentur q. est h determinata.

C Preterea si agens et patiens co
municant in mā agens assimilat su
bi passum et ad ultimū passuꝝ queri
tūt in nām agentis. sed ignis et cor
pora nra cōicant in mā. q. vna est
mā omnium existentium in spera
actiuꝝ et passiuꝝ ergo si corpora
dāpnatorum paterentur ab igne ali
ri n vli.
q. fierent ignis et conuerterentur
ad nām eius. q. non patitur fides
catholica. C Preterea motus celi
est causa omnis actionis et passiois
facte in istis corporibus. sed tūc ces
sabit motus celi q. p tpe illo duci po
test. Sol et luna iterere in abitaculis
suis et pro tpe q. verificabitur q. u
ravit angelus per viuentem in se
cula q. non erit amplius tps. Nam
post resurrectionem non solum nō
erit amplius tps merendi vel deme
rendi. sed etiam non erit amplius
tps q. est passio primi motus q. ces
sabit motus celi. quare cessabit oīs
actio et oīs passio tā elementorū q.
elementarorū non ergo corpora dāp
natorū patiuntur ab igne. C Pre
terea quia dicebat respondens cor
pora dāpnatorum pati ab igne in
ferni non per mutationem realem.
sed intentionale. Contraria. ager presup
ponit esse. t. sic res habet se ad ager
sic se haber ad esse et econtrario. sed
constat q. non est esse intentionale

Lap. 9.

Egi. p. 3

gen. c. 60.

glo

sat pma

ppos d

agente

pricula

ri n vli.

Z.

nisi sit esse reale vel esse nature. ergo non erit actio intentionalis nisi sit actio realis vel actio nature.

Quare si corpora dampnatorum immutantur ab igne inferni intentione nālēr immutabuntur realiter per mutationem nālēm qz aliquid huiusmodi corpora passibilia conuertetur ad naturam agentis et fieret ignis qz est inconveniens.

Preterea dicebat ridens homini corpora pati ab igne inferni nūqz tamen posse corrumpi per tales ignes. **L**atra omnis passio et oīs alteratio ordinatur ad formam. qz si per passionem illatam ab igne inferni homini cor nūqz possunt corrumpi. et accipere formam ignis erit ibi passio et transmutatio vel alteratio sine termino.

qz forma est terminus alterationis. sed cum oīs alteratio oīs transmutatione recipiat speciem ex termino ut dicit in tertio si esset ibi passio vel alteratio sine termino. passio illa vel alteratio nec esset in gne nec in specie. sed cū splicer contradicitionem ad qz ipsa diuina virtus se nō extendit nullo modo est possibile si corpora dampnatorum sunt incorruptibilia et non possunt acquirere nouam formam qz possunt transmutari et pati aliquam passionem.

Preterea omnis actio vel passio sensibilis fit per medium. sed ibi in inferno ubi erit tanta tenetra sitas et obscuritas non videtur qz possimus dare aliqd elemētū mediū per qz deriuetur actio vel passio ab obiecto ut ab igne ad corpora dampnatorum. quare non videf qz actionē vel passionē ibi salvare possimus.

Preterea p̄supponit fides catholica corpora dampnaturum maxime pati ergo debent

p̄ati a corpore marime actiūo. patientur ergo non ab igne. sed a corpore celesti. **P**reterea secundum Anselmum inde conceput virginali sola voluntas premiabitur. et sola voluntas torquetur in inferno. quare si passio et pena erit in sola voluntate in ipsis corporibus dampnatorum non erit dolor nec cruciabuntur damnati secundum corpora sed secundum voluntatem ratum.

In contrarium est quia si anima potest pati ab igne magis poterit pati. et corpus. Sed cum ostensum sit animam separatam eē cruciandam per ignem. multo magis cruciabitur corpus coniunctus anime.

Preterea actiones et passiones sunt totius coniuncti et totius coniunctum dicitur agere et peccare sed cum congruum sit sū mensuram delicti esse plagarū modū. sū totum p̄iunctum cruciabitur. dolor igitur et cruciatio non solum ei ritibi secundum animam sed etiā secundum corpus.

Respondeo dicendum qz in questione proposita tres difficultates rāgebātur. **E**i delicit de ipa passione. de modo patiendi. et de quantitate doloris. facit enim difficultatem in quesito ipa passio. qz cessabit motus celi nō videtur esse possibile ipsam passiōnem. **R**ursus reddit questionē difficultem modus patiendi. quia si cor p̄o resurgentium dampnatorum igni applicatur incorruptibilia dubiū est quo modo pati possunt. **H**ec autē due difficultates speciales esse videtur pro ut patientur dampnati quantum ad corpora. Nam cum anima rationalis secundum se non sit subdita motui corporis super celestis sū h̄ corpora nālēr sūt subiecta. sit spāl difficultas i p̄posito. qz et si cessante motu celi nō cessaret passio illata anime

Ex p̄dala
63.64.

Articulus
patiēsis
pōit qz si
cessante
motu celi
igni appli
cetur supra
modus agat.
error. sed
articulus
isse ē sane
itelligēd
p̄i vid. a
p̄to.4.di.
44 q.4.ad
2. Duran.

Questio

per intellectum olo in utrū esse dicitur
q̄ cessante celi motu cesseret passio illata corpori per sensum. Rursus cū aia non comunicet in mā cum igne
Oritur difficultas supposita passione
aie. quare non corruptitur et ad ultimum fuit ignis q̄ nūq̄ passum coueretur in nām agentis vel transmutatur in agens nisi coicet in mā cum illo. quare cum corpus coiceret in mā cum igne dubium est quō possit continuo pati nec tamē possit corumpi et accipere formam ignis. **T**ertius autem faciens difficultatem in eo qd̄ queritur ut quantitas passionis est. n. cōe tā questioni proposita de passione corporum qz̄ etiam questioni prehabite de passione animaz̄ quia verobiq̄ ē dubiu quāntus sit ibi dolor vel passio. Hęc autem difficultates tolluntur si consideretur ordo virtutum corporalium ad celum et ad virtutes incorporeales et ab obiecta. Nam si hmoi corpora vel hmoi sentient corporales et sensitiae de quibus est q̄ post resurrectionē pati possint coherentur ad motum celi. apparebit q̄ cessante tali motu pati poterunt. si vero tales virtutes corporales et tales potentiae organicae comparentur ad obiecta et ad potentias non organicas manifestabatur modus et quantitas passionis. Propter p̄m notandum q̄ dolor corporalis principalis est in sensu et inde est q̄ nulla corpora in sensibilia dolore in p̄t pati. q̄ si nulluz̄ corporis doleat nisi dolores sentiat et sensus sentire non possit nisi ut simutetur intentionaliter ab obo. q̄ sensus est susceptivus spez̄ sine mā ut dicitur in scđo de aia. cābitur dolor principalis ex imitatione intentionali. Immō cū recipies debeat eē denu datum a n. i. recepti. q̄ sicut pupilla dicitur bene sentire colores eo q̄ sit abs

Septima.

color imutatio realis impedit sensum. ut si pupilla realiter coloraretur impediretur ne sentiret colores sed impedire perceptionem sensus est impedire dolorem q̄ nihil dolor nisi in quantum dolorem sentit et percipit. quare est olo manifestuzq̄ Ignis ḡ non solum per imitationem intentionale fit principalis dolor. sed etiā cē actoz̄ q̄ imutatio realis est impedita doloris. p̄pqd corpora nostra ab igne abs qz̄ imitatione reali imutarentur intentionaliter sili modo sicut imutatur cum cruciantur ab ipso. esset ibi maior doloris perceptio et per p̄ns maior dolor. Hoc viso sciendū q̄ p̄rie primum transmutans ad formaz̄ dī esse intransmutabile fūm ipsam. In de est igit̄ q̄ celum dī primum alterans q̄ fūm formam alterari nō potest repugnat quare cum duplex sit transmutationis vna realis et alia intentionalis. et celum non alteretur realiter. q̄ non patitur peregrinas impressiones. alteratur autem intentionaliter q̄ illuminatur a sole. alterationem realē hic inferius factam possumus reducere in celum tāq̄ ipsum alterans. ppter q̄ cessante motu celi nisi deus ordinem universi alteraret omnem transmutationem hic inferius faciat offerret cessare. Sed transmutationem intentionalem oī reducere in aliquām superiorez̄ ordinez̄ qz̄ imotu celi cum et ipsum celum intentionaliter alteretur. Agitur cessante motu celi talē alterationem cessare non est necessarium. sed cū ostensuz̄ sint dolores et passioes sensibiles fieri per imitationē intentionalem. Amora est difficultas prima. per q̄ dubitabatur non esse passionem in corporibus dāpnatoz̄ post resurrectionem eo q̄ tūc dicatur motus celi cessare. Secunda autem difficultas tacita solvitur si consideretur ordo sensuag

De resurrectione

mortuorum.

17

Si ista altera ratione item intentionale va-
dit rōes. Duran. iō Psidera et solue. qm
nō possumus p̄t̄s hic nō si excitaſ
itell̄z tuū.

g. ql. q. 21
ar. 3. et de.
con. Ang.
q. 6. via. 5.
ait q̄ itel-
lect⁹ pos-
sib. ē nāl̄r
vniū fasa-
sie et ē p̄n-
osb⁹ v̄tū
b⁹ organi-
cis rōe es-
sentie aie
lib⁹ pri eō-
pis et cui
lib⁹ orga-
no eius.

situaz potentiaz vel boz corpo-
r alium ad obo. Cum habitum
sit duplēm esse alterationē. Una
realem. Et alia intentionalem. v̄l
vnam realem. Aliam animalem
vel sensibile cū per trasmutationē
realem. et alterationem nāleſ fiat
corruptionē corporū. per alterationē
aut aialeſ. et intentionalem. non
corrūpuntur corpora. sed cāetur
pena et dolor in sensu corpora dā
pnatoꝝ. per sensus recipereſt do-
lorem et penam. absqz eo q̄ corrū-
pantur vel dissoluantur. q̄ erit ibi
vt cōter ponit passio aialis. nō nā-
lis. vel erit alteratio intentionalis
non realis. et sic soluta est difficul-
tas scđa. **C** Ad evidētiā difficul-
tatis certie notādū. q̄ cum aliqua
sunt coniuncta fit quedam redundan-
tia ab uno ad aliō et eō. Inde ē
q̄ q̄ potentie sensitiae et organicis
sunt aliquo modo coniuncte po-
tentias intell̄uis et non organicis
ex potentias organicis fit quedam
redundantia in potentias non or-
ganicas et eō. q̄ oēs tales poten-
tiae in una essentia. aie vniūntur.
pp q̄ vniōnem et connexionem ta-
lem redundantiam esse cōtingit.
Inde est ergo q̄ inflammatā car-
ne. et motis potentias sensituis ad
venerea fit quedam redundantia
in mente et in voluntate vt ipa mēs
nra. que non est potentia organi-
ca alliciatur et desideret ea adq̄ di-
sponitur caro sic imutata. et sic ca-
lefacta. et etiam eō contingit. q̄
cum voluntas est infecta. et mens
nra venerea desideret. sīm tale
desiderium exultat caro et infla-
matio in carne. oīo ergo afferen-
dū est fieri redundantia a poten-
tias organicis in nō organicas post
resurrectionem corporum pati ab
igne inferni. q̄ ignis ille in intel-

lectu aie separate causabit aliqd
afflictivū et nocum. sic resumptio
corpore hmōi intellectu ad huc cā-
bit hmōi nocimū et afflictivum. et
ab hmōi nocimō causaro i intellectu
cābitur nocimū et afflictivum.
in corpore et in sensu vt sicut i bea-
tis vt cōter ponit a claritate
aie resultabit claritas in corpore
sic et in dāpnatis a passione aie. et
a nocimō i intellectu causabitur passio
in corpore et dolor i sensu. Supr
itaqz ille ignis affliget dāpnatos
q̄ tam sensus dāpnatoꝝ q̄ etiā
intellectus percipiet illuz ignem
nō solū vt qd cogscibile. s̄z ēt vt no-
ciū. q̄ dānati p̄cipiēdo illū igne
sensibiliter affliguntur per sensuꝝ
et percipiendo ipsum intelligibiliꝝ
cruciabuntur per intellectu. et fieri re-
dundantia ab hmōi dolore in il-
lum vt a cruciatu i intellectu fieri do-
lor et passio in corpe vel in sensu. et
p̄babilr ēt sustineri potest. q̄ etiā
eō contingat vt a dolore in sensu
resultet in intellectu. q̄ virtute vi-
tua vt in qōne. alia dicebatur. in
intellectus dāpnatoꝝ tunc induet q̄
dāmō modum sensus. Ex h̄ at pa-
tere pōt. q̄zta sit acerbitas illius
doloris. et q̄zta sit illa passio. Nam
supposito q̄ obiectum imprimit
intentionem suam impasso p̄ mo-
dum nocimū. q̄zto magis in mā
imprimif illa intentione vel intentionali-
nis spēs. tanto percipitur nocu-
mentum et magis tribulat. Q̄ rea-
lis smutatio nō finit percipere in
intentione vel intentionale spēz ipse-
sam p̄ modū nocimū. Igr cū habi-
tū sit q̄ ignis inferni agēs i v̄tute
divine iustitie p̄ modū nocimū i p̄
met q̄zdā intentionale spēz i intellectu
dāpnatoꝝ et imprimer per mo-
dum nocimū speciem intentionale
i sensu eorum. Ex v̄troz parte

E

Questio

Septima.

cruciabis dāpnatos & veroqz nō
do erit ibi pena & dolor. sed ille
dolor & illa pena acerbissima & in
terminabilis s̄ q̄ ignis ille agēs
in virtute divine iusticie per mo
du nociū & cāt. intentionale spēm
in intellū dānatōz. **M**ā si nūc vi
ta pñti posito corpe alicui⁹ i igne
Uehementer affligitur cū tñ nūc
corpora in igne posita non solum
immutant intentionalr fñi q̄ im
mutationē fit sensus. sed immutat
realiter b̄ q̄ immutationē impe
ditur perceptio sensus. & per pñs
minuitur dolor q̄ non fit dolor si
ne perceptiōe sensibili nec fit ple
na perceptio sensibilis vt organū
sentiens & p̄cipiens intentiones
sensibiles. sit denudatum a nā re
cepti quare immutatio ipsa rea
lis non sūiens organum sensus
esse denudatum a nā recepti im
pedit p̄ceptionē sensibilez. & per
pñs imminuit perceptiōem & acer
bitatē pene. Logitare ergo debe
mus q̄ta sit passio in corporibus
damnatis que ab igne inferni im
mutabuntur intentionaliter tñ. &
non realiter per q̄ immutationē
impeditur sensus ne percipere
possit impressionem illius spēi inten
tionalis impressē per modum no
ciū. & sic tūc erit maior dolor ex
parte spēi impressē in sensu. q̄
sensus tūc recipiet magis in ma
terialiter q̄ modo. q̄talerit acer
bitas pene ex parte spēi per mo
du nociū impressē in intellectu.
cum intellectus sine comparatio
ne magis recipiat in materialiter
q̄ sensus. **V**idemus aut̄ q̄ lapi
des non dolent & si multū calefāt
q̄. solum māliter recipiunt spēm
calidi. et si sensus sit affectus alii
qua qualitate realiter. & nō sit me
dia proporsio tangibilium pro

p̄ter illam mutationē mālem im
pedictur ne possit p̄cipere excels
lentias intentionum sensibiliū. &
sic impeditus non dolebit vel sal
tem minuetur eius dolor. q̄ qui
non sentit non dolet. & qui nō per
cepit non affligitur. In materiali
tas ergo receptionis si fiat rece
ptio per modum nociū auget do
lorem & augmentat experientiā
pene. **P**rop̄t q̄d maior erit dolor
in corporibus damnatoz applica
tis ad ignem q̄ sit modo in corpo
ribus nřis si ad ignem applicarē
tur quia sensus tūc magis in ma
terialiter recipiet q̄ modo. Intel
lectus ergo q̄ adhuc magis i ma
terialiter recipiet. sine p̄paratiōe
ex parte speciei impressē in istelle
ctu resultabit maior dolor. Erunt
itaqz ibi quadruplices dolores.
Primus erit ex impressione spē
iei in intellectu & iste erit maxi
mus. **S**econdus erit ex redundā
tia impressionis intellectus in sen
su & iste erit quasi similis primo.
Tertius erit ex impressiōe in
ipso sensu & iste erit valde paruu
lus respectu primi: q̄ in mālitas
receptionis sensus multū deficit
ab in materialitate intellectus. **S**ic
cum etiā tūc dolor ex impressiō
ne sensus sit lōge maior q̄nūc fiat
in corporibus nostris ex applica
tione ad ignē. **Q**uantus erit do
lor ex impressione facta in intellectu
quasi illa dīa erit inter istum
dolorez & illum que est inter ignē
vez & ignem pictum. **Q**uartus
dolor erit ex redundantia sensus
in intellectu & iste respectiue est
minimus istoz dolor nāz erit ma
gius dolor in se sed respectu alio
rum dolor est parvus. **I**staret er
go q̄ si p̄sideretur ordo corpora
livij virtutum ad celū possumus

De resurrectione

mortuorum.

18

saluare passionem illoꝝ corporoꝝ cuꝝ
non collatur immutatio ꝑm intentionales species pp cessationem
celestis motus. sed si consideretur
ordo corporeus virtutum ad obiecta
saluabimus modum illius passiois.
Nam cū tūc obiecta sensibilia vt
ignis ille inferni imprimat in cor-
pora damnatorum solum intentiona-
les species erit ibi dolor et afflictio
absqꝫ corruptione. Sed si tertioꝫ
consideretur ordo potentiarum corpora-
lum ad potentias non organicas
huius queni ordinem innescit. quo
fieri in illis corporibus receptio in
tentorum sensibiliꝫ magis in ma-
terialiter qꝫ mó qꝫta sit qꝫtitas illius
passiois. et qꝫtuꝫ sit acerba illa pas-
sio. cum ergo queritur virum corpo-
rum damnatorum patiens ab igne infer-
ni. pꝫ quo patiuntur et pꝫ qꝫta sit illa
passio. et qꝫ acerbis sit ille dolor.

C Ad pꝫm dōm. qꝫ passio magis facia
abicit a se si passionem illam antece-
dat vel cōcomitetur realis immu-
tatio / sed incorporibus damnatorum
erit passio magis aialis qꝫ nalis
per intentionales species ꝑm quas
minime corpora corrumpuntur.

C Ad secundū dōm qꝫ agēs assi-
milat sibi passum et ad ultimū pas-
sum cōvertitur in nām agentis si
sit passio nalis. non aut̄ hoc contum-
get si fiat huiusmodi passio solum
per intentionales species. **C** Ad
tertium dōm. qꝫ pꝫ solō per iam
dicta / qꝫ cū non cesset immutatio
intentionalis per cessationem cele-
stis motus cum passio corporum dā-
natorum fiat solum per intentionales
species. nō oꝫ eam cessare qꝫrum/
cunqꝫ cesset motus celi. **C** Ad
quartū dōm. qꝫ non est simile de
actione intentionali respectu actio-
nis intentionalis et de esse respectu
est. eqꝫ actio intentionalis non erit

a reali intentione. vt albedo que
est impariente imprimit suam simi-
litudinem intentionale in aere et
in oculo absqꝫ eo qꝫ imprimat suam
spem realem in aliquo obiecto. Erit
ergo actio intentionalis sine actio-
ne reali. Sed de esse nō ē sic. Nam
tam actio intentionalis qꝫ etiam
intentionale esse sunt ab esse reali.
Nam ex eo qꝫ paries est realiter
albus imprimit intentionem sua in
aere et facit speciem suam esse
intentionaliter in medio. sufficit er-
go ignem inferni esse realiter in
materialiter calidum ad hoc qꝫ imprimat
intentionem caloris in corporibus
damnatorum. et adhuc qꝫ faciat spem
caloris esse intentionaliter in cor-
poribus damnatorum. Non aut̄ oꝫ ve-
pꝫ passionem istam intentionalem
et aiam precedere passionem nā-
lem. **C** Ad quintum dōm. qꝫ ois
passio et ois alteratio terminatur
ad formam nālem. sed non semper
terminatur ad formam nālem. s̄ aliquando ad formam intentiona-
lem. immo passio nalis et dolor ip-
se ꝑm huiusmodi semper deter-
minatur ad intentionalem formā.
Quare non erit passio non termi-
nata ad aliquā formam nec tū pp
hoc corruptentur corpora dāna-
torum qꝫ per impressionem formarum
intentionalium sit dolor. sed non
corruptio. Sicut ergo illa cor-
pora sed non corruptentur vel
dissoluentur. **C** Ad sextum dōm. qꝫ
mediū in tactu cāle et per se nō ē
aer sed caro. qꝫ cūqꝫ ḡ in infer-
no sit tenebrositas et dato qꝫ nō ē et
ibi aer aliquis fieri illa passio p
mediū qꝫ fieri mediante carne. b̄z
n. se neruus in tāgendo. sic oculi
in videndo et caro est mediū in ta-
ctu sicut aer est medius in visu. qꝫ
sic corpus coloratum attingens aerē

Legeegi.
S. illi. q. ii.

Sco. 4. f. e.
d. 44 q. 3
ad p. glo-
sat. ppōne
Aris. h̄m
oꝫ rōne
qꝫ posset fi
ri

Egi. 6. q. l.
q. 23. ar. i.
glosat de
agērenāli
vnioco.
et de Lon.
Ange. q.
5. via p.
dič qꝫ a/
gēs et pa/
tiēs oꝫ eē
simul.

Lege ad
ppōsitum
2. d. aia. r.
. c. 13. ou.
p;

Questio

q̄ h̄mōi aerem tanq̄ per medium multiplicat suā spēm vsq̄ ad oculū t̄ est ibi perceptio visibilis. Sic oportet corpus calidum. vt ignis īfernī attingens carnem per eam tanq̄ per medium. multiplicabit speciem caloris. vsq; ad uermū. per quē erit perceptio sensibilis vsq; ad experientiā doloris. **C** Ad septimum dicendum q̄ non est conueniens. neq; decēs corpora dampnatorū a tā nobilissimo corpore pati. sicut est corpus super celeste. Imo ignis qui affigit ea. erit oīo vīlissimus. q̄ totus obscurus t̄ tenebrosus. nec oportet. ad hoc. q̄ saluemus ibi marīmam passionem. q̄ ponamus ea z fieri a corpore super celesti qd̄ est maxime actiū. q̄ ignis ille cum agat in vture diuīne iustitie. si magis t̄ minus acriter affligit corpora sicut diuīna iustitia ordinauit.

tristaf. n.
voluntas d
obo nolito
t discoue
nienti.

Explícium. q. de resurrectione mortuorum disputare parius.

Uer fratem Egidium de Ro
ma. ordinis Sancti Augusti.

Zaus Deo.

De

Incipit. q. **D. Egi**
dij Romani. De gradis
bus formiarum Acciden
tialū Ad quendā fratre.

Dilecto Hibi Sichēbat
in Christo. Frī.
B. frater Egi

dius Romanus ordinis Sancti Augustini. Salutem in dño. Isto stulatis a me vt de qōne illa. An sit dare gradus in formis accidentib⁹ suppositis gradibus substātialibus. ad vtrāq; p̄t. q; obiciendo argumēta p̄ponerem. Uerū q̄ nos ad illam partēz magis declinare videbamur. qd̄ essent gradus in substantialibus. t̄ non in accidentib⁹. Ideo vt vobis facilius ad partem illam argumenta difficiilia cōponaz. **I**psolumus. n. via triplici venari. q̄ non est dare gradus in accidentib⁹ formis. nec differt in accidentib⁹ forma gñis a forma speciei. dato etiā qd̄ h̄mōi gradus possent in substantialibus repiri. **C**h̄rima via sumitur ex accidentium diffinitione. **C**Secūda ex eoz generatione. **C**Et tertia ex eoz esse. **C**h̄rima via sic ostenditur. debemus. n. imaginari q̄ vt declarari h̄z. vii. metha. aliter diffiniuntur accidentia t̄ aliter s̄be. diffinitio. n. s̄haruz cōstat ex genere t̄ dřia ita q̄ in talibus diffinitionibus. genus dīc quid in completum t̄ in potētia. dřia vero dicit quendam actum completum. t̄ quia dřia que dicit formam completuam sp̄ei videt esse preter rōnē gñis. t̄ q̄ contra rōz gñis est. p̄dicari dřiart vlt p̄bs. vi. copi. c. 8. t̄ 3. met. t. c. 10. ex d. 3. q. 3;

T. c. 12. t
13.

Be dupli ci mō dif
finitio. vi
de Egi. p.
dāia. t. c. 6
esse rōnē gñis. t̄ q̄ contra
rōz gñis est. p̄dicari dřiart vlt
vīd. 2. sen.
p̄bs. vi. copi. c. 8. t̄ 3. met. t. c. 10. ex d. 3. q. 3;

Gradibus

ipsa dissinitione s̄bz forte moueri posset aliquis ad opinādū q̄ in s̄bz differt forma sp̄i a forma ḡnis. q̄ d̄ria que est completiua forma taliu sp̄i reali differre v̄ a forma generis. Cum d̄ria nō vi deat posset suscipe p̄dicatiōz ḡnis Sic ergo se habebūt s̄bz dissinitiones. non tamen sic se vñr habe re dissinitiones accidentiū. b̄mōi enim dissinitiones non constat ex ḡne. et d̄ria. Sed ex ḡne et sbo. In talibus. n. s̄b in se b̄z loco d̄re vide mus enim q̄ cauum est gennus ad simum. et r̄icum. vt vult p̄bs. 2. elē/cho: Sicut ergo in s̄balibus. d̄ra addita ḡni constituit sp̄em sub stantie. sic in accidentibus. s̄bum additum generi. constituit sp̄em accidentis. Hasus. n. additū cauo constituit simū. Est enim simus na sus cauus et crus additū cauo cō stituit r̄icum. Est enim r̄icu. crus cauus. v̄ ergo sufficienter oīdi ex dissinitione accidentiū qđ ḡnis in talibus non contrahatur per additionem alterius forme. Sed cum talis contracio fiat soluz ex addictione s̄bi. Non ergo in talibus est dare realiter gradus for marum. Sed si i eis est dare talis gradus. hoc erit solum s̄m quan dam intentionem et rationem. Nā de ipsis accidentibus non dantur dissinitiones reales vel ph̄sice. Sed solum intentionales et logice.

Que sit d̄ dari possunt. ex ḡne et d̄ria oēs vie
mostratio vano sunt ad demostrandū. et nām
logica. vi accidentis non perficie declarat.
de ab

Arist. 2. 8
Gene. a/a/
lū. c°. 6. et
Auerr. p.
celi. 70. et
8. 1. p̄. 70.

vid. 5. ql. q
. 19. L. E.
q. 9. ad. io.
z. q. 5. via
2. t. d. gra.
fot. pre. 3.
c. 5. via. 1.

Formarum.

19

vel leonis. vt p̄batph̄s. 4. metha. t. c. 3. q̄ ens et vnum dicunt eandē nām quod non dividuntur nec in ḡnatione nec corruptione. non. n. est ḡno entis nisi sit ḡnatio vnius et e p̄ nec est corruptio entis nisi sit corruptio vnius. nec e p̄. q̄ ḡ in ḡnatione accidentium vel i eo rum corruptione. non dividuntur forma ḡnis et forma sp̄i. q̄ nec ē ḡnatio vel corruptio caloris absq̄z ḡnione et corruptione alicuius spe ciei caloris nec e p̄. In talibus for ma ḡnis et for. sp̄i realiter differ re non possunt. Immo q̄ n̄ra con ḡnitio incipit a sensu et acciden tia conferunt magnam partē ad cognoscendum qđ quid est. Si in ḡnatione s̄bz tales gradus ppen dere. aliquo mō possimus multo magis debemus perpendere in ḡnatione accidentium. q̄ cum in ḡnatiōe eoꝝ tales gradus nō pos sumus perpedere. dato qđ in s̄ba libus esset dare gradus. poneā tñ eos in ḡnatione accidentiū. v̄ oīo ridiculum. **C** Tertia via sumitur ex esse ipsoꝝ. esse enim accidentiū est valde quid debile. ex se enim adeo modicū de entitate habet et qa a b̄z quid non d̄z fieri denomi nationi nō debent dici entia pp en titatē. que sit in eis. Sed pp entita tem que est in s̄ba. pp qđ bene di citū est qđ scribit. 7. meth. t. c. 2. qđ accidentia non sunt entia nisi qa sunt entis. Et qa sic debile esse ha bent accidentia. pp debilitatem. et pp eoꝝ debile esse pati nō possunt q̄ in ipsis forma ḡnis sit alia for ma speciei. Lū enim semper ge nus minus habeat de entitate qđ species. quasi oīo essentibl ge nus in accidentibus si aliam enti tam haberent ab entitate speci fica. Debemus igr̄ imaginari q̄

Scito q̄ i ipis acci dentibus n̄ rep̄if ḡno simp̄fr. et absolute. s̄z sp̄atiue v̄ h̄s p̄ de Gej. q. 2. 3.

Jāē dīc p se. d. 8. q. 2. c. dist. 19. par. 2. ill. dist. q. 4. 2. d. L. E. q. 1. ar. 1. c. 1. de get. q. 3. 7. 2. 3. via. 1. Ex v̄b Aristotle. et Egi. facile cognoscere qđ subtilit Sc. 4. di. 12. q. 1. Et 3. in terra the. 3. ab errant opulādo.

Questio

Accidētia
ēe foralr
z intrinse
ce entia.

tora entitas accidentis est; qd in
completū. pp esse debile i sporum.
non h̄z accidens ex nā sue entita
tis q̄ h̄bitur ad spēm. Sed ex eo
q̄ h̄z esse in tali sba vt in puma
via rangebatur. h̄bitur ad deter
minatam spēm vt taurū ex eo qd
h̄z esse in nāo h̄bitur ad spēm na
hi simi. In crure vero ad spēm ri
ci. ipsum ergo debile esse acciden
tium non patitur. q̄ ibi sit assigna
re duas formas realr differentes
quaz vna sit incompleta z se h̄z
vt forma ḡnis. Alia vero sit pple
ta z se h̄z ut forma spēi. Sed to
tum esse accidentiū est quid in
complexum z accipitur realr in
eis ratio cōplerius spēi ex ordine
ad h̄m. C Argumentū igr illō
qd forma s̄balis virtuosior est q̄
artificialis. magis arguit oppoⁿ
quā ppositum. non. n. pp virtuosi
tatem accidentium. sed pp de
bile esse ipsoꝝ arguitur q̄ in eis
non assignatur formaz gradus.

C Opposita aut̄ hiis. sc̄ arguere
possimus. nam si in s̄biꝝ differt
forma ḡnis a forma spēi. cum mā
subiecta cum forma. sic cā oīum
accidentium que sunt in ea. vt d̄
p phy. q̄ cause nāles proportionā
tur effectibus oꝝ dare ordineꝝ in
accidentibus sicut z in s̄biꝝ. Si
camus ergo qd sicut a sba causa
accidens. Sic a forma ḡnis i sba
causatur ḡnis in accidentibus. z a
forma spēi spēs. Non v̄ ergo in
telligibile si ordinem naturalem
causalitatis saluare volumus in
ter s̄bam z accidens. q̄ sit dare
gradus in s̄ba. z non in acciden
tibus. C Amplius nō est magis
essentialis predicatio in accidētia
libus quam in substantialibus nō
ergo est intelligibile q̄ in s̄bal/
biꝝ differat forma ḡnis a forma

De

spēi z non in accidentibus q̄ tūc
essentialius predicaretur genus
de spē in accidentibus q̄ in sba
qd est inveniens z hec de eo qd
postularis sufficiat.

Alia questio. D. Egidij Romani.

Questio Est.

Q uā ponere plu
res formas i pposito re
pugnet hys que tenere debemus
fm fidē cath. C Bdm qd si pōeī
vniam formā. vel plures formas
p̄sonar. vel h̄dicit fidei catholice
h̄ solū est respectu coꝝ q̄ tenerē de
bemus de ipso v̄bo incarnato v̄
de ipso corpe ch̄ri. C P̄ possimus
.n. dicere q̄ fides catho. q̄ tuor t̄
de ipso ch̄ro. qbus repugnat po
neꝝ plures formas. gradus. n. for
marū. C P̄ repugnat morti z
passioni ch̄ri. C Sc̄do repugnat
eius viuoni. C Tertio repugnat
corpi ch̄ri existenti sub sacramento.
C Quarto repugnat n̄re redēp
tioni. Repugnat. n. hec p̄ morti
ipsius ch̄ri. q̄ si est ponere grad⁹
non possimus vere d̄c z pprie
saluare q̄ corpus ch̄ri iacēs in se
pulchro fuerit mortuū. viuere. n.
viuētibus est esse. corpus igr viuū
nō ab alia sora h̄z q̄ viuat z qd
sit. alr. n. esset dare viuere qd n̄ es
set simpliciter esse viuentis. cor
pus igr ch̄ri si s̄ h̄bat esse simpliciter
p̄ s̄iam nec h̄bat q̄ esset corpus
p̄ spaz. nec h̄bat viuere p̄ ea. pp
qd si p̄ntia aie nō dabat illi corpi
qd esset viuēs. nec absentia dabat
ei q̄ eēt mortuū. corpus ḡ ch̄ri cū
flagellabatur nō viuebat. cū erat
in sepulchro nō erat mortuū. dice

re at q̄ aia illa nō dabat illi copi
eē simpr. dabat n̄ ei qd̄ viueret.
est sermo ignorantū significata
vocabuloꝝ viuere. n̄ nō dīc eē b̄
qd̄. S̄ dīc esse ipsius viuētis sim
pl̄r. q̄ oīo inueniēs est qd̄ aliqd̄
vienens ab illa forma h̄eat. qd̄ sit
simpr̄ t appearat q̄ viuat. **C**Am
plius. si corpus ch̄ri p̄ alia formā
est copus t per alia viuit. ita q̄ p̄
aliam formam sit in ḡn̄e. t per aliam.
in sp̄e. cū genus d̄ sua sp̄e pdiceſ
verū est dicere q̄ ch̄s est h̄o. ita
verū erat q̄ ch̄s erat corpus. re
cedente ḡ aia. t remanente forma
corpis remansit corpus qd̄ pdicat
de hoie. q̄ remansit forma ḡnis
cū non remansit h̄o. q̄ non remā
sit forma sp̄ei. Sed hoc est stultius
q̄ ex h̄ ipossibilita considerare. q̄
ea q̄ sunt in p̄ mō dicēdi p̄ se sunt
necca. t oīo i sepabilita. aial. n̄. qd̄
pdicat de capra. t qd̄ existit in ca
pra. in sepabile est ab ea. t corp⁹
qd̄ existit in hoie t qd̄ pdicatur d̄
hoie. in separabile est ab eo. ipossi
bile est q̄ remaneat cū p̄petebat
essentialr̄ pdicari d̄ hoie. t qd̄ erat
ipse h̄o. t cū n̄ remaneat tale cor
pus essentialr̄ pdicatur. **Q**uid. n̄.
dīc ista p̄ nisi qd̄ genus pdicatur
de sp̄e p̄ accidēs. ex q̄ vnu ab alio
separi p̄t. q̄. n̄. s̄ p̄ se i sepabilita
sunt. q̄ v̄o per accidēs separi contin
git. ch̄roḡ n̄ mortuo remanebat ſ eo
corp⁹ qd̄ pdicabatur d̄ hoie. q̄ rem
anebat i eo forma ḡnis. t p̄ p̄ns
remanebat qd̄ eſſer h̄o. t q̄ eēt vi
uis. q̄ ea q̄ sunt per se in sepe
bilia ſ ſ erat. ḡ mortus. n̄ mortu
us. n̄q̄ ḡ verā morte in ch̄o sal
uare possumus ponendo in ipso
bm̄oi ḡdus for. **C** 2^o h̄ p̄ ſ puḡt
vnioni verbi incarnati. n̄ ea ex q̄
bus aptū natū est fieri. vnu p̄ se. t
per se habet vnionem. ad ueri

bum. n̄q̄. n̄. aia t corpus p̄ se ſuſ
ſent vniua verbo n̄i. q̄ ex aia t
corpoꝝ per ſe resultat aliqd̄ vnu.
assumpsit. n̄. ch̄s v̄t ait Ham. h̄ua
nam nām in athomo. assumpsit. n̄.
vnā nām singularē. aiam ḡ t cor
pus assumpsit qd̄ aut ex aia t cor
pore per ſe resultat nā vna. quicū
q̄ at ponit ch̄rin assumpsiſſe taleꝝ
aiam. t tale corpus ex quibus n̄
poſſit fieri vnu per ſe. ipugnat
hanc ſc̄iſſimā vnionem t fidei c̄
tholice. d̄ dicit. q̄ ex pluribus i ac
tu n̄q̄ ſit vnu per ſe. nam vniat
rei accipienda eſt ex vniione aci9.
q̄ ſi eſſet dare gradus formarū.
t corpus eſſet aliqd̄ in actu b̄ ſe
preter actualitatē quā b̄ ſ ab aia.
ex corpe t aia fieret vnu p̄ acci
dens. ch̄s ergo non fuſſet h̄o p̄
ſe. Sed p̄ accidens. **C** Amplius
vt dī. 8. metha. t i. 2. de aia. n̄ oī
querere q̄ ex figura t cera fiat
vnu. eo. n̄. ipſo qd̄ hoc dicit qd̄
in potentia. illud vero qd̄ in actu.
ſit ex hys aliqd̄ vnu. igitur ſic lo
quimur de potentia t actu. ſic lo
quēdū eſt de vno. ex potentia igi
ſur ſimpl̄r t per ſe. ex potentia
vero quodam̄o t actu. ſiet vnu
ſim quid t. q. per accidens. q̄ ſi
corpus ch̄ri de ſe dicebat aliqd̄
in actu t h̄ebat aliquā actualita
tem ſbalem q̄ non h̄ebat. ab aia
q̄ oī dicere ponentes grad⁹ for.
cū corpus illud non diceret poten
tiā oīmodam vel potentiam ſimi
pliciter. ex corpore illo t aia uon
ſiebat vnu ſimpliſſer. t per ſe
Sed magis ſim quid. t. q. per
accidens. repugnat ergo hec po
ſitio illi vniioni ſanctissime. quia
ſequitur quod ch̄riſſuſ vniendo
ſe humane nature. Non fuerit
h̄o ſimpl̄r t p̄ ſe. ſim qd̄. t q̄ ſi p̄
accidens. **C** Tertio h̄ p̄ repugnat

T. C. 50

16.

2. C. 7.

Aliorū theos
d. eē. teēn.
8. vna. I.

Quicstio

De

Quid de corpore Christi existenti sub sacramento.
grad. for. nā scdm ea corpus Christi in qd puer
pte. 3. c. 1. tur sba panis. ē mā cum forma
gnis. siue cum forma corporeita
ris: Sed cum genus pdicetur de
suis spēbus. et de oibus aliis suis
inferioribus. corpus illud in qd cō
uertitur sba panis predicabitur d
ipso Christo. nam sic Christus erat
bono et aial. ita etia erat corpus
aialum. et corpus accipiendo cor
pus pūt dicit in jz cum forma ge
neris siue cum forma corporeita
ris. non ergo bene dicebat Christus
suis cum conuerteendo sba panis
in corpus suuz. ait hoc est corpus
meuz. non enim debuit dicere. H
est corpus meum. Sed h ē corp⁹
ego. vel h ē corpus. qd sum ego.
aial. n. qd pdicat de me nō ē aial
meu. qr ḥ rōm gnis ē pdicari d
noiatue. Sz ē aial qd sum ego. qr
p se ppetit gni pdicari esentialr.
Si g absurdū ē dicere qr forma
illa de sacramento altaris quā tra
didit Christus dei virtus et dei sapien
tia non sit oīo rectissima. absurdū
est dicere qr corpus Christi in qd cō
uertitur pāis sba dicat māz cū for
ma corporeitatis. siue cū forā gnis
et p gnis incōueniēs est poner gra
dus formaz. C Amplius ḥ rōe
gnis est h̄re rōm p̄tis. qr ps nō p
dicatur de toto. genus vō pdicat.
Rursus ps d nosatiue. gnis at eēn
tialr. qr si eēt dare gradus forāz.
et corpus per aliā formam est cor
pus et per aliā viuit. ita qr forma
gnis ē alia a forā spēi et corpus i
qd cōuertitur panis dicit māz cū
forā corporeitatis ut dicunt ponentes
gradus formaz cū genus n dicat
ptē. Sz totū. Corpus illud in qd cō
uertit sba panis n ē ps hois. Sz ro
tus ho. nec ē corpus Christi. Sz corp⁹
qd ē chis. qr ē repugnare hys que

tenet fides catholica: sciētib⁹ sc̄t
pturam sacrā nullū est dubium.
C 4º h p̄ repugnat nře redēp
tioni. imo totā fidē cath. euellit. et
destruit. icidit n. h p̄ i pōne illā.
Auerr. qr nō est necesse multiplic
ari aias s̄m multiplicatiōnē corp⁹.
nō g nos redemit Christus. qr nō fuit
nečiuz ip̄bz h̄re aia differētē anob
qd at sic sit pz. nā iō Auerr. posuit
icellin non multiplicari multiplicati
one corpor⁹. qr aia intellectua
equiuoce erat actus corporis. et nō
coniungebatur corpori per se. Sz
per accidēs. Cum g oīsum. sit qr
ponere gradus formaz est dicēt
aiam yniri corpori per acciden̄s.
ponere h̄mōi gradus est incidere
in pōnem p̄mentatoris et ē euelle
re totā fidē. non. n. sic p̄iungit aia
corpori sicut vñū p̄iungitur vasi.
Sed sic coniungitur aia corpori.
et forma s̄balis mē. sic id qd est in
potentia simplr. p̄iungitur ei qd ē
dās esse simplr. Solū g p̄m eē qd
recipit mā. ē eē s̄bale. ceteras vō
actualitates oz eē p accēs. nā reci
piente mā. p̄m eē formale. iā est ali
qd i actu. et nō ē in po⁹ simplr. qd
qd g ei postea addit ē qd p accēs
et nō fac vñū simplr. non g oz aias
intellectuaas multiplicari. multi
plicatione corpor⁹. si est ponere
gradus in formis. qr sequit h̄mōi
aias p̄iungi corporibus per accēns
et non p se. et fieri ex eis et corpib⁹
vñū s̄m qd. et non simplr. nulla. n.
intellectualis sba de necessitate
multiplicatur multiplicatiōne cor
porum. nec illis corporibus p̄iun
gitur eēntialiter et p se. h̄dicere g
hanc pōnem nře redēptioni nullū
est dubium.
Explicit. qd. Sz gradus formarum
edita a fratre Egidio de Roma.

Dīa ethice & politice.

21

Incepit. q. D. Egi
dū Romani. De differē
tia Ethice: Politice: &
Rethorice Ad quendā
fratrē ordinis p̄dicator̄.

C Arissimo sibi

Cit Christo fratri Oliverio
ordinis predicator̄ lectori In da
gensi. Frater Egidius Ro. f̄rm
heremitā ordinis sc̄i Augu. sa
lutei & sinceritatē cū dilectio
nis affectu. Interrogatis a me
hoie Romano honoreti vos deus
ut de dīa Rethorice. Ethice. &
Politice vobis aliqua desinare.

Lib. p. lec.
4. dn. p. 7.
lectu. 7.
du. p.

Sane si que i lib. Rethoricoz
scripsimus diligēter aspicitis dīa
Rethorice ad alias duas vos late
re nō p̄t. Tullius. n. v̄ rētho
ricam sub politica collocasse. q̄ si
hoc esset forte dubiū b̄ret quo ab
ea differret. Sed cum rēthorica
sit assecutiua dialectice & magis
sit quedam dialectica q̄z politica
p̄t inter eas talis dīa assignari.

¶ Lā ethica & politica sunt scie
speciales. & sunt determinati ḡne
ris. Circūcernunt. n. actus huma
nos tāq̄ sp̄cialē mām circa quā
versantur. Rethorica aut̄ non
sic. Sed vt dī primo rēthoricoz.
rēthorica est assecutiua dialectice
amb̄. n. sunt de talibus quibusdā
que cōmuniter quodāmō est co
gnoscere & nullius scientie deter
minate. Sed si sic dicimus qđ
credimus bene dcm. p̄surgit que
dam dubitatio. Nam rēthorica v̄
quasi media inter scias morales
& rationales. v̄. n. esse composita
ex v̄troq̄ negozio. videlicet diale
ctico. & politico. Nam dī p̄ retho

ricoz. contingit rēthoricas velut
ad natam partem quandam via
lectice esse & negotiū q̄ ē circa mo
res. Si ergo hec duo compre
hendit rēthorica. Quare magis
est quedam dialectica q̄z quedam
politica. Quare magis assentien
dum est phō qui collocauit eam
sub dialectica. quam tullio qui v̄
eā collocare sub politica. Bi
cendum q̄ scia denotatur ab eo
cuius notitiam tradit. & q̄z rētho
rica tradit notitiā quorūdam cō
muniū & non directe tradit no
titiā moralis negozij. Ideo dī esse
in determinati ḡnris. & esse que
dam dialectica. & non v̄r esse que
dam politica. Sicut enī tempta
tiua applicat cōia ad ppria. & ar
guit circa scias speciales vt cir
ca geometriam per quedam cōia
proper quod v̄r esse cōposita ex
v̄troq̄ negozio. videlicet ex dia
lecticō & geometricō. tamē quia
de geometria. talys sp̄libus scie
tis non directe temptatiua tradit
notitiā. Et temptator s̄m q̄ h̄mōi
ignorat propria. Sed solum nouit
cōia. temptatiua nō est q̄dam scia
sp̄alis. Sed est quedam dialecti
ca vt declarari habet primo elem
̄orum. Sic & rēthorica cōsiderat
quedam cōia ad morale negozij.
Tamē q̄ per cōia non directe h̄r
notitia moralis negozij. Rethori
ca noui est pprie sub politica. q̄z vi
recte nō tradit notitiā moralium.
Sed pprie est quedam dialectica. q̄z
directe tradit notitiā quorūdam
cōiūvtdeclarari h̄z p̄ elenc. imm̄o
sic temptatiua. q̄z eius h̄z q̄d h̄mōi
est scire cōia. & nō ppria. ideo cuž
per illa cōia descendit ad sp̄lia
vt ad geometrica dī esse sophisti
cus geometricus. q̄z non arguit
ex pprijs geometrie. Sic retho

Quo re.
tho. sit de
terminati
ve ideter
minati ge
nere. v̄d
p̄ rēthori
lec. 4. dū.
p̄. & quō lo
gica. v̄d p̄
ele. ca. 8.
lec. 3. in p̄
notabili.

Le. 8. le. 2

Ef. q̄ari.
p̄ ethi. c. 2.
Eel. lec. 2.
s̄m. s. tho.
ter. s. col/
locet resb.
sub politis
ca

Questio

De

cum est scire quedam causa si per illa communia descendat ad specia/lia. ut ad politicanum dicetur esse Sophisticus polithycus. quod non arguit ex propriis polithyce. **C**uius quomodo differt Rethorica ab Eibica et polithyca. restat videre quomodo ethica et polithyca differant inter se. **C**onsumus autem quantum ad presens spectat iter eas assignare triplicem differen/tiā. Prima est. quod ethyca magis est de his que spectant ad regi/mentū unius. Unde et cōiter mona/stica appellatur. Polithyca vero magis est de his que spectant ad regi/men totius civitatis. et inde est quod polithyca quasi est architecto/nica re spectu ethyce. quod semper bonum gentis diuinus est quod bo/num unius ut dicitur per ethy. Se/cunda differentia est quod ethyca ma/gis determinat ut simus boni amo/re honesti. Sed in libro de Polithy. determinari habet ut simus boni timore pene. Nam quod eiusdem ad se ipsum non est coactuum dominium in regimine quo quis se ipsius re/git. non trahitur quis ut fiat bonus timore pene. sed solum amore ho/nesti. Sed in polithyca ubi leges coactuam habent potentiam. tra/hitur quis ut fiat bonus timor pe/ne. **P**ossimus ergo dicere quod tri/pliciter inducitur quis ut sit bonus. Prima ex amore honesti. Se/condo ex monitione paternae. Ter/tio ex timore pene. Primum spe/ciat ad monasticam. Secundum ad yconomicam. Tertium ad po/lithycam. In monastica. non siue in ethica in qua agitur de regimine unius non inducitur aliquis ad bonum nisi amore honesti. et non re/trahitur a malo nisi ex vilitate vi/s. **S**ed in yconomicā ubi agitur

Cap. 2.

Eib. Egi.
lib. p. de
Regi. p. n.
Trac. p. c. 2

de regimine familie trahitur quis ex ad monitione pena. **C**umque aliqui sunt ita peruersi quos nec amor honesti. nec pena monitio. ad bonum trahit. id preter ethicā. et yconomicā. oportuit dare poli/thycam. per cuius leges timore pene inducerentur ad bonum. ille qui sunt habentes peruersam animam. **C**hic est ergo quod videtur velle phs. 4. ethy. ubi ait quod pater ha quidē preceptio. non habet forte ali quid coactuum. neque viri que/vnius viri. lex autem ut subdit coactuam habet potentiam. Regimen ergo unius viri quod spectat ad ethy cam. et preceptio vel monitio pa/ternal quod spectat ad yconomicā. non sufficiēter inducit alii quos ad bonum nisi adsit ibi lex coactuaz huius potentiam. quod spe/ciat ad politicanū. **T**ertia autem differentia est que sumit ex his ortum. Nam in regimine monas/stico non sunt iurgia. sed in regi/mine politico ubi timore pene ma/gis adhibetur manus quod animus. a. l. p. hibe et actus exterior. magis quod intercur. rior. appetitus ut cessent lites et iur/gia. **O**poret etiam in speciali per leges ostendere quid sit iustum. et quid sic iustum. non enim sufficit dicere quod iustum et bonum consistit in medio quod facit lib. ethyco. Sed oportet descendere ad spe/ciales materias quid sit ibi me/dium. et quid est ibi iustum quod fa/ciunt leges. unde si totam habere mus politicanū. et esset amplete tradi/ta tradiceretur in ea leges. et posse/mus per eas descendere. quod ad spe/ciales contractus. **E**s ergo huius dicitur. quod per ethycā habet quid sit bo/num. magis in generali. per polithy/cā vero magis in speciali. **S**unt ergo tamen ethyca quod politica de ac-

Intentionibus

In medio

22

tibus humanis. Sed nō eodēmō
vt pater per habita. **C**erum
quia iter legistas vos vicitis es/
se. vt legistis satisfacere valeatis
quantum comprehendēr possim
de legibus aliqua dicaz. non cre
do q̄ s̄m in legibus sint leges.
nec qd̄ s̄m in decretalibus sint
decretales. vt quidā dicere vo/
luerunt. sic. n. facile esset omniū as
signare s̄m. dō q̄ in logicalib⁹
s̄m sunt logicalia. et i nālibus nā
lia. oꝝ ergo subtilius inuestigare
s̄m. credo. n. q̄ i legib⁹ s̄b⁹ sint
actus humani. de quibus tāqz p
rius passiones probant. quid iu/
stum t̄quid iniustum. leges q̄ sub
alternantur morali phie. cū tota
phia moralis de actibus humāis
existat. et inter ceteras. p̄tē phie
moralis leges plus conueniunt cū
politica. Dictum est. n. q̄ leges i/
ponere ad politicā pertinet. p̄poli
tica. n. in duas partes dividitur. i/
legum positivam. et legum cōser
uatiuā. vt videtur phs velle in. 6.
et h̄. Considerare ergo de legi/
bus pertinet ad eos quos voca/
mus legistas. et ad politicā. sed
non eodem modo. politica enim
leges tradit per modum artis. le/
gisse vero leges tradunt sine arte
non enim considerant legiste de/
talibus per modū scientificum.
Sed per modum narratiui. sic er
go se vñr habere legistē ad poli/
cam. sicut vulgares et layci se ha/
bēt ad dialecticos. vulgares cūliz
et layci sunt quidā ydiote dialecti/
ci. quia vñntur dialectica sine ar/
te. sic et legiste sunt quidam ydi/
te politi. quia vñntur politica sine
arte. Et h̄c vobis de quelito suf/
ficiant valete.

Alia Qd. D. Egi.

Eftio Est.

Quārum lux sit realiter
i medio. vel intentiona
liter. et videtur quod realiter. q̄
nullum intentionale facit realem
transmutationem. nec inducit rea/
lem formaz. quia tūc aliquid age/
ret ultra suaz spēiem cuꝝ. igitur
per lucem corpora supercelestia.
inducant tales formas. consequēs
est lucem non esse in medio inten/
tionaliter. sed realiter. **P**rete
rea intentionalis impressio nō de
nominat subiectum. q̄ enim co/
lor soluz intentionaliter immutat
medium. propter huiusmodi in/
mutationem medium non aer.
dicitur coloratus. quare si lux ēē
solū intentionaliter in medio. aer
illuminatus per lucem non dice/
retur esse lucidus. qd̄ patet eē fal/
sum. **P**rettere. impressio inten/
tionalis solum est ratio vidēti. nō
autē est id qd̄ vñr. sed est rō quaꝝ
videatur realis color. si igitur lux
a sole prōgrediens esset intentio/
nalē. in illis inferioribus sequere
tur. q̄ lux respersa in h̄ inferiora
corpa viderinō posset. s̄ solū ēē
rō vidēti q̄ sensiblē p̄z eē fñm.
In h̄riū ē q̄ sensibile positū su/
pra sensū nullū fac sensum. cū igit̄
lux sit eodēmō i me° et i orgāo. ḡ
ipa res ēē posita supra sensū nullū
igitur faceret sensum. quare lux
non videbitur ab oculo. nihil enim
omnino videri posset. q̄ est ipue/
niēs. **P**reteza qd̄ realē ē i me°
regrit realē trāsmutationē. q̄ at
regrit realē trāsmutationē. n̄ fit in
ūtāti. s̄ i t̄pe Lucis at m̄lūplicatō
nō fit i t̄pe. sed in ūtāti ergo. et c.

S y

Questio

Sed pbar
2. d aia. i.
c. 76.

Chieterea qd est realr in aliquo
recedente actiuon non corrumpt
in instanti. Sed recedente sole /
absente corpore lucido statim collif
lux g tc. **R**ndeo dñs qd trib9
vys possumus venari lucenō esse
in medio realr. Sed intentionalr
lux. n. triplr considerari pot. Isd
provt est quedaz perfectio. et que
dam forma. Secundo ut recipitur
in hec inferiora. Tertio ut suscipi
tur in oculo. et est rō videndi. Pari
ma via sic p3. Nam ois perfectio
realis. et ois realis forma. si hz or
dinem ad niam perfecte disposita
ad susceptionem eius qd impossibi
le est esse mā sic dispositam et no
introduci ibi forma. Inde est qd
vici pseuit qd cujū mā ē dispo
sio que est necessaria statim ex ne
cessitate hz esse ibi forma. et qzdiū
hz esse sic disposita spē coniuncta
formē. hz. n. hoc veritatē de ois for
ma reali sive illa forma sit educta
de potentia mē. sive hēat esse per
cātionem. Nam l3 aia hūana non
educatur de potentia corporis. Sed
immediate efficiatur a deo p crea
tionē. qz hū p̄m in de aialibus i
tellectus. i. aia intellectua est ab
extra. i. non est educta de potentia
mē. attī corpore hūano perfecte di
posita ad susceptionē aie statim
introducitur ibi aia et qzdiū ē ma
nens sic dispositum tadiū est sive
aie coniunctum. **H**oc viso p3
qd si lux esset realr. in medio cujū
aer sit semper de se in summa di
spositione ad susceptionem lucis
semper esset luci p̄iunctus. et sem
per esset illuminatus. qz aut de se
sit sic dispositus. p3 qz nulla ul
teriori transmutatione indiget ut
fiat lucidus. Sed statim in instanti
illuminat. Sicutus iḡ h esse p/
riu formā et intentionalium qz

Eid. 5. ql.
q. 10.

De

preter dispositiones mē indigent
p̄ntia agentis ad h q habeant eē
in mā. forme aut reales. non sic.

Nam si mā que est sub forma
aeris. si esset summe disposita ad
susceptionem ignis. dato qz nūqz
esset igni coniuncta statim intro
ducetur ibi forma ignis. et inde
est qz ignis non solūm gnatur ab
igne. sed a motu. nam qz motus
pot illā eandem dispōm facere in
mā quā faceret ignis. statim mā
sic disposita per motum absqz pre
sentia ignis ignitur. et suscipit for
mam ignis. igitur sive p̄sente so
le. sive non p̄tē. si lux esset realr
in aere. semper aer esset lucidus.
cū non indigeat vltiori transmu
tatione ad susceptionē. Sed cum
hoc sit falsum. nō est in medio rea
liter. Sed intentionalr. **S**ecunda
via ad inuestigandū hoc idēz hū
tur ex eo qd lux recipitur in h in
feriora. nam oēs qualitates sensi
bilcs. vel oēs qualitates imutati
ue sensuum cuiusmodi sunt quali
tates ille que sunt in tertia spē q
litatis ut habent esse reale. in h in
feriora de necessitate sunt inter
qualitates habentes contrarium.
Nam forme s̄bales in istis inferio
ribus aliquo mō hūt ad inuicem
contrarietatem. et inde est qd hec
inferiora sunt gnabilia et corrupti
bilia celuz aut est i gnabile et icor
ruptibile. qz mā celi est sub forma
non habēre h̄riū. qd declarat mo
tus circularis qui est proprius ip
si celo cui motui nihil est contrariū
Sed forme istoz inferioz h̄nt h̄rie
tatez ad inuicem. qd declarat mo
tus rectoz qui est motus h̄ns h̄riū
qz si motus horoz inferioz sit h̄ns h̄
riū forma. et nā que est principiū
motoz et geris per se et p̄ erit ba
bens h̄riū. iō sicut motus h̄riant

Eide. 2. 6
aia. 76. du
bi. 2.

Intentionibus

In medio.

25

ad inuicem. Sic nē et forme eoru quandā p̄rietate h̄nt. Qualitas ergo sensibiles reales. q̄ sunt via in tales formas de necessitate p̄rietatem h̄ebunt ad inuicem. dicitur ergo qd̄ sit aliqua qualitas sensibilis realis in his inferioribus. que non habent p̄trariū ē dicitur qd̄ in mā hoz inferioroz possit induci forma. t̄ nā cuinon sit aliud qd̄ contrariū qd̄ est inconueniens q̄ si lux esset realr in medio. vel sol illuminando aerem transmutaret ipsum realiter. cum lux sit forma non h̄ns p̄triu per talem transmutationem disponetur mā aeris ad formam non h̄ntē p̄triu. q̄ idē iudiciū est de via et termi no. t̄ de transmutatione ad formā et de ipsa forma itaqz cū nā hoz inferioroz de necessitate h̄z p̄triu cum sint ḡnabilitia et corruptibilitia. omnis qualitas sensibilis h̄ns cē reale in his inferiorib⁹ est qalitas habens p̄trium et nulla talis qualitas dicatur i instanti ḡnari lux ḡn aere qui non h̄z p̄triu et multiplicat in instanti non h̄z esse reale. Sed intentionale. ¶ Tertia via sumit ut lux est rō vidēdi. Nā lux eodē mō ē i medio et in organo. si ḡ lux esset realr in medio esset realr in organo. vel eēt realr in sensu. Sz cū h̄ sit cōe oī sensui q̄ sit suscep tibilis spēz sine mā et oī sensus s̄m q̄ h̄niōi est. et vt sentit nō suscipit realr. sed intentionalr. lux ḡ n̄ erit realr in medio. Sed intentionalr: ¶ Obiecta aut̄ in p̄triu d̄ facili soluūtur: Nā cū d̄ qd̄ lux trāsmutat realr. dōz h̄ sic vez esse qd̄ sc̄u tonitruum scindit ligna qd̄ non est rōne soni. Sed rōne moī qui cum sono est coniunctus. sic q̄ simul cū luce virtus solis trāsmutat hec inferiora. iō d̄ lux rea

liter trāsmutare. est n. in sole dař aliquā virtutem actiūam p̄ter lu cē s̄m quā transmutat h̄ inferiora. ¶ Quod vero scđo ad obicieba tur qd̄ impressio intentionalis nō denominat. verum est si sit debilis. Sed si sit fortis non est v̄erum. t̄ inde est qd̄ aer magis d̄ lucidus quā coloratus. q̄ lucis ipressio est fortior quā coloris. ¶ Nel possumus dicere q̄ ēt intentionale eodē modo denominat. quia s̄m p̄m in. 2. de aīa possumus cōcedere visionem quodammodo coloratam esse. concedit enim ipse quod pupilla suscipiendo intētionem coloris. sit quodammodo colorata. ¶ Quod vero Tertio addebatur quod intentiones sunt solum ratio videndi. Sed non vi dentur soluitur periam dicta: q̄a hoc verum est cum sunt debiles. Sed non cum sunt fortes. Nam si radii solares transeat per vitrum coloratum videbuntur colorati. Sed constat quod color ille non habebit esse reale. Sed intentionale.

¶ Explicit Tractatus verum lux habeat esse in medio realiter vel intentionaliter. Editus a Fratre Egidio Romano. Ordinis Fratrum Heremitarum Sancti Augustini.

Zaus Beor

Eid. 2. 8
aīa. 26. du
bio. 3.

Tracta.

Incipit distinctio
Capituloꝝ libri de Predestinatione. Presciēta
Paradisoꝝ in ferro. Dñi
Egidij Roma. S. R. S.
Cardinalis ordinis here
mitarꝝ. S. Augustini.

Capi. 1

Onus dare boni ꝑ saluandi dñr
predesinari mali aut nō. sꝫ
presciti tñi. Et quid est predesi
natio. Et quó predesinatio. ꝑ pre
scientia distinguuntur.

Capi. 2

Quod deus est prescius oium fu
turoꝝ. ꝑ rebus necessitatē non
imponat. sꝫ euenire permittit ꝑ
tingentia contingenter.

Capi. 3

Quod si diuina prescia aliquꝫ ne
cessitatē imponeret rebus: ꝑ illa
necessitas: ꝑ tingētie n̄ repugnat

Capi. 4

Quod paradisus pōt capi spūalr
ꝑ corporalr: ꝑ paradisus ad lit
teram erat qdā corporalis locus.

Capi. 5

Quod paradisus s̄m moraleꝝ sen
sum: aīamkētāꝝ letitiamqꝫ bone
conscie significat: ꝑ figurat.

Capi. 6

Quod paradisus s̄m allegoricuꝝ
sensuꝝ: significat eccliam militā
rem: s̄ue presentem

Capi. 7

Quod paradisus s̄m anagogicuꝝ
sensu: significat ecclia triumphantē
in noīe: non corpus: sed similitu
do corporis importetur

Capi. 8

Quod v̄ Augustinū s̄ua ꝑ infer
ni noīe: non corpus: sed similitu
do corporis importetur

Capi. 9

Quod infernus dicitur ē corpora
lem locū. Et dictuꝝ Aug. qd̄ v̄ eē
triūphū non est afferendo: sꝫ ma
gis n̄ rā i genia exereitādo dictuꝝ.

Capi. 10

Quod scia dei se extendit ad dā
natos: vt illi aliqui salvi fiant s̄m
errores ꝑ op̄i. ꝑ s̄nias diuersas.

Capi. 11

In quo reprobatur oēs errores
ꝑ false opinioꝝ supradictoꝝ. s. ꝑ

De

detinuericordia se extendat ad
saluandos dānatos.

Quod demones. Et aie seperatē Capi. 12
possunt vere pari ab igne iferni.

Quod in aiabus dānatis. Et de
móibꝫ in tellectus fungitur vi
ce sensus. Et tales substātie cre
mā: q̄rvidēt. i. sentiūt se cremari

Quo verificatur dictuꝝ August. ꝑ Capi. 13
aie dānnate exute corporibus.
Teutes ad infernū: dñr ire nō pro
prie ad corporalia: sꝫ ad similitudines.
corporalium.

Quo preter paradisum ꝑ infernū Capi. 14
est dare purgatorium ꝑ limbūꝝ
puerorum. Et q̄ ante xp̄i aduen
tum erat dare līmbū ſcrōꝝ pa
tri. Et quó pro peccato spali de
beat infligi pena eterna.

Incipit tractatus

P̄st distinctio

nem capitulox. Restat tra
tatum cōponere. Bicenus enim
deum esse presciūm omnium futu
roꝝ. h̄z quidem presciam: iam de
dānnandis q̄z de saluandis. sed
p̄scia de dānnandis dñ prescien
tia tantum. de saluandis vero dñ
p̄destinatio. Luius rei possemus
duplicē cām assignare. Primo q
dē q̄ deus sic scit bona: ꝑ ea cau
sat. Mala autem sic scit: ꝑ ea non
causat vnde Aug. d. inde vera in
nocentia. Dia quoꝝ deus ip̄e est
auctor scit. nec tñi oium eoꝝ que
prescit ip̄e est auctor. Quoꝝ aut
(vt maloꝝ) nō est auctor. sꝫ vltor.
Bonoꝝ aut sic est prescius ꝑ etiā
est: eoꝝ auctor. Verbum ergo illō
Auer. in. 12. Mēth. Quod scia di
causat res. Intelligēdū est q̄z tñ
ad bona: non aut q̄z tñ ad mala.

T.c.58

Ex hoc autem patere potest quod deus sic prescrit damnatos quod eos non predestinat ad mortem. Sic tamē prescrit saluandos quod eos predestinat ad vitam. Destinare enim idē est quod mittere unde cōis usus loquēdi. habet hoc de aliquo mittente nuntios in seruitum quod dicitur destinare ei illud. sed predestinare idem est quod premittere. Sicut enim videntius quod modo hoies per diuinum impulsū et per diuinā gratiam destinantur. i. mīctuntur in vitas eternam. Sic deus quos ab eterno preuidēs tales in se ipso p̄destinavit. i. premisit sua gratia in vitam eternam. Malos autē non impellit ad mortē et ad misericordiam. sed sua malitia vadunt. Sic ergo deus non mittit eos ad misericordiam. sicut nec predestinavit. nec promisit eos ad mortem. p̄f̄rescentia itaqz saluandoz. sic est prescientia in deo quod etiam est predestinatio. quod tales impulsu dei missi sunt in vitam eternam per gratiam diuinam. sed presciētia dānandoz in deo ita est prescientia quod non est p̄destinatio. quod deus non mittit nec impellit malos ad mortem; sed solū dimittit. Secunda autē ratio sumis ex his que videntur in aliis quibus nominibus. Videntur. n. quod numerus superficialis dī de numero ducto in se. sicut bis duo faciunt quatuor. et dicunt de ducto in alio. quod bis tria faciunt sex. Tū quod numerus ductus in se h̄z nōmē propriū. quod dī quadratum. Numerus ductus in alio retinuit sibi nōmē cōe. et vocatus est numerus superficialis. Sic etiam hoc nōmē propriū. ut p̄z in Thopī. dicuntur de diffinitione. et propria passione. tū quod diffinitione habet nōmē propriū. propria passio retinuit

nōmē cōe et appellata est propriū. Sic etiā in proposito presciētia dei cōis est ad bonos et ad malos: tū quod prescientia saluādēz habet nōmē propriū quod nominatur predestinatio. Ideo presciētia dānatorum retinuit sibi nōmē cōmune. et dicta est p̄scientia solum. Ex hoc autē apparere potest quid sit predestinatio et p̄scientia. Nam p̄scientia dicitur simplicē dei notitiā quā h̄z de dānandis. vel si dicit diuinū propositum. hoc non est sūmū quod deus agit vel sūmū quod proponit agere. sed sūmū p̄cessat ab actu. vel sūmū quod p̄ponit cessare ab actu. vel dicimus quod diuinā prescientia. Est notitia quam h̄z deus de dānandis prout p̄ponit aliquos indurare. i. permittit quod indurentur qui indurati dānas buntur. Nam deus non dī indurare impariendo malitiā. sed cessando ab actu. et nō dando grām. Exponendum ergo est quod deus quę vult indurat. i. indurat et permittit. sed predestinatio non dicit dei. simplicem notitiā. sed includit diuinū propositum. cum actu sūmū quod proponit aliquibus misereri. et dare eis gratiam in presenti et gloriam infuturo. Et inde est quod p̄destinatio multis modis a scris et doctoriis describitur. Aliqñ. n. describitur ab ipso fine ad quem bene tendit et sic describitur. p̄redestinatio est aliquod electio infinē. Aliqñ describitur a remissione culpe et sūmū hoc dī. p̄redestinatio est diuinū propositum miserendi. i. a miseria. et culpa liberandi. Aliqñ ab auxiliis describitur predestinatio per quē tendit infinem propositum. et recedit ab opposito ut quod sit per diuinam grām. Et quod h̄moi diuinā gratia quatuor medis considerari potest. Ideo sūz hoc pot ipse

Hoc isto
cap. viii. p.
sen. d. qo.
. q. 2.

Questio

Predestinatio quatuor modis describi. Primo considerari primo gratia ut preparatur ad dantem et sum hoc. Est gratuita donatio sum quem modum describit Aug. de fide ad Ps. qd predestination est preparatio gratuite donationis. Secundo modo pot considerari ipsa gratia ut comparatur ad recipientem et sum hoc. Est preparatio ad beneficia diuina. sum quem modum describit eam magis per suarum. Quod est preparatio beneficiorum dei. Tertio modo pot considerari ipsa grata ut comparatur ad finem et sum hoc. Est preparatio ad vitam eternam sum quem modum describit eam Aug. inde predestinatione scripto. d. Predestination est preparatio ad vitam eternam. Quarto modo pot considerari ipsa gratia sum se. et sic ut est virtus iniuncta de gratia: sed ut est consumata dicitur gloria. Et sum hoc describitur certe a doctoribus qd predestination. Est preparatio gratiae in presenti et glorie in futuro.

Cap. 2. Quod deus est scius osum futuroz et qd rebus necessitatem non imponat sed euenire permittit contingencia contingenter.

O Scendemus enim in presenti capitulo utrum diuina prescia et predestinatione rebus necessitatē imponat: ut si deus prescit hos esse damnatos de necessitate damnentur et si saluandos de necessitate salueretur et qualis necessitas ibi esse continet. Sciendum ergo qd Aug. 5. de ciuitate dei. cap. 9. Dicit Liceronē et stoicos modū oppositorum tenuisse. Nam Licero ne negaret contingencias a rebus negavit adeo

De

prescam futuroz. Stoici vero ponentes oia sub fatō dixerunt oia ex necessitate contingere. Sed si ue fatū intelligamus vim aliquā sive qd cunctaz ordinationem sive, vel secundaz caruz. ut dicatur factū a for/faris/ut hō prius corde concipit et postea per verba extremita pandit illud. sic deus qd ab eterno cipit per secundas causas manifestat ut dicant secunde causa quedam verba exteriora respectu dei per que deus fatur et faciendo suū propositū manifestat. Si ue per fatū intelligamus diuinam providentiam sum quem modum. d. Aug. 5. de ciuitate dei. ca. 8. vult qd noie fati diuina volūtas ali quando ad diuinum propositū ascribatur. Aliquā vero ipsas series causaz. Quocūqz aut modo sumatur fatū non oī a rebus contingentiā negare ut negabat stoici. nam series secundaz causaruz vocatur fatū. cuī sumōi cause in suis effectibus possit impediri multa euenient contingenter ut nō semper stella cuius est causare humiditatem et pluuiam existente in signo cuius est causare humiditatem et pluuiā faciat hoc. Quia forte impeditur ex alterius aspectu sideris cuius est causare siccitatē vel ex in dispositio materie que sum ioholomei. in. centiloquio expectandum est iudicium a sedis stellis. i. ab elemētis que forte nō sunt disposita ad suscipiendā insufficiā secundaz causaz. Et si dicamus qd et ipsa dispositio materia a motu cause deficeret. Sic cemus qd non oī tantam unitatez et uniformitatem dare in effectu sicut in causa. qd semper effectus deficiunt a causa sua ut si semper redeat sydera ad eundem punctū non oportet

Aid.
de re
mort
ibi.

2.c.7

Predesti. 7

Aid. q. 2.
de resurr.
mort. 7 q
ibi.

L.c.70.

non op̄z q̄ semper ordinate redeat effectus hic inferius ad eundem punctum. Ex hīmōi itaq̄ defectu quę patiuntur effectus respectu causarum multa enentur continenter. In quo destruuntur errori ille qui ascribitur. I Platoni v3. q̄ in magno anno q̄n oia sidera redibunt ad eundem punctū omnes effectus hic inferius ad eundem punctum redibūt. vt si I Platoni c̄ est in scolis. et docet in fine magni anni erit idem I Plato in eisdē scolis et docebit eosdem scolares. qd omnino rediculum est dicere. quia quorum sba deperit non redundat eadem numero. vt habetur in fine. 2. d generatione. Sed siue in magno anno oia redeant ad eundem punctum. siue non. pp totam hīmōi serieim cāz non denegabimus a rebus contingentiam. q̄ bee cause i multis deficiunt in suis effectibus. q̄ p̄nt a multis medijs impediri in suis effectibus. Et et effectus isti multū deficiunt a suis causis vt non vniiformiter redeat sicut cause ratione cuius multa contingenter evenint. Quod si in his q̄ depēdet a motu celi multa contingenter eveniūt. p̄ns est m̄to magis. in his que dependent a liberō arb. q̄ lib. ar. virtuti sideruz non p̄t esse s̄bm directe. Sed dicemus cū p̄ho inde ḡnatiōne. Qd futurus quis incedere nō incedit. q̄tumcūqz. n. scđe cause q̄tuz est de se habeant. q̄ iste debeat incedere. Ex hoc possumus dicere q̄ iste est futurus incedere. poterit tñ impediri. et poterit esse q̄ non incedit. Igitur si per fatum intellegatur series secundaꝝ cāz non oia eveniūt ex necessitate sicut stoyci posuerunt. Sed si per satuz intelligatur diuina p̄uidentia. q̄z

Prescien.

uis hec nō sit propria locutio. q̄z Augustinū. 5. de Limitate dei. 9. c°. Qui ponit oia sub fati esse. q̄z oia sunt sub diuina prouidentia. Sententiā tenet l̄nguā corrigat. ac si diceret. q̄n deberet diuina p̄uidentia. fati noīe nuncupari. Quidquid tñ sit de noīe si volunt stoyci. oia esse ex necessitate. q̄z oia sunt a deo p̄uisa. Bicemus q̄ oia cōparantur ad deum sic ēt p̄ntia et futura sic p̄terita et p̄ntia. Sed in his que sunt p̄ntia. eque certi sumus et eq̄z non. fallimur contingētijs sicut in necessarys. ut p̄ntialiter video oculum moueri. et auē volare. eque non fallor et eq̄z certus sum de volatu avis sicut d̄ motu celi. q̄z uis celum moueat nec essario. et avis volet contingēter. s̄z q̄z totū ille decursus ē deo p̄ns in nullis fallitur. et in oībus est infallibiliter certus. siue necesariorio siue contingenter eveniat. Non ergo tollenius contingentia a rebus pp infallibilitatē diuine scientie. Bicemus ergo q̄z diuina prescia. vel p̄t dicere simplicem hāc ēadēz dei notitiam. vel p̄t includere diuinū p̄positum. Si at. d. simplicesz p̄sniaz. d. dei notitiā. sic fm̄ magistrū p̄ sen tentiarum. dist. 38. non est cā rerū nisi cā. sine qua non fm̄ bunc modum scire deinon ponit. necessaria rem rebus. Cū hoc mō. nō sit simpliciter cā rerū. s̄z hoc ergo dicemus q̄ scia dei suo mō. sic se h̄z ad fienda. sicut scia nr̄a ad facta. Sic Aide. 6. q̄ ergo que scimus esse facta. facta li. q. 6. sunt et pp m̄ruꝝ scire. illa non sunt facta. ita ut contingenter. et necesariorio eveniant. fm̄ exigentiā sui ḡnis. Sic que deus scit fiēda. sunt fienda nec essario. et contingenter p̄t eoꝝ genus requirit. Sed si diuina prescia includit diuinū p̄

Tracta.

positum ut dicat deus talia scire
qr sic disposuit eas facere. sicut huc
modi scia dei est causa rex intel-
lectus. n. ois speculatorius non est
ca rerum sine qua non. qr nisi spe-
culare artifex nihil artificialiter
faceret. Intellectus. n. qui est ca
rerum est intellectus practicus. vñ aut
phum 3° de aia. Intellectus spe-
culatiuus extensiōne fit practicus
prout sicut. s. se extendit ad opus se
extendit ad effectū sine ad volun-
tatem artificis velit per huius in-
tellectū aliqd opari vñ dī. 6. met.
Quod in diffīlē artificati ponit
volūtas. et oē artificiatū est volitū.
Quia ut diximus intellectus non fit
practicus nisi per imperiū volun-
tatis. Igit̄ si sic accipiat diuina p/
scientia prout includit diuinū ppo-
sitū vel diuinā dispōem adhuc n̄
imponit necessitatē rebus. Quia
sicut Augu. inde cini. dēi. Deus sic
administrat res. ut eas p̄ prios cur-
sus ageret. Quātūqz ergo
deus disposuerit de rebus hmoi
dispōsū agere res p̄ prios cur-
sus. Que contingēta sunt contingē-
ter eueniunt. et que nec°. nec°. De
cipiebantur ḡ stoici pp̄ fatuz a re-
bus contingētiam remouentes.
Quia si sic hoc esset. vel esset rōe
infallibilitatis. ut qr diuina p̄ scia
falli nō pot qd n̄ pot esse. cū totus
de cursu rerū sit deo p̄ n̄s. Et que
sunt nobis p̄ scia qz tuncuqz sunt
contingēta nō fallimur iudicando
de eis. Nec rōe cālitatis cū sic de-
us causet. et prouideat. q̄ eas sūnit
currere sicut p̄ prios cursus. valde
sigif decipiebantur stoici s̄ multo
magis. Cicerō negans sciaz adeo
ut res contingēter euenirē. Nam
ut ait Aug. 5. de civitate dei ca. 9.
Lōfiteri deū cē. et negare illū p̄
scium futuroz maxima iūsanīa.

De

Et idē ibidē Qui cōsententur deus
eē et negat enī prescīū futuroz. nō
dicūt aliudqz dixit insipies in cor
de suoqz non erat deus. Et subdit
qui. n. non e s̄ p̄ scius oīm futuroz
nō est deus. utiqz nole. n. dei istelli-
gimus intell̄m quēdā separatum in
quo nulla potētialitas ē admixta.
sed sicut p̄ hūm in lib. de bona fortu-
na vbi plurimus intell̄. sibi mini-
ma fortuna. ḡ vbi oīs intell̄s ibi
minima fortuna. Qui. n. multū h̄z
de intell̄u multa puidet. et pauca
sibi accidunt casualia. sic ḡ si eēt
albedo separata haberet i se oēz
rōem albedinis. sic qr intellectus
diuinus est oīo separatus h̄z oēm
rōem intelligendi. negare itaqz a
deo intelligentiā futuroz. est ne-
gare ipsum esse intell̄m separū et
p̄ p̄n̄s ipsum esse deuz est negare
E. n. intelligimus nole dei intell̄z.
s. separatum. Oz ḡ hic viam mediā
ambulare ut non teneamus alte-
rum extremorum cū cicerone ex-
cipientis adeo futuroz intelligē-
tiani: nec alterum ex^m teneamus
cū stocis a rebus p̄tingentiā au-
ferentibus. s̄ dicemus q̄ deo oīa
p̄ scit. et q̄ in sua p̄ scia minime fal-
lit. pp̄ qd sic futura coḡ scit. sicut
sunt. et ēt contingēta fallere. n.
deus si alr futura p̄ sciret q̄s eēnt
et qr non fallitur que sunt ventu-
ra contingenter. scit contingē-
ter euenire. et que nec°. nec°. siml̄
ergo sunt diuina prescientia. et fu-
tura contingēta. nec vnum alte-
rum tollit.

Cap. 3

Quod si diuina prescia aliquis necessitatē imponeret rebus. quod illa necessitas: prīgēter nō repugnat.

Quidam hoīs quiescere ī mā bac. oī de ipa mul ras distinctiones adhibere. Nam qdqd deus p̄scit necessario ē euenire. oī aliquis necessitatē ē ē i oīb⁹ adeo prescritis qd si ipsa contingē tia sunt ipsi deo nota aīq̄ fiant et qd est deo notū nec° est euenire. p̄n⁹ ḡ est. quod ipsa contingētia ut sunt deo nota quodāmō nec° eueniunt. p̄p̄q̄ oī de ipso nec° distinctiones facere. faciemus ḡ de ipso nec° q̄zū ad p̄ns spectat. 8. distinctiones. ut sīm q̄zī illarū possit ad q̄nē p̄positā responderi. quod necessitas ipsoita rebus p̄scitis et rerū cōtingentiam minime destruit. Est at prima distinctione. de ipso nec° qd est quedā necessitas q̄ contingentiam tollit. quedā q̄ roborat et confirmat. sic est īmobilitas q̄ mobilitatē tollit. scilicet posse moueri. quedā que roborat et confirmat. et q̄ īmobilitatē arguit ut īmobilitate se hēat. ad īmobilitatē sic quod non possit vitare. ut non si īmobile talis at īmobilitas motū non tollit. sed potius arguit et confirmat sic q̄ deus q̄ prescrit nec° eueniēt. q̄cūq̄ deus scit contingenter euenire. Illa nec° eueniunt cōtingenter p̄scia itaq̄ deī non tollit p̄tingentiam sed potius cōfirmat. Sic nec necessitas aliq̄ īmobilitatis tollit motū. sī roborat. vñ August. 5. de ciuitate. d.c. 10. bāc mās pertractās ostendit. qd sicut dei potentia non minuitus cū dicimus eū nō posse mori. quod mori. nō ē posse.

sī nō posse. iō dd° h. attribuimus deo impotentiam ut si hoc posset impotens esset. Illud ḡ non posse. nō tollit posse. sī magis arguit. Sic et q̄ deus p̄scit nec° eueniūt. ergo q̄cūq̄ deus scit contingēter euenire illa nec° contingēter euenient. Non ergo p̄scia deī tollit p̄tingentiam. sī magis arguit et cōfirmat. sic ergo p̄ primā distinctionē possimus ad q̄nē rūdere seu soluere uno mō. Est aut. 2. distinctione. p̄ ē qdā necessitas rei: et qdā dicti. vel q̄ idē est necessitas ī sensu diuiso. et ī sensu p̄posito. ut sor. sedens p̄ ambulat̄ duplē fīm h̄z vel q̄ res ipsa q̄ est sor. est subiecta sessioni p̄ esse subiecta ambulationi. et tunc est verus sensus. vel q̄ totū illud dictū sor. sedens posset esse sub ambulatione. et tunc ē sensus falsus. q̄ sic simul sederet et abularet. et p̄ p̄ns simul sederet et non sederet. in sensu ḡ diuiso. q̄ sor. h̄z se p̄sideratus posset ē ī subambulatōe. est locutio vā. sī in sensu p̄posito q̄ sor. cū sessione posset ē ī subambulatione ē locutio falsa sic et in p̄posito. cū ergo dicimus. hec res contingens adeo prescrita necessario eueniēt. si consideratur ipso res que est contingens potest euenire. et non euenire. sed si consideratur hoc totum ī sensu composito res simul. cū p̄scia deī necessario eueniēt. sic est adeo prescrita. ut si est prescrita cōtingēter. contingēter eueniēt. si autem nec°. nec°. Et q̄ necessitas ī sensu p̄posito potest simul stare cum contingētia. ut currens ī sensu cōpositu necesse ē currēt dum. n. aliquid currit necesse est. quod currat. q̄ non potest simul currere et nō currere. p̄scientia itaq̄ deī quia ī sensu cōposito imponit

G y

necessitatem rebus et ab eis minime contingentiam collit. Id est autem coagulinari illa secunda distinctio cum prima, ut dicatur quod in sensu proprio presclat de contingentiam a rebus non remouet, sed magis arguit et confirmat hanc quod dicebat prima distinctio. **T**ertia autem distinctio est, quod das necessarii est simpliciter quodcumque ex conditione, et hinc hoc soluemus quoniam. Tertio modo. Bicenus. ii. quod ex necessitate simpliciter sunt res necessarie simpliciter, sed necessitate conditionata potest esse necessaria quecumque res contingentes. Hinc quem modum distinguunt phis Imperier. Aolens quod necessitate conditionata deinde quod est, dum est, necessitate est esse. Prescita sunt ergo adeo necessaria necessitate conditionata. Nam quod prescitur oportet illud sit futurum ut vult Anselm. in de concordia prescie et predestinationis. Bicenus ergo si hoc est presciturum adeo est necessario futurum: et ut diximus habere presciturum esse futurum. Nihil erit aliud dicere quod si est futurum necessario erit futurum. Hinc quem modum sola sunt necessaria ut dicamus si aliquis currat necesse est quod currat quod non potest currere, et non currere. Necessitas ergo conditionata simul stat cum contingencia rerum possit esse si alicui cure esset addi illa distinctioni ut habilius haberet intentum.

Terza autem quarta distinctio quod aliqua sunt necessaria necessitate precedenti, aliqua sequenti, hanc distinctionem facit Anselm. ubi supra dicitur quod est necessitas annis et annis. Necessestas annis. ut si dicatur: hoc est necessario currat hec est necessitas annis: quod arguitur necessitas cursus annorum ex anni conditionem opposita vel si currat. Sed si dicatur sol orietur. Hoc est duplex necessitas et annis et

consequenter annis quidem quod in ipso oriens solem, ut cum virgo sol orietur ante annos addat conditionem intelligitur necessitas quam necessitatem vocat Anselm. necessitatem antecedentem, sed cum postea additur si orietur est necessitas non solus antecedens sed annis ut ex conditione consequente apposita. In hac itaque locutione sol orietur per orietur est duplex necessitas, sans et annis: antecedens que cogit rem esse: alia annis que non cogit rem esse. sed si virgo hoc currat, si currat nulla necessitas est in antecedente, cum dicitur hoc currat, sed solus in consequente cum virgo si currat. Cum igit virgo ad necessario erit si est adeo prescitur potest esse ibi duplex necessitas, et una solum. Duplex quod si. Aliud ponitur futurum esse, est de se necessarium propter quod esset ibi necessitas antecedentis. Cum. Aliud erit et consequentis ex conditione apposita si ue addita, sed si est adeo presciturum, sed si. Aliud futurum erit, si se non sit necessario ut si dicatur. Aliud erit si adeo est presciturum solus erit ibi necessitas annis. sed si est adeo presciturum. Et quod necessitas annis nihil de esse rerum variat, talis necessitas permittit res esse quales sunt hanc se. Necessestas ergo diuine prescie est, necessitas annis quod nihil variat rem esse sed necessaria necessario eveniuntur, et contingencia contingenter. Sic ergo possumus per distinctionem quartam ad quoniam soluere. Quartum modo. Est autem quinta distinctio. Quod quedam sunt necessaria relata ad mensuram propriam quedam vero prout ad mensuram aliam rei feruntur. Bicenus ergo quod illud quod hic sit successione hinc cursum ipsius totum in eternitate praetulit de monstratur quod nunc fluens sepus

epis & nūc stans facit eternitatem
vt ait Boe. Dia ergo sunt in eter-
nitate pñtia qz omnia sunt ibi stá-
ria cū nihil ibi depereat nec acre-
scat. Illa ḡ eadez que pñparata ad
eternitatē sunt pñtia & stāria. Lō
parata ad mensuram ppriam cursi-
bus epis peraguntur. Quare si sic
in se ipsis res pñtia sunt cū sunt
sic anteqz fiant vco eterno pñtia
sunt. t. & ab ipso pñtia cognoscuntur
vt. d. Boe. in lib. de conso. Cum ḡ
res pñtiafr fiant. non pñt sūm. ul sie-
ri. non fieri. sed sūm alteram ptez
tñ nec tñ pp bñmōi determinatio-
nem quod sit necessario sit. Res
ergo anteqz fiant pñt fieri & nō sie-
ri vt non oporteat eas oē necessa-
rias simp̄l nec ex pñtia. Sed
cū cause sunt pñtia licet nō opor-
teat eas esse necessarias simp̄l qz
possunt pñtingenter fieri tñ neceſſe
est eas esse necessarias. Ex condicione
qz cū sunt necessario est eas
fieri vt nō possunt simul fieri & nō
fieri actu simul esse et non esse:
bz ainqz fiant pñtionaliter vtrūqz
prominciari possit. Res itaqz pñtia
gentes relate ad ppriam mēsurā
sūm qz sunt future. & tpi subdite nō
sunt determinate ad alterā ptez.
Relate vero ad eternitatem vbi
pñtiafr relucen̄t oꝝ eas esse deter-
minatas ad alterā partem. Sicut
cum pñtiafr sunt: qz nisi pñt alii
ter se habeant fieri non pñt. Pro-
pter illa tñ talem determinationē
nulla necessitas imponit rebus.
Et qz necessitas ex pñtia rei sumpt̄
stat cum contingentia rei. qz pñt
pñtia esse que contingentia sunt.
Necessitas ex pñtia dei rerū pñtia
nō euacuat. Prescita itaqz
adeo si sunt contingentia relate ad
mensuram ppriam vt ad rps. rela-
ta tñ ad eternitatē & ad dei pñciaz

que simplici intuitu oſa cognoscit
necessitatem illam contrahunt que
cōpetit rebus ex pñtia rerū cum
sunt qz. n. necessitatem rcrū non
collere cōtingentiam pōt esse ma-
nifestū ex dictis. Est & sexta distinc-
cio qz quedam res est necessaria
in se considerata. quedā vero solū
vt est ad aliud relata. Dia. n. qzū/
cūqz contingentia & particularia
relata ad intellectū dñr esse neces-
faria qz sūm cōm. p̄ de anima. In/
tellectus facit vniuer salitatem in
rebus. Res ergo relate ad intelle-
ctū considerantur sub esse vniuer-
sali. vle aut̄ dicitur esse semper &
vbiqzqz. & est abstractum a tpe. & lo-
co: vnde non cōsideratur sub esse
hic & nūc. Eadē ḡ res sūm se erit
cōtingens. & particularis, relata
tñ ad intellectū. & considerata sub
esse vniuersali qzdam necessitatē
contrahit. sic cōsiderata nō est cor-
ruptioni subiecta. Ideo dicit phs
in lib. prior. Quod nicholus sem-
per est intelligibile qzūcunqz nicholus
sit corruptioni subiectus &
cōtingentie subditus. Relatus tñ
ad intellectum prout reseruatur
in eo rō vniuersalis. v̄ semper cē-
talis. n. sempiternitas q̄ ē per re-
lationem ad aliud contingentiam
non remouet. Sic in proposito cō-
tingentia in se ipsis pñt quādaz
enim necessitatem habere vt refe-
runtur ad intellectū diuini. Illa
tñ necessitas nullam contingentia
remouet. immo magis eam ro-
borat. qz & si talia sic pñsiderata ne-
cessario euenerit p̄z qz necessario
euenerint contingentia. qz sic sunt
adeo prescita qz contingentia eu-
niant: sic ergo pōt solui qō per di-
stinctionem sextaz vt qō sexta mō
soluet. Est nihilomin⁹. 7. distinc-
quedaz h̄it necessitatem cūmodā

cōmēto. 8.

Questio

De

quedam vero solum necessitatem
q̄dam ut sic loquamur de necessi-
tate et contingentia que videntur
sibi multuz obuiare. sicut loquimur
de accessu et recessu. qui sibi inuis-
ce obuiant. Qd. n. aliqd respectu
vnus et eiusdem habeat oīmodū
accessu et recessuz. ē ipossē. Sz q̄
aliqd respectu vnus hēat acces-
sum. respectu alterius recessuz. r̄
q̄ aliqd respectu vnus et eiusdē
vno mō hēat accessum alio modo
recessum. non est inconueniens.
videmus q̄ idēm lapis accedēdo
sursuz recedit deorsum. Itaqz q̄
simul habeat accessuz et recessuz.
sed hoc non est respectu eiusdem
sic et in proposito. Haꝝ sicut acces-
sus et recessus sunt. respectu ter-
minoz sic necessitas et contingentia
sunt in rebus creatis respectu
cāz. pp q̄ sic respectu diuersoz
terminoz eadē res potest habere
accessum et recessum. Sic respectu
diuersarū cāz. eadem res po-
terit necessitatem et contingentiam
habere. quod. n. res habeat oīmo-
dam necessitatem. et oīmodam cō-
tingētiā. respectu oīum termino-
rum esse non pōt. sed b̄ē necessi-
tate ex parte. divine p̄scie. cōtin-
gentiam respectu cause p̄xime.
non est inconueniens. sic et non so-
lum respectu diuersorū terminorū
sed et respectu vnus. et eiusdem
alio et alio mō. pōt aliqd acceder
et recedere. vt orbiculaꝫr mota. re-
cedido aboriēte accedit ad oriēs.
quia tendit abortente. ad oriens.
Altū esse pōt. q̄ simul et respectu
vnus. et eiusdē simplr accedit et
recedit. tñ q̄ simplr sit hmōi. et sz
quid nullum est inconueniens.
Sic in proposito diuinā p̄sciam
dupl'r cōsideram⁹ vno modo vt
solum speculatiue intuetur res sz

quē modū ifallibl̄r cernit. et suū f
fallibl̄r cernere nec necessitatez.
nec p̄tingētiā iponit rebus. Alio
mō p̄sideraf. non solūr speculati-
ue circuncernit res. Sed vt ē cō
rerū. et vt medianib⁹ secūdis
cāis res producit s̄m quē modū
est cā entis. et dīaz entis. et p̄ p̄ns
p̄tingentiaz. et necessarioz. vt que
ex qf medianib⁹ secundis cāis
p̄tingentib⁹ p̄tingenſer eueniūt.
et q̄ medianib⁹ necessarijs. n̄ccō
eueniēt. respectu ḡ vni⁹ et eiusdē
vt respectu viuse p̄scie. eadē res po-
terit esse p̄tingēs. et nec̄a. Cōtingēs
qdē p̄t hmōi rescāf a diuina p̄scia
et voluntate medianib⁹ cāis cō-
tingentib⁹. Et nec̄a vō p̄t ifal-
libl̄r cognoscūf p̄ diuinā sciam.
ex talibus cāis s̄nt fcā. Erit ḡ ea
dē res nec̄a. et p̄tingēs mōis p̄di-
ctis. sz p̄tingens erit simp̄l̄r. q̄ ex
primis cāis p̄tingentib⁹ p̄cedat.
nec⁹ erit s̄m qd. p̄t diuinā scia.
in eius aduentu nō fallit qd n̄ fal-
li non cogit rē esse. nisi sicut est. 8°
et vltimo pōt distingui. vt dicebat
q̄ in aliqbus est necessitas cōtin-
gentis. vel antis. in aliqbus vero
nec hec nec illa. sz p̄ne tm̄. sic po-
nit Ex^m Boe. 5. de p̄solatione. p.
vbi. d. q̄ nu⁹ necessitas cogit i ce-
dere Sor. gradientē. q̄uis n̄c̄iuz
sit qñ gradit cū incedere. nec̄iuz
n. est q̄ si sor. currit q̄ moueat. et si
gradit q̄ incedat. sz talis necces-
sitas. nō est aīcedentis. nec p̄ntis.
sed p̄ne tm̄. in bac. n. nec̄a p̄ditio-
nali. Si sor. currit. sor. mouet. nō ē
necessarium aīs. .s. sor. currere.
nec p̄ns. s. sor. moueri. sz solū p̄nie
vt si currit q̄ moueat. sic et in ppo-
sito. si hoc est p̄scitū adeo. ḡ veniet.
In b̄ q̄ dī. ḡ veniet. non est necces-
sitas. q̄ p̄ns illud p̄t eueniēre con-
tingent. sz ē necessitas p̄ne tm̄. q̄

Ex diuina p̄scia refert h̄ p̄nus. s. rē
euenire. Res tū ipsa pōt euenire.
et non euenire. et deus est liberi ar-
bitrij. q̄ posset ordinare. et non or-
dinare. et sic ordinavit p̄tingēter
vel nec°. sic contingenter vel nec°
eueniet. vt soluz necessitas p̄ne sit
in ipsis rebus ex diuina p̄scia. q̄ l
ipsis contingentibus fieri pōt. nec
contingentiā ab ipsis rebus aufert
concludit q̄ infine illius cap. q̄ dis-
fuse sumus p̄secuti sic concludit
Boe. g. de p̄solatione. vt si viſ 9 n̄
videat hominem currere. et solē oriri
eq̄z vē p̄nūniabit cursuz homis. sic
orūm. solis bō contingēter cur-
rat. et sol nec° oriat. tñ pp illō lſal
libiſr iudicare nō p̄ponit necessita-
tē reb⁹ p̄tingētibus. sic et i. p̄posito
deus p̄ntialr tā p̄terita. q̄z futura
cernit. nec in eis fallit et tñ pp h̄ n̄
p̄ponit necessitatē rebus. sed p̄tin-
gentia p̄tingēter eueniunt. q̄ cog-
scit ea sic s̄t. et nec°. nec°. iō nō tol-
lit p̄sulez. et negotiari. qlz ḡ crea°
faciat p̄distinationē suā. et qlz bñ a-
gat. vt saluet sciēs. q̄ nullus dāna-
bit nisi p̄ culpā suā. Videl. n. te sal-
uādum. et dānādū. sicut videt te co-
mesuz sic ḡ brideret ille q̄ dice-
ret. deus p̄uidit me comedā. pp q̄ n̄ oꝝ me
laborare. nec lauař manus. nec ire
ad mēſā. s̄z venier bolus. et ēt me i
uitio ītroibit in os meū. q̄ pre-
uedit deus me comedurū. et sic
fiet. sic veridēdus est ille q̄ diceret
deus p̄uidit me saluandū. aut dā-
nādū. iō nō oꝝ eū curare q̄l agat
q̄ sic eueniet sic deus p̄uidit. Nā
p̄uidit te deus comedurū. h̄ mō q̄
vebeas tibi p̄uidere. et p̄curař ci-
bū. et cetera talia. q̄ faciēs come-
des. et si nā. nō sic de⁹ videt te eē
dānādū q̄r vebebas dei p̄cepta f/
uare. vel nō. iō saluaberis vel dā/

naberis. H̄ce āt. 8. dist. I3 i vna viā
rēdat sentimus tū eas h̄ mō itelli-
gēdo dicta scrōz de hac māloqu-
tiū. h̄ d̄ diuīa p̄destinatōe sufficiat.

Cap. 4.

Qd̄ p̄aradisus p̄ sumi corporalr
et spūalr. Et q̄ paradise ad l̄raz
est quidam locus corporalis.

Post Executio-

Nē de diuīa p̄scia et p̄distina
tōe restat exequēdū d̄ paradise. et
inferno. et p̄ d̄ paradise Sci⁹ ḡp
vt August. ait. 8. sup gene. ad l̄raz
de paradise esse tres opiones. q̄z
vna tñ corporalr padisū pōit. Alia
solū spūalr. Alia. vroq̄z mō stelli
gi voluit. et vt Aug. ibidē. d. tertia
sibi placere positionē. q̄ paradise
vroq̄z mō itelligif et Nam. 2. lib.
c. 9. d. qđ sicut bō sensibilis et intel-
ligibilis positus ē. sic et paradise
sumis. qđ āt padis⁹ vroq̄z mō di-
caf scripture oīidit. Nā de paradise
sensibili et terrestri. v̄r̄ gene. 2.
Plantauerat dūs padisū a q̄n°
in q̄ posuit homiez quē formauerat
qđ maḡ. 2. d. 17. exponēs ait hijs
v̄bis apte insinuat Moyses q̄ bō
extra padisum formatus fuerit
postmodmū ipadisū positus bñ
quē modū oꝝ q̄ padisus corporalr
et sensibili sumaf. q̄ cū bō sit ca-
put mulieris et mulier fuit forma-
ta in paradise. q̄ adam exiit in
padiso misit deus sopore in adā. et
tulit vna d̄ cassis eius. et formauit
inde euā vt v̄r̄ gen. 2. Nā p̄ intel-
ligi de paradise spūali. q̄ rūc aliq̄
dignitas in eua specialiter fuisset
que non fuisset in adā. q̄ nō est cō
ueniens. oꝝ ḡ q̄ paradise sumat
corporalr p̄ q̄dā loco ameno. fruc-
tuoso. ac nemeroſo. extra quē crea-
tus bō possea fuit ibidē positus d̄

Pro toto
tōe tract.
de paradi-
so. Vide
Egi. 2. sen-
tē. di. 18.
E. Sanc.
T̄po. i. pre-
q. 102.

nina virtute. vnde Augustinus. loquens de hoc paradiſo. d. 7. ſu per genefim ad l̄am. q̄ paradiſus ſq̄ collocauit deo hoieſ nibil alio ē q̄dā locus ameni i terra vbi habitauit hō terren. Et idē in loco eodez. d. ip̄aradiſum intelligi debere locū ameniſſimū. fructu ſu. in memoribus occupatū magnū & ſpaciosum. magneq̄ fonte val latum. Sic ergo in genefi accipi eur paradiſi. corporalr ſpiritualr ſumitur paradiſus. cū dūs vixit latroni bodie meccū eris in paradiſo. q̄ de aia latronis veritateū eſt. & q̄ aia eſt res spūalis. oꝝ ibi ſpiritualr intelligere paradiſum. Quia ergo veroq̄ mō ſumif paradiſus. oꝝ de veroq̄ exeq̄. Et p̄ de corporali de quo multa dñr. dñr enim. primo de tali paradiſo. q̄ hō non fuit ibi creatus. ſz poſitus cuius rō pōt eſſe. q̄ non debebat abī perſiſtere. & iō nō fuit ibi crea tuſ. ſed poſitus. vel vt. d. idē ma gister Senteſt. Eſſe in paradiſo attribuitur ḡre. nou nē lignū autē vite in paradiſo erat. fm Bedam qđ lignū accepturn. vt qui ex ei⁹ fructu cōmoderet eius corpus ſtabili ſanitate. & perpetua ſolidita te p̄maneret. nec etatis ſbecillita te. vel vlla infirmitate. in deterius vel Iuoccaſu laberetur Auguſti. ēt ſuper genefi. 8. ad l̄am. De h̄ ligno. dicit q̄ ſic panis ille quem cōmederat elias habuit ampli⁹ q̄z vſitamus panis. q̄ ab indigētia famis. 40. diez ſpatio vendicauit elia. vt dñ. 3. 1 Re. c. 19. q̄ vt dicit ambulauit in fortitudine. cibi illi uſ. 40. diebus. & 40. noctibus. Sic lignum vite. ſiue fructus eius vt ſuſtentandi & reſtaurandi. ultra a Ma ligna habuit. Bei. n. perfecta ſunt opa. volvitur. deus q̄ forma/

liter & māl̄r. poſſet adam & eua ſi nō peccassent. incorruptibiles per manere. & ſe preſeruerare. forma liter quidem ex originali iuſtitia. que p̄prie erat forma aſe cui cor pus totalr ſubiciebat Māliter. vero p̄ lignum vite. Nam q̄ nō perpetuetur homo contingit ex hoc. q̄ non ita pura eſt restaurationi alimenti ſicut eſt deperditio de perditio. habebat. n. hoc lignū pre alys vt purius faceret nutrimentum. ex quo tale lignum māliter faciebat ad perpetuitatem ade. Scđo ip̄aradiſo erat lignuz ſc̄le boni & mali. non q̄ vſus illius arboris ſiue arbor illa eſſet mala. ſz vt hō cognosceret ſe. ad obidientiam creatoris fuſt ſibi datum preceptum. ne ecederet de fructu illius ligni. et ex hoc dicta eſt. arbor boni & mali. q̄ in illa erat precepta futura transgressio. in qua per experimentum didicit. quid inter eſſet. inter obidientiam boni & mali erat. Tertio ip̄aradiſo corporalis ſons magnus diuinus. in q̄tuor ſlu mina vt magna amenitas ibi eſt. Unde Ham. lib. 2. c. 1. 1. de amena tate huius paradiſi loquens. dicit Quod deus hoieſ ſm p̄priā ſim a gem condidit. & ſimilitudinem. ſic q̄dā regem & principē ois ter re. & eoꝝ que ſunt in ipſa. conſiſtuit. aut eum velut. in q̄dā regia ſmansioñem. in qua beatam vitam duceret. & hec paradiſus. manib⁹ dei plantata p̄muariū ois exulta tionis. & gaudiū qđ ſiue amenitate aquaꝝ tunc eſſe non poterat. Idē eſt Ham. d. q̄ in oriente poſitus erat omni terra excellētior. tenuis ſimo. ac tēperatissimo aere circū ſulgens plantis. ſemper floribus comatus. bono odore plenus. & lu minie repletus. Quarto in hoc pa radiſo

radiso. hō fuit positus. vt oparef. et custodiret illum. Nam sūm Au-
gu. 7. sup gen. ad l̄am. Autē pec-
catum fuit hō agricola sine laboř
solii ad delectationē. qui fuit post
peccatum ad laborem non bñ cu-
stodiens grām sibi daram. et ideo
inde fuit abiectus. hec aut̄ q̄d pa-
radiso dicta sunt. ostendunt illuz
esse corporalem et sensibile. cum
q̄ nullū spūalē bonū habuit eua.
q̄ non haberet adā. immē ēt q̄ ibi
erat lignū vite. q̄ ad esum corpo-
ralem erat. tuž ēt q̄ esus arboris
boni et mali. indicat corporale ac-
tionē. Cum ēt q̄ ibi erat fons cū
fluminibus. q̄ sūm August. flumi-
na. Syon. Iſhyson. Tigris. et Eu-
phrates. flumia nota. Tū ēt. q̄
adā ipadiso positi. vt agricola q̄
soluz in loco corporali fieri b̄z: Et
adami ēt inde fuit abiectus. quař
p̄z. quid. sit de hoc paradiso di-
cendum.

Capi. 5. Quod paradisuſ sūm
moralem ſenſum. aīam ſanctam
letitiamq̄ bone cōſcientie ſigni-
fiſat. et figurat.

Declarato q̄o
accipitur paradisuſ cor-
poralr. reſtat videre q̄o ſumatur
spūalr. Sciendum q̄. q̄ Augu. ſu-
per. gen. ad l̄am. 8. d. Lignum vi-
te ſumi. corporalr. et spūalr. ſicut
l̄yerusalē eterna eſt in celis. et ēt
in terra. eſt ciuitas. qua illa figura-
tur. Et ſic ſarra et agar. q̄z uis duo
reſtamenta ſignificari. tñ erant
due mulieres. ſic lignum vite. q̄z/
uis ſignificet l̄brim. tñ eſt quedā
arbor in paradiſo. ſ. terrestri. et pa-
radisuſ. l̄z ſignificet celestem pa-
ram. eſt tñ quidam locus corpa-

lis. vt igitur pſequamur ſimilitū
dinem. de l̄yerusalē. et paradiſo.
Bicemius. nam l̄yerusaleni iter
pretatur viſio pacis. paradiſus ē
locus amenus. quidem in viſione
ēt pacis. et trāquillitate. potiſſime
amenitas. et delectatio. b̄z eſte. Bi-
cemius q̄. q̄ paradiſus quatuor ſi-
gnificat. iuxta quatuor ſenſus. ſa-
cre scripture. In ſacra. n. ſcriptu-
ra. ſignificantur voceſ. tres. ſūm
ſignificationem voceſ. ſignificat
ſenſus l̄ralis. Nam ille. eſt ſenſus
l̄ralis. qui ſūm ſignificatione voceſ
. ſ. l̄ratarum. occurrit intel'lui. p̄
ſine repugnantia. dicimus. n. ſine
repugnantia. q̄ cum d̄r. in libr. iuſ
dicuſ. q̄ ligna voluerunt pſtitue-
re regem. non eſt ſenſus l̄ralis. q̄
ligna hoc facerent. q̄ ibi eēt re-
pugnantia. cū ligna rōe careant.
qñ ḡ eſt repugnantia. poterit eſſe
aliuſ ſenſus. ſed illud. q̄ voceſ ſi-
gnificant. qđ ſe offert. primo intel-
lectui. eſt ſenſus l̄ralis. ſenſus at̄
ſpūalis eſt. q̄ ſignificant reſ. que
reſ. tripliciter ſumti p̄nt. ad ſigni-
ficandum. q̄ vel ſumti p̄nt. ad ſi-
gnificandum. quid aſendū. et tūc
eſt ſenſus moralis. vel quid credē-
dum. et tunc eſt ſenſus allegoric⁹.
vel qđ ſperādū. et t̄c ē ſēſ 9 anago-
gic⁹ vt dicat ſēſ ſenſus moralis. amo-
rib⁹ q̄ ex acribus n̄ris depēdent.
H̄ ſenſus allegoric⁹. ab alio. qđ
eſt aliid et goge. qđ duciō ut viuſ
ſignificatur. et ad aliud duciſt. ut
q̄ duciſt. ad aliqua credenduz.
H̄ aut̄ anagogic⁹ ab ana. q̄ eſt
ſurſum et goge. q̄ eſt duciō qua-
ſi ad ea. que ſurſuz ſunt. et que ſpe-
randā ſunt. duciō l̄yerusalē
itaq̄z. ſūm l̄ralem ſenſum ſignificat
illum corporale locū. ſūm ſenſuz
moralē. ſignificat aīam ſanctam.
ſūm Allegoric⁹ ecclesiā. ſūm anas

Tracta.

De

gogicū celestem p̄iam. sic para/ dis 9 omnes. 4. sensus habet. vt s̄m litteram significet. quendam lo/ cum corporalem. scđm vero mo/ res animam sanctam. scđm alle/ goricum ecclesiam. t̄ s̄m anago/ gicum. celestem patriam. De sen/ su autem litterali. t̄ paradiſo cor/ porali. dictū est. Restat autem de/ tribus sensibus. exequi t̄ primo d̄ p̄. Dicamus ergo. q̄ anima san/ cta. s̄m moralem sensum. dicitur paradiſus. Illa enīz quatuor. que reperiuntur in paradiſo corpora/ li. possumus ad animam sanctam adaptare. Nam sicut imparadiſo fuit ipſe adaz positus. dei gratia. sic quia in iniquitatibus concepti sumus. s̄m p̄s. q̄ anima sit sancta t̄ bona. est diuine gratie. Immo magis est gratie in anima. q̄z fuit in adam. quia in adam fuit bonū gratie. gratis date in anima no/ stra. est bonum gratia. gratum fa/ cientis. Secūdo quia sicut impa/ radiso. erat lignum vite. sic in ani/ ma sancta. est charitas. que ha/ bet omnia facere viua. siue lignū vite. q̄d corpa reficiebat ad vitaz. Tertio quia sicut iparadiſo. erat arbor scientie. boni. t̄ mali. sic in anima sancta. est liberum arbitriū. per q̄ possimus bene. t̄ male agere. licet enim virtutibus nō contingat male vti. vt vult Au/ gusti. in lib. 2. de lib. arbi. t̄ philo/ sophus in rhetoricis. iphis tamen potentys. possumus bene. t̄ male vti. propter q̄ anima potest dici. arbor scientie boni. t̄ mali. Quar/ to sanctitas vite siue alio. pt dici paradiſus. nam sicut homo fuit in paradiſo positus. adeo vt opera/ retur t̄ custodiret illum. sic posui9 iustus homo. in bonitate. t̄ sanctis/ tate. adeo vt operaretur. t̄ custodi-

ret illum. Anima duertendum q̄ cum dicitur deus posuit hominem in paradiſo. vt operaretur t̄ custo/ diret illum. duplicitate potest intel/ ligi. primo modo vt homo positus sic in paradiſo vt custodiret eum/ sibi ipſi. ne per peccatum amicet/ illum. sic homo positus in pa/ radiso bone pſciētie. vt operando sibi ipſi custodiret sanctitatem. i. pa/ radisum suum. Secūdo modo potest exponi q̄ dictum est. q̄ de/ us posuit hominem in paradiſo. vt custodiret ipsum hominem. sic possum. s̄m q̄ Augusti. exponit. Posuit deus hominem in paradiſo. vt custodiret hominem. id est se ipsum. quia homo videns se in tantis delitys. in quantis. adeo positus erat. q̄ si non fecit ostendit se ingratum esse. non dei cul/ pet fuit. sed hominis ingrat. sic etiam in proposito. adeo est. q̄ homo sit bone vite. t̄ sanctitatis. que potest dici. paradiſus deus. posuit hominem. in hoc paradiſo. vt operaretur. t̄ custodiret ipsum per bona opera. q̄ non fecit. non est culpa dei. sed hominis ingrat. Idacet ergo. per ista quatuor mo/ raliter intelligi. potest de anima sancta. vel de homine sancto. que de paradiſo corporali. ad litteraz intelliguntur. Aduertendum tai/ men q̄ grammatici. dicunt para/ disum. semi. g. Sacra autem scri/ ptura. que nō est s̄cta regulis grā/ maticorum. sumit eum in mascu/ lino. g. cum. d. posuit. de 9 hominē in paradiſo. vt custodiret illum. a.l.greci.

Capi. 6. Qd̄ paradisus bñi allegoricū sensum. significat eccl̄iaj militantej. sive presentem.

O Stendenduz

Est in hoc cap. quo paradisus. bñi sensum allegoricum. si gnificet ecclesiam. H̄ns ergo eccl̄ia. que dicitur militans merito. dicitur paradisus. qz illa. qz dissimus esse iparadiso corporali. possumus ad pñtem ecelesiani adaptare. Nam sicut hō prius non fuit in paradiſo positus. sed conditus. sic nos exprimordiali gnione nra corporali. cū i peccato nascimur. non habemus. qz sumus filii eccl̄ie. sed ex regeneratione spirituali. bñi quam ad h̄ pctō absoluimur. sic iḡr adā extra paradisuz formatus fuit. et per deum imparadiso positus. sic nos nascimur extra eccl̄iam. sed per diuinā grām. et regenerationē. in baptismo. in eccl̄iam collocamur. Rursus in eccl̄ia ē lignum vite. s. est ch̄rs. qui est dei v̄sus. et dei sapientia. Nam de hac eccl̄ia scriptū ē. qz ē lignū vite bñs qui asp̄hendunt eū. vñ Aug. 13. de ciuitate dei. cap. 20. de hoc ligno loquens ait. qz cetera ligna erant i paradiſo. in alimento illud aut. s. lignū vite in sacramento erat. Et subdit qz sic fuit lignū vite in paradiſo corporali. sic in padiso h̄ intellegibili. et spūali. s. in eccl̄ia est sapientia dei. de qz scriptū est. qd̄ est lignū vite. aplectentibus eū. H̄os sumus aut dicere. qz lignū. arbor vite. liber vite. sapientia dei. et virtus. et ceteratalia appropriate pñt dici de filio dei. Nam filius procedit pñ mōm intellectu. Jo dñ verbū et sapientia pris. et quia actio intellectu. Dī vita inde est. qz ipa vita. et ea qz

pertinent ad vitam. ut lignū vite et liber vite filio apprirentur. Ideo Joānes volens nobis aliqua enarrare de filio dei. d. querat in principio apud deum pñm. d. Qd̄ fcm est in ipo erat vita. inuenis qz qia que facta sunt. anteqz facia essent erant in verbo. vita et modo intellegibili. et quia actus intellectus. dicitur vita bñ Lōmentatorē. 12. niet. 39. Et iō talia. que vitā dñt. possunt appropriari filio. filius ergo qui procedit per modū intellectus per appropriationē. dicitur sapientia vita. et omnia que describuntur pñ modū vite. Et ideo merito a pñ priatur. qz sit lignū vite. Ex hoc ēc̄dictus est non solum sapientia patris. sed etiam et virtus. qz cuz pñter sit in intellectualis nā. et agat per suam sapientiam. et per suum filium omnia dicitur agere pñ verbum suum. et ideo dicitur. virtus patris ipē filius. H̄o est ergo ipē ch̄rs. et ipē filius dei. dici lignum vite. Letera enim que erant in paradiſo corporali. erant in alimento. lignum autem vite qui figurabat ch̄rm erat in sacramento solum. Arbor autem scientie boni. et malii. in eccl̄ia est transgressio mandati. Experimentum ut ait Aug. 13. de ciuitate dei. ca. 21. Nam vt dicit idē. 8. super genesis ad literam. Lignum scientie. b. et m. arbor quedam fuit corporalis. cuius esus non per se malus. sed ratio ne transgressionis mandati. Sicut ergo illa arbor corporalis. in paradiſo corporali. dñ arbor scie boni et m. sic i eccl̄ia ipa transgressio mādati pñ qz exp̄mū. qd̄ iter ē. iter obediētiā boni. et malii. Arbor scientie bonum. et malum dici potest. vel dicere possumus. qz ipsum mā datum est. bñ mōi arbor transgres-

Tra.

De

sio vero eius esus. Sons qui di-
uidebatur in quatuor capita. signi-
ficat in ecclesia doctrinā euangeli-
caz. que dividitur in quatuor euā-
gelia. per quā doctrinā irrigatur
tota ecclia. sicut per fontem illum-
irrigatur totus paradisus. Deus
et posuit hoīem in hoc paradiſo.
qui ē ecclesia. vt operaretur. et cu-
stodiret illum. Qd duplū pōt itel-
ligi. Pōt ut hō refertur ad hūc pa-
radisum. que est ecclesia pōt esse
sensus. q̄ deus posuit hoīem i pa-
radisum. que est ecclesia. vt opa/
retur. custodiat hmoi paradisuz.
Nam sicut ecclesia. dicta est para-
disus dei. ita potest. dici vinea dei
ad quam continue oparios. mic-
tit. vt reddeat sigulis suos dena/
rios. positus est ergo hō in ecclia
que dī paradiſo. vt custodiat hūc
paradisum. ne per pcam perdat
illum. statim. n. q̄ speccat mortalr
q̄zum ad deū separatus. est a co/
munione ecclie. Scđo mō pōt ex/
poni hoc. opari et custodire. nō vt
referatur ad hoīem prout cōpara-
tur ad paradisuz. qui est ecclesia.
sed prout refertur ad deum. Nam
sicut hō operatur terrā. multo ma-
gis deus hoīem. nā hō operatur
terram. non vt sit terra. sed vt fru-
ctificet. deo āt hoīez vt sit hō. vt sit
iusti. sine. n. dō n̄ possim⁹ eē. neqz
iusti. neqz opa iusticie facer. hō iḡ
possim⁹ fuit i ecclia. vt custodiret.
illam et vt deus custodiret hūc ho-
minē faciendo. eū opari opa iusti
sunt qua nibil possim⁹ facere.

Lapi. 7. Quod paradisus scđz
anagogicuz sensum. significat ec-
clesiam triumphantem.

O Stendemus
In hoc ca°. quō anegoi

gice per paradisum. significatur
ecclesia triumphans. vt sic sensus
anagogicus. q̄ ad superna ma/
nudicimur. que potissime. sūt res
sperande. Et illa celestis p̄ria. si
ue illa. que sursum est. que est li/
bera. q̄ est nr̄ nra. vt dī ad gal. 4.
Pōsumus āt dicere. q̄ noīe para-
disi significatur. illa celestis p̄ria. et
illa que sursum est h̄yerasalem.
Nam sī Augu. 12. super gen. cir-
ca finē. oīs sp̄ualis regio. in q̄ bñ
est aīe paradisus dici pōt. sicut di-
cebatur corporalis paradisus. in
quo bene erat. corpori vñ idē. Au-
gn. ibidem vbi sup̄a. d. Quod si
paradisus pprie nemorosus loc⁹.
Translatō aut̄ verbo. oīs sp̄ualis
regio. in qua bene est aīe paradis-
sus dicit pōt. Tertium ergo celū.
sicut tertiu. ḡns visionis vbi erit
beatitudo nr̄a. ad quam raptus
est paulus. paradisus dici pōt ad
cor. 12. Cum prius dixisset se rap-
tum esse. vsqz ad tertium Celum.
d. posse a se raptum imparadisuz.
Idem intelligens. per paradisū.
et per tertium celum. qd est visio.
diuine eēntie vbi est beatitudo no-
stra. P̄ns ergo ecclesia dī para-
disus. q̄ bñ est aīe. si bene viuit l ec-
clesia militante. Paradisus āt ce-
lestis dī. paradis⁹. paradisoz. q̄a
bene est oībus. ibi existētibus. vbi
nullus alteri inuidet. iuxta illud.
Augu. 22. de ciuitate dei. c. vltio.
in illa superna ciuitate. br̄i magis
in se bonum videbunt. vbi nulli
superiori. nullus inferior. inuides-
bit. vnde Augu. illam sanctā ciui-
tatem. paradisum appellat. para-
diso. 12. super gene. Et vt discur-
ramus per singula. que vicimus
esse imparadiso corporali. dicere
possimus oīa illa; per amplius. et
perfectius. eē imparadiso sp̄uali.

Primo hō imparadiso. corporali non fuit. conditus. sed positus. ut daretur intelligi. sūm magistrum. sūmāz. q̄ non erat nē. sed ḡe. qd̄ multo magis. veritatem b̄z. in paradiso spūali. s. de celesti p̄ria. vbi erit beatitudo n̄ra. n̄a nullus hō purus. a sui nativitate. est in hoc paradiso conditus. sed solum per grāz positus. Beatitudo. n. n̄a su p̄nūlis est. Nam videre deuz p̄ essentiam n̄l̄r. alicui creature cō petere non p̄t. q̄ suam appellat deus. lucem in accessibilem. quā vñqz. nemo hoiu3 r̄dit. nec auris audiuīt &c. Non ergo p̄t hō. nisi per gratiam paradisum ascende re. sicut nec primus hō fuit. in paradiso positus. nisi per gratiam. Possamus ēt dicere. in hoc para diso spūali. lignū vite esse. Nam ipsa sapientia diuina. p̄t dici lignū vite: nec est inconueniens. Q̄ dicamus diuinam sapientiam. tam in paradiso corporali. q̄z spī rituali esse lignu3 vite. cum sit caput n̄rum. t̄ beatoz ipse ch̄s dei filius. Unde Augu. i3. de ciuitate dei. c. 2 r. loquens de paradiso. p̄ vi dicit. vitam beatam. ipsam sapientiam diuinam. in hoc paradi so dicit. esse lignum vite dicēs. q̄ nemo p̄hibet. intelligi paradisū. vitam beatam. t̄ lignum vite. ipsam bonorum omnium matrem. t̄ sapientiam. siue ipsum ch̄m. lignu3 aut. scientie boni. t̄ mali. est in paradiso cognitio speculatoria. q̄z h̄nt sc̄i. de bonis. t̄ malis. Observantur. n. sancti suoz. t̄ malorum penam. q̄z tum ad experimē tum. sed q̄z tum ad cognitionē intelligibilem nequaq̄z. sicut hō per grām peccatum. d̄r gustasse de arbore boni. t̄ mali. q̄ gustando bo num cognovit qd̄ itererat per ex

perientiam. inter bonum. t̄ malū. sic boni e cōtra dicuntur gustare de arbore boni. t̄ mali. q̄ gustans do tantum bonum videbunt. que d̄ria. sit inter bonū ipoz. t̄ malum misericordia. vt veroqz mō insurgant in dei laudem. Un August. i2. de ciuitate dei. c. r̄ltio loquēs de ciuitate beatoz. d. q̄ liberata est ab oī malo. t̄ repleta est. omni bono fiens. indeficienter incunditatem. eternoqz gaudioz. obli ta penarum. t̄ culparum: nec tam sue liberationis est. oblita vt sue libertati. sit ingrata. Et subdit q̄ q̄z actinet ad sciam rōnale. memior est. ēt prioz malorum. suo rum. sed q̄z tum ad sensum oī est īmemor. Fons ēt diuisus. in qua tuoz flumina est abundantia. beatitudinis. t̄ refectionis aie. Beatitudo at n̄ra. dupl̄r p̄t capi uno. modo noīe extenso. p̄t extendit se. ad oēs potentias. tam sensitivas. q̄z intellectivas. tam organicas. q̄z non organicas. b̄z qnēmo dū fluuius. paradisi diuisi in qua tuor capita. est refection aie. t̄ abundautia beatitudinis. sūm quatuor potentias aie. in quibus habent esse quatuor virtutes cardinales. t̄ ēt virtutes alie annexe. Hic aut̄ est intellectus. in quo b̄z ēt prudētia. Affectus siue voluntas. in qua b̄z esse iustitia. Irascibilis. in qua b̄z. ēt fortitudo. Lōcupiscibilis. in qua b̄z. ēt temperantia. Ille aut̄ virtutes Cardinales. in prefatis quatuor potentias aie. h̄nt esse. Et sicut he. quatuor virtutes. h̄nt esse in illis quatuor. aie potentias. ita ēt. t̄ annexe virtutes in eis. h̄nt esse. Et q̄ beatitudo est primum. qd̄ reddetur nobis. per op̄avirtuo sa facta. in chātitate. q̄zū ad adul tos. vel in grā. q̄zū ad parvulos.

Dicitur q̄ nomine extenso beatitudo accepta ad omnes has qualitatis potentias se extendit in quibus virtutibus habet esse. Alio modo accepta beatitudo ut proprie non potest esse nisi deo qui est in communibile bonum. et sic sumpta beatitudo non potest esse nisi in illis potentias que immediate ferri possunt in deus cuius est intellectus et voluntas quia potentie sensitiae et organizationis. cuiusmodi sunt irascibilis et cupidibilis non referuntur nisi ad particulare bonum. 2^o autem duplum possumus dicere. vñ q̄ fluuius datus. in quatuor capita. sit abundantia beatitudinis. que dividitur in cognitione veri. que pertinet ad intellectum. et in adeptione boni. que pertinet ad effectum. in securitatem. et pacem que pertinet. ad vitam qz. Hec autem sicut Augustinum faciunt ad beatitudinem. unde de his omnibus ait Augustinus. de civitate dei capit. 12. Quod utrumque modo effici beatitudinem dicimus quaz recto proposito natura intellectualis desiderat. hoc est. ut homo incommutabili bono. quod deus est sineulla molestia perfruatur. et in eo. se in eternum mensurum. nulla dubitatione trahatur. nec ullo errore fallatur. ut sicut hoc dicimus animam beatam esse sponsam dei. propter quod dicere potest. deo qui dicit sponsus. in cantica. dilectus meus mihi et ego illi inter ubera mea commorabitur. id est inter intellectum. et voluntatem. Et secundo dicere possumus. q̄ proprie loquendo. fluuius ipse est deus. in qua beatitudo nostra proprie. et principalius est. qui dividitur in cognitionem veri. et adeptionem boni. in pacem. et securitatem. que omnia ad intellectum. et voluntatem

pertinent. Advertendum tamen. q̄ in hiis duabus. tamqz in excel lentioribus habeat esse beatitudo. ab illis tamen potentias redundabit. beatitudo in totam animam. et a tota anima in totum corpus. Erit autem hic ordo. quia ab ipso deo. ubi principaliter. et finaliter est beatitudo redundabit. ipsa beatitudo. in ipsis potentias principales. scilicet intellectum. et voluntatem. Et ab his potentias erit redundantia in totaz ipsaz anima. et ab ipsa anima. sicut in totum corpus. ut totus homo. sicut omnia sua dicatur. esse beatius. ut de eo verisetur. quod dictum est. Quod ingressetur. et egredietur. et pascua inueniet. ut ingreditur. qzum ad hominem interiorum. sive quantu ad potentias non organicas. et egreditur. quantum ad potentias organicas. sive quantum ad hominem exteriorum. et pascua inueniet. quia sicut utrumque potentias erit refectus. et delectatus plenus gaudio delectabitur. vel ingreditur. quem ad beatitudinem anime. et egreditur prout illa beatitudo redundabit in corpus. et pascua inueniet. quia utrumque delectabitur. vel ingereditur christi cognoscendo divinitatem. que cois est una. et eadem est cum patre et sanctis. Et egredietur videndo eius humanitatem. et pascua inueniet. quod utrumque modo delectabitur. 5^o. possumus est homo in paradiso. ut custodiret. et laboraret illum dicitur. enim homo tunc operari. circa hunc paradisum. et gaudium semipermanet. quod omnes suos actus. omnia sua habebit. in hunc paradiso. et gaudio. sicut angeli sancti. licet operentur circa illa. atque per deum mactuntur semper. tamen vident faciem eius. qui in ce

lis est positi. ergo erunt homines in paradiſo. ut custodiant illum. et operentur illum. quia nūq̄ poterunt ipsum perdere. Uel possum⁹ dicere. s̄m alium exponendi modū. q̄ deus ponebat hominem in hoc paradiſo. ut custodiat illū. i. ut de⁹ custodiat. et laborat ipsuz hominē. qz si in presenti hi filii dei sunt. q spiritu dei aguntur. multo magis qui in celesti patria. filii dei sunt. spiritu dei aguntur. p̄z ergo quo potest sumi paradiſus. s̄m sensuz Iralem. moralez. allegoricū. et ana gogicū. et bec de padiso sufficiat.

Capi. 8 Qd v̄r Augustini ſnia q̄ inferni noīe: non corpus. sed similitudo corporis importetur.

Cum iſte trac-
tatus. sit de prediſtinatioē et preſcientia dignum eſt. ut in eo de paradiſo. et inferno aliqua vi- deantur. ad que vadunt preſcriti. et predestinati in fine. Post tractatu de paradiſo. si volumus bene diſſinire. de paradiſo. et inferno. qui ſunt contrarij. eſt tractatum de ipſo inferno componere. Scienduz ergo. q̄ Augu. 8. ſuper gen. ad lit teram: videtur ad hanc partē rēdere. q̄ infernus. ſiue imaginato- rium. ſiue ſpirituale ſit. ſic eſt aia que in tali. inferno ponitur. Nā cū anima. non ſit corpus. ſed poſſet h̄e ap̄d ſe ſimilitudines corporū. ut dicit idem Augu. infernus in quo patitur anima ſeparata. non eſt corpus. ſed ſimilitudo corporis unde Aug. in eodem. 12. videtur hoc afferere dicens. Nam utrum aliquod corpus. anima cum de h̄ corpe exierit. ſe oſtendit quibus poſet. ego autem non arbitror.

Spiritualem autem arbitror. eſſe animam. non corporalem. et ſubdit. q̄ ad ſpiritualia. autem fertur anima pro meritis. loca penalia. ſimilia corporibus respondentia videtur. ergo reſponsio. q̄ talis locus. non eſt corpus. ſed ſimilitudo corporis. unde Augu. in eodē libro. adducit tale exemplum. d. Quod aliqua ſepe demerita ſunt. hiſ qui rapti ſunt a corporibus. ſenſibilioribus. et iacuerunt ſimi- les mortuis. id eſt ac ſi eſſent mor- tui. et infernales penas. viderunt cum et in ſciphis. gererent ſimili- tudines corporis. per quaſ poſſet ab ille iferni. et ſimilitudinibus ſe- ſum expediri. Ecidem in eodem d. Animam uenit corporalem habet. tamen poſt ſe. ſiue poſſe ſi- militudinem corporum. et corpo- ralium. atq̄ membroruſ. quod p̄z in ſōnijs videt ſe ambulare. et ſe- dere. et hac vel illac gressu. vel vo- latu ferri. quod ſine quadam ſi- militudine corporis. non fit. Ex proportione. itaq̄ locati ad lo- cum oſtendit. Auguſtinus animaz ferri ad locum. non corporalem. ſed ſimilitudinem corporis ha- bens. licet hoc non dicat aſſere- do. ſed hominem exercitando. Si au- tez queratur. quomodo anima exuta a corpore poſſet ap̄d ſe for- mare. ſimilitudines corporis. Bi- cendū q̄ hoc poſteſ dupl̄ fieri. ſ. p cognitionē. et p affectionē. p co- gnitionē p̄. Nā lapis nō ē in aia. ſed ſimilitudo lapidis ergo per co- gnitionē. et intellectum p̄ aia h̄e apud ſe ſimilitudines corporoz. ſic et multo magis p̄t homo p affectionem. et potissime aia peccatrix queſic eſt affecta corpori. ut qua- ſi corporale cognoscat. ut de illo diuitie patet. q̄ portatus ī infernū

vicebat. q̄ p̄ abraam sineret la-
garum intingere. extrellum digi-
ti sui in aqua. vt ref.li.eius q̄ cru-
ciebatur in flāma. Constat autem
diuitem illuz. non esse in inferno.
nisi b̄m aiam. t̄ ita loquebatur. ac
si haberet digitum. t̄ linguam. qđ
ideo poterat contingere. qz aia di-
uitis. ita erat alligata. t̄ affecta
corporalibus rebus in quibus. in
hoc mundo delectata fuerat. vt vi-
deretur. sibi quasi digitum t̄ lin-
guam habere. Si ergo aia diuitis
habebat linguam. hoc erat soluz.
qz erat similitudo corporis. Sic
ēt. t̄ si flāma illa cruciabat aiam
illam. non corpus. sed similitudo
corporis. sed flāma illa. erat ignis
inferni. vel locus infernal. ergo
videſ q̄ locus inferni. non sit cor-
pus. sed similitudo corporis. sed
si quis diceret. quō p̄nt pati anie.
in inferno. R. Augu. q̄ q̄uis non
sint corporalia. sed similitudines
corpor. quibus aie exute a corpo-
ribus. assiciuntur. sunt tū in vera
letitia. t̄ vera molestia. sic p̄ in só-
nis. in quibus multum interest.
vtrum in letis. aut in tristibus. si-
mus. Et subdit q̄ in sónis. quidā
in rebus. quas concupierant con-
stituti. se euigilasse voluerunt. Et
rursus quidam in sónis grauib⁹
terroribus. atqz cruciatibus ex-
agitati. atqz veratim experge-
facti. sunt dormire timuerunt. t̄
se euigilasse gauisi sunt. ne ad ea
dem mala reuocarentur. Sicut
ergo in sónis. vere quis tristatur
sicut dicit Augu. In inferno quis
tristabitur. l3 ille locus solum sili-
itudinem corporis dicat. t̄ ad huc
amplius. q̄to ille similitudines
expressiores. sunt in inferno. sm.
q̄ dicit Augustinus.

Lapi. 9. Quod infernus dicit ve-
re corporalem locum. Et dicitur
August. quod videſ esse contra-
rium. non est asserendo: sed ma-
gis nostra ingenia exercitando
dictum.

E St Diligenter

Eaduertēdū. q̄ l3 Aug. 15. su-
per gene. ad l̄am. videſtur hanc
flāmam tenere. q̄ inferna. ad q̄ va-
dunt corpora dānatoruz. non sunt
corpora. sed similitudines corpor.
Ipse tū in hac mā. non loquitur
asserēdo. s̄ magis n̄ra īnge⁹ exer-
citādo. vnde. 8. super gen. ad l̄az
ponens in q̄nibus vtrum anime
ac corporibus exute vadant ad co-
poralia loca ait. q̄ d̄ tā magnis qō-
nib⁹ nulla temeritate. vult aliqd
asserē. qz vt dicit melius ē dubita-
re de occultis. qz litigare de incer-
tis. Certum est aut. vt ait diuitem
illum fuisse in ardore penarum. t̄
illuz paupere in refrigerio gau-
diorum. Sed quō sit intelligenda
illa flāma iferni. ille sinus abrabe
illa lingua diuitis. tc. vix hm̄i
āmansuete. querentibus contēto-
se. aut errantibus. nūqz inuenit.
Quia ergo. nō asserendo loquitur.
hic Augu. q̄tūcūqz ponit partem
dubitando. non contradicimus si
bi. si contrarium asseramus. volu-
mus ergo oñdere. q̄ infernus sit
corporalis locus. t̄ q̄ sit inferior
loc⁹. dicem⁹. n. q̄ t̄ra sit sex eloꝝ
oīum. vt vishi sunt. sapientes oēs as-
serere. sicut in dolio. vini. sex va-
dit ad inferiorem locum. ita q̄ ce-
lum. sic sicut dolium. t̄ terra. qua-
si i infimo loco. vt in medio: sic sex
eloꝝ elementorum. t̄ eoz que cō-
tinentur sub celo. Bignū est aut
q̄ in sece. t̄ in vilissimo loco. si car-
cer

cer ille. ad quē vadunt aīe dāna/
torū. vt sicut aīe ille in rebus tur/
pissimis delectabantur. sic in tur/
pibus sūmergantur. **P**ossimus
autem tripli via venari. q̄ infer/
nus sit locus corporalis. **S**rima
via sumitur per ea. que videmus
in corporibus glorificatis. nā hī
q̄ tenet fides catholica. t̄ veritas
hic se h̄z. ch̄ri corpus glorificatū.
est super oēs celos. iuxta illā apli
ad eph. 4. **Q**ui descendit ipse est. q̄
ascendit super oēs celos. **S**icut. n.
corpus. qd̄ est graue t̄n sue natur̄
derelictum est in loco inferiori. vt
in terram virtute diuina. pōt̄ esse
in excellentissimo loco. **S**ic aīe a
corporibus exire. quibus non dei/
betur aliquis locus corporalis. s̄z
suam nām. per diuinam iustitiam.
poterunt esse in inferno. t̄ in cor/
porali loco. t̄ inferiori. **N**am non
magis possibile est. q̄ illud. qd̄ sue
nature derelictum est. d̄z esse i de/
terminato loco. sicut i loco sibi op/
posito. q̄q̄z indifferenter. hī suaz
naturam. se h̄z ad locum. t̄ q̄ pos/
sit esse. in tali loco determinato.
Probat aut̄ Augu. 22. de ciuitate
dei. c. 11. per. 7. ex^a. q̄ corpus ser/
restre possit eē in celo. **S**rimū exē
pli. **N**am corpora que terrestria
sunt. eleuantur in aere. q̄ est cor/
pus terrestre. vt sic primum ter/
ra. scđo aqua. tertio aer. si ergo vt
ait per plumas. t̄ pēnas donatur
leuitas rerenis corporibus auiū
vt portentur in aere. corporibus
hominum immortalibus factis po/
terit dari ēt virtus. q̄ possint ha/
bitare in celo. q̄ est corporalis lo/
cus. **S**cđin est tale. **N**am si homines
ad huc mortales. t̄ terrestres non
vivunt subterra. ino si subterra po/
nerentur statim morerentur. s̄z vi/
vunt in aere. quod est tertium cor

pus. non debet esse incredibile. q̄
sales corpus glorificatum. t̄ imo
tale factum possit esse in celo. **T**er/
tium exemplū est tale. **N**am si ip̄i
plūbo poterit dari talis forma. q̄
natabit in aqua. vt si fiat. concaū
amplectens multitudinē aeris na/
tabit super aquaz. q̄z sue natu/
derelictuz. sit graue. t̄ graue sem/
per appetat terram. sed si p̄nt fie/
ri forma. t̄ signa data corpori gra/
ui. q̄ natat super aquam poterit
facere dos agilitatis. qd̄ corpus
glorificatum. sit in celo. **Q**uartum
exemplum est. **S**i. n. corpus ter/
reste cui coniuncta est aīa p̄ eēn/
tiā. sic potest deprimere aīaz. vt
habitet in terra. **A**īa ergo glorifi/
cata ad herens deo. sic poterit ele/
uare corpus suū. vt habitet in ce/
lo. **Q**uintum exemplū est de quo/
dam miraculo. **N**am cum quidaž
incusaretur de adulterio. volēs se/
excusare. vt narrat. varro accepto
cribro implevit eum aqua. **T**ybe/
ris q̄ l̄z tale vās perforatum cēr:
vt recitat August. narrare varro/
nem tenuit t̄n aquas. si ergo Lru/
brum perforatum continere po/
tuit aquas. l̄z diuino miraculo.
vel ope demonis. quantūq̄z i il/
lis foraminibus esset aer. p̄iis erat
q̄ aer corpus subtile sustineret a/
quam. que est corpus grossum t̄
inferius. Si ergo hoc potuit. vel
virtute dei. vel demonis nulli dū/
biū esse d̄z. q̄ corpus terrestre
virtute diuina poterit esse in celo.
Sextum exēpli est. quia cū aque
pluviales possint subtiliari t̄ ele/
uari in aere poterunt corpora glo/
rificata per totam. subtilitatis t̄
agilitatis eleuari ad celum. Ad/
ducitur autem Septimum exem/
plum. **N**am ignis lux est in conca/
uo lune. l̄z de suīnā. sit esse super

a.t.c.5^o.
vsq; ad si
enit.

serem. pp tñ grossitatē eius terre
strem. pōt esse in terra. Sic p3 de
corpore ignito. super carbones. t
flāma. sic corpus glorificatum. qd
de sui nā est terrestre. pp dorē sub
tilitatis. t agilitatis. poteris collo
cari in celo. Ex oībus at̄ bis silitu
dibus. t exēplis arguanus. q
si corporis terram. pōt esse loc⁹ ce
lum eoq;. hoc corpus secutum est.
spūales t celestes imperiis. nō est
in pueris. q; ipsoz spūuz maloz.
t ipsoz malaꝝ aiaꝝ. locus sit cor
pus insinu⁹ t terrestre cuiusmodi
ē isenius. qui est locus inferior. vt
terra que est sex. fecis. Scđa via
ad hoc idē sumitur ex cōnexitate
vniuersi concludit. n. phs. 12. met.
q; est vnius principatus. t vñ⁹ p̄n
ceps. Sic ergo vnius est princeps.
ita vnius principatus. t vniuersuz
vñ⁹ esse vñj. Cum iꝝr corpus t aia
sint principales p̄es vniuersi. opz
q; aia habeat semper vniōnez ad
corpus. Nulla. n. est sba spūalis q
alicui copori. non sit aliquo modo
vnita. q; si secus esset illa creatu
ra spūalis. non h̄eret cōexionez
ad vniuersum anime ergo. quan
tumq; exute a corporibus. pro
pter cōexionem vniuersi debent
ē. i aliq; cōpali loco. vt si si bone.
vñ⁹ sursuz in celo: t si male i fer
no subtus terram. q; illa celestes.
iste terrestres: secute fuerunt mot⁹
Tertia via sumitur. ex merito ani
maru⁹. qd patere potest ex dictis.
Nam si animabus beatis. prop
ter meritum debimus locum supe
riorem. t celestem. animabus ve
ro dānatis. propter demeritū lo
cum inferiorem. t terrestrem.

Lapi. 10. Quod scia dei se exis
dit ad dānatos. vt illi aliquā salu
fiant s̄m errores t op̄i. t senten
tias diuersas.

Narrat Aug.

21. de. ciui. dei. c. 17. 18. 19.
20. 21. 22. 23. 7^m. positiōes falsas. t
erroneas. quarū prima es p̄lonis
coꝝ t orig. Qui. d. q; nulla pena
sit eterna. s; oīs pena purgatoria
est. Nam vt dicit idē Aug. eod.
libr. c. 17. vbi p̄cm orig. per trac
tar. pp. errores. t pp alia. non nul
la que dixit orig. t maxime pp al
terationes. sine cessatione. vt bri
tudines. t mias non īmerito dic
tum orig. ecclesia dānauit. t rep
bavit. Sosuit. n. orig. vt Aug. ait.
Quod aie saluare. aliquā redibunt
ad corpora. t peccabunt. t dāna
bunt. Sic t dānare redeuntes ad
corpora saluabuntur. Sic ergo al
teratiꝝ. sine cessatione aie dāna
te saluarentur. t aie saluare dāna
rentur. tam demones. q; aie alie
saluarentur. Utrum autem hoc sé
serit orig. vel sui emuli a scripsi
rint suis libris. vt aliq; dicunt igno
tum est nobis. Erit itaq; cōtra mi
sericordiam dei. prima pos^o. que
ascribitur origi. q; tam demones
q; boies dānati. saluari poterunt.
post multa flagella. assūmēs meti
uū. ex sacra scriptura. vbi dñ. n ob
liuiscet misereri deus. Scđa epi.
est magis erronea. q; magis aplis
at i mias dei. d. q; deus miserebit
demonibus. t boibus dānatis. Ita
tim nō post multa flagella. Qd tri
p̄t. pbatur p̄ q; h̄ testat scriptura
sacra. d. q; non p̄tinebit deus i ira
mias suā. non dicit diu. sed absolu
tū. pp quod statim miserebit. 2^o
pbat hoc idē. Hā vt dicunt sancti
i vita ista. boni boies orant. p̄ uii

micis suis . et pro malis homines sunt
multo magis hoc faciunt . qui erunt
scoti et brevi . et sic per eos scitatem
exaudiatur preces eorum . per quod oes
saluabuntur . 3^o hoc id est probavit . quod
si ad predicationem Iohannes deus
pepercit ciuitati Rioniue subuer-
sure . in isto magis ad preces scotorum
omnibus dominatis deus parcer . quantum
cumque predixerit eos dominatos . 3^o op.
est erronea . d . quod nostra dea se extende-
bat . ad oes homines . quantumcumque malos
et dominatos . non autem ad demones . qui
de hominibus vestris potius . dixisse apostolus
quod conclusit omnia infidelitate . ut hominibus
misereatur . 4^o opio est erronea .
Bicemus quod nostra dea . se extendit ad
baptizatos . qui cum particeps fave-
rint corporis et sanguinis domini nostri Iesu-
christi . d . illud . Ego sum panis viuus :
qui de celo . d . si quis in eum hoc periret .
in . Si ergo in eternum vivet : non poterit
denabitur . 5^o opio . erronea est . d .
Quod deus miserebitur hominibus omnibus
baptizatis : qui crediderunt : et vera
baberunt fidem : quantumvis in heresim :
postea sunt lapsi . d . scriptura . Qui
crediderit et benevolentia . Addit autem hec
pro . supra alias : quod omnes illos esse fide-
les aliquaquebus deus miseretur . 6^o
opio erronea est . d . quod deus misere-
bitur omnibus hominibus baptizatis :
qui in fide permanserunt . d . apostolus
per ad cor . Quod fundamentum ne
mo aliud posse potest : propter illud quod
positum est : quod est christus Iesus . Si quis
autem beneficaverit a iurum : et largi-
tum . Et unusquisque operans manife-
stum est et subdit . Sed cuius opus
mancerit : quod super beneficabiles mer-
cedem accipiet : detrimentum patientem
ipse vero saluabitur . Volunt ergo
isti : quod ex quo fundamento . id est in christi
fide permanferit de necessitate ho-
mo saluetur . 7^o opino errore est .
Quod deus miserebitur in iudi-

cio solum illis fidelibus : quod se exer-
citauerunt in operibus misericordia ; iuxta il-
lud Iacobi . 2^o iudicium dei nrae
misericordia fiet illo : quod non fecerit misericordiam :
sed illi dicunt : quod fecerit misericordiam : quantum
cumque malis : deus illi miserebitur .
Primo per misericordiam suam addunt :
tum isti : quod in oratione dominica dominum per sua
posse : facere dominicem nobis debita
nrae sic . tc . per quod se exercitauerunt
in operibus misericordia dominicent eis
peccata sua . Est et alia per catholicam
cordans sacre scripture : quod talia de
mones : quantumvis homines dominati in eternum
cruciabuntur : per quod non erunt oes
pene purgatorie . sed erunt aliquae
infernales .

Lapi . II . In quod reprehensur oes
errores et false opiniones supradic-
toz . s . quod dea nostra se extendat ad
saluandos dominatos .

A Ductis variis

Opinionibusque prescritos
ad infernum tendentes . volumus
opiniones illas reprehendere : et ostendere :
quae in inferno : nulla est redemptio :
adherentes sententie Augustini
nisi in lib . de fide : ad petrum dicens :
quod impossibile est bene mori : quod male vixerit
et quod in peccato mortali moritur est . et male
mori . quod bene vixerit : et sine peccato
mortali moritur est . Prout . n . opera nrae
secundum in peccato mortali . alleviare peccati
cantes in inferno : quod si est deo gratia
dum in paradyso : ita est in inferno :
potest est talia bona disponere hominibus ad
gratiam beatitudinis : sed quod talia bona : nisi
sint perpetua : possunt hominibus eripere
de eternali iudicio vitas non capientes .
nulla ergo in inferno est redemptio . quantumvis ad
penitentiam misericordiam . est tamen ibi in excellitas quantumvis
tamen ad acerbitatem : quod enim hac erit
alio prout . Et ut discurrant per oes
opiniones super infernatas . Bicamque

prima positio. qd in finali iudicio
mia dei se extendet. tam ad de/
mones. qd ad dñatos hoies. quia
non obliuiscetur deus. misere/
ri. sed post tormenta miserebit/
ur deus eoz dicimus. qd hec posi/
tio er^a. est t ffa. Nam sacra scrip/
tura. d. Ite maledicti. in. i. c. q. p. e.
d. t. a. eius. Ille ignis est eternus
qa ibi mali eternali puniuntur.
Dicemus. n. vt ait Augu. 21. de ci/
uitate dei. Quod dñati possint
saluari est dicere. qd salui possint
dñari. qr sicut ibi sunt confirma/
ti in bono. ita ibi sunt obstinati. in
malo. Quod ergo dicebatur. qd n
obliuiscetur. d. m. potest referri ad
hanc vitam pntē. vbi non obliu/
scetur. n. d. qr semper est paratus
miseri. t pcere. Tel sm: hoc meliu/
us referemus ad vitam futuraz.
Dicemus et qd dñatis ipsis deo.
non obliuiscetur misereri. qr cum
eis misericorditer agit. puniens
eos minus. qd sunt digni. Sed aat
po que dicebat. qd deus statim ini/
serebitur. qr non continebit in ira
misericordiam suā. est multo irra/
tionabilior alia. Dicere quidē. qd
mali. sic saluabuntur in iudicio. qd
nullam penam sustinebunt. est di/
cere deum in misericordem. qd nul/
lo modo iustus. qd nephas est di/
cere. Quod ergo dicunt. qd non po/
tinebit. in. i. m. s. Exponit hoc Au/
gusti. 21. de ciuitate dei. c. 25. d. sic
nos expectabamus. qd non obliu/
sceretur nr̄i miseriri deus. vult vt
illud. non continens referatur ad
malos in pnti. quos deus semper
est paratus recipere. vel qd refra/
tur ad malos. in futuro quibus de/
us semper miserebitur. tñ qr punit
eos minus. qd digni sunt. Tñ et qa
in tali pena. est dar gradū. vt vñq.
minus alio crucietur. t puniatur.

qd semper cum misa fieribz. Qd
vero addebatur de scis. qd interce/
bāl p eis. dñm sm euangelicā sen/
tentiam. qd tunc chaos magnū fir/
matum est inter homines. t reproba/
tos. vt mali non possint ire ad ius/
tos. t iusti ad iniustos. per cōpas/
sionem. t vt p eis orēt. vnde Gre/
go. in ome^a. super euan^a. i^o. b. lu/
ce de diuite cōstringuntur. vt nul/
la ad reprobos cōpassione mouea/
tur. Nam tunc auctoris sui iustitia
conuicte tanta rectitudine ipsi.
quippe iudici concordant. cui in/
herent. t eis quos eripere nō pnt.
nec ex misa condescendunt. qr tm
illos a se videbunt extraneos. qd/
tum ab eo que diligunt. auctore
suo conspicunt repulsos. pr. n. sal/
vatus. non cōpatietur filio dñas/
to. nec econtra. Immo sm ysyd.
vtroqz mō gaudent sancti. s. d. la/
uatione quā receperūt. t de iudi/
cio. quod euaserūt. t de utroqz de/
lectabūt. vñ de diuina misa. que
potissime apparebit in salutis. t
de diuia iustitia. que potissime ap/
parebit in dñatis. Ad huc ēt i vi/
ta ista experimento cernimus. qd
viri delectātūr iusticie. t veritatis
t ptra quoscūqz in iniūicos mo/
uentur. qn videtur eos facere. t
gaudent de eorum punitione. qd
maxime implebitur in bonis. i iu/
dicio qn videbunt malos puniri.
quia gaudebunt de diuina iustitia
t maxime. qr scient. calem esse dei
voluntatem. cui inseparabilit ad/
herebunt. vnde Joānes in canonī.
sua. d. Est aut peccatum ad mortē.
nō pro illo dico. vt roget quis. Et
pr Aug. in de ciuitate dei. c. 25. d.
non esse orandū pro demonibus.
nec pro dñatis. nec ēt pro hijs q
sunt in vita ista. si constaret nobis
qd vñqz in finem perseverarent

in malo. Si ergo oramus p̄ q̄z tū/ cūq̄z malis. in vita ista hoc est. q̄a speramus de saluatione. et conuer siōe eoꝝ ad penitentiam. vt puer si saluentur. Quod vero addebat de ciuitate huius. q̄ deus dixerat illam subuersuram. et n̄ non fecit p̄p q̄ vt videtur pari ratiōe q̄z tūm cūq̄z scriptura. dicat q̄ ma li in eternum punientur. non tū oꝝ sic esse vt in eternum puniantur. Bici d̄z q̄ non est simile. q̄ iuravit angelus per viuentem in sc̄la. q̄ non est amplius tps. Post. n̄ diem iudicij. non est amplius tps miserendi. et ulterius penitentiaz agendi. neq̄ merendi. nec demerend i. p̄p q̄ q̄z diu sumus in vita ista. q̄ possimus penitentiā ager multa dicuntur nobis per p̄minatio nem. vt convertamur a via ma la. p̄p q̄ sacra scriptura. sic loqui tur. vera est q̄ p̄minatore loquit. sed post diem iudicij. q̄ nō ē amplius tps miserendi. nec p̄t cē in tellectus scripture. per p̄minatio nem. sed solum per assertionem. p̄p q̄ s̄la esset scriptura. que hoc asserit. nisi. sic esset vt asserit q̄ in piū est cogitare de sacra scriptu ra. 3^a at op^o. que dicebat. q̄ deus miserebitur. non oſbus dānatis. s̄z solum hoſbus dicit d̄z. q̄ qua rōe possint saluari dānati. eadem rōe p̄nt dānari saluati. et demones sal uari vt. d. Aug. 21. de ciuitate dei. c. 25. Et q̄ ibidem dicit demones. saluarinon p̄nt. nō dicit hoſes dānatos saluari posse. Quod aut̄ dī cebatur. q̄ conclusit deus oſa infidelitate. ſm ap̄lum. vel vt h̄z alia h̄ra in credulitate. vt oīuz misereatur. n̄ est intentio ap̄li q̄ nullus dā netur. sed hoc referendum est. ſm Augusti. 21. de ciuitate dei. c. 25. ad ipſos predeſtinatos qui ſcdm.

Aug. ſunt vase mīc. quos deus cō clufit infidelitate. vt oīum talium deus misereatur. vel poſſimus dī cere. oēs ſic concludit. vt oīum miſereatur. i hac vita vt nullus poſſit conqueri de diuina mīa. ſed d̄ ſua culpa. 4^a. opio eſt q̄ diuina mīa ſe extendit. ad dānatos ipſos. nō ad oēs. ſed ad baptizatos ſolum. qui fuerunt particeps corporis. et S. dñi. Debet eī erronea iudicari. nā cum d̄. ſiquis manducauerit. ex h̄ pane viuet in eternū. intelligēdū eſt. ſi manducat digne. et ſi in tali ſtatū ſe teneat. Quia vt d̄ ad cor; 11. Qui. n̄. manducat. et bibit indi gne iud. s. m. et b. Vel poſſum⁹ di cere vt. d. Aug. 21. de ciuitate dei. ca. 26. Non manducat corp⁹ ch̄ri. qui non ſunt in corpore ch̄ri. Eſt tū intelligēdū. q̄ corpus ch̄ri p̄t ſum̄ tripl̄r. ſ. mālr. et h̄^o p̄nt ifide les māducare. q̄ p̄nt ſumere ſp̄es illas. ſub quibus eſt corpus ch̄ri. Sacramētalr vero corpus ch̄ri. il li manducant. qui credunt. ſb ſpe ciebus illis eſſe. ch̄ri verum cor pus. et ſanguis vere. q̄ fideli bus bōis. et malis competit. Sp̄ualr ve ro corpus ch̄ri ſumunt illi. q̄ ſi ne remorsu p̄ſcie. hoc faciunt. hoc tū intelligēndum eſt: qui mandu cant corpus ch̄ri ſp̄ualr. viuere in eternum. dū tū perseverent. 5^a. et opio. ſ. Quod deus miserebitur baptizatis. qui fuerunt particeps corporis Dñi n̄ri Iesu ch̄ri. et fuerunt fideles. dū tū in heresim la piſ ſiuerint. vel i q̄dcūq̄z peccatū eſt tū er^a. et ſſa. q̄ vt d̄ ad hebr. 11. ſine fide in poſſibile. eſt placere deo. Si ergo poſt ſuſcepſionē fi dei in heresim. fuerunt elapsi in poſſibile eſt talr placere deo. 6^a. at opio. ſ. q̄ deus miserebitur oībus fidelib⁹ in iudicio. dū tū in fide

Tracta.

De

sua permanerunt est falsa. Quia si
des: sine opibus mortua est: et apostolus
ad cor. 11. d. Si huius oem fidei:
ita ut montes transserat. sed non
habebat nihil suum. Dato ergo quod quis
haberet tantam fidem: quod montes
transferriri facheret: dum tamen charita/
tem non habeat: nihil sibi pradest ad
vitam. Cum autem dominus. Qui credidet/
rit et baptizatus esset. dicit dominus quod intelligere
dum est de his quod credit per fidem formata
per charitatem non autem de his qui cre-
dit per fidem informe quod est mortua. Quod
autem dicebatur de fundamento: quod si
manet fides: manet fundamentum: quod
dicendum est: quod fundamentum illud
est christus jesus. Et si hoc fundame-
num est fides: hoc est prout hac fide
coniungeris deo vel ipsi christo je-
sus: et est membrum eius: quod non facit
fides informis: sed fides forma-
ta: et charitate juncta. Si ergo aliquis
peccata venialia committimus: propter
peccata non damnabimur: quod ad hunc
manet fundamentum: quod est christus
quo manente perire non possumus.
7. autem opinio que dicitur quod in iudicio
deus miserebitur infidelibus: non
osibus: sed his qui se exercitaue-
runt in operibus mie: et est erro-
nea et falsa. Quia quicquid nos ex-
citamus in opibus talibus: sine cha-
ritate et fide: nihil pradest ad salutem
factum est. Non velle dicere velle illu-
minari a sole: et nolle converti ad
solem opera ergo facta sine cha-
ritate valent: ut conuertamur ad
deum: sed ad vitam nihil valent
si in hoc permanet homo. Bi-
cimus ergo: et concludamus quod que-
cumque mala quis fecerit: dum tam
men finaliter: in charitate moria-
tur in alia vita penas purgatori-
as sufferre poterit. quia forte non
sufficienter: in hac vita penitentia
egerit de peccatis suis. Attamen

ex quo in charitate morimur: non
qua penas eternas sustinebimus.
Sic ergo quicquid in peccato mor-
tali decessit: in perpetuum damnatur:
iuxta illud Ezechiel. 18. Si
impius egerit penitentiā de pec-
caris suis: omnibus iniquitatibus
suis: quas operatus est: non recor-
dabor. In iustitia sua: quam opes
ratus est vivet. Et sequitur si auer-
terit: se iussus a iustitia sua: et fece-
rit iniquitatem. omnes iustitiae
cius: non recordabitur: quod intel-
ligendum est ad salutem: quia tales ius-
titie nihil proficiunt: sibi ad salutem.
Cap. 12. Quod democritus. Et aie se
pate pueri vere pati ab igne inferni

Post Omnia su-

Predicta investigare restat
quod anima in inferno crucietur: et
patiatur. Dixerunt aliqui ange-
los esse corporeos. Ideo mali an-
geli patiuntur in inferno median-
tibus suis corporibus. Sic etiam
voluerunt quidam aliquos homi-
num: habere corpora aerea: non
vita naturaliter: que nunquam
deponunt: et mediantibus illis co-
poribus subtilibus dicebant ani-
mas pingui illis corporibus gros-
sis. Anima ergo recedes a corpe
poterit pati ab igne inferni: sum
hanc sententiam. quia defert ses-
cunt: quoddam corpus subtile: in
quo poterit sustinere penas igne-
as. sed cum primum teneamus: et
veritas sit animas: et angelos: esse
substantias spirituales: videndum
est: quomodo possunt pati a cor-
pore ignis: Bicemus ergo pati
dolorem: hoc est sentire dolorem
pati. non ab igne. hoc est sentire im-
pressionem factam ab igne. Sentis-
re. non dolorem est id: quod calefieri: vel
pati: quod sum habere lapides. non pueri pati ab

igne: qz s3 h3 lapides: cū pñt pati: & calefieri ab igne doleret. Dolor ḡ addit supra passionē. sens9. S3 cū sensus: sit suscepit u9 spēx sine mā. & n̄ sit sensus: nisi p̄mutatio nē intentionalē. psequens ē vt dolor formaliter: imutatione intentio nali fiat. Immō imutatio realis i/ pedit sensus: qz caro minus cale/ facta: non percipit dñas tangib/ les contingit enim: de quodam cū nimis haberet pedes ifrigidatos posuit eos: in aquam nimis cali/ dam: nec sentiebat aquam illam: nisi prius aliam partem carnis de cocte: caderet de pedibus eius. Immutatio ergo realis impedit sensus: Ideo natura fecit: qz oculi/ lus esset discolor. vt posset omnes/ colorem sentire. Et fecit carnē eē pportionē medianā inter qualita/ tes tangibles: vt posset excellen/ tias tangibilium cognoscere. Si ergo sentire ex intentionalī imuta/ tionē: erit dolor perceptio imuta/ tionis intentionis displicentis. Est ergo i/ carne: duplex passio realis: in quantum realis calefit: & in hanc imutationem licet ca/ ro calefiat: non tamen proprie sen/ tit: qz non sit sensus: per imutatio/ nem realem: sed magis impedit. Alia passio in caro est intentiona/ lis. in qz caro sentit. Si ergo tol/ leretur a caro imutatio intentiona/ lis. manente reali. nec sentiret ca/ ro: nec doleret. sed pati posset. sicut & lapides patiuntur. & econtrario si tolleretur realis: qz non est possi/ bile manente intentionali. immo plus doleret. Est nibilominus no/ tandum. qz maxime patimur. & dole/ mus. in qualitates tangibles. a quibus dependet corpora nostra. & que possunt corpora nostra de/ struere. Hys itaqz prelibatis inue-

stigare possimus. quomodo spiri/ tualis substātia pari. possit ab igne. Dicemus vero. non esse inconue/ niēs corporalia: qz non pñt virtute p̄/ pria agere in spiritualia. hec face re in virtute alterius. vt fantasnia ta: que sunt corporalia in virtute luminis intellectus agentis. pos/ sunt agere in intellectum possibi/ lē. oportet tamen qz semper sit ali/ qua uirio agētis ad patiens. Et iō cum essentia anime. sit in qualibet parte corporis. Erit ergo intelle/ ctus possibilis. in organo vnto. p̄/ pter quam vniōnem. licet non pos/ fint fantasmatā agere in intellectu/ m possibilem sui virtute. hoc ta/ men poterit facere virtute lumini/ nis intellectus agentis. Sic & in p/ posito corporalia: aliquā vniōnem habent ad spiritualia: aliter enim esset vniuersum destructum. Sed ex ista vniōne: non habent corpo/ ralia qz possint agere in spiritualia. s3 magis e2. qz se p̄ corporalis sba gubernari h3 p̄ spūlē. nec tñ ē i/ puenies. qz i/ vture dei corporalia possint aliquā similitudinē i/ pme. i/ spūlia ēt nocuā. & ēt vex dolorē cāre i/ eis. Si. n. qlitates tangibles. qz ab eis dpedet corp9 pñt sic sēsū carnis i/ mutatiōnalr: qz th cant dolorē cū magis dpedet spūs. a deo qz cō/ pus nuz aqlitab9. tangibilib9 pote/ rit ignis iferni. vture dei. aliquā itē rōz orribilē. cāre i/ spuz. siue i/ aiaz aq magis affliget. & cruciabit. qz as/ fligaf caro. siue corp9 ab hys qlitatib9 tangibilib9. Plus & dolebit: & plus cruciabit aia. ab igne sine pparatiōe. qz doleat nūc caro ab igne afflita. tuz qz magis dpedet a deo in cuius vture agit ignis. qz faciat caro aqualitab9 tangibilib9. Tu3 ēt quia caro ab igne afflita.

mutatur realiter. et intentionalem. que imutatio realis. ut quod calefit impedit perceptionem doloris. et imputationem: et intentionem. Alio autem solum imutatur intentionalem quod solum sentit. sive ut proprie dicatur percipit lesionem. et dolet. et cruciatur maxime. non autem imutatur realiter quod non calefit. Iz ab igne cremetur. et crucietur. quod in illo suus dolor. et sua afflictio impeditur.

Lapi. 13. Quod in animabus damnatis. Et demonibus intellectus fungitur vice sensus. Et quod tales substantie cremantur. quod videntur sentire se cremari.

Quidam hominis non querit diceret aliquis. non esse impossibile. Corporalia quantum in virtute diuina. posse in spiritualia agere. quod non concordant in malo corporaliter et spiritu. Agentia anima et patientia. omnes in materia concordant. ut est per habita declaratum. Dicimus ergo quod qui intelligit. quo modo sensus. sit susceptius spiritus. sine malo potest intelligere veritatem. huius quoniam. Est enim sensus quantum ad prius spectat. susceptius spiritus. sine malo quod talis suscepit sine male. et quod est talis suscepit in malo. quod in hoc concordat sensus cum intellectu. et malitia. cum in malibus. ut intentionalem litterim imutentur. Sed si spiritualia. non imutantur a corporibus hoc est. quod agens poterit esse prestantius paciente. In virtute ergo propria non poterit male imutare. sed in virtute alterius. Ignis ergo inferni in virtute dei. agit in animam. intentionalem imutando ipsam. sed quemadmodum eam affigit. et cruciat. et ut

magis ad puncum descendam. Dicamus quod pie peccatorum. quod sua ratione. et suum intellectum supponerunt rebus malibus. et sensibilibus dignum est. ut intellectus in eis fungatur vice sensus. ut sicut natura litteri ignis. potest immutare sensum quando intentionalem imutationem. Sic ignis inferni habet virtute. dicitur in intellectu animae separate vel habet in intellectum spiritus maligni intentionalem qualiter imutationem. propter quam vere affigitur anima sicut vere affigitur caro. propter imutationem intentionalem factam in sensu. Ex hoc autem apparet dictum. Grego. In dialo. Quod anima crematur in inferno. quod videt se cremari. ut exponatur videt. habet sentit. sed quem modum est quasi propositio. per se nota. quod homo predicatur clauditur in sancto nullus. non dolet nisi quod sentit se cremari. dictum est. non. quod in anima separata et in maligno spiritu intellectus fungitur vice sensus. et quod ad intellectum spectat videre. et cognoscere voluit. sic log. Grego. quod per intellectum ad quem spectat videre. et cognoscere anima crematur. et quia non fit. per hoc quod intellectus fiat sensus. sed quod fungitur vice sensus. ut sicut caro per sensum vere dolet. et cruciatur. sic anima vere affigitur. et cruciatur. per intellectum. Revertamur ergo ad propositum. et dicimus. quod rerum creatarum. quedam sunt simplices in malitia. ut angeli. et anime. Quedam simplices malitia ut lapides. et ligna. Quedam sunt malitia. cum hoc in aliquid participant de conditionibus in malibus. ut organa sensitiva. que ies malitia sunt. aliquid in participant de conditionibus rerum in malium quia sunt susceptiva spiritus. sine male. Lapides ergo. et ligna que solum sunt

sunt mālia. solum mālū imutatur. Anima & species solum imateria litterū imutantur. Organa vero sensiua & maxime sensus tactus materialiter & vitroqz imutatur. quia cum virisqz cōmunicant. cum lapidibus quidem. & lignis propter materiaū imutantur. cum spūali bus at s̄bi s̄ p̄t imalr imutat. Et inde est. q̄ imutatio realis nunqz a sensu derivatur ad intellectum. Nunqz. n. intellectus. potest fieri frigidus aut calidus. vt dicitur. 3. de anima. vbi oñditur. q̄ non est corpus. nec virtus in corpore. sed imutatio intentionis a sensu peruenit. vsqz ad intellectum. sed inter eas duas imutationes. hec est dīria. quia s̄m imutationē realem sit corruptio. passi s̄m quez modū scriptum est. q̄ passio magis facta abicit a s̄ba. sed s̄m imutationem intentionalem. si sit ultra p̄portio nem. debitā cātur dolor & cruciatus. non aut corruptio. p̄p hoc lapides imutari solum realr corrūpuntur non aut dolent. sensus aut volere & corrūpi p̄t. Anima aut dānata qz solū intentionalr imutatur dolere p̄t in mente. sed nūqz corrupti. nūqz talis passio magis facta abicit a s̄ba. Et de hoc intelligitur. q̄ agens & patiens semper cōicant in materia. vt de alijs agentibus. que per ampliorem actionem corrumpere p̄nt. Illa talia agentia & in essentia cōmunicare. Nunqz. n. dolor aie existentis in inferno cessabit. qz talis passio non cessabit. qz aia corrupti non p̄t a cali igne cum secū non cōmunicer in materia. Bicemus ergo. q̄ sicut deus in beatis est oia. in omnibz. qz qcqd bō desiderabit. erit & deo suum desideriū ad impletū. Sic ignis inferni in aia separata

6. thop. c.
9.

est quodānō omnia. in omnibus qz ad afflictionem. quia ille virtute diuina affigit intellectum. q̄ fungitur vice sensus. vt q̄ nō pos sit de aliquo cogitare. Bicemus ergo. q̄ sic affigitur aia per ignē. sicut nunc caro per ignē. Qd sane est intelligendum. quia multo amplius affigitur aia per intellectū ab igne. qz nunc caro per sensum. & multo magis est ille dolor. quā iste vt superius fuit declaratum. Est tamen non consonū vt s̄m illā partem corporis. vt s̄m linguam fieret cruciatus in diuite. s̄m quā plus peccauit qz epula. qz. s. Si ḡ diues ille dum viuebat in corpore. fuissest positus in igne cruciare tur lingua inflāma. q̄ punisset dolor in animam per corpus mediā te sensu lingue. Sic virtutē diuinā talis dolor. & maior erat in aia diuitis. separata per illud quod agebat ignis inferni in intellectu eius. plus egisset. dum viuebat in sensu. vt per que peccat homo. p̄ hec torquetur. Nam l̄ in inferno esset aia diuitis. non habentis corporalez linguam. tamen talis cruciatio virtute dei poterat causari in anima separata per intellectuz qualis fieri eo viuente. per linguā & sensum. Hoc ergo modo p̄t intelligi lingua diuitis. & dignus l̄bi. quia ille diues sic affigebatur in aia exuta. ac si fuissest in igne posita. carni coniuncta. Deus. n. est causa cāz. & quidqd potest mediantibus. secundis s̄bi. bene potest sine illis. Si ergo potest affligere animam per ignem. median te carne. sic potest eam affligere sine carne per ignem. p̄setebat ḡ diues q̄ lazarus intingeret dignūsum. & refrigeraret sibi linguā. id est petebat q̄ saltēti temperare

K

tur in vita ista per guttā aque po-
scit līqua si q̄s p̄bureret i igne.

Lapi. 14. Quō verificatur di-
ctū Aug. q̄ aie dānate exute cor-
poribus. euntes ad infernum. dñr
ire non proprie ad corporalia. s̄z
ad similitudines corporaliū.

VII dicta DOC-

Voris. sic excellentis & san-
ctissimi. ac Reuerendi patris Au-
gusti. sane solideq; intelligātur. s.
q̄ anima exuta a corpore non se-
ratur ad corporalia loca. sed ad
similitudinē corporaliū. Est diligē-
ter aduertēdū. Modū suū. cē vi sē
per attribuat factum ei. quod est
faciendū. s̄m quem modū loquit̄
ipse. g. super gene. ad litterā. Qd
deus mouet spiritualem creatu-
ram. per tempora non per loca. cō-
stat autem q̄ per loca mouentur
angeli. descendūt. n. de celo ad ter-
ram. non tñ mouētur per loca lo-
calr. q̄ non p̄mēsurant se corpo-
rali loco bñ tñ mouētur successiue
cū applicat virtutē suam ad vnuū
locū desinūt applicare eā ad aliū
vt cum sunt in celo ēp̄ireo nō sūt
in terra. Igr q̄ successio ipsi ap-
plicat: q̄ q̄cqd successiū est ip̄e
mēsurat bñ q̄ huius. Jō Aug. ip̄z
motū angeloz diuidit per loca. q̄
nō mouētur sub hac rōe q̄ mouent
successiua que sunt nūc in uno lo-
co. nunc in alio: Idē dic̄ creature
spūalē moueri per tpa. non p̄ loca
.i. moueri successiue. nō localiter.
Q̄uis vere nūc sit spūalis sba nūc
in uno loco. nunc in alio. Sic & in
pposito. q̄uis locus infernalis cor-
poralis sit. tñ si p̄sideram⁹ modū
& rōes q̄fr aie dānate sunt in ifer-
no. Dicemus q̄ aie dānatoꝝ non
serunt ad loca penalia. S̄z magis

serunt ad similitudines corpo-
rum. q̄ ad corporalia loca. Sic
etiam licet celum ēmpireum. ad
quod seruntur anime existentes.
in celo ēmpireo. dñr cē in padiso
& anime eantes in paradiſo. non
dicuntur ire. nec ad loca corporalia
nec ad similitudines corporum.
Sed ad aliquod excellentius. s̄z
corpore. q̄ similitudine corporū.
Est itaq; infernus corporalis loc⁹
quia ē locus infimus. & ille ignis
est corporalis ignis anima tñ exu-
ta corpore non est localiter. i. p̄ p̄
mensurationem: siē corpora q̄z
p̄mēsurauntur loco. sed solum per
applicationē virtutis ad inferna-
lem ignē. Ex qua applicatione in-
fernalis ignis similitudinē suā in-
tentionalē virtute diuina imutat
intellectū. s̄a anime. q̄ s̄bē separa-
te. Ex qua īmissione vere crucian-
tur. tā anime dānate. q̄ spūs mali
penalitas itaq; aie ē ex īmutatio-
ne similitudinaria. & itētiōali. & iō p̄
vt aia fertur ad loca ifernalia. vel
ad loca penalia nō vñ ferri ad co-
pa. s̄z ad similitudinē corporū. q̄i su-
scipiēdo itētiōali similitudinē cor-
porū cruciatur & dolēt. Nec valē
si q̄s oblyceret. ex h̄ aīp̄ n̄ feraſ ad
penas. s̄z ad similitudines penaꝝ: q̄e
vt late disputauim⁹ vñ pena & vñ
dolor. ē ex eo q̄ p̄cipim⁹ leſiuū:
vñ īmutorōz aliqz terribilē. Itaq;
q̄ nō sētū nō dolet. & q̄ sens⁹ n̄ p̄
cipit. nisi īmutationē itētiōalē vñ
pena. & ver⁹ dolor ē ex hui⁹ īmu-
tatione itētiōali. Siē n̄ ḡ aia p̄
iūcta corpori vñ dolet ex eo q̄ p̄ sē
suꝝ applicat igni. Cū sēſ⁹ s̄m q̄
huius & p̄t sētū nō īmutat corpora-
lē. & realr. s̄z itētiōali. & simili-
tudinaria. sic & aia separata p̄ ītelłz ap-
plicata ad ignē p̄ hāc īmutationē
vere cruciatur & dolet. Aduerten-

dū tñ q̄ vi supradiximus l3 intel
lectus fungatur vice sensus nō tñ
intellectus sit sensus: t alr immu
tatur intellectus q̄ sensus. Suffi
cit tñ q̄ et hoc recipiat siml̄ intel
lectus sicut sensus. Quia veſt̄ cru
ciat̄ aia per intelluz sicut corpus
per sensū:nec tñ o3 q̄.f.malignus
sit sp̄ p̄iunctus igni corporali iferni
ad h̄ q̄ crucielur t patiat̄ has pe
nas. Hec est necessariū q̄ sp̄ por
ter ignē inferni secū : q̄ potens ē
deus similem imutationē facere
t similē penā horribilē in aia sine
spū malignoſine igneſic cū igne
instantū ḡ dicm̄ sit q̄ siue in nobis
siue in aia ſeperata n̄ fit dolor ex
imutacione reali: ſz ſolū ex inten
ſionali. Et q̄ ire ad infernū eſt ire
ad locū penalem t ad locū dolo
ris: i deo dicit̄ eſt q̄ infernus ma
gis vicit ſimilitudinē corporoz fm̄
quem modū immutari pot̄ aia ſe
parata q̄ dicatur corporalis fm̄
quem modū immutari nō pōt̄ vt q̄
infrigidetur t calefiat. Quia ſi ſic
effetm̄ poſſet calefieri q̄ ad vlti
mū fieret ignis q̄ oio ē absurdū.
Et.ii.diligenter notandū ad ple
nam intelligentiam victor̄ Aug.
vt poſſimus adaptare oia iſta ver
ba ad propositū n̄m̄:q̄ aia exiſ
in inferno duplicem paſſionez bz̄
v̄l̄ duplicit̄ dolet. Primo q̄ cru
ciatur. Scđo q̄ ſic carcerata cru
ciatur. Sicut.ii.corpus n̄m̄ eſt in
loco per cōmensurationē. ſic spūs
ē in loco per virtutis applicatōe:
t ſicut nūc hō corporalr viuens
ſue libertati relici9 pōt̄ ſe q̄men
ſurare nūc iſti loco. nunc illi p̄t
vult: ſz ſi poneref in carcere h̄ nō
poſſer. ſic spūs ſue nāe derelictus
pōt̄ applicar ſuā v̄tutē ad q̄d̄cūq̄
corpus: ſz pp̄ hoc nō patif: ſz po
ḡea in pena delicti faciū eſt q̄ aia

vānata ſuā v̄tutē applicare non
poſſet.niſi ad tale corpus: vt ad i
fernalem ignem: vt ex hoc quaſi
dicatur eſte in carcere t hoc ſit ei
magna pena: fm̄ quem modum
ipſi maligni ſpūs q̄ tenent̄ reclusi
in infernū dicent ch̄ro vt qd̄ tibi
t nobis fili dauit veniſi ante tem
pus torquere nos. Secunda eſt
pena anime dānate. quia non ſo
lum carceri addicta cogitir v̄tut
em ſuam applicare ad tale cor
pus. vt ad ignē inferni: ſed q̄ ex
tali applicacione ſic fit intellectui
ſuo quedaz horribilis immutatio
ex qua imutatione veriſſime cru
ciatur. Qualitercūq̄ tñ ſumaf in
fernus ſiue dicatur penalis locus
q̄ eſt carcer anime. ſiue anima ſit
in tali corporali loco non eſt ibi
localiter percōmensurationē. ſz p̄
virtutis applicationē. Aude Au
gu 12.super gen. d. anima z exuta
corpora ad corporalia nō ferri niſi
cū aliq̄ corpe vt nō locali ferri ſi
vero dicatur infernus locus pena
lis ratione imutationis quā facit
i aia t ignis nō oř eē qd̄ corpale.
ſed ſilitudo corporaliū q̄ ſia ſo
lū imutaf intentionalr t ſilitudi
narie. nō vere calefit. nec frigefit.
ſed ſolū cruciat̄ t dolet. nō q̄ cor
poralis loc⁹ ſit infern⁹. t eī ignis.
ſz q̄ vt dicm̄ ē mōs eēndi nō ē ita
ſic ea q̄ corporalr ſſ in loco. vt ex h̄
v̄ſificent̄ dcā Aug. vt ſia cū ē exu
ta corpe nō ferſ ad loca. i. ad mōz
eēndi reꝝ corporaliū i loco. ſz ad ſili
indines corporaliū. i. ad mōz reꝝ
ſpūaliū i loco exiſtiū qd̄ ē p̄ appli
cationē v̄tutis. v̄l̄ p̄ ſmutatōz iſe
tionalē. Sic at dicim⁹ d aia dāna
ra. ſz ſia brā n̄ ferſ ad loca corpo
lia p̄t v̄l̄ eē ipaſiſo. nec ad ſili
indinē corporaliū. ſz ad aliq̄ excel
lēni⁹. Et enim celum empireum

ubi sunt angeli beati. et ad q[uo]d seruit anime beate locis quidam. s[ed] vere d[icitur] anima esse. ex hoc paradi so. q[uod] est in celo in ipso. q[uod] fruictus ipso deo. vere paradisus aie. sic locus amenus eius. et regio in q[uod] optime est. sibi sicut ipse deus. q[uod] nec est corpus. nec similitudo corporis. s[ed] est longe et in infinitu. quid excellenterius oibus creaturis paradisus anime dici possit.

Lapi. 15. Quomodo preter radisum et infernum est dare purgatorium. et limbum puerorum. Et q[uod] ante christi aduentum erat dare limbum sanctorum patrum. Et quoniodo pro peccato temporali debet infigi pena eterna.

VQlentes pre-

sentem tractatu consumare quem intitulare volumus de p[re]destinatione. et prescientia ratiōe quarum de paradiſo ad quem feruntur predestinati. et de inferno. ad quem feruntur presciti logu[m] sermone[m] fecimus. Volumus sumatim ad maiorem gloriam beatorum. et ad maiorem miseriam damnatorum dire. quid nos[ce] paradisi. et quid inferni intelligi debeat. **Sic[ue]** n. Augustinus. 12. super gene. ad litteram. q[uod] licet latina lingua. hoc sonet ut dicatur infernus locus inferior. et subtus terram. et sicut corpus mortuum subtus terram ponitur. sic anima peccatrix. que se quens voluntate corporis dignatur subtus terram ponit. et ex hoc in infernum descendere. Tamen videlicet in eodem d[icitur]. s[ed] in grecā lingua origo nōs inferni appellari afflictio. eo q[uod] nihil suave habeat. Idem etiam in eodem loco et c[on]tra.

dicit. Quod nūq[ue] sibi occurrit scriptrura canonis inferni. alicubi in bonum posuisse semper. in infernum sumitur si malam partem. et pro afflictione. et p[ro] carceritate gaudioz. Sic ergo intelligimus infernum. ut omnine illud habeat. quod damnatis displiceat. et si ignis inferni potest habere lucem. hoc nō est nisi ad dolorem damnatorum. vnde p[ro]p[ter]a. de summo. b. lib. I. ca. 29. dicit Ignem gehenne ad aliquam lumen habere. et ad aliquam nobis habere. hoc est lumen ad damnationem. ut videant impi se in tanta miseria constitutos. et ad quas afficiantur. vnde doleant. Et non h[abent] ille ignis lumen. vnde videant et gaudient. Ponit autem p[ro]p[ter]a exemplum de illis tribus pueris missis in fornace ignis ardenti. qui ignis combussit in eis. q[uod] erat circumstant. q[uod] combussit vincula. vnde erat ligati non autem combussit. q[uod] erat placens et delectans. q[uod] nec capitulus capitis eorum erat aduersus. ut dicit. Game. 3. Sic enim ignis et alia que sunt in inferno agent. q[uod] erunt ad damnatorum tristiam. non autem que ad letitiam. Sic in beatissima ep[iscop]o paradisus. d[icitur]. quidquid posset excoigitari gaudium non autem aliqd triste. vel moleste. Et ergo paradisus locus. in quo bene est ale infernus. aut enim. ut p[ro]p[ter]a. Dicit autem paradiſum. et infernum est dare. seruitus locum. s[ed] purgatorium. Cum n. multi decebat cum charitate. et gratiam tamen q[uod] non sufficientem penitentiam egerunt. in hoc mundo de peccatis suis. et quis nullu[m] malu[m] impunitum. sic ut nec bonu[m] irreverenter. multarum. et sic se habentes possunt hanc vitari alias penas tollendare. et in paradisum introire. et salvi fieri. sic quasi per ignem. **P**onit ergo

oēs pene purgatorie sunt. vt vide
tur Ioh. lato. sensisse prout ei Augu.
sponit. Quia in vita ista pene pur
gatorie sunt. qz aliqui flagellatur
in vita ista. nec ex hoc penitet. sed
ex h̄ icipit qz eoꝝ. dānatioꝝ bar.
n. flagellatum non penituit. Ha/
bucodonosor flagellatus ad peni
tiam reuersus est. In vita ergo p
senti. vt experimento videm⁹ fla
gellationes. ⁊ percussionses diuine
vel sunt purgatiōes. vite p̄ntis. qz
per eas hoies conuertuntur. ⁊ bo
ni sunt. vel sunt initium carentie
felicitatis eternae. qz per eas hoies
non correpti. sed potius indurati
morientes ad inferna descendūt.
Unde Isy. 3. de sum. b. c. s. d. Qd
omnis diuina percussio. aut ē pur
gatio vite p̄ntis. aut est initium pe
nie sequentis. Et subdit qz quibus
dam flagella. ab hac vita inchoat
⁊ in eterna percussione perdurat.
Et sic in hac vita. non oēs pene se
purgatorie. ⁊ multo magis in ani
ma. Est ḡ triplicē locū dare vꝫ. pa
radisuꝫ qui est decedentiū cū grā
⁊ non habentium ad purganduꝫ.
Est ⁊ purgatoriū. qui est decedeni
tiū cū grā. ⁊ h̄ntim ad purgan
dum. Et infernius dānatorꝫ qui est
decedentiū. sine grā. ⁊ non valen
tium purgatorium recipere. Gz
qz duplex est peccatiū vꝫ. Actuale
⁊ originales. Decedentes in ori
ginali. qz careat grā nūqz vident
deum. habebunt ergo penā dāni.
pp carentiam grē. sed non habe
bunt penam sensus. qz tale pecca
tuꝫ nō est ex i ordinata delectatiōe
ſz solū ex origine p̄boplaustorꝫ h
ctuz. Et qz pena afflictiois rñdet
gādio in ordinate delectationis
nullam habebunt penam sensus.
Pret̄ ḡ paradisiū: inferni. ⁊ purga
toriuꝫ est dare limbū pucrōrum

qz est quartus locus. sed deceden
tes in actuali peccato digni sunt.
vt tormentis. ⁊ penis eternis
plectant. Insuper preter om
nia hec Tria loca ante christi
aduentum erat dare alium locuꝫ
scilicet sanctorum patrum limbū
omnibus ante christi passionem.
erat clausa Janua regni celestis.
quia nondum solutum erat pre
ciū. pro peccato p̄imi homi
nis. prout fuit infectio. totius hu
mane nature. pro quo purus h̄b
mo. satisfacere non potuit. De
cedentes autem cum gratia. si ha
bebunt aliqua ad purgandū ibūt
ad purgatorium. ⁊ purgabuntur
cum iam purgati. non essent non
poterant ad celum ascendere. qz
non dum solutum erat precium.
nec satisfactum pro humana na
tura. Ideo ibant ad limbum san
ctoruꝫ qué ch̄s expoliauit ou
cēs secū ad celos captiuiatos. nūc
autem nullus ad talē locū accedit
vel non est amplius dare inō talē
locum. Quia si qui decedunt i grā
sine pctō aliquo statim euolant ad
celū. qz satisfactum est p̄ passionē
ch̄ri. ⁊ est per hoc amotū nature i
pedimētū. Si vero aliqui decedunt
in grā h̄nt aliqd purgandum va
dunt. ad purgatoriū. ⁊ purgari ad
celū ascēdunt. ꝑz ḡ qz non sunt
nisi quatuor loca. s. paradisus illo
ruꝫ qui decedunt cū grā. ⁊ sine pec
cato. Infernius sibi oppositus qui
est locus decedentiū. cum actuali
culpa. ⁊ sine grā. Et purgatoriū qd
est decedentiū cū grā. n̄en tñ su
ne peccato. pp qd purgari idigēt
Et limbis puerorꝫ in originali de
cedentiū. qui nūqz deū videbunt
non habentes penam sensus. sed
dāni. Altūmū aut̄ locū. vel non est
dare. yl ad eum nullus accedit. s.

limbum sanctorum patrum. quia passio christi cum expoliavit tota liter. Quādāys itaqz plibatis. qz ex dictis insurgit dubitatio. Cum dictum sit aliquos fore in eternum cruciādos. volumus priusqz huic tractatui finem imponamus diffūcultatem hanc aperire. t declarare quō deceat diuinam iustitiam. pro peccato temporali infligere penam eternaz. Dicimus qz i pecato quatuor est considerare. vñ penam peccato debitam. ipz peci cantem. peccatum commissum. t deum qui offenditur pro peccato. Omnibus his declaratis vñs p decens esse pro peccato tempora li debere infligi pena eterna. Iherima via sumitur ex parte penaruz infliciaruz pro peccatis recitar at Augu. 21. de ciuitate dei. c. II. di gitisse talium. 8. gna esse penarum positarū in legibus. s. Dānuz. vñcula/ verbera/ talionē/ seruiturez/ ignominiam/ exilium/ t mortem. vbi Augu. d. q nibil boz tanta cereritate plecatur. qzta dphendit suisse peccatum perpetuum. nec for se talio: vocatur autē talio. qn qz patitur i se qd alteri fecit vi oculū pro oculo. t dentem pro dente. p enim contingere. qz in tanto rem pore oculus alicuius eruatur per iusitiam inqzū ipse eruit oculuz alterius. per nequitia t irā. sed cere alie pene. non equantur cereritate ipsi. cū pcis vi siqs p morula parue delectationis delectas si ex hoc puniatur pena dāni. nō ozi q solu p tantā morula patias būius dāni penā. vi pp h dāniatus fit in pecunia. siue in aliq alia re qz carentia huius rei non plus tpe patiatur. nisi qzū opposuit in p petratione pcis. Inimo illa re carabis in eternum ē iuste p pcis.

qd pmisit ipuo tpe. sic de vñculis t ignominys. t de mñis alijs pñt bēre talia iuste p pcto qd ipuo tpe ppetrati ss. jheret. n. talionē nulla ē ibi alia pena iuata. q n vñppes tuo. vel saltē n i maiore pte possit de iuf dura. qz fuit pcui ppetratus. Igr si ḡtes h faciūt. qz penas ppetuas infligūt p pcō tpali. n de bem⁹ dēū de i iustitia arguere. s. d iustitia pñmeda. si pena ppetua punitat pcis. qz fuit ipuo tpe ppetratū. 2⁹ via sumif expte ipi⁹ hois peccatis. Hā pctōz vsqz ad mortē h Greg. peccat in suo extremo. qz peccauit qzdiu potuit. ex q vñs ad mortē noluit penitere. Judicā d⁹ ē. qzqzū ē de se i pcto ppetuo fuit. Igr si peccauit. si qzqzū ē d se ppetuo. pcis iuste eterna pēa plec runt. 3⁹ via sumif expte ipus pcis cdīs. nā st aliq pcā. q iusta pēa plecrunt. Cū iḡ p mortē qs auferat s sépiterm a societate viuētiū. qz si regat. vel moreref morte nāli h totū ē p accīs. Sic dignū ē vt dūs p pcto tpali possit infligere penas eternā. Hā dato qmūqz eēt futura resurrectio mortuoz. t posito qz nūqz qs moreref morbo. s. soluz posset mori gladio. Qd h sane méri iudicaret. qz siqs dlinqret in re giā maiestatē. vñ i ré publicā. qz es fer morte moriēd⁹. p quā mortē t eternū pwaref a societate viuētiū. 4⁹ via sumif expte ipus dei q ppcis offendif ifinitū bonū dignū ē vt i ifinitū patias. Sf ḡ i pcō duo. s. auer⁹ ab iñmūtabili bono. t cōuersio ad iñmūtabile bonū. Expte at auersionis. pcis ēst ifinitū. qz vñt se ab iñmūtabili t ifinito bono. s. rōc cōuersionis ē finitū. qz pñt se ad finitū bonū. Cū ḡ pec camus i ifinitū. si hñ mēsurā delicii t pcis debet eē mensura penis

03 hāc mēsurā eē finitā. t infinitā.
Lū q̄ si pena nō p̄nit eē. nisi dno q̄
potissime s̄f p̄oderāda. s. acerbitas t
duratio. Nā ex h̄ p̄oderam⁹ pena
vel q̄ eē multū acerba. v̄l q̄ m̄ltū
durat ḡ h̄m h̄ duo. 03 eē finitā t
infinitā in pena. Nō p̄t at eē ifini
tas. q̄zū ad acerbitatē. v̄l q̄ nō eē
possibile hm̄oi infinitas. vel si eēt
possibilis creatura. talē acerbita
tē durare n̄ poss̄. Si ḡ sumet hui
tas t infinitas ī p̄ea. vt r̄ndeat finita
ti t infinitati delicti erit infinitas.
ibi expie durationis. infinitas exp
te acerbatis. H̄l possumus dice
re. q̄ acerbitas pene dic⁹ qd posi
tiū. nūq̄z at finiri dic⁹ qd p̄uariū.
Lū ḡ in pctō sit priuatio ex parte
te auersionis ab infinito bono. t
ibi sit punitio ex parte cōuersiōis
ad infinitū bonū. Signum est vt
acerbitas que est quid positū re
spondeat conuersioni. Intermit
tatio pene. t carentia glorie re
spondeat a uersioni. t q̄ auersio
est ab infinito. Erit carētia glorie
cum interminatione pene infinit
ie. Conuersio vero que est quid
finitum erit acerbitas pene: finite
In infinitū ergo dānati priuabun
tur deo. cum tanta pene mis
eria. t in infinitum beate fruentur
deo cuž tanta gaudi⁹ letitia: Et in
hoc erit summa felicitas. honorū
q̄ videbunt se euasisse tantam mi
seriam. t adeptos tantam gloriā.
Lui⁹ glorie nos participes fa
ciat Christus Jesus. per infinita
secula. Amen.

Explicit Tractatus de prede
minatione: p̄sidentia: p̄aradi
so. Et Inferno. Editus a fratre
Egidio Romano. Ordinis sancti
Augustini.

Incipit Tracta
tus de peccato originalis
Editus a fratre Egidio
Romano. Ordinis Fra
trum Heremitarum. Sa
cti Augustini. qui sux̄
septē sui noīs literas. sep
tē Capitulū terminatur.

Capitulū primū. In quo
ponitur Intēlio operis.

Ego cum sim
Epuluis t cinis loqr ad dñs
meum dicens. Domine deus iu
dex iustus. Si omnes anime tue
sunt. sicut anima patris sic. t anima
filij. portabit ne filius iniquitatē
patris. Erretur ne inter nos illō
vulgare proverbiū. parres con
mederunt vias acerbias. t dētes
filiorum obſupescunt. Quod si sic
nō ē. sed iustitia iusti super eū erit.
t alia que peccauerit ipsa morie
tur. Quare innocentibus. t paruu
lis. liberi arbi. vsum non habenti
bus p̄thoplastoz noxa imputat
ad culpam: erit ne peccatum ali
quod non voluntarium cū per san
ctos tuos spū. s. inspiratos hāc se
tentia p̄fereris oē peccatum adeo
voluntarium esse. q̄ si voluntariū
non existat peccati rationem ami
cat. Iti nāq̄z paruulo si per origi
nem. quam vitare non potuit ori
ginale peccatum imputatur adno
tam. non ne fateri cogimur esse
peccatum aliqd qđ non voluntare.
sed necessitate p̄trabitur. Quod si
hm̄oi culpe ideo subditur anima:
q̄ carnī corrupte infuditur. Beccz

Quī v̄ba
adibae ad
dñs vt hs
i genesi. c.
18.

Jud puer
blū ponit
Ezech. 18
t pier. 31.

ne bonitatem tuam animam bonam a te bono deo creatam infundere corpori quod sedis tatis obnoxium esse cognoscimus. **C** Quid est ergo hoc originale peccatum? Quo parvulus iuratur ad peccatum? Quia iustitia hoc crimen culpe rationem assumit. Quo caro infecta inficit animam: per quam viam hec noxa i baptismate dimicatur. Qua liter decet tuam super abundantem clementiam animam tam purissime pro creataram permiscere maiusculam. **C** Igitur quod ad hec lucide declaranda humana industria minime sufficit. prout de celis deus cuius sapientia attingit a fine usque ad fines fortius. et disponit omnia suauiter amicere digneris eadem se de magnitudinistue. ut mecum sit et mecum laboreat. ut sciā quid de his accepimus sit coram te. et que de his veritas sit tenenda.

Capitulum secundum. In quo determinatur quid est originale peccatum. et quibus nobis noitat.

C Ratie dei inni trus auxilio. prius inuestigabo. quid est originale peccatum. **C** Mutauerunt autem quidam originale peccatum esse reatum pene pro peccato primi hominis. ut recitat amagro. 2. s. n. hoc ergo originale peccatum culpa dici non debet. Ad quod dictum forte. ideo mouebantur. quod non videbaf eis decens nec originum. innocentes insanies culpam habere. qui ut in pleno sciri liberi arbitry vsum minime habuerunt. Sed quod originas

lis noxa sit inquisitas et peccati apit. ps. cui dic. **E**cce. n. in ini-

ps. 501

tatibus conceptus sum. et in peccatis. p. m. m. m. Sed de hoc quo beatitudinem culpe infra plenius describetur. **C** Hunc autem inuestigandum occurrit quid nomine originalis peccati intelligi debeat. Aliud enim auct. a sanctis ut patet p. Aug. in de baptismate parvularum h. peccatum. quinqz nominibus nominari.

C Sicutur. n. concupiscentia. forma peccati. Lex membrorum. siue lex carnis. languor nature. et tirannus. **C** Itaque ut appareat quomodo omnia hec nomina peccato originali proveniunt. Advertendum quod

peccatum originale est carētia ori- **I**sta ē di- ginalis iustitiae cum debito haben- finitio an- di eam. Sic enim imaginaribbe sel. quā ex- mus quod deus fecit hominem rectum. Sed ipse per auersionem a deo. infinitis se miscuit questioni-

bus et in inumerabilibz modis pec- candi se subiecit. Adaz ergo crea- tūs est rectus. quod in eo oīa inferiora superioribus erant subiecta. ca- ro enim in eo erat subiecta aīe. quod nullus morbus. nulla passio. nulla indispositio poterat surgere in carne que aīe repugnaret. Rursus vires inferiores subiecte erant su- perioribus ut cōcupisibilis et ira- scibilis. sic erant subdite menti et rationi. ut nihil in eis insurge- ret. nisi sī ordūm et dictam era- tionis. **C** Iste ordo quodāmodo iustitia dici poterat. quodāmodo iustum est inferiora. suis superioribus esse subiecta. **C** Biceba-

tur autem hec iustitia originalis. quod duplii de cā poterat talēm denomi- nationem assumere. ut vel quā adā a sui origine a deo. talēm ius- titiam accepere. vel quod homī ius- titia erat iposteros per originem transferenda

transferenda. **C**erit itaqz fm iū
sicutam naturam. h̄ ordo salutis
vt qlz saluandus haberet origina
lem iustitiam. Sed cum hm̄i iu
stitia esset deriuanda imposteros
per adā. prout eramus futuri mē
bra ade. consecuti fuissimus ori
ginalem iustitiam. que fm ordinē
iustite nature. erat necessaria ad
salutem. **A**trum aut sufficiens es
set. vel post illam originalem iusti
tiaz. **Q.** Necessaria esset sup addi
ta gratia. si volebamus pficere et
salutem psequi. inferius oīdetur.
Im presentiaz aut sufficiat scire
hm̄i iustitiam imposteros deri
uandaz. sic esse necessariā mō quo
diximus adam ergo peccante. et
a suo superiori se auertente or
do rōis poscebat q̄ cum ipse nol
let suo superiori eē s̄btus qd eius
inferiora superioribus rebellaret
pp q̄ caro statim incepit rebella
re aie incepunt insurgere in cor
pore contrarie dispositiones ip̄us
forme. ideo adā potuit non mori si
non peccasset. Sed eo peccate ne
cessitatem habuit moriendi. sup
hanc quidem pugnam fm quam
corpus rebellauit aie. super addi
ta est pugna sc̄da vt vires inferio
res rebellarent superioribus ince
perunt ex tunc insurgere primi
motus et pcupiscenie in viribus
inferioribus. preter dictamē et or
dinem rōis. **B**uo.ii. contraxit
adani ex eo q̄ se aduertit ab ipso
deo. v̄z necessitatē moriendi. et ne
cessitatem peccandi q̄dū quidē
stetit in sua rectitudine. poterat n̄
mori. et poterat non peccare. No
terat. n̄. non mori. q̄ eo sit stante ni
bil insurrexisset incorpore q̄ re
pugnaret aie. No terat n̄ peccar
q̄ vires inferiores erant oīo s̄bre
superioribz. Acceperat. ii. adā p

originalem iustitiam. vnde posset
flare. poterat ēt per eam oīa p̄cā
vitare. eo aut peccante et a deo se
auertente perdidit banc origina
lem iustitiam. et banc rectitudinez
qua inferiora superioribus subiec
ta erant. et qr hm̄i rectitudinem
peccando perdidit non potuit ea
imposteros trasfundere. **C**hoc
est ergo peccatum q̄ diximus ori
ginale. q̄ ipsum ex origine cōtra
binus. s. carentia hm̄i rectitudi
nis et hm̄i originalis iustitie cuz
debito habendi eā. fm. n. ordinem
nature iustite necessaria erat ori
ginalis iustitia ad salutem psequē
dam. qr ergo ea caremus. et eā v̄
sumus mēbra a de habere tene/
mur. **I**nvictio vel carentia origi
nalis iustitiae cum debito habendi
est originales pccatum. **C**Ex h̄ Eg. 2. 5. e.
aut̄ appetet qr hm̄i peccatum tot
noībus noiatur. Nam adami per
dendo originalem iustitiae d̄r suis
pōte dece
se vulneratus in nālibus. quia ne noīs p̄ci
cessitatez habuit moriendi. v̄l vul
neratus. qr peccando nā eius facta
ea expla
est inepta. et inhabilis ad operan
duz bonum. **C**Fuit insuper spo
liatus gratiis. qr fuit spoliatus
illa rectitudine et illa iustitia quā
gratis acceperat. **C**Tertio ex h̄
factum est vt vires inferiores su
perioribus rebellarent. **C**Quar
to inde consecutum est vt in eo es
set habilitas ad pcupiscendum.
CQuinto ex h̄ originem sump
sit vt in eo esset qdā infectio: qdā
corruptela. et quedam punitas ad
peccandum. **C**Ibotur ḡ fuit vul
neratus in nālibus q̄ vulnus quo
dāmō est deriuatum imposteros
d̄r originales peccatum et langor
nature. **C**Ibotur vero fuit spolia
tu s gratiis hm̄i peccatum no
minatur tirānus. qr tiranni est sē
2

per spolia sibi subiectos. ¶ Tertio quidem prout quedam vires seriores rebellauerunt superioribz hec peccatum dicitur lex membris. sicut quod modum loquitur ap[osto]ls ad R[omanos] 8. video aliam legem in membris meis repugnante legi mentis meae. ¶ Quarto vero prout ex hoc fuit in adam. et in nobis habilitas ad concupiscentiam dicitur concupiscentia. Nam originale peccatum non dicitur concupiscentia. quod sit actualis concupiscentia. Sed quod est habilitas ad concupiscentiam. ¶ Quinto autem prout ex hoc fuit in adam et est in nobis quedam corruptela. et quedam pronitas ad peccandum. h[oc]modi peccatum dicitur fomes peccati.

Capitulum Tercium. In quo determinatur quomodo Originale peccatum parvulus imputatur ad penam.

Inquit ut sicut est duplex peccatum originale et actualis. ita duplex sit pena dampni. scilicet sensus. pena autem dampni respondet peccato originali. sed pena sensus ut permutetur riendet actuali. H[oc] autem due pene quodammodo se habent ad invicem sicut ipsa peccata. Nam sicut pertinet aliquos solum originale peccatum brevi qui nuncq[ue] actualiter peccauerunt aliquos vero supra peccatum originale plena peccata actualia adiderunt. Sic aliqui puniuntur soli pena dampni. aliqui vero simul cum pena dampni experientur

pena sensus. ¶ Sed videtur aliquis argueret sic has duas penas ad invicem esse generas. ita ut non quod sit pena dampni quoniam ad sit pena sensus. Nam cum naturale sit quilibet ex dampno dolere. dolor autem sine pena sensus esse non possit pena dampni ut videtur a pena sensus separari non poterit.

¶ Aduertendum ergo quod inter penam sensus a pena dampni separari non possit pena tamen dampni a pena sensus separari contingit. nullo modo esse potest quod in aliquo sit pena sensus. tamen non sit in eo pena dampni ut quod aliquis quod affligatur crucietur. et sentiat penam. et tamen videat dei essentiam quaz videndo non dicatur habere penam dampni. ¶ Quod duplice de causa contingit. primum ex superhabundantia delectationis. secundum ex gratia consumata que requiritur ad homini visionem. ¶ Primum sic per se per. id est delectatio diminuit dolorem et tristitiam. quod non poterit esse super excellens delectatio cum aliqua tristitia vel dolore. et quod in visione divine essentie erit delectatio superhabudans illa visione nullum dolorem. nulla tristitia. poterit secum compati. quare esse non poterit quod aliquis sentiat dolorem et penam. et tamen videat illa admirabile diuinitatem. ergo esse non poterit quod aliquis habeat penam sensus et tamen non habeat penam dampni. ¶ Secunda via ad investigandum h[oc] id est sic ostendit. Nam post hanc vitam nunquam divina essentia ut ab aliquo quod non sit oculo mundi et in qua non sit terra per se et consumata. In nullo autem tali potest esse pena sensus. quod noncumque h[oc] penam sensus de necessitate h[oc] penam dampni et caret visione diuine essentie. Non separatur igitur

pena sensus a pena dāpni: attē eē
ēē ptingit. pōt. n. q̄s b̄re pena dāp
ni absq̄z eo qd̄ experiatur penam
sensibile. C Sciendū tñ qd̄ dāp/
nificari aliquem est ipsuz p̄: inari
aliquo bono. bonum ergo illud v̄l
est naturale. vel supernāle. Si. n.
bēmus pena dāpni. qz priuamur
aliquo nāli bono non video quin
ad tales penam in h̄ite v̄sum li
beri arbitry nō sequatur. tristitia
dolor. t pena sensus. Sed si p̄ pe
na z dāpni priuamur supernāli bo
no. nequaž ad tale dāpnum rōa/
bilis. seqtur pena sensus. q̄i ratio
nable es̄ tristari de carentia ali/
cuius boni. qd̄ s̄m naturam op
tinere non possumus. vt si s̄m nāz
volare nobis neu p̄petit i rōnabi
le est si tristemur q̄ volare nō pos
sumus. Sic q̄ originalis iustitia
que s̄m ordinem nature institute
requirebatur ad salutem conse
quendam erat donū superaddi
tum nālibus. t q̄ ipsa diuina ui
sio est bonū supernāle. quihi dece
dentes solū in originali peccato.
si priuantur visione diuina habet
penam dāpni. non pp h̄ volent v̄l
tristantur nec et̄ habent penā sen
sus. q̄r vident bonum illud eē sup
nāle de cuius carentia i rōnable
est dolere. C Also quo pena dā
ni seperari pōt a pena sensus de
leui patere pōt quo iusto iudicio
dei originales p̄cm parvulis ipute
tur ad penam. non ad penā sensu
sed dāpni. C Quantum. n. ad pe
na z sensus t maxime si illa pena
sit eterna filius non portabit iniq
tatem p̄ris nec t p̄es s̄m hm̄i
penam comedet vuas acerbas t
dentes filior̄ obstupecent. Sed
aia que peccauerit ip̄a morietur.
tñ q̄zum ad penam dāpni t poris
sune si hm̄i pena dāpni sit caren

Greg. de
Ari. 2. s̄e.
di. 31. q. 3.
opinat q̄
p̄uuli pu
niūf pena
ignis t s̄e
sus esto ḡ
tibi ip̄i ne
offendas
ad lapidē
istū lporta
bilē pedē
tū. við ð
eu rōes
Egi. 2. d.
33. q. 8.

tia bōi supnālis iuste iniqtas p̄ris
filio iputatur vt si aliq̄s rex castrū
aliqd̄ daret militi eius filij ex suc
cessione hereditaria castrū illud
possidere debebant. Si aut̄ mi
les ille ð regem forefaceret. non
ne iusto iudicio castrum perderet
quo perdito filij priuarentur illo.
Itaq̄z in hoc nulla iniuria fieret
filis. quia castrum illud liberalis
terfuit militi a rege collatum t fi
lij per patres debebant consequi
tale castrum. quare eo peccante
iuste filij incurrit buīusmodi pe
nam. C A simili ergo q̄r originalis
iustitia liberaſt fuit collata ip
si ade quaž debebat imposteros
transfundere eo peccante t buīus
modi iustitiam amictente neu po
tuit eam transfundere imposteros
q̄r nos ade filij per prevaricatiōnē
p̄ris priuati sumus hm̄i iustitia
t rectitudine originalis. In h̄i tñ
nulla iniuria sc̄a est nob̄. q̄r illa iu
stitia qdāmō donū supnāle erat.
iḡr cū nos ab adā p̄cessim nālī
forte iniuria fieret nobis. si sic p̄ce
dendo priuaremur nālibus bōis.
sed sic p̄cedendo nālī nō pm̄ns
caturnobis originalis iustitia vel
aliquid aliud supnāle bonum in
nullo iniuriatur nobis deq̄ nec ð
eo possumus rōabilis conqueri.
C Iduati a originali iustitia q̄
b̄z ordinē nē iustite erat nečia ad
salutē nisi p̄ grām dei. t p̄ Jesum
mediatore dei t hoīm liberemur
non possumus salutem consequi.
q̄r carebim 9 diuina visio. t pp
originales peccatum habebimus
penam dāpni. Sed h̄ non iniuste
fit. nec pp hoc nobis iniuriatur
deus. quia hoc dāpnu quod incur
rimus propter originales peccatu
non est priuatio boni naturalis. s̄z
supernaturalis. s. gr̄e.

Capitulum quartū. In quo determinatur quomodo originale peccatum assumit rationem culpe.

Ais p. h.
c. 2. sen. d.
30. q. 4. Et
6. ql. q. 19.

Greg. de
Ari. 2°. d.
30. q. 1. Et
magr am
bro si. ser
mone. 49.
volūpcm
originale
ēē culpas
z penam
culpe; sed
z eos sfrō
nes Egid.
2. sē. d. 30.
q. 4. dub. i.

Dicitur. A multis cum omne peccatum sit voluntarium et adeo sit voluntarium quod si non est voluntarium non est peccatum quia originalis noxa cum non voluntate sed quadam necessitate originis contrahatur habeat rationem peccati. et maxime quo habeat ratione culpe nam culpa super peccatum ut addere voluntaria in ordinatio nem concedimus. n. aliqui peccatum esse in agentibus natura dū tñ hmōi agentia contingat in ordinate age re ut si per actionem naturae fiat sex tus digitus in manu vel contingat aliquid aliud monstrum dicimus esse peccatum in natura non tñ ibi esse culpam videtur ergo culpa oīo i portare voluntariam nequitia et in ordinationem. Et cū Aug. ait in lib. de libero arbitrio omne peccatum esse voluntarium accipit pcam pvt est idem quod culpa. **C**igitur 13 forte per originem possemus salvare nos habere peccatum prout peccatum extendit se ad actiones nostras et quod generatio et origo sunt opera nostra. Nullo modo ut ut per originem salvare poterimus quod habamus culpam vel quod habamus peccatum ut est idem quod culpa. **C**Sciendum itaque quod peccato et culpe rident pena quod si videre volumus quo originali peccatum habear rationes culpe videtur est quod penas debeant tali peccato et quo parvuli habent crimen puniuntur. **C**Ad

Baut intelligendum valet ex eius pluri superioris positum de milite accipiente castrum a rege. Si ergo miles accipiens castrum a rege fore faceret contra ipsum contra quem forefaciendo perderet castrum quod perdendo privaretur filii dicto castro. Insurgeret quasi quo filii puniuntur ex castri ammissione. **C** Ad quod esset ratiōne manifesta. Nam filii militis contra regem fore facientis considerari possunt. **P**o ut sunt quedam persone in se. Scio ut sunt filii patris vel ut sunt membra prefaci militis. Si considerantur homini filii ut sunt quedam persone in se non puniuntur sed etiā nec peccant non puniuntur quidem quod eis sum se non debetur habere castrum. Si autem debetur eis castri hereditas hoc non est ut sunt quidae persone in se cum eis sum se non fuerit habere castrum tributum. sed habere solum esse contingit in quantum sunt membra patris. vel in quantum sunt membra dicti militis. quod ab illo milite ad suos filios erat castri hereditas derivata. quod si homini filii non puniuntur ut quedam persone in se. Sed solum ut sunt quedam membra patris et solum puniuntur in patre. quod habens hunc modum non puniuntur in se. sed in patre. ad hoc quod talis punitio sit iusta non ob quod peccauerint in se. Sed in pre sufficit ergo culpa patris quantum ad hunc modum punitionis quod homini noxa imputetur filiis. **C** Quod si dictum est de castro quod miles a rege accepit suis posteris reliquidum intelligendum est de originali iustitia. quam accepit adam a deo in suos posteros filios derivata. sicut ergo milite fore faciente contra regem iuste amicit castrum a rege acceptum sic adā se aduertere

re adeo iuste amisi originalem iusticiam quam ab ipso nullis precedentibus meritis. Sed soli gratia accepit. ipso itaque adam originalem iusticiam amicente imposeros filios eam nequit transfundere. quia nullus dat quod non habet. Tunc ergo ex hoc filij adeo ex peccato patris esse puniti: quod nascendo non accipiunt originalem iusticiam quam accipissent si adam eorum propter in sua rectitudine permanisset. ¶ Si ergo queratur si filij adeo puniuntur: quod originalē iusticiam non accipiunt nulla est difficultas hinc risus si prius dicta ad memoriam reducantur. ¶ qd si considerentur filii adeo ut quedam persone in se non puniuntur quia nullo bono priuantur quod sit eis debitum sum se. Sed si considerantur in quantum sunt membra patris sic aliquo modo puniuntur. quod non transfunditur in nobis originalis iustitia que sum ordinem non institute per adam patrem nostrum in nos transfundenda erat. quod si nos carendo originali iusticia non puniuntur ut sumus aliquid in nobis ipsis. Sed ut sumus membra ipsius adeo ut hoc quod tales punitionem iuste patiamur. non oportet quod peccauerimus in nobis ipsis. Sed sufficit quod peccauerimus in adam. et ista est sententia apostoli ad Romanos 5. ubi probat nos oportet esse peccatores non per operationes factas in nobis ipsis. Sed quod peccauimus in adam per ipsum. non illi qui habens ipsum transiuit in oportes hoies et oportes peccauerunt in illo. Hoc est quod apostolus ait quod sicut per unum hominem in hunc mundum ipsum intravit et per ipsum mors. ita et in oportes hoies mors pertransiuit. in quo uno homine scilicet adam oportes peccauerunt. ¶ Ex hoc autem appare potest quomodo originale peccatum sit voluntarium. Nam

si filii adeo non imputatur originale peccatum ad culpam ut sunt aliquid in se. Sed ut sunt membra adeo ita quod contrahunt originale peccatum ut ex adam descendunt non opus habent peccatum originale esse voluntarium per voluntatem liberi arbitrij existente in pueris parvulis. Sed sufficit habent peccatum esse voluntarium per voluntatem adeo et per usum liberi arbitrii existentem in adam. et ista est similia Augustinus Julianum hereticum contumaciam nullum peccatum esse in parvulis. Inquit nam Julianus. Si probo hunc peccatum intravit in mundum vel hoc ex voluntate. vel ex natura. Si ex voluntate mala est voluntas quod peccatum facit. si autem ex natura mala est natura. Qui respondet Augustinus quod ex voluntate peccatum est. Sed velterius posset querere Julianus dato quod aliquid peccatum sit ex voluntate ut peccatum actuale utrum originale peccatum ex voluntate sit. Qui respondet Augustinus quod ex voluntate est originale peccatum. quod hoc ex voluntate primi hominis seminatum ut in illo esset et in oportes transiret. ¶ Dat ergo quod sicut per ipsum originale puniuntur sic est culpa et sic voluntarium puniuntur at ut sumus membra adeo Ideo sufficit quod per hoc peccatum peccauimus in adam et quod fuerit voluntarium in ipso.

Capitulum quintus In quo determinatur quomodo caro infecta inficit animam.

Ista fuit obiectio
Juliani heretici preponens quod

Aug. nře fidei defensores. Bicebat. in pſatus Julianus Aug. p qđ pc̄m inuenit iparvulo non peccat ille qui nascitur. non peccat q̄ ḡgnit. nō peccat de⁹ q̄ p̄dedit aia⁹. per quas ḡ r̄imas. p que foramia. inter tot presidia innocentie pc̄m singis intrasse. vel ingressū habuit se. Cum ḡ deus. pducturus aiam iūsus sit. ptingat parentes aliq̄s iūtos esse. t ipse parvul⁹ nō pecauerit. Subitabat iulianus hereticus quo pc̄m originale subitrat infantes t quafr̄ aia maculatur a carne. ¶ At ḡ in h̄. ca. oēs diffi cultates ñ̄ hanc mām emergentes tollamus de medio. est diligens notādū qđ puul⁹ iste q̄ i originali p̄cipi⁹ tripl̄r̄ p̄sidraf. ¶ Ibi⁹ vt est aliqd in se. ¶ Scđo ut referf ad parētes primos. ¶ Tertio ut referuntur ad adā p̄thoplauſū. ¶ Scđm āt has tres p̄ſiderationes circa hāc māz triplex diffi cultas iſurgit. Lōſurgit itaq̄z diffi cultas p̄. ex eo qđ ille puulus in originali p̄ceptus p̄ſideraf s̄m se. Pſtat āt pc̄m oē eē in aia. cū ḡ aia humana nō sit extra duce. q̄ itel's non est ab extra. t rōalis aia i mediate creatur adeo. si non p̄t tradi ci ac̄ns niſi traducto ſbo nō poterit originale pc̄m a parentib⁹ bus descendere iſpuul⁹ ex q̄ aia que ē pcti ſbm non est a parentib⁹ veriuata. ¶ Scđa aut̄ difficultas oriunt ex eo q̄ parvuli ad parentes primos referuntur. Nam cogit aliqñ̄ puuloz̄ p̄genitores eē baptizatos. t n̄ h̄re origiale pc̄m q̄ si nullus dat qđ nō h̄z. quō est intelligibile originale pc̄m a parentib⁹ bus veriuari iſpuulos: Si h̄ crimen in iſp̄is p̄genitorib⁹ nō existat. ¶ Tertia quidez difficultas oriunt ex eo quod iſpi parvuli

referuntur ad adā p̄thoplauſū. Nam si aia originale pc̄m ñ̄bit. q̄ carnī infecte p̄iūgit. t caro iſta iō infecta d̄r. q̄ in adā p̄ parente corupta fuit cum oio incredibile sit d̄re totam carnē oīm boīm fuisse i adā. t cū possit p̄tingere aiam ali cuius puuli vñiri alicui carni ñ̄ q̄ nihil oio fuit in primo parente. Lōſurgit difficultis t admirabilis qđ. An in illo puulo pc̄m originale iſurgat. non expte aie. q̄ illa ē in mediate adeo pducta. Non ex parte carnis. q̄ possum est nihil de illa carne fuisse in adam p̄thoplauſto parente n̄ro per cui⁹ coeruptionē pc̄m transiuit in omnes. ¶ Illas aut̄ difficultates quidā p opiones falsas conati sunt ſoluer. ¶ Voluerunt. n. aliq̄ qđ ſic caro a parentib⁹ traducitur. ita traducitur aia. t h̄ posito de facili ſolue bant difficultatem primā quo originale pc̄m subitrat infantes. oī cebat. n. qđ ſicut a carne corrupta parentum p̄gredif̄ caro corrup ta filioz. Sic ab aia peccatrice p genitorz oritur peccatrix aia plis. ¶ Sed h̄ posito ſtare non potest dicere dño p Ezech. Oēs aie mee ſunt ſicut aie p̄ris ita t aia fily. a in ps. Qui finxit ſigillatum cor ſda eoz. oēs ḡ ale ſunt dei t n̄ magis est aia p̄ris quā aia fily. q̄ oēs aie in mediate pducuntur adeo nulla ḡ rōalis aia educitur ñ̄ po tentia mē. S̄z cui⁹ ſigillatum adeo creando iſfunditur. t iſfundēdo creatur. Lū. n. intelligere q̄ ē ac tuis rōalis aie. ſit p abstractione ſamā. ſufficienter oīdit rōnalem aiam cuius eſt h̄re talem opatiōz de potentia mā non eſſe eductaz. ¶ Scđa aut̄ opio ſalsa ñ̄ originale pc̄m eſt dicēs non eſſe in parvulis traductionē originis. Sed

sistitudinem prevaricationis. H est
et quod Aug. ait in lib. de bap^o pui-
lorum loquens de ipsis pelagiis
hereticis dicens. Sciendum est he-
reticos quosdam qui nolati sunt Pelagianis
dixisse per primi prime trans-
gressione in aliquos homines non pro-
pagatione. Sed imitatione tran-
fuisse. consueverunt. n. filii imitari
progenitores. dicebat et Pelagius
hereticus per originale esse ipsa
vulnus. non quod per originem aliquod pec-
catum habent. Sed quod per origines
in peccato consueverunt pueri imi-
tari parentes. ¶ Secundum h ita
quod si hec positio vera est plene sol-
uetur difficultas scda. Nam cum dice-
bat quod genites mundi et baptizati
generabant filios mundos. et sine ori-
ginali peccato. propter quod secundum hunc modum talis
filii non nascuntur in mundi. nec
per originem habent peccatum aliquod. sed so-
luz dicitur hinc originale peccatum ymitando
genites. Sed h posito pelagius
stare non potest. quod plana est sua apo-
loge oes peccatum in adam. et quod
oes non nascimur filii ire hoc est sci-
volunt. vñ Greg. ait quod nos ex car-
nis delectatione conceperimus culpam ori-
ginalē nobis contraximus. et Au-
gu. in lib. de nā et ḡra. vult puulos
peccatum ex origine contraxisse.
¶ Ad tertiam autem difficultatem vi-
randam magister. 2º. sua et singu-
laris opinionis esse videtur. nam
ut saluaret quod caro infecta in
adam inficit animam oīm posterio-
rum filiorum posuit quod nihil est de
veritate carnis in filiis nisi quod
a parentibus contrarerunt. vult
enim quod nihil de alimento tra-
seat in veritate humanae nature.
illud ergo quod a parentibus tra-
ximus in se ipso multiplicatur et
consurgit in tanta quantitatem quoniam
ita sufficit ad veritatem humanae

nature. et quod secundum hunc modum dicendi
nihil de exteriori natura pertinet sed ve-
ra carnē naturaliter et carnaliter. quod
quid est inhumanis corporibus
dicitur fuisse in primo homine sed
hoc itaque soluitur difficultas ter-
tia. Supponebas enim animam
rationalem posse coniungi alicui
carni de qua nihil omnino fuit in
primo parente propter quod argua-
batur quod si caro illa ut fuit
inficta in adam nequaquam posuit
inficere animam. ¶ Sed opinio
magistri stare non potest. Impro-
bauimus enim eam diffusius in
quibusdam specialibus questionib;
Ad presens autem sufficiat
dicere quod si talis esset homi-
nis generatio non esset naturalis.
sed miraculosa quod est inconveniens.
¶ Ut ergo predicte tres
difficultates tollantur de medio.
Et ut sciamus quomodo inficitur
ipius anima. et per quam viam
peccatum originale sub intrat in-
fantes. Sciendum quod ut supra
tertius originale peccatum est
carentia originalis iusticie cum
debito habendi eas. Si non ad am in sua
rectitudine sicut est filii nativi ex eo
consecuti fuissent originalem iusti-
tiam et nativi fuissent innocentes.
Sed adam peccante et origina-
lem iustitiam ammictente non po-
tuit eam transfundere impes-
tos. quare sicut in adam post pec-
catum fuit carentia originalis iu-
sticie quod habere debebat. Sic et
in filiis fuit carentia illius iusticie
quam iustitiam tenebantur habe-
re inquantum erant membra ipsius
ade. et quia hec carentia cum
debito habendi est originale pec-
catum cum in ipsis infantibus
sit talis carentia: in ipsis infantibus
est talis peccatum.

q.3. De re
sur. mort.

CIn peccato ergo originali tria est considerare. Primo carentia ipsius originalis iusticie. Secundo in fectionem aie. Tertio nāle origini neni per q̄z talis infectio contrahitur. **C**rip̄r circa hāc materiā errare attingit. q̄ vcl errat circa ipsam originalem iustitiam. et sūm h̄ oriebatur difficultas p̄. Vel erat ratur circa ipsam originem nāle et sic insurgebat difficultas fa. Et contingit error quantum ad infestationem aie. et q̄zum ad h̄ habebat ortū tercia difficultas. Si h̄ ḡ tria plene declarare poterimus sufficiēter patet factū erit qd̄ queritur. **C** Propter primum ergo scendum q̄ iustitia originalis nō erat donum ex debito nature adeptū. Sed ex largitate creatoris gratis datuni non ergo sic imaginari debemus. q̄ aie ex sua nā debeatur originalis iustitia que vñita carni b̄mōi perfectionē sue nature debetam perdit. Sed aie filioz ade h̄ modo habuissent originalem iustitiam. q̄ si primi parentes non pecaissent et originalem iustitiam nō perdidissent. concepissent sine libidine. et hoc mō imposteros originalem iustitiam transfundissent. aie ergo filioz ade coniuncte carni concepere sine libidine originalem iustitiam habuissent. Igif ad hoc qd̄ ala contrahat originales p̄catum. non op̄z eam esse extra dūce. vel esse eductam de potentia materie ut arguebat difficultas p̄. sed sufficit eam esse piuiciam carnili libidinose et ex corruptione concepte. Oriebatur itaq̄z difficultas prima ex errore circa originalem iustitiam. q̄ supponebat eam esse donum nature debiti. nō gratias datuz. **C** Secunda aut difficultas sic tollitur. Nam h̄oi p̄petit duplex

gnatio. vna carnalis sūm quā accepit esse natūr. alia vero baptisina lis sūm quā accipit esse ḡre q̄zum ergo ad gnationem primam carnalr nascitur h̄o nā filius ire. q̄a concipitur i originali peccato. In oībus ergo considerandum est qd̄ est per se et dimittendum quod ē per accidens. Ille ergo baptizatus generans filiū. vel gnat ipsuz vnde carnalr natus. vel vnde sp̄i ritualr regnatus. Si vnde sp̄ialr regnatus cūper b̄mōi regnacionē absoluatur ab originali p̄duceat filiū absqz originali. Sz si generat eum vnde carnalr natus cum sūm hoc in originali nascatur quantū cūqz sit ipse baptizatus gnabit filium in originali cōceptum. Cū ḡ gnatio filioz sit naturalis q̄zūcūz qz patres sunt baptizati. q̄ nō generant vnde renati. sed vnde nati faciunt filios in originali conceptos. et ista est solutio. Aug. in lib. 3 bap̄. paruuloz qui ait parentes baptizatos gnari filios in originali. q̄ non generant filios sūm gnationē illam qua de nouo sunt nati. sed potius sūm eam qua carnaliter et ipsi prius sunt gnati. vñ idez ibidem ait. qd̄ sicut hoīes circumcisī gnant filios non cicūcisos. et sicut granū apalea purgatum gnat granū apalea nō purgat̄. sic homo baptizat̄ ab originali mundatus gnat filium ab originali nō mundatus. q̄ sicut granū p̄ducit aliud granum non ex eo q̄ ē apalea excussum. Sed quia est cū apalea ortum et h̄o circumcisus gnat ex eo qd̄ essentialr natus est cum preputio. non ex eo qd̄ est postea circumcisus. Sic h̄o baptizatus non gnat in eo. q̄ est sp̄ialr regeneratus et ab originali absoluatus quodcūqz. sed gnat ex eo q̄ ē car-

nalis

nalis gñatus et in originali 2cep-
tus. **T**Difficultas gñ fa. dicens
ex parentibus baptizatis et ab ori-
ginalis absolutis deberi pcreari
filios ab originali mundatos orie-
batur ex errore circa gñonē nāle.
referebat. n. difficultas illa gñonē

Et sciroq
Egi. 2. s. e.
d. 31. q. 4.
Et Tho.
p^a. 2^c. q.
83. ar. 2. te
nētq; pcm
orig. p9h3
eēi eēentia
aie et p qz
dā redun-
dātiā ipo-
tētys pser-
tim i volū-
rate h sci-
tovid quō
soluas rōs
Buran. 2.
sen. d. 31.
q. 3. opinā-
tis pec. ori-
gi. eē pnci-
palis ipo-
tētys qz i
eēentia qr.
zc.

filiorum et regnatiōne spūalez nō
in gñonē carnalem. **T**ertia at
difficultas sit soluitur. Nam non
debemus imaginari infectionem
et turpitudinem aie qz hbit ex ori-
ginali esse per appositionē alicui-
us turpitudinis. Sed magis per
subtractionem. alicuius decoris.
et alicuius pulchritudinis. duplī-
enim posset deturpari corporalis
imago. p per appositionē luti vel
alicuius alteri turpitudinis 2^o.
per subtractionē alicuius pulchri-
tudinis et decoris. vt si illi imagi-
ni amputaretur nasus. vel euelle-
leretur oculi deturpata diceref.
Sic et in pposito nō inficitur aia
ex originali peccato. sicut infic-
tum ex luto. qz hoc mō infectio
carnis aiam inficere non posset
cū sit qd spirituale. Sed est ista i-
fectio per parentiam cuiusdā pul-
chritudinis et decoris. vt per ca-
rentiam originalis iustitie que es-
set decor et pulchritudo aie et qz
haberet aia si piungeretur carni
non libidinose et non in corruptio-
ne concepte. qz ad h qd fm bunc
modum inficiatur aia non opz ro-
ta carnem filioz carnalr. et mate-
rialiter fuisse in adam. vt magis
opinabatur. Sed sufficit qz per p-
agationē sit caro libidinose con-
cepta. **T**ipz ergo qd infici aia
cuiuslibet parvuli ab originali. et
pcm originales sub intrat infantes
non obstante qz aia non est extra-
duce vt tangebar difficultas pri-
ma et non obstante qz contingit ali-

quos generari ex parentibus bap-
tizaris vt tangebar fa difficultas
et etiam non obstante qz caro caro
nostra nō fuerit materialiter et car-
naliter in adam vt difficultas ter-
ria pretendebat.

Capitulum sextū

In quo determinatur.
quomodo in baptismo di-
mictitur noxa origina-
lis peccati.

Volumen dif-

ficultas oritur expeditis
quo originalis noxa dimictitur i
baptismo. dicebatur. n. qz origina-
le peccatum est langor nature. cō
cupiscētia. lex mēbroz. tirānus: et
fomes peccati. Cum ergo homines
baptizati ad huc i se ipsis sentiat
concupiscētiā. i. aptitudinez ad p
cupiscendum. et cum videat quan-
dam legem in membris suis re-
pugnantem legi mentis sue. et cū
ex h sit in eis quida fomes pec-
cati. et quidam langor. nē. et viles-
rius sit in eis quodām quidā tu-
rānus. qz ex h h3 quandam pmp-
titudinem vt seruant peccato qz
literūqz accipiatur originales pec-
catum non vr quod dimictatur i
baptismo. **T**Scienduz ergo qd
vt p exhibitis originales pecca-
tum est parentia originalis iusti-
tie cum debito habendi illā. Sic
enim requirebat ordo nature iu-
stitate vt ad consequendam salu-
tem necessaria esset originalis iu-
stitia. quare cum originalem iusti-
tiam fm ordinem illi debemus
consequi inquantum essemus mē-
bra ipsius a de p qd salutem cō-

secuta debueramus sibi ordinem nature institute existentes membra ipsius ade. peccante itaque adam ordo ille non solum fuit interrupsus. Sed etiam quodammodo fuit in contrariis permutatus ita quod sicut ex adam prothoparente sibi naturam institutam nati fuisset in innocentes et habentes originalē iustitiam. sic sibi naturam corruptam ex adam nascimur natura simili ire et priuamur illa rectitudine naturali. Itaque sibi hunc ordinem quem habemus ad adam non solum salutem consequimur. Sed in ipso morimur quod in ipso peccavimus omnes. Oportuit ergo quod per alium ordinem consequeremur salutem. Propter quod in hoc fuit maxima dei dispensatio quod mictens unigenitum filium suum facium sub lege. factum ex muliere per quem adoptionem filiorum reciperemus et per quem possemus salutem consequi. Est igitur dare naturam in triplici statu scilicet in statu innocentie. corruptam et reuataratam. Innocens quidem natura adeo est creata. sed per adam est corrupta. per christum vero mediatorum dei et hominum est restaurata. Hoc ergo modo dimicatur originale peccatum in baptismo non quoniam restituatur originalis iustitia. Sed quod dimicatur nobis debitum habendi. eam nam in statu nature innocentis si permanisset in tali statu habuisset originalem iustitiam. Hunc autem in statu nature corrupte non habemus eam. Sed quoniam diu sumus in tali statu tenetur eam habere. quando autem per baptismum sumus membra christi qui naturam humanam reparauit absoluimus a debito

habendi eam. **C**ebemus ergo imaginari duos adam. Unum terrestrem ut protoplasmum nostrum. Et unum celestem ut ipsum christum. Ante ergo baptismum sumus in ordine ade terreni et sumus membra illius ade. et quia ade data fuit originalis iustitia in statu nature condite necessaria erat originalis iustitia ad salutem consequendam ut esset perhabita mani^m. et quam diu sumus in tali ordine tenemur originali iustitiam habere. baptismus itaque hoc facit. quod per baptismum consepulti sumus morti christi. et facit nos membra christi ut iam non ulterius dicamur esse de ordine ipsius ade terreni. Sed magis de ordine ipsius ade celestis. Et quod originalis iustitia necessaria erat nobis quam diu eramus membra ade terreni. et quam diu eramus in ordine illo. Hunc autem in ordine alio constituti et facti membra christi absoluimus a debito habendi originali iustitiam. et ad consequendam salutem non tenemur habere eam. quia existentes membra christi confertur nobis adeo quodam donum ut gratia baptismalis que ut patet est prior ad salutem consequendam quod esset originalis iustitia quam consecutus sumus per adam si ipse in sua rectitudine permanisset. Unde quodammodo simile est de consecutione salutis. Sicut est de transitu cuius iusdam magne aque. Si enim esset aqua magna quod diu non esset ibi pons nescientibus narrare necessaria esset nauis si vellet transire aquam. facto autem ibi pote leviter boies aliud ordinem et aliā viā ad transiendum aquā et sine

Originali

Ad. 6. qd. nam possit aqua trasire imo pos
q. 19. via. 2. potior est qz natus ipa ad traseu
du. sic qdam est iproposito qua
diu sumus membra ade terreni
ante qz sumus membra chri /
si tenemur originalem iustitiam
habere. facti autem membra chri
super gratiam baptismalem pos
sumus consequi salutem absqz
originali iustitia: absoluimur emz
a debito habendi eam. jZ acut igi
tur verum esse q diximus videli
cet in baptismo dimitti originale
peccatum. non quia reddatur no
bis originalis iustitia. Sed quia
absoluimur a debito habendi eaz
et inde est q sicut in adam omnes
morimur. quia per eu3 priuamur
originali iustitia qz habere tene
mur quamdiu sumus membra
eius. Sic in christo omnes viuifi
camur quia in baptismo confer
tur nobis per ipsum gratia bap
tismalis et absoluimur a debito
habendi originalem iustitiaz. Re
linquendo ergo immaginem ade
hominis terreni in quo morimur
per carentiam originalis iusticie.
et debitum habendi ea et portan
do imaginem christi hominis ce
lestis in quo viuiscamur dimicti
tur nobis originale peccatum. vnde
de apostolus primo ad cor. xv. ad
hoc nos horitur dicēs. quod pri
mus homo ex terra terrenus. se
cundus homo de celo celestis. et
subdit q sicut portauimus ima
ginem terreni ita portemus ima
ginem celestis. vnde ibidem ait
q sicut in adam omnes moriu
tur ita et in christo omnes viuifi
cabuntur. **D**icamus ergo q ori
ginali peccatum ratione qua di
cit carentia originalis iusticie no
est formaliter culpa. Sed magis
est quedam habilitas ad culpam.

Peccato

ratione vero qua dicit debitum ha
bendi eam habet quod sit forma/
liter culpa. ex eo igitur q tene
mur vel debemus habere originale
iustitiam et no habemus eaz est
nobis culpa originalis. quare si i
baptismo absoluimur a debito ha
bendi originalem iustitiam. remi
ctitur nobis originale peccatum
inquantum habet rationem cul
pe. **R**atio autem quare in bap
tismo dimittitur nobis debitum
habendi originalem iustitiam est.
quia datur nobis gratia baptis
malis que potior est ad consequē
dam salutem quam iustitia origi
nalis. Nam fm magistrum secun
do sententiarum per originalem
iustitiam solum habebat adaz qd
posset stare. non autem habebat
q posset proficere. Sed per gra
tiam baptismalē non solum con
sequimur quod possimus stare.
Sed etiaz q possimus proficere.
quare si volens transire a quam
non teneretur habere nauigium si
esset ibi pons. quia pons in tran
seundo est nauigio potior. sic si vo
lum9 salutē pseq no tenemur ha
bere originalem iustitiam si habue
rimus gratiam baptismalē. quia
inconsequendo salutem huiusmo
di gratia est potior quam illa ius
titia. q non sic intelligendum est
q gratia baptismalis simul cu ori
ginali iustitia q non esset potior
ad consequendum salutem quaz
sola hmōi ḡia. tñ h̄ gratia sine illa
potior est ad psequēdu salutē quā
illa iustitia sine hac ḡra cu per ta
le ḡram possim9 mereri et pfice.
p originalē vero iustitiam solū stare.
Ex hoc q apparet q licet ḡra
baptismalis simp̄r loquēdo quā
tu3 ad consequendam salutem sit
potior qz originalis iustitia em

Carentia
orig. iuri
tiz. ē māle
ip̄co orig.
Obligatō
h̄ndi eā ē
qd forale
v. bēs. 6.
qli. q. 19.
via. 2. et il
li carētia
m̄ ē pura
priuatio
vt pulcrē
bat Egi
dij ibidē.

men hoc & illa quodammodo se habent sicut excedentia & excessa. Nam quantum ad standuz prior erat originalis iustitia. qz illa non solum tollebat peccatum. s3 habilitatem ad peccandum. gratia vero baptismalis licet peccatum & culpam tollat. non tamen tollit habilitatem & punitatem ad peccandum. Sed solum eam debilitat & minuit. Ex hoc ergo apparere potest intellectus illius verbi Augu. in lib. de nuptijs & concupiscentia qz dimictitur & cupiscentia carnalis in baptismo non ut non sit. sed non imputatur in peccatum per baptismum ergo non tollitur & cupiscētia ut non sit. qz non reditur nobis originalis iustitia. Sed tollitur ut non imputeat in culpam. qz absoluimur a debito habendi eaz. ex quo debito originale peccatum culpe rationem habebar.

Capitulum septimum. In quo determinatur quomodo decet diuinā clementiā infunderātia corporibus maculatis.

Sunt non nulli

Eis ad rē q. exactissimā. 2. g. 6. d. 32. q. 6. De sua intelligentia presumentes volētes diuina metiri iudicia dicentes non decere diuinam bonitatem & clementiam infundere aīam corpori maculato. Sed cuz deus si ipsa bonitas & ipsa intelligentia quidquid volūtate diuina completur in opere totum ordinatum & iussu est penitus indicaduz. Verū quia intellectus humanus nescit quiescere nisi dictorū ras-

tio assignet. Possim⁹ triplici via ostendere quo h̄ deceat diuinam clementiam & bonitatem. Sumit aut h̄ triplex ratio s̄m quod triplex bonum in rebus aspicimus videlicet. vniuersale sp̄iale. & personale. Est enim quilibet homo. primo quedaz persona in se. 2°. est in specie humana. 3°. est p̄ vniuersi. p̄t ergo ē pars vniuersi resertur ad bonū vle. p̄t vero est in specie humana habet ordinem ad bonū speciale. S3 p̄t est quedam persona in se. est in se ipso quodam personale bonum.

Prima itaqz via sumpta ex bono vniuersali. Sic p̄t naz speciat ad vlem causam principaliter intendere vniuersale bonum. vbi ḡ non impediretur vniuersale bonum ex aliquo particulari malo decet principem vniuersi permiscere aliquod particulare malum ne impediatur vniuersale bonum. & qz magnus est decor vniuersi ex humana specie. non decet diuinam bonitatem impedire ḡnōne in specie humana quantūqz nō possit fieri talis ḡnatio nisi infundantur aīe corporibus maculatis. qz si etiam impedit generationem humanā & anime non infunderentur corporibus ipsi vnuerso tolleretur maxima pulchritudo. Istam viam videtur tangere Aug. in ecbiridion. qui vult de us decenter permiscere aliquam in equalitatem in rebus. & aliquos defectus in creaturis ne aliquis decor detrahatur ab vnuerso. unde ait qz ex oībus p̄stat vniuersitas admirabil pulchritudo. Se cūda via sumitur ex ipsa spē humana. vel ex ipsa natura humana. sive ex ipso bono speciali. Nam homines nascentur peccatores. deus

Peccato

pater motus clementia & pietate ordinavit ut magnus veniret me dicus eo quod ubique magnus iacebat egrotus. Ille autem magnus medicus est dei filius assumens carnem per quam assumptionem ratione natura humana rationes homines sunt quodammodo mirabiliter sublimati. ita ut post filij dei incarnationem omnes angeli se repudient conseruos nostros. quod igit ante incarnationem permicterent angelii se adorari ab hominibus ut pater in daniele qui cecidit in faciem suam. et adorauit angelum loquenter ei Post incarnationem tamen non est permisum nam ut habet in apoca. Iohannes habens vocem facere est prohibitus ab angelio dicente sibi. Vide ne feceris conseruus tuus tuus & fratrū tuorum. ¶ Quare cum deus preuidet hominem peccatum: et preuidet se alias maculatis corporibus infundere. quod preuidendo ordinavit filium proprium in carne mittere. ex qua incarnatione humana species sit tota sublimata. propter quod habuit maximam dei beatitudinem & clementiam ex qua species humana consecuta est datum bonum. ¶ Tertia via sumitur ex bono personali. Nam ipse persona humanae consecuntur multa bona ex redemptore nostro. Nam ex habitis personis humanais sunt multe gratie speciales. Hanc autem viam innuit. Greg. cum peccatum adepter propter nascimur nam filij ire & alicuius infunduntur maculatis corporibus appellat felicem culpam dicens. O felix culpa que talem ac tam meruit habere redemptorem. Et si contingat aliquas personas humanas non fieri participes homini redemptionis. habet ex culpa sua

Originali

¶ ex culpa parentum. nec propter habua na gno est pretermittenda quoniam fiat secundum oenam gentem. et secundum oenam nationem. Sicut non debet impedi ri pluvia quae fit propter nascendum frumentum. vel propter alia terre nascituritia. 43 pluia alicubi ut priuetur talis fructu. et 43 alicubi pluvia faciat ad destructionem frumenti ut cum frumentum est in area regrediat. bona. non que de se sunt universalia propter particulares defectus sunt minime impedienda. ¶ Habet refacta sunt ergo quod in phechio dicebantur. nam ostensum est quid est originale peccatum. quod est languor nature. inquantum eam inabilitat ad bonum. Est fomes peccati inquantum eam habilitat ad malum. Est concupiscencia prout nos redit pro nos ad concupiscentiam. Est lex carnis vel lex membrorum propter ut membra & carnem facit rebellem et rationi. Est tiranus prout nos facit pronos ad seruiendum peccato. ¶ Secundo ostendebatur quoniam homini peccatum parvulus impunitur ad peccata. quia sicut peccatum sic ordinatur ad penam. non autem peccauerunt ut sunt quedam persone in se. Sed ut sunt quedam membra ade. Sic puniuntur ut sunt a de membra. non ut sunt aliquid in se ipsis. Nam originalis iniustitia quam priuamur per originale peccatum. non debetur parvulus ut sunt aliqd in se. sed ut ab adams in eos erat habere iniustitia transfundenda. Rursus visio diuina cuius scarietia ponit pena originalis peccati non debetur hominibus secundum. sed eam habuissent. si in sua innocentia et in originali iniustitia permisissent. ¶ Tertio declaratum est quomodo originale peccatum habet rationem culpe. Nam

cum hoc peccatum sit carentia iustitiae originalis cum debito huius ratione qua est carentia non est formaliter culpa. Sed ratione debiti huius et quod tenemur homini iustitiae habere reputamur culpabiles. Ex quo apparet quod non teneamur ea habere nisi in quantum sumus membrorum adeoes peccatum in adam per illud aut hominem patrem intravit in mundum et per patrem mortis. **C**uarto ostenditur quod hec noxa sub intrat infantes. quod habet non prout sunt quidam persone in se. Sed prius sunt quedam membra ade protoparentis nostri. **C** Quinto ostendetur quod talis noxa in baptismate dimicatur. nam cum omnium sit eam habere rationem culpe non ratione parentie originalis iustitiae. Sed ex eo quod tenemur habere eam in baptismo dimicatur haec noxa. quod absoluimus a debito huius tale iustitiae ex tunc non ulterius nobis imputetur ad peccatum si caruerimus ipsa quam ut per Augustinum patitur tollitur in baptismate concupiscencia non ut non sit. sed ut non imputetur ad peccatum. **C** Sexto et ultimo declarabat quod decebat diuinam clementiam et bonitatem infundere animas corporibus fructibus maculatis et habens triplices bonum. unde. spale. et personalis. **C** Tercie ergo deus tibi soli peccamus et vincis cum iudicaris. quod si omnibus equis es et que aequalibus hominibus in quantum videtur. excellim ratione sunt aequaliter. Tu ergo solus bonus et pius nos sumus accepti sumus et in parte accepti nos misericordia tua pietate miser nobis ut facies ad faciem te vide et possimus quod es habendi cuius in scola scolae Amen. **C** Explicat tractatus de primo originali editus a fratre Egidio de Roma ordinis Sancti Augustini.

Incepit Tractatus de Archa Noe Editus a Fratre Egidio de Roma Ordinis Sancti Augustini.

Moniam in Secretali et fide catholica super illo verbo una in duabus naturis persona. Notatur in apparatu. quod hoc fuit figuratum. in archa noe. ubi sanctorum redemptio per duas naturas quo ad opinionem et veritatem. quod ergo hoc dictum. videtur obscurum. Ideo quomodo intelligi debeat quesivisti. Sciendum igitur. quod sic videtur littera construenda. hoc id est quomodo fuit duplex natura in christo. figuratum fuit in archa noe. ubi id est in qua archa vel per quam archam per duas naturas fuit sanctorum redemptio: quo ad opinionem et veritatem. id est ad figuram et veritatem. ipsum. n. dictum figurative non est dictum per expressionem veritatis propter quod est dictum per opiatum: et quod estiatur: et quod regatur ad veritatem. Tria sunt igitur declaranda. per quidem quod sit duplex natura in christo. et quod habet figuratum in archa noe. 2. videndum est quod ibi sive in archa noe per duas naturas fuit facta sanctorum redemptio quo ad veritatem. 3. quod habet fuit quo ad opinionem. sive quod ad figuram. Propter primum sciendum quod duplex natura in christo potest accipi. vel simpliciter. vel quodammodo. Simpliciter quidem fuit in christo duplex natura quod fuit in eo diuinitas et humanitas. Sed quodammodo vel aliqualiter ex parte hu-

manitatis fuit ibi alia et alia natura . vel fuit ibi natura aliter et aliter sumpta . quod fuit ibi Ratio et Sexualitas . et Ratio superior et inferior . et Irascibilis et Occupiscibilis . Secundum hoc ergo dicemus . Etiam in archa noe fuisse alienigenae et diversitate naturarum quadrupliciter . **I**pso quidam quia fuit natura volatilium . et gressibilium . Natura etiam gressibilius fuit multiplex . scilicet rationalis et sensibilis quia erant ibi homines et bestie . et Roma/ lis etiam natura . erat ibi masculina et feminina . sensibilis etiam na/ tura distinguebatur in ferocem et misericordiam . quod erant ibi animalia fero/ cia et misericordia . **N**ossumus autem hec quatuor . Ad predicta quatuor ap/ plicare et adaptare . ut dicamus . **Q**uia natura volatilis que est quasi celestis figurabat diuinitatem . Natura vero gressibilis que est qua/ si terrestris figurabat humanita/ tem . Nam autem rationalis figu/ rabat rationem . Nam vero sensi/ bilis . figurabat sensum . siue sen/ sibilitatem . Sed natura rationa/ lis masculina figurabat rationem superiorem . feminina vero infe/ riorem . Nam inter rationem su/ periorem et inferiorem . sed Aug. in lib . de tri . est quasi quodam co/ iugum . sicut inter mare et feminam Nam vero sensibilis ferox . significabat irascibilem . Mitis autem concu/ piscibilem . omnis igitur alienetas naturarum animalium existentium in archa referri potest ad alienatem nature in christo . sed adaptationem iam factam . pp quod benedictus est . quod hoc . i . quo fuit duplex natu/ ra in christo figuratum fuit in archa noe . **D**eclarato ergo per quo . sed duplex natura in christo figurata fuit in archa noe . volumus decla-

48

rare sedem quo . s . in archa noe per duas naturas fuit sanctorum redemp/ tio facta quo ad veritatem . quod potest quadrupliciter declarari . **I**pso quod/ tu ad ipsas personas quae fuerunt in ar/ cha noe . **2**º quod tu ad illos qui descen/ derunt ab illis . **3**º quod tu ad christum qui assumpsit carnem ex eaurum stirpe . **4**º quod tu ad alia que fuerunt in ar/ cha . **C**apitulo pm est sciendum quod quod tu ad ipas personas que fuerunt in archa noe per duas naturas . i . per natu/ ram masculinam et femininam fuit in archa sanctorum redemptio . i . liberatio sanctorum quo ad veri/ tam quod vere virorum natura libe/ rata fuit per archam . pp quod scribitur gen . 6 . Noe vir iustus atque perfectus fuit in generationibus suis . **N**on noie . n . non est dubium . quod iustus fuit cuius intravit in archam . Alii etiam ma/ sculi quam femine per illo tempore quo fue/ runt in archa . Credibile est quod mihi de et sancte se tenebant . unde que/ dam glosa super illo verbo ingressus est noe : et filii eius et uxores eius . et uxores etc . dicit quod pueri scri/ ptura memorat quod ingressi sunt masculi . et postea femine quod tenuerunt tunc non erat vacandi aplexibus in quod datur intelligi quod mundi et sancti se debebant habere in archa . quod si qua/ tuor masculi et quatuor femine se habentes in archa redempti et liberati sunt per archam secundum veritatem : et quod sic fuit Benedictus est quod quod tu ad duas natas facta est sanctorum redemptio . i . liberatio per archam . quo ad veri/ tam . **2**º hoc idem patet quantum ad illos qui descenderunt ab illis . Nam cum per illos paucos multiplicatum sit totum genus huminum . ex quo multi sunt scienti et electi sine quod figura . immo vero ad litteram in duabus naturis facta est redemptio . id est facta est salus

per archam quo ad veritatem qz
vē sūm vtrāqz naturam. sc. masculi
nam & femininam sunt multi sal/
vati descendentes ab his qui fue/
runt in archa noe. Tertio potest
hoc verificari de christo assumen/
te carinem de stirpe eorum q fue/
runt in archa. Nam cum per so/
los illos sit totum genus huma/
num multiplicatum. dei filius qui
post diluvium venit in virginem
carnem assumpsit de stirpe eoru
z qui fuerunt in archa quo ad veri/
tatem. Igitur p duas naturas pre/
seruatas in archa. facta est san/
ctorum redemptio que median/
te natura masculina & feminina
reservata in archa multiplicatu
z est genus humanum vnde incar/
natus est dei filius per quem san/
ctorum redemptio facta est.

Quarto hoc idem patet conside/
rando aialia que fuerunt in archa:
nam ante diluvium dicitur non
fuisse esus carnium sed post. Lūz
igitur ex alimento sumpto ex car/
nibus aialium existentium in ar/
cha vel aliorum animalium de/
scendentium ex his multa corpo/
ra sanctorum sint formata mate/
rialiter salvez deseruerunt illa ani/
malia ad formationem corporuz
existentium de numero electoruz
qui sunt saluati et redempti.

Calso quo modo redemptio
facta fuit per duas naturas exis/
tentes in archa quo ad veritatez
exponendo vt expositum est. Re/
sistat ostendere quomodo hoc sit
quo ad opinionem. i. quo ad figu/
ram. Cum enim in archa facta
sit salus iustorum. quia noe & plu/
res ali iusti sunt saluati & cnu etiā
per archam figurata sit salus iu/
storum benedictū est quo ad ve/
ritatem & opinionem siue figuraz

salus multorum. siue redemptio
sanctorum secundū duplicez na/
turam habent eē in archa. Posse
m9 autē omnia illa quatuor que
primo adaptauimus ad christuz
resumere. ostendentes quomodo
alieras naturarum existentium in
archa figurabat alienatam na/
turarum existentium in christo p
quem facta est redemptio sancto/
rum. Possunt namē si volumus
in ipsa archa designare quatuor
per que distinguebatur sanctorū
redemptio. Primum erit ex ma/
gnitudine arche. Secundum ex
forma. Tertium ex eius disposi/
tione. Quartum vero ex eius ma/
teria. C Primum quidem sic pa/
ret. Nam magnitudo. siue longitu/
do arche fuit 300 cumbitorum. la/
titudine arche. 50. & altitudo. 30. in/
quibus Aug. ait. 15. de ciuitate dei
c. 36. q̄ habetur mensura huma/
ni corporis. Erat enim archa seg/
ties longa q̄ lata. & octies longa
q̄ grossa: sūm quem modum pro/
portionatum est corpus humanū.
bene dispositum. Magnitudo igi/
tur arche habens proportionem
corporis humani figurabat dei
filium inhumanitate venturum
per quem facta est sanctorum re/
demptio vt ibidem innuit Augu.
2º. hoc idez patet ex forma arche
Erat. n. illa archa ampla in parte
inferiori & arta in superiori ita q̄
in uno cubito consumabatur iux/
ta illud ge. 6. in cubito consuma/
bis summitatatem eius. quod sa/
nis designat pñtem ecclesiam in
qua est salus & ubi est sanctorum
redemptio. que quidem ecclesia
inferius est ampla: superius vero
stricta & in uno cubito. i. in uno ho/
mine christo consumabitur. vnde
eccl̄ia par
glo. ibidē dicit q̄ archa illa lata
erat gurari.

Sact⁹ qz
Tho. ipn⁹
explana/
nis p̄ epi
sole ad
inferius est ampla: superius vero
Thess. ar/
stricta & in uno cubito. i. in uno ho/
mine christo consumabitur. vnde
eccl̄ia par
glo. ibidē dicit q̄ archa illa lata
erat gurari.

Articulis

erat inferius vbi erant bestie. **A**ugusta autem superius vbi erat homines. q̄ ecclesia vbi bestiales homines tollerat latius dissimilat. vbi irrationales ad suaq; miseriari deducitur. q̄ quanto saniores in ecclesia tanto paupiores. **T**hoc vſq; ad unum qui est in summo. qui solus est. sine corruptione. sanctus natus christus. **T**ertio h̄ idem p; ex dispositione illius arche: erant in archa cenacula. et trigesia. i. illa archa erat bicamera. et tricamerata ut littera innuit. et glo. dicit q̄ etiam erat in illa archa ostium in latere que omnia summa. Aug. 15. de civi. dei. c. 36. vbi hac maxima pertractat. sic intelligendo. q̄ archa illa significabat ecclesiam que est bicamerata q̄ continet undicos conuersos. et grecos. siue undeos et gentiles. Est et tricamera. q̄ ex tribus filiis noe multiplicatum est totum genus humana. ex quo genere humano multi sunt versi ad fidem dei quibus facta est ecclesia. ostium autem in latere significabat aperturam lateris in christo. ut ait Aug. unde fluerunt sacramenta ecclesie. unde est introitus in ecclesias. et q̄ per christum et ecclesiam habet esse sanctorum redemptio. Ideo ipsa arche dispositio. sanctorum redemptorum significat. **Q**uarto hoc idem p; ex materia ipsius q̄ erat ex lignis levigatis. i. quadratis et bitumine conglutinatis in quadratura autem lignorum summa glo. intelligitur sanctorum constantia. q̄ quadratum ex omni parte firmum stat. Hoc glutinum autem intelligi vinculum charitatis que perfecte sanctos unit. et conglutinat. et q̄ per constantiam et charitatem salvationis sumus participes redemptoris non

Fidei

fire. consequens est q̄ maxima arches leuigata et conglutinata sanctorum redemptione figurat. qm̄ per archam continentem duas naturas habuit esse sanctorum redemptio quo ad veritatem ut declarabatur. et etiam quo ad opinionem. i. quo ad figuram ut est per nunc habita manifestum. et hec quæsito dicta sufficiant.

ExPLICIT Tractatus de Arca Noe. Editus a fratre Egidio de Roma. Ordinis Heremitarum. Sancti Augustini.

Incepit Tractatus de Distinctione Articulorum Fidei. Editus a fratre Egidio de Roma Ordinis sancti Augustini.

Quod articulis fidei aliqua sub compendio et sub facilem describeremus. pp qd reborum articulorum notitia aliquatenus elucescat. Ideo circa ipsos articulos. sub compendio et sub facilis similitudine aliqua discribam. **S**ciendum ergo q̄ circa articulos fidei qz̄ ad presens spectat quatuor consideranda occurruunt. Primum est unde dicatur articulus. Secundum est quid sit Articulus. Tertio in quo lumine Articuli fidei cognoscuntur. Quarto quomodo vel qualiter sit accipiendus numerus articulorum de quibus breviter per ordinem videamus. Propter primum sciendum q̄ articulus dicitur ab articulo artis. quam derivationem

Idem b3
Egidius.
p. sen. d. 4.
q. 1. Et ip
logo. q. 5.
et idem b3.
S. Tho. i.
p. q. i. ar. 8
S3. Eos
se rōs au
reoli 7. 2.
2° alphō.
. q. 4. plo/
logi. So/o
nes p. S.
Tho.
Eid in ca
preolo. q.
1. plogi.
actione. 5
Istro Egi
diopsidra
vba sua p
sen. d. 4. q.
1. Et sic b3
sua pī.
Aureoli
solles rōs
et Alphō.
q. si nolis
laborare
vide solo
nes gerar
di senēsis
q. 3. ar. p.
plogi. mi
lib. sen.

duabus de causis assumpsit. Huius
moqr ipse articul⁹ est quid artum
et idivisibile. Debemus enī ima
ginari q̄ sicut in alijs scientijs hu
manis inuentis conclusiones
reducuntur et resoluuntur in pī/
cipia. pīcipia autem sūm q̄ huius
modi non reducuntur et resoluunt
tur in alia. Sic in sacra pagina di
uinitus inspirata omnia credēda
reducuntur et resoluuntur in ipso/s
articulos. ipsi vero articuli sūm q̄
huiusmodi non reducuntur nec re
soluuntur in alia. Quare sicut in
alijs scientijs principia dñr eē mi
nima quantitate et maxima in vir
tute. sic et in sacra pagina. ipsi articu
li sūt minimi q̄ntitate et maximi in v
irtute Nam quilibet articulus in se
est aliquo modo quid minimum.
virtute tamē quilibet est quid ma
ximum. Et q̄ omnia credenda ut
dictum est creduntur et roboran
tur per ipso/s articulos. ipsi vero
articuli. sunt quedam minima q̄
non reducuntur in alia. sed omnia
alia reducuntur et resoluuntur in
ipsa. Quare cum minimū sūm q̄
huiusmodi. sit quid artum et quid
indivisibile bene dictum est. q̄ ar
ticulus uno modo dicitur ab Ar
to artas. qr ipse in se est quid mi
nimum. et quid artum. et quid in
divisibile. Alio modo dicitur arti
culus ab artio artas. eo q̄ nos ar
tas et constringit ad credendū nō
enim ea que sunt fidei sunt plene
nota intellectui nostro eo q̄ q̄ndiu
sumus in vita ista peregrinamur
a dño. Et cognoscimus ea que
sunt fidei non clare sed per specu
lum et in enigmate quia non clā
videmus ea que sunt fidei sed op̄s
in talibus artare et captiuarē in
tellectum nostrum in obsequium
christi. Articulus igitur dicitur ab
arto artas eo q̄ per ipsum ad cre

dendū artamur. Cuius vnde di
catur articulus de leui patet pōt
qd sit articulus pōt. n. articulus sic
describi q̄ ē indivisibilis veritas
credendor̄. Et cum diuisimus et
diuisimus ipsa credēda partes
ille ad quas stat diuisio que nō v̄l
terius diuiduntur dñr articuli. q̄n
oꝝ articulos eē quasdā indivisi
bles veritates. Verum qr nō oꝝ in
divisibilis veritas est articulus fi
dei. s3 solū idivisibilis veritas credē
doꝝ et prīnēriū ad salutē. Jō sans
pōt esse predicta descrip̄io manifesta. v3 q̄ articulus eī indivisi
bilis veritas credendor̄. Sed tū
hoc in sequentib⁹ clarius patet
fiet. Cuius vnde dñr articul⁹.
et quid sit sūm ordinem prestatu
Reliquuz est ostendere in quo lumi
ne articuli fidei cognoscunt. Sei
dūz igitur. q̄ deus cognoscit tri
pliciter in triplici lumine. Logno
scitur. n. per creaturam. per scrip
turam. et per essentiam. cognoscit
ēt in lumine intell⁹ agentis sive ilu
mine nobis nālē indito: et in lumine
fidei. et in lumine glorie q̄ creatu
ras ergo cognoscitur in lumine i
tell⁹ agentis. sive in lumine nob̄ nālē
indito. Per scripturas vō cognoscitur
in lumine fidei qd nō ē nob̄
nālē inditum. Sed per essentiam
cognoscitur in lumine glorie. 2°
n. mō v3 per creaturas in lumine
intell⁹ agentis cognoverunt deum
phi. 2° per scripturas in lumine
fidei cognoverunt eu theologi. S3
3° mō per essentia in lumine glie
cognoscunt ipsuz sc̄i q̄ sūt i p̄ria:
Si ḡ scire cupimus in q̄ lumine co
gnoscitur credēda. p3. q̄ non co
gnoscunt in lumine intell⁹ agentis
sive in lumine nob̄ nālē indito. qr
tale lumen non sufficit ad talia in
telligēda. Kursus cū cognitio. cre
dendor̄ de qua loginur ad p̄is sit

Articulis

Fidel

obscura et enigmatica lumine vero glorie sit aptum et clara. non est homini cognitio in lumine glorie. Relinquitque sit homini cognitio in lumine fidei sed in quodam lumine articuli fidei cognoscuntur. quod solus in lumine fidei.

Constat ergo quod declarandum quomodo vel qualiter sit accipiendus numerus articulorum fidei. Ad cuius notitiam est sciendum quod articuli fidei numerus sicut. i. 4. quod de sic distinguuntur. **M**ulta hoc et sunt pertinentes ad diuinitatem. et quod ad humanitatem. septem autem pertinentes ad diuinitatem sic accipiuntur in diuinitate secundum consideranda est unius essentie. et trinitas personarum. **R**ursum in ipsis tribus personis. quod a propria personis. **L**irca diuinitatem igitur erunt. et articuli quatuor pertinentes ad unitatem essentie. Tres pertinentes ad appropriata trium personarum. Est igitur primus articulus de ipsa diuina essentia sive diuinitate essentie. diuina. **C**uius dicitur Credo in deum. Secundus autem articulus est de persona patris cum deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. tertius est de persona filii. cum deus et in Iesum christum filium eius unicum dominum nostrum. quartus autem est de persona spiritus sancti. **C**um dicitur Credo in spiritum sanctum. qui unus vero est de ope diuina quod est peccatorum remissio. cum deus remissione peccatorum. sextus vero est de alio ope diuino quod est mortuorum resurrectio cum deus carnis resurrectione. septimus vero est de ope diuino quod est eternae mercedis retributio cum deus vita eternam animam. **C**ontradicendum est autem quod differat assignatio a prima quod de toto illo articulo. Carnis resurrectione vitam eternam sivebat unus articulus hic autem sunt duo. hec igitur assignatio dividit articulum qui erat ibi septimus. Illa vero dividit secundum articulum. sive ramen sic fieri. sive non semper ramen assignantur septem articuli pertinentes ad diuinitatem. Septem autem sicut ad humanitatem. Quorum primus est de perceptione christi cum deus percepimus est de spiritu. Secundus est diuinitate christi cum deus habebimus post huiusmodi re-

surrectionem. Et quo ad hunc dicitur. Carnis resurrectione et vitam eternam Amen. Sic ergo potest accipi septem articuli pertinentes ad diuinitatem licet non eodem ordine ponatur in Credo. Possunt autem et alio modo distinguiri. septem articuli pertinentes ad diuinitatem ut unus articulus sit de diuina essentia. Tres autem sunt de tribus personis unde de patre filio et spiritu. Tres sunt de ipsis diuinis operibus. quorum primus est peccatorum remissio. Secundus est mortuorum resurrectio. Tertius est premiorum retributio est igitur primus articulus de diuina essentia cum deus Credo in deum. secundus de persona patrum cum deus patrem omnipotentem creatorem celi et terre. tertius est de persona filii. cum deus et in Iesum christum filium eius unicum dominum nostrum. quartus autem est de persona spiritus sancti. Cum dicitur Credo in spiritum sanctum. qui unus vero est de ope diuina quod est peccatorum remissio. cum deus remissione peccatorum. sextus vero est de alio ope diuino quod est mortuorum resurrectio cum deus carnis resurrectione. septimus vero est de ope diuino quod est eternae mercedis retributio cum deus vita eternam animam. **C**ontradicendum est autem quod differat assignatio a prima quod de toto illo articulo. Carnis resurrectione vitam eternam sivebat unus articulus hic autem sunt duo. hec igitur assignatio dividit articulum qui erat ibi septimus. Illa vero dividit secundum articulum. sive ramen sic fieri. sive non semper ramen assignantur septem articuli pertinentes ad diuinitatem. Septem autem sicut ad humanitatem. Quorum primus est de perceptione christi cum deus habemus post huiusmodi re-

Gloria ista distingue
ne in S. Tho. 2.2.
q.1. ar. 8.

ad appropria trium personarum. Est igitur primus articulus de ipsa diuina essentia sive diuinitate essentie. diuina. **C**uius dicitur Credo in deum. Secundus autem articulus est de persona patris cum deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. tertius est de persona filii. cum deus et in Iesum christum filium eius unicum dominum nostrum. quartus autem est de persona spiritus sancti. **C**um dicitur Credo in spiritum sanctum. qui unus vero est de ope diuina quod est peccatorum remissio. cum deus remissione peccatorum. sextus vero est de alio ope diuino quod est mortuorum resurrectio cum deus carnis resurrectione. septimus vero est de ope diuino quod est eternae mercedis retributio cum deus vita eternam animam. **C**ontradicendum est autem quod differat assignatio a prima quod de toto illo articulo. Carnis resurrectione vitam eternam sivebat unus articulus hic autem sunt duo. hec igitur assignatio dividit articulum qui erat ibi septimus. Illa vero dividit secundum articulum. sive ramen sic fieri. sive non semper ramen assignantur septem articuli pertinentes ad diuinitatem. Septem autem sicut ad humanitatem. Quorum primus est de perceptione christi cum deus habemus post huiusmodi re-

ex Maria vergine. Tertius ē de morte:passione. et sepultura chris-
tī. Cum dicitur passus sub pon-
tio pilato. Crucifixus.mortuus. et sepultus. Quartus est de eius de
scensu ad inferos. Cum dicitur
descendit ad inferos. Quintus ē
de eius resurrectione. Cum dicitur
Tertia die resurrexit mortuis.
Sextus ē de eius ascensione. cū
dicitur. Ascendit in celum sedet
ad dexterā patris omnipotentis.
Septimus est de eius aduentu ad
iudiciū. Cum dicitur. Et iterum
ven. est cū glo.iudi.vi. et mortuos.
Illi ergo sunt articuli. Divisimus
enī et distinximus ipsum Credo
in. 14 partes. quilibet autem ista
rum partium. Remaneat in diuisi-
bilis qz quilibet istaruz per se est
articulus. qui est indiuisibilis ve-
ritas credendorū ut superius fuit
patesfactum. Aduertendum tamē
qz articulus est indiuisibilis veri-
tas vel actu. qz non vltius diui-
ditur. vel potentia. qz non pōt vlt
ius diuidi. Nam dicitur unus ar-
ticulus. Credo in deū. et totū hoc
etiam dicitur unus aliis articu-
lus. passus sub pontio pilato. Cru-
cifixus. mor. et sepultus. quilibet
ergo istoz est indiuisibilis veritas
qz unumquodqz horū sub uno arti-
culo collocatur. Alter tamen est
indiuisibilis veritas hic articulus
s. Credo in deum. Et alter iste
passus sub pontio pilato. sc. Nam
iste Articulus. s. Credo in deum
est indiuisibilis in actu et in poten-
cia. Actu eo qz vltius non diui-
ditur. potentia vero eo qz nō po-
set vltius diuidi. Sed iste aliis
Articulus. s. passus sub pon. pi. sc.
Est quid indiuisibile qz ecclesia
non diuidit ipsum sed totum hoc
accipit p. uno articulo. posset rai-

habet eā
dē suā.
S. tho. 3°
di. 25. q. 2.
er. 2. q. 1.
Ad. 4.

men diuidi. et possent inde fieri
tres articuli. Ita qz unus articu-
lus ē etō passione. secundus de mor-
te. tertius vero de sepultura. ita
ter ergo qualiter articulus est illi
diuisibils veritas. et unde dicas
tū articulus. Et in quo lumine ar-
ticulus cognoscatur et quos sunt
articuli qz. 14. si ep̄e primētes ad di-
uinitatem. et 7. pertinentes ad hu-
manitatem. et etiam patet qualis
ter assumtaur. Quidā autē vi-
singunt huiusmodi articulos in.
12. partes iuxta numerū. 12. apo-
stolorum. Hicunt enim Symbolū
articularum quod continetur
in Credo ediderunt. 12. apostoli
quorum quilibet dedit vnā clau-
sulam quā clausulaz sine particu-
lam. Appellant articulum. et quia
fuerūt. 12. apostoli. Ideo sunt. 12.
articuli. Hoc autem dictum. n̄rūz
intellectum non quietat. Nā si b̄z
bunc modum ponendi vellemus
accipere numerum articulerum.
Tunc si unus apostolus compos-
suisset totum Credo. non esset nisi
unus articulus. Ex quo numerus
articuloz debet sumi s̄m eos iux-
ta numerum apostoloz quod ridi-
culose dici videtur. Prima via
eligiblōz ē vt. s. accipiatur nume-
rus articuloz s̄m clausulas con-
tentas in Credo. quarum aliquę
pertinent ad diuinitatem. et aliquę
ad humanitatem. vt ei perhabit
a manifestum. Secunda autē via
non est ita eligibilis vt. s. accipias
tū numerus articulorum iuxta
numeruz apoloz. verumqz si om-
nes articuli fidei ad. 12. apostolos
reducerentur ita qz esse. 12. arti-
culi. s̄m qz sunt. 12. apostoli. Tunc
dicere possemus qz in Credo nu-
merat unus articulus pertinens
ad patrem. Sex ad filium. et qnqz

Articulis

ad spiritum. s. quantum enim ad personam patris dicitur Credo in deum patrem omnipotentem. Creatorem celi et terre. Sex vero pertinentes ad personam filii sic possent accipi videlicet quod unus esset de persona filii quantum ad conceptionem cum dicitur conceptus est de spiritu sancto. Secundus est de persona eiusdem quantum ad ipsius nativitatem. cum dicitur natus ex Maria Virgine. Tertius autem esset de passione. morte. et sepultura. cum dicitur passus sub pontio pilato crucifixus mortis et sepulchri. Quartus vero esset de eius descensu ad inferos et de eius resurrectione cum dicitur descendit ad inferos. Tertia die resurrexit ad mortuis. Quintus esset de eius ascensione. cum dicitur Ascendit ad celos. sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Sextus vero esset de eius adventu ad iudicium cum dicitur. Inde veni-rus est iudicare viuos et mortuos. Quinque autem pertinentes ad spiritum sanctum sic possunt accipi. quod unus esset de ipsa persona. S. S. cum dicitur credo in spiritu sanctum. Secundus vero esset de operatione eius. quo natus et sacrificans ecclesiam. Cum dicitur sanctam ecclesiam catholicam cognitionem sanctorum. Tertius autem esset de remissione peccatorum cum dicitur Remissionem peccatorum. Quartus vero esset de resurrectione mortuorum. Cum dicitur carnis resurrectionem. Quintus vero esset de Retributione mortuorum. Cum dicitur Vitam eternam amen. Nam omnia ista quatuor. scilicet sacrificatio. peccatorum remissio. mortuorum resuscitatio. et vita eternae retributio possunt ali-

Fiduci

quo modo appropriari spiritui. S. Erunt ergo summi hoc. 12. articuli fidei quorum unus pertinet ad personam patris. Sex ad personam filii. et quoniam ad spiritum sanctum ut est perhabita. manifestum. Et hec de distinctione Articulorum fidei dicta sufficiat. Ad presentis laus sit christo. filio dei unigenito qui cum ipso. S. S. est unus deus benedictus in seculo.

Explícit Tractatus de distinctione Articulorum fidei. Editus a fratre Egidio de roma ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini.

Incepit Explanatio cuiusdam loci Egidiij. Qui videtur obscurioris intelligentie. q. 3. plogi. primi ten. a fratre Eremito Ordinis Sancti Augustini edita.

Aerba Egidiij sunt hec.

AEx quo etiam patet quod est in materia In arte: sumuntur. Ad similitudinem litterarum et materie In ita. Non in sensu. Id obiectum principale. et secundarium possunt sumi in scia. per similitudinem eorum que sunt in sensu. et ceteris.

Tanta fuit hoz
verborum occultatio ut plures
rasque doctores virorum illarum facili-
tatem gauerit. Alii rura. Alii pluribus
modo preventi ex positionibus rez. In
Egidij viscera sua intelligentia.
sub intraverint Egidius iudicet.

Nos vō nō vt eoz explanationes repbemus ad q̄s nō attingimus. s̄ a more v̄itatis dabim⁹ Egidij v̄bis eū intellexi quē melius mēte capimus ⁊ quē magis intelligētiā n̄rāz getare v̄r. ⁊ quē magis Egidij verbis p̄sonū esse arbitramur. Egidius ḡ p̄ p̄remiūt distinctionē vñā de duplii forā. s. s̄bali ⁊ accidentalī. vel de duplii actu s̄bali ⁊ accidētali. ⁊ distinctionē aliā de duplii potentia. s. ad actuū accidētali. ⁊ ad actuū essentialē. ⁊ distinctionē de duplii obto. s. principali ⁊ secūdario: postea ponit horū obtoꝝ vñiam. Et aliā distinctionē de duplii lūine. s. n̄ali. ⁊ supn̄ali. Et aliā distinctionē de duplii actuatate qu i sortif scia. aliā ab obo aliā a lūine. Et post inuit aliā distinctionē. de duplii potentia. s. eēntiali ⁊ accidentalī ⁊ qm̄ ipse p̄ nūc non declarat istā distinctionē de clarem⁹ nos pro Mouicys i theologia. dicimus ḡ. q̄ ista distinctionē est posita ab Arist. 8. physi. t. c. 32. Et illa vñr esse in potentia eēntiali. qm̄ est n̄ca maior trasmutatio q̄ Talia sunt magis in potentia mē ⁊ magis remota ab actu vt fiant Accidentalis vñr qm̄ vel nulla vel modica nec̄a est transmutationis. Ea n̄ que sunt magis in potentia essentiali plus hñt de potentia in accidentalī plus hñt de actualitate ⁊ sunt minus in potentia ⁊ magis in actu. tūc dīc q̄ obtum secūdariū est magis in potentia essentiali. primariū vñr ē magis in potentia accidentalī.

Clār̄is p̄ceptis resumamus. q. Egidij clariorib⁹ verbis ⁊ dicamus q̄ i n̄ilib⁹ illud dīr mā q̄ nulli includit actualitatē. i mo suapte n̄i eam excludit rā accidētale. q̄ essentialē s̄mo est in pura

potentia ad vñraq̄ actualitatem. S̄bm illud dīr qd̄ includit n̄cō essentialē ⁊ s̄bale actualitatē. Lūz h̄ m̄ est in potentia ad actualitatē accidentalem. Sic precise et ade quate est in ipsis scientijs: habitibus ⁊ artibus. Mā dīr qd̄ non consideratur p̄ p̄se ⁊ principali. s̄ al teriogratia introducitur. Obz vñ principale dīr illud qd̄ p̄. p̄se ⁊ p̄n cipali consideratur. ⁊ includit esentialē actualitatē ipsi scie n̄cāz ⁊ iſud obm̄ dīc ipse Egi. q̄ est in potentia ad actualitatē lūinis n̄alit. s. intell̄s agentis. cuius virtute obz̄ est potens mouere potentia. Et ista inq̄z actualitas non est essentialis sed accidentalis ⁊ ista est actualitas in minus se h̄et ad ipz̄ habitū sine sciaz. q̄z actuatitas quā ipla scia sortitur ab obo principali. Tunc vult inferre duo corollaria vñū non explicauit ⁊ est q̄ q̄ deus est obm̄ primariuz primū ⁊ p̄ se in ipa theologia iō ex tali similitudine ⁊ p̄paratione sumenda est ratio ḥbendi ac limitā di s̄bm ipz̄ theologie. Et q̄ deus. sub rōne limitata. finita. ⁊ ḥcta es s̄bz theologie. tā beatoꝝ. q̄z viatorz l̄z i illa sit de⁹ s̄bm i re glorificāb. In n̄ia i spe glorificās v̄t dixit. 3. q̄ li. q. 2. Scđm corollarū pponit ⁊ dīc. ex q̄p̄z q̄ s̄bz ⁊ mā in arte. t̄c. p̄ro clariori notitia illig vñbi. Mō in sensu. Aliaduerit q̄. S. Tho. p̄te. q. 1. ar. 7. declarat deū eē s̄bz i theologia p̄ similitudinē ⁊ p̄parōz obri ad potentia sensitivā. ⁊ rō tho me posset sic erigi. obum alicuius potentie vel habitus est id cuius rōe oia referuntur ad potentia vñ habitū. ḡ s̄bm scie est id sub cuius rōe omnia p̄siderant̄ in scia Añs p̄ in exēplo risus q̄ est potentia sensitiva. quasi dicceret. S. Tho.

sc̄ obm̄ sensibile ad potentia sensitivā. Sic s̄bm̄ ad sciam̄. S̄z dubita. §
ret forte aliqs & dicere q̄. S. Tho. non loḡ de potentia sensitiva. siue
de sensu. R̄ndeō & dico q̄ sic qd̄ p̄bo p̄ v̄ba q̄ sequuntur in l̄ra. S. Tho.
seq̄. n. & ait p̄prie aut̄ illud assignat̄ obm̄ alicuius potentie vel habitu
sub cui⁹ rōe oia referunt̄ ad potentiā vel habitū. Et de sensu seq̄ sic hō
& lapis referuntur ad visum vt s̄ colorata vñ coloratu est p̄prium obm̄
visus. i. theologia aut̄ oia p̄tractant̄ sub rōe dei qc̄. Ista similitudo ab Egi
dio non accepta. sed illa q̄ ipse posuit. s. sic se h̄z s̄bm̄ & mā in artibus
sic mā ad s̄bm̄ in nālibus. tūc ḥ thome p̄paratoz subiugit Mō in s̄esu. i.
Modus declarandi deū esse s̄bm̄ in theologia: d̄z sumi ex similitudine &
p̄parōne sb̄ci ad mām in nālibus. nō ex similitudine & p̄parōne obti sensi
bilis ad potentia sensitivam. iō dixit Egi. nō in sensu Ex qbus aliq in
sero. I. H̄rimū thomas & Egi. p̄cordat̄ in p̄clone p̄ncipali differunt̄ i mō
p̄cludendi & declarandi p̄clonē. Infero sc̄do q̄ obm̄ sc̄dariū p̄t sumi in
sc̄la p̄ similitudinē eoz q̄ sunt in sensu. h̄ corollariū ponit et̄ Egi. & qr. q.
nō fit de sc̄dario s̄z p̄inario obto: Jō intellige de obto p̄mario. q. Egidij.
& Thome. Infero Tertio q̄ duo sunt modi declarandi illā p̄clonē. Be⁹
est s̄bm̄ in theologia. alter⁹ Tho. alter⁹ Egidij q̄ v̄ rōabiliōr. h̄ sunt q̄ I
tercurrēter scripsimus sup illa obscurissima ac recōditissima v̄ba Egi
dij si sic sunt intelligēda vt diximus deo optio q̄ illūinat̄ oēz boic̄ grē
sgāt̄. sin min⁹ aliȳ ðdim⁹ ansā p̄grēdi rei huius v̄itatē.

Laus Deo. Finis.

Th̄es. R. p. Hieronymus Egidij nr̄i q̄ p̄tra
opuscula veru⁹ nōnulli turpe putat̄ aliȳ p̄des
se. Solerqz cū alios cernūt alienā sapiētiā ma
nifestar̄ ȳ sua nō edūt. alienā sapientiā ac labo
res recōdūt. Tūc se doctos putat̄ cū aliȳ ðtra
hūt. bijs n̄ rō s̄z edax liuor dñaf & p̄scia remur
murāte ore lacerat̄ qd̄ corde p̄baī cogūt. S̄z
ij̄ senectias comedūt (vt puerbio dī) Ab eo
boim̄ ḡne innocentia meā defēdes tua queso
les v̄ti humanitate. Vale.

Jo. Camertheon. In liuidos Carmen.

Jiber idextras hoīuz/qbus alma nūnerua
Cordi est. & vulgi pectora crassa fuge
Me tibi liuor edax noceat/Tu liuida secta
Pestis more caue/Lādor ubiqz placet
In vidus (vt mos est) posiqz te leſit aperie
Fonc tuo clausus Zollet/At inde sitim
Sicui (qd̄ fateor) parvus labor iste videtur.
Quid. tibi non placuit iā Laruisse potes.

Ad Aegidianos Carmen.

Persarū regis non plures arcula gēmae
Clusit: q̄z hoc varias nobile cludit opus.

Jo. I. Philocali Troiani carmen.

Corpora post cineres iterū surgētia/ priscis
Dicta minus/ s̄z nec credita I. philocalophis.
Aetherias vt Quisqz donjos/ vt Lattara/ fa
A prima Expertet Luce puerperij (iō
Parua loquor/n̄ros q̄cūqz excedere sensus
Scimus/ & in paucis scripta voluntinib⁹.
Aegidi breue mōstrat op⁹: d̄ pulucre nūper
Erutū/ & obscuris vix mō de tenebris
Ad te iā properat/ tecūqz Hieronymus v̄ta
Sortiri/ inqz iuis esse cupit manibus.
Accipe/ nā p̄prio decebit hic te iure libellus
Doctrina immensē corporis exigui
Finis.

Fuerūt bec̄ opuscula Impressa Neapolis
per Antoniu de Frizis de Corinaldo.
Anno Dñi. 1525. Die. 8. Octobris.